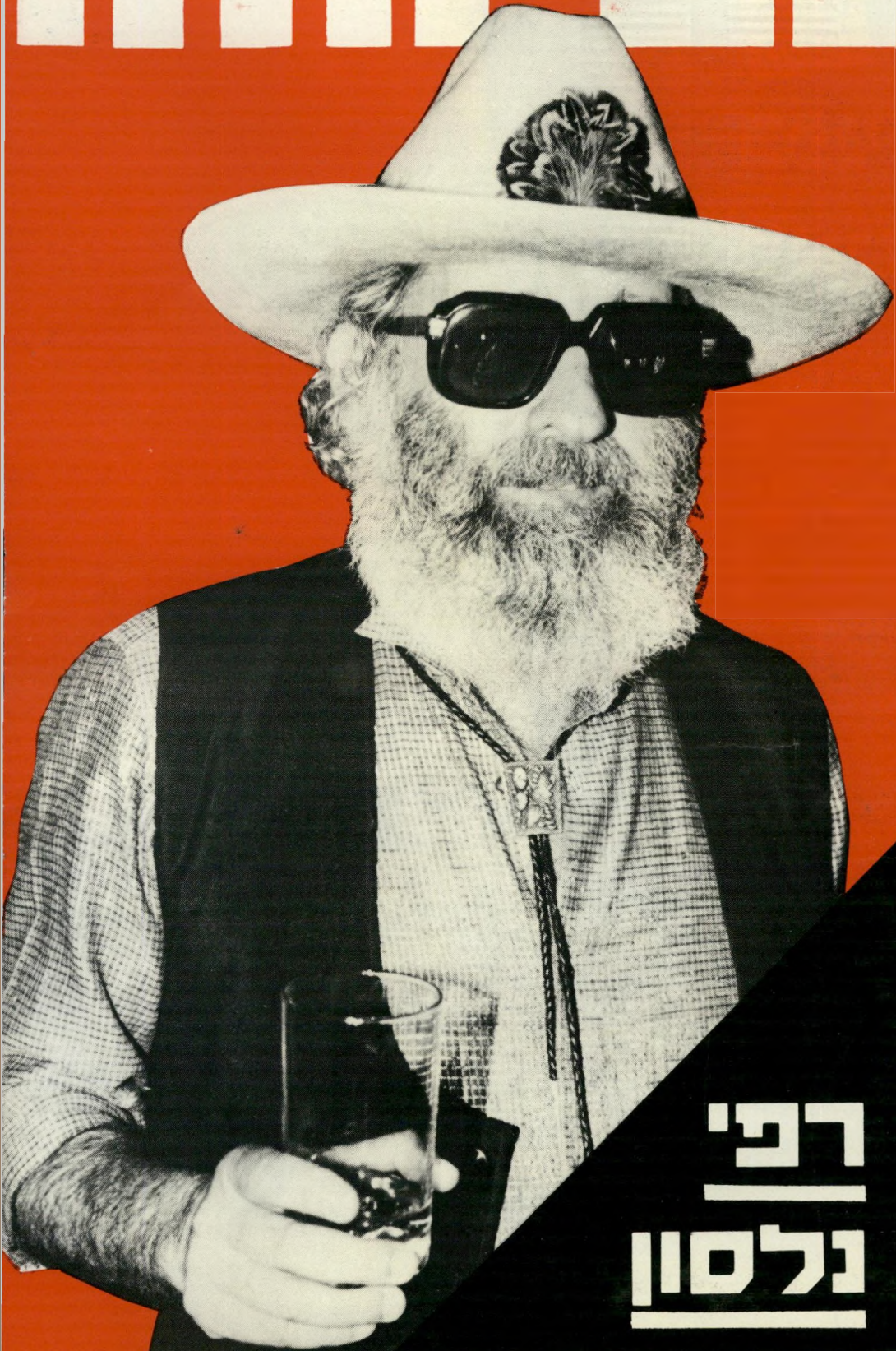

העולם הזה

אורי
אבנרי
מדווח:

ביקור
בתוניס

ענת סרגוסטי
מדווחת:

על
הפלגת
אוניית
המגורשים

רפי
נלסון

מותה
של אגדה

חדש
מעלית

בפנים קרם גדול
באמצע וופל עגול
ושוקולד נפלא
עוטף את הכל

קשר בראי

אביביות מצופות שוקולד חלב

שני טוב לי עם

מיכתבים

אטום משני העברים

על אפשרות ההידברות בין ישראל לפלסטינים (סיכום ביניים), העולם הזה 27.1.88.

אני מצטט מדברי עורך העולם הזה: צריך אדם להיות אטום מאוד מאוד כדי להאמין כי אווירה של הרג, פציעה, עוצר המוני וכי יכולה לספח שיכבה של מנהיגים ציבוריים שיסכימו להיות פרטנרים... אבל הרי זה בדיוק המצב כאשר מסתכלים מן העבר שני, מן העבר של חזית הסירוב שלנו, הסוענת בדיוק טענה זו: כל זמן שהפלסטינים עוסקים בטורר לא נוכל לדבר עימם. א. לבנה, רמת-גן

מעגל הקסמים

על בעיית-יסוד של שלום עכשיו (ראיון עם אבשלום וילן, מראשי שלום עכשיו, העולם הזה 27.1.88). במיסגרת ("עוף החול") המלווה את הראיון עם וילן מובעת התיקוה כי רכבות מפגיני שלום נעכשו ביטא את "הרוב, כי כל מפגין מייצג חוג גדול יותר".

הייתי רוצה להאמין בדברים אלה, אך העובדות חזקות יותר. המזרחיים, כגוף הגדול ביותר במדינה, אינם עם שלום נעכשו. הרוב — נגדו באותו ראיון אומר אבשלום וילן: "קהל האוהדים... הוא קצת אליטיסטי..." (אבל ישראל לא תגיע לפיתרון בעיית-יסוד חברתית, חינוך כיות וכלכלית בלי פתרון הסכסוך). מעגל-קסמים: המזרחיים לא הולכים עם האליטיסטים, אך את הסכסוך אי-אפשר לפתור בלעדיתם!

לכן הגיע הזמן לדיון ציבורי נוקב בין שלום עכשיו לבין מיוזמים מתקרמים, הדורשים התייחסות למצבם, כאב-יסוד להרחבת התמיכה בתנועת-השלום. דיון עמוק ומשכנע, אשר יביא את קהל הקיבוצנים ושכני צפון תל-אביב לתת יד לציבור המזרחי הגדול המושכנע כי נעשה לו עוול היסטורי מדי קהל, יוכל לשנות את פני המדינה שינוי של אמת.

עמום מוקדי, מבשר-ציון

מאורע עברי

על צחות לשון בקול ישראל. במקום שקול ישראל יגיש, חרשות לבקרים, את המדור היומני, הצורם והמתנשא רגע של עברות, מוטב שהוא ידאג לכך שמישהו יעבור על הסכסכים שקוראים קרייניו.

כן, למשל, פתח ביום השישי האחרון (הד' 29 בינאר) קריין קול ישראל את מהדורת-החדשות של שעה עשר בבוקר בהודעה על החלטתו של אלוף פיקוד הדרום לשחרר מאה עצורים שנעצרו בעיקבות "המאורעות האחרונים".

כמובן שהיה צריך לומר בעיקבות המאורעות האחרונים.

ישמעאל והקסדות

על מילים המתבקשות בשעת ההתקוממות בשטחים.

אינני משוגע על מישחקי-מילים. לדעתי זהו הומור של עצלנים. אך מה לעשות, לפעמים אין מנוס. עכשיו, למשל, הגענו, כשעה טובה, למצב של "כל ישמעאל יהודים זה לזה".

דני אמיר, תל-אביב

● הקורא אמיר הוא האיש שטבע, לפני 11 שנים, עת הלך הליכו לקואליציה עם הרחיים, את המושג ממשלת הקסדות הסדרות.

אחמ"ש בבאליש

על מכת ראשי-התיבות בצה"ל. השירות בצה"ל מספק כל מיני חוויות. גם חוויות לשוניות. המקור העיקרי של חוויות אלה הוא השיטה של צה"ל לקבוע ראשי-תיבות לכל דבר.

כן, למשל, כאשר קיבלתי לאחרונה את צו השמ"פ (שירות מילואים פעיל) היה לי די ברור, מתוכן היומון, כי לא אשרת קל"ב (קרבן לבית). הר אכל כשהגעתי לאי-שם נדהמתי בכל זאת. הר צנתי לשרת בבאליש (בסיסי-אומנים ליחידות שדה) וגם גיליתי כי באותו בסיס מסתובבים כמה ע"צים — עוכרי-צה"ל (אזרחים).

מפי חברים שמעתי על ראשי-תיבות צה"ליים עוד יותר מרתקים. אחד, בחילה-אוויר, משרת (המשך בעמוד 4)

רפי

קשה לתאר את אילת בלי רפי נלסון. ישר אל כולה. וטאבה בפרט. לא יהיו בלעדיו. כפי שהיו בחייו. הניסיון הישראלי לספח את טאבה הושפע במידה רבה על-ידי הימצאו תו שם. אך מי היה רפי נלסון האמיתי. האדם שמאחורי מעטה השימחה העיתונאי. ההר-פתקן. מר טאבה? העולם הזה בחר לפרסם מחדש קטעים מסיפורו של נלסון על שהותו בשבי המיצרי לפני 30 שנה והחוויה הנוראה שחוה בעשועות האחרונות לפני השיחרור.

35

כתבת השער הקדמי:

כתבת השער האחורי:

הכל בגלל הקראק

ערית מרעל נשפטה לשלושה חודשי-מאסר בגין סיוע לעברייני הנמלט יצחק קיעו. נעמי אדווה פגשה בה בבכלא נווה-הציונה — רזה, שרופה, כמעט גמורה מסמים. מרעל סיפרה לה על חייה כדוגמנית-צמרת בניו-יורק. על בעליה. על המניעים שהביאו אותה להידרדרות לסמים ועל הסיבות למעצרה.

18

אור בקצה המינהרה

חריג בחוק האוסר מיפגשים עם נציגי אש"ף איפשר לאורי אבנרי לפגוש ביאסר ערפאת במיסגרת מסיבת-עיתונאים בינלאומית שהתקיימה בתוניס. הוא מספר על מסיבת-העיתונאים, שחלקה התבצע בחשכה מוחלטת, עקב הפסקת-חשמל, על הביט-חון-העצמי השקט של ערפאת ועל האור בקצה המינהרה — הגאווה החדשה של הפלסטינים שהיום — אולי יותר מתמיד — מאפשרת הסדר.

ערפל קרב

השגרירות הפלסטינית באתונה היא כוורת רוחשת פעילות. היא מערכת פלסטינים ברחבי העולם, מתערכת בנעשה בשטחים הכבושים, מגיבה על פירסומים של אישים ישראליים, אך בעיקר עוסקים בה בימים אלה בתיאומים הקשרים בהפלגת הספינה, המכונה על-ידי אש"ף בשם "הסימל אל-עורה (השיבה)". פרי טיס על ההפלגה קשה היה לקבל. התשובות היו מעורפלות למדי.

7

שחור-לבן בצבע

במלחמה המודרנית, תיקשורת היא רכיב חשוב. אי אפשר לתכנן, או לנהל מלחמה, מבלי לקחת בחשבון את כלי-התיקשורת העולמיים. במיוחד לא אחרי מלחמת ויאט-נאם ומלחמת הלבנון. אולם במיל-חמה זו מתנהג צה"ל כאילו לא למד דבר. הוא עושה ניסיונות פאת-טיס להסתיר מעיני התיק-שורת את המתרחש בשטח.

11

אוקונור-שפמל ראש-בראש

מארק אוקונור רוצה לחזור לארץ. הוא מתלבט אם לתבוע את יורם שפמל לדיון, רוצה לעסוק בשיכנוע קבוצות-תיירים לבוא לארץ לרגל שנת ה-40 ויש לו גם כמה ענייני כספים לסדר. אבל, בעיקר, הוא רוצה לפגוש בג'ון דמיא-ניוק — יש לו יחס מיוחד כלפיו.

16

החיים שאחרי

לפני שבועות מספר לקה שמואל רודנסקי בהתקף-לב. היום, בין אורח לאורח, הוא נח במלון תל-אביב. צמוד אליו נמצא שמוליק נוסף, שמוליק סגל. הוא מספר על ההתקף, על עומס-העבודה שגרם לו, ועל החיים שאחרי ההתקף. הרחק מבית-התיאטרון.

39

דף חדש האמלט פלסטיני

זילברט טופאנו מוצע כאחד משני המועמדים לכהונת מנהל תיאטרון-חיפה. האם המציעים הם שותרי טובתו או דורשי רעתו? מוחמד עינאים על בעיותיו של האמלט פלסטיני. האם זו השעה לחנוג את תגינות ה-40 למדינת ישראל. ונתן זך בהדר-הורים נהגים על מפלת השירה.

26

צילום כמחאה

התערוכה יוצאת-הדופן בקאמרה אובסקורה, שבה מוצגים צילומיהם של 65 צלמים, היא אות-מחאה מאורגן כנגד מדיניות ה"יד החוקה" בשטחים הכבדים. התארגנות התערוכה — ש"יתיה קצרה ביותר — באה בעיקר בות המראות הקשים מנשוא.

10

העקרב האדום

מה הקשר בין גיל סמסונוב, יושב-ראש אירגון-הסטודנטים של תנועת-החרות לג'ק אברמוב, יושב-ראש צעירי המפלגה הרפו-בליקאית? מה גרם לאברמוב להפיק סרט בשם העקרב האדום על ל'ונאס קאבימבי, המורד הנתמך על-ידי ממשלת דרום-אפ-ריקה, למרות החרם הא-מריקאי על דרום-אפריקה? ואיך מגיבים האמריקאים?

16

דחל המרחלת מרווחת:

אילן שובס עזב, אבל ריטה לא נשארה לבדה. ראו אותה עם רוני שטן • לגלי עטרי יש אהבה חדשה. אבל אסור לספר עליה • גי פולס ודנה סטנינה (כתמונה) מצ-פים לילד. אולי קיבלו השראה מתורה לוי • העיתונאי, החוקית, הגרושה ישי השלש שנשאר כבית • גליה ישי התחתנה כאמה של אריאלה רוביניביץ, ומה שיצא מזה.

34

המדורים הקבועים:

22	לילות ישראל — חנינת דליים	3	מיכתבים — ישמעאל והקסדות
24	קולנוע — טיפשושורה	4	איגרת לעורך — מיכתב נעמי
26	דף חדש — מפלת השירה	5	תשקיף — מחתרת חדשה
	מה הם אומרים — משה שחל	6	במדינה — זיקי ציון
	אחיה שמחה, יעקב רוחם, שוש מימון, שרה דורון, יצחק אורפז	8	תמרורים — ר'ו צדיקים
28	אנשים — הכיפה והשנאים	11	הנדרן — תצלומים
30	הורוסקופ — מקורי בנסיה	12	אתה והשקל — כוח-משימה
33	דחל מרחלת — על כל העולם	13	יומן אישי — שביחה איטלקית
34	תשבצות — אונבל עברי	16	חשבון נפש — מארק אוקונור
42		21	זה וגם זה — אונבל עברי

ש ו ח ד ?

פרשת צינור-הנפט העיראקי מטילה אור על עולם של בעלי-השפעה, של קשרים מזרחיים של מנהיגים ישראליים עם אנשי עולם תחתון בינלאומי ושל יחסים מזרחיים בין פוליטיקאים ישראליים ואמריקאים על רקע כלכלי.

8

קח ותן בפא"ן

לכאורה היו צריכים להיות בפא"ן אנשי-עט בעלי תודעה ציבורית גבוהה. לוחמים סעילים למען חופש-הביטוי. למעשה, הסנף הישראלי של פא"ן הוא דוגמה למצב הסוף. תחת לצאת חוצץ כנגד דיכוי חופש-הדיבור בשטחים הר-כבושים, הוא מסיין קומד-ניקאטים של שרות-הביטחון ועוסק בנפישות ובכיבודים.

14

אתה והשקל פסטיבל

סרטי-זבל

כוח-המשימה נכשל באירגון מערך שיווקי לסחורות ישראליות באמריקה • הסדר בין אמפל ובונק הפועלים לתשלום פיצויים על מניפולציות במניות • שטחים בחצי מיליון דולר נעלמו ממגל-התעופה קנרי • סולכור ייצאה לאמריקה מוצרים בשווי של 155 מיליון דולר • פסטיבל סרטים "ישראל" בניו-יורק ובלוס-אנג'לס • כחורש הבא תתכנס ב'זנבה ועירה בינלאומית שתהיה לה השפעה מכרעת על עתיד מדינת ישראל.

12

עד יחיד לרצח

בלילה של ה-13 למאי נרצח דרור כהן בתאו בכלא איילון. בלילה-הרצח היו בתא שישה אסירים. ארבעה מהם מואשמים ברצח. מיכאל סילוביץ הוא העד היחיד נגדם. למרות התנגדה שעליה המליצה הממשטה וכרטיס-ההטיסה לארצות-הברית מסרב סילוביץ בתוקף להיחשב כעד-מדינה.

25

מיכתבים

מתעניינות בגניקולוגים כדי שאלה יאתרו להן את נקודת הג'י.
אבל זכות הראשונים של גילוי נקודת ג'יהעדן איננה של הסכסולוגים האמריקאים מסטרס וג'ונסון, אלא של גניקולוגית אוסטרית אחת, שאפילו איננה מתהדרת בתואר סכסולוגית.
אותה אוסטרית הפכה מאז גילויה המדהים לגיבורת-תיקשורת ורדיו אוסטרית פינה לה פינה שבועית, בה היא עונה לשאלות המאזינות בענין חשוב זה.

(המשך ממעמד 3)
במתק"א (מיתקן לאיתור קרבות-אוויר) ואחד, במימשל בגדה, מטפל בהוצאת רשימות לאחמ"ש (איחוד-מישפחות).
שייקה יפה, תל-אביב

הפגוש הקדמי

על תגובת אמצעי-התיקשורת למרי האזרחי (העולם הזה 16.12.87 והלאה).

כך רואים אותנו האמריקאים
כן חסביר להם

כך, שכאשר הגברות שהוזכרו אצל המרחלת תודמנה לווינה, הן יוכלו לשאול גם הן.
שלום ברי, תל-אביב

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל-אביב, מיקוד — 63458.
בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטי' לפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 245242-3-972. מנוי 2009, ובטלסלם RMYM IL 341667 —

מרהים. מהמם וכו'

על טיבו של סרט (קישט לאניני טעם), "יומן אישי", העולם הזה (13.1.88).

אינני מבין מדוע הגדיר עורך העולם הזה את דבריה של הלוליניסט בסרט מלאכים בשמי ברלין כקישט ומדוע הפריע לו המיבטא הור שלה? הרי בסרט היא צרפתייה החייה בברלין.

אני יכול לקבל שהאופן בו היא אומרת את דבריה לא כלייך אמין, או שהאורס הכבד המכסה את שפתיה הוא ליצני מדי לאותו רגע רציני, אבל לאמר על הסרט שהוא קישט וללעוג לאלה שגמרו עליה את ההלל, חושבני שיש בזה משום חוסר שיפוט הוגן.

מי יודע כמה אנשים הוטעו עליידי ביקורת עורך העולם הזה ולא הלכו לראות את הסרט, שהוא מדהים, מהמם וכו'.

יוסי מרכוס, תל-אביב

האמא של ג'יהעדן

על זכות הראשונים לגילוי ג'יהעדן הנשי ("מקום סודי ביותר", "רחל המרחלת", העולם הזה 20.1.88).

זה באמת גילוי גדול שמא שגילו את ג'יהעדן בגוף האשה (הלא היא נקודת-הג'י), כל הגברות

קו יא יקי

כותב המכתב הוא דויד ליידר, סגן-אדוף ש' נרון לשבע שנות מאסר על עיסקים-מסים בלכנון. **הנה מיכתבו של האסיר:**

"איילון", 17.10.87.

נעמי היקרה!

הפתעה! סקרנות? בוודאי. אבל הרומאנטיקה פחות חשובה במיקרה זה. האחוה — לחלוטין. אז בלי התרגשות. שלא תחשבי, חלילה, שיש לך מוקירים רק בחוץ. תתפלאי, אבל יש גם כאלה "בפנים". אני אחד מהם.

לצערי לא זכינו להכיר אישית (זה את זה), אך אין זה חשוב כלל במיקרה זה. כי העיקרון המנחה אותי ברגע זה הוא לעשות לך אולי קצת טוב, לפי שצד-הדברים חצי נחמה היא, ועליידי כך נגדל ונתחוק.

יתכן וייצא לנו להיפגש בעתיד, אפילו שהש' בייעיה שלי זה עסק שלירו שלושת החודשים שלך מתגמדים.

אבל רציתי לאמור שעקבתי בעניין אחר התה' ליד שהביא אותך הלום, ונהנתי מכל רגע של הפגנת-הכוח שלך והנחישות שלא לקחת את זה כבר מדי, ושפרק מסוג זה תולף צ'יקצ'אק וחוזרים תל-אביב לחיים האמיתיים והמעניינים. מה שנקרא לחידוש "ימייך" בקדם.

כפי שלמדת מהאמור, אנחנו שכנים. את ב"עזרת-הגשם" ואני צופה מרחוק על ההילטונים שלכם והווה כיד הדמיון הטובה עלי, כי בימים אלה זה המעט שעוד אפשר לעשות. הטלוויזיה המוזיקלית שובתה, יחסית זמן רב. סטירידידיאו לא מקרינים בשבתות ובחגים, על פי הוראה מגבוה, במיסגרת הכפיייה הדתית הקיימת בין כותלי מלוננו הזמני. מה שנותר זה לחשוב, "לחלום" ולקרוא, והתמול מזלי שנתקלתי בכרטיס-הביקור שהותרת במאגאן האדום.

(כוננת הכותב היא לכרטיס-הביקור ההיתולי שהרפיסה אדווה לעצמה ערב הליכתה לכלא, ושפורסם בהעולם הזה. בכרטיס ניתנה הכתובת של נווה-הירצה).

או ווה, הקריאה הקצרה הזו מטרתה לעשות לך טוב על הלב ולחזק לך את המוראל — שהוא גבוה בלאו הכי — כעוד קצת. אני מתאר לעצמי שהחברה בחוץ לא מקפחים אותך, ואולי כן. לא

אני סבור שביחסי-המשפט עשה טובה גדולה לנעמי אדווה, ולציבור הישראלי כולו, כאשר החליט לשלוח אותה לבית-הסוהר.

בצורה זו ניתן לציבור ללמוד בפעם הראשונה מהו המצב האמיתי בכלא-הגשם.

עיתונאים כתבו על כך לא אחת. אבל כל ריווח עיתונאי על כלא כלשהו (אורחי, צבאי, לגברים, לנשים, לעצירים ביטחוניים, מיתקן כליאה ומה עוד) הוא חשוד מלכתחילה.

שום עיתונאי אינו יכול לבוא לכלא בלי הר' דעה מוקדמת. ולקראת בואו משפצים, מקרצפים, מרחיקים את עושייה-צרות ודואגים שישמע מה שמנהל-הכלא רוצים שישמע.

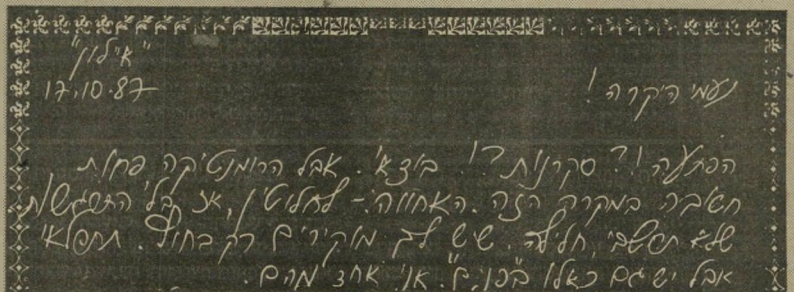
לא אחת גם סיפרו אסירים-לשעבר על המצב בכלא. אבל לאלה יש תמיד חשבונות — אם להתנקם בסוהרים, אם להתחנף אליהם, לקראת הפעם הבאה. וחוף מזה קשה לדרוש מאסיר את האובייקטיביות, יכולת-הסיקור ויכולת-הכתיבה של עיתונאי.

ישיבתה של אדווה בכלא סילקה את כל המיכשולים האלה. היא עיתונאית. יש לה כישורן לראות דברים ולתאר אותם. והיא ישבה כאסירה אמיתית, במשך 75 ימים ויליות רצופים. היא גם

אבי ליידר

אסיר ליידר
רקחת את העניינים בקלות...

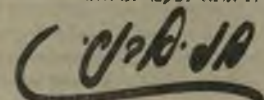
קטע ממיכתבו של ליידר
הרומאנטיקה פחות חשובה...

הכירה כמה וכמה מן האסירות האחרות מקודם. היה מנוי וגמור לתת לציבור ריווח אובייקטיבי, ככל הנתיקן.

לכן זהו תיאור מוסמך, ראשון מסוגו. אני קורא אותו בעניין רב, ואני מקווה שגם אתה. כשהיתה בכלא, קיבלה נעמי אדווה מיכתב מאסיר שכן.

כלומר, מתושב כלא-איילון, הוא כלא-דמלה הסמוך.

האיש ראה בגליון העולם הזה ריווח על המ' סיבה העליונה שערכה אדווה ערב כניסתה לכלא, בהשתתפות מיטב הבהמה התל-אביבית. כל אלה הביעו לה אמן. מכיוון שעד היום אסור לפרסם את פרטי הפרשה ואת זהות המעורבות בה, אי אפשר להסביר כאן מניין נכע ביטחון זה.

מהגדות

האוניברסיטה

העברית

היו ימים שעיסוקיהם של הסטודנטים באוניברסיטה העברית היו יותר משעשעים מאשר עשיית נפשות ללימוד או למעמד. כך, למשל, הם העריכו מאוד פרופסורים שידעו להשיב מלחמה שעה לסטודנטים שביקשו להתחכם יתר על מידה. על אחת התגובות הפרופסוראליות ה' אלה ריווח העולם הזה בגליונו שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

● אחד הפרופסורים לפסיקה הב' חין כי אחד הסטודנטים בהוצאותיו נוהג באופן קבוע לקרוא, בשעת השי' עור, את היומן דבר. הפרופסור לא העיר מעולם דבר לסטודנט זה. אולם בסוף הסימסטר, כאשר בא אותו סטודנט להחתים את פינקסו אצל הפרופסור, אמר לו הפרופסור: "תלך לעורך דבר, שהוא יחתום לך!"

נשיקה

מחתרת יהודית חדשה?

בהתנחלויות היהודיות בגדה המערבית נפוץ בימים האחרונים שמועות המספרות על מחתרת יהודית חדשה, הפועלת בשטח. מפיצי השמועות מספרים כי חלק ממטרותיה של המחתרת הוא להתנקש בתושבים הערביים בדרכים שונות ומגוונות.

אין מבקרים בהתנחלויות

בקרב ההתנחלויות היהודיות בגדה המערבית שוררת בזמן האחרון תחושה קשה של נטישה. המתנחלים מרגישים שהצבא נוטש אותם, למרות שצה"ל מקיים ליווי מאורגן לאוטובוסים של תלמידים ולהסעות מאורגנות.

אך המתנחלים טוענים שנוסעים ומבקרים מזדמנים סוחפים לנסוע בכבישים שאינם מאובטחים באופן מסודר, וכי אין כמעט ביקורים מבחין בהתנחלויות.

קרייסקי על רבין

בשיחה עם ידידים ישראלים הסביר השבוע ברונז קרייסקי, מי שהיה ראש ממשלת אוסטרליה, כי אינו יכול להצטרף לאוניית-

הוועד קיבל

שדר מאש"ף

לוועד המשותף של היוצרים הישראליים והפלסטינים, שהודיעו בשדר מיוחד לספינתיהם המגורשים כי יקדמו בברכה בחיפה את, אלה מבין המגורשים המעוניינים בשלום עם ישראל, השיב ביום הראשון מחמוד עבאס, המכונה "אבר מאזן", מסגנון של יאסר ערפאת, בשדר האומרי, בין השאר:

"אש"ף שולח את ברכותיו אל שולחי גילוייהדעת, מודה להם ומעריך את עמדתם המתקדמת של ידידים אלה וגם של הכוחות הדמוקרטיים בישראל. אש"ף סבור כי החתומים על העצומה, והכוחות הדמוקרטיים הישראליים, מביעים את רצונם בשלום אמיתי, המבוסס על צדק והמכיר בזכויות האזרחיות של העם הפלסטיני."

בשדר, שאותו שלח ועד היוצרים הפלסטינים והישראליים לספינתיהם המגורשים, נאמר: "ועד היוצרים החליט לקיים בחיפה, ביום שבו עתידה הספינה להגיע, קבלת פנים כדי לקדם בברכה את הגולים בשוכם. כגוף של סופרים ואמנים, המתנגדים לכך בוש ולכל גירוש, והתומכים בזכות ההגירה העצמית של העם הפלסטיני במדינה משלו לצד מדינת ישראל, אנחנו מעוניינים בדישור עם אלה מבין המגורשים המעוניינים בשלום עם ישראל על בסיס העקרונות הנ"ל. אנחנו פונים אל ציבור היוצרים במדינת ישראל להצטרף ליוזמתנו זו ולקחת חלק במיפגש, ובמיוחד אנחנו פונים אל ממשלת ישראל לאפשר את שיבת המגורשים."

על השדר חתומים, בין השאר: חוה אלברשטיין, סמיה אליקאסם, שימון בלם, יעקב בסר, יאיר גרבוז, סיהאם דאוד, נתן זך, אמיל חביבי, א.ב. יהושע, נרב לויתן, סלמן נאטור, מנחם פרי, שימון צמרת, דן קידר, ניסים קלדרון, יורם קניוק, דליה רביקוביץ, ויגאל תומרקין.

המגורשים הפלסטינים בגלל בריאותו הלקויה. באותה שיחה מתח קרייסקי ביקורת קטלנית על יצחק רבין, הגדיר אותו כאדם טאטם ומוגבל, וגילה שגם בהיותו ראש ממשלה לא היה רבין מעוניין לשמוע מידע על השקפותיהם של מנהיגים ערביים, והיה אדיש לכך לגמרי. קרייסקי מסר כי בקרב ראשי היהדות האירופית, יש התעוררות נגד מדיניותה של ממשלת ישראל.

המערך הכין תשדיר בחירות

מיפלגת העבודה הכינה תשדירי שירות ראשון לקראת הבחירות הקרובות לכנסת. במרכז התשדיר עומדים המאבק והמאמצים שעושים ראשי המפלגה למען השלום. על הכנת התשדיר היה ממונה עוזי ברעם, מזכ"ל המפלגה. קלטת הווידאו, ובה התשדיר, תשודר החל מהשבוע בחוגי רבית פרטיים, והיא מהווה מכוח, למערכת הבחירות, שבמרכזה יעמוד נושא השלום על-פי מיפלגת העבודה.

גטו ביער בן-שמון

המפר"ל מתכוונת להקים כפר דתי באזור יער בן-שמון, אחרי שהוועדה המחוזית לבנינו ערים אישרה את התוכנית. בכפר יוכלו לגור רק דתיים מסורתיים, שיומלצו על-ידי המפר"ל, או על-ידי הרבנות הראשית.

בקשה להגדלת מזונות

גרופתו של יהויכין שימון, מי שהורשע בסחיטה ממחלבות "שטראוס", ושי נדרן לחמש שנות מאסר, הגישה לבית המישפט בקשה להגדלת מזונות. שימון יושב עכשיו במחלקה הפסיכיאטרית של בלא רמלה.

לובלסקי לכנסת

מאשה לובלסקי, מזכ"ל נעמ"ת, עושה מאמצים ניכרים למען ביטול ההחלטה הקיימת במיפלגת העבודה, האוסרת כסדרתסקידים. לובלסקי מתכוונת להיכלל ברשימת המועמדים של מיפלגתה לכנסת הבאה.

לובלסקי למדה מטענות של נאוה ארד, שהיתה בעבר מזכ"ל נעמ"ת, ועזבה את תפקידה כדי להיבחר לכנסת. ארד-אמנס נבחרה לכנסת, אולם איבדה את בסיסה הכוח הפוליטי שלה.

לעומת זאת אספה עדה רבון, מזכ"ל נעמ"ת תל-אביב, 300 חתימות של חברים במיפלגת העבודה, כדי למנוע את ביטול האיפור על כפלתסקידים. בין החתומים היה ניסים זווילי, תנתמך על-ידי לובלסקי בהתמודדות שלו נגד שימחה ריניץ לתפקיד יו"ר ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית. חתימתו של זווילי, בניגוד לדעתה של לובלסקי, יצרה קרע עמוק בין השניים.

רוצה להיות מוסכם

יצחק אופק, מזכ"ל הפועל, הצטרף באחרונה לחוג "דור ההמשך" במיפלגת העבודה. בעוד ארבעה שבועות ייערכו הבחירות לתפקיד מזכ"ל הפועל. מול אופק הציב את מועמדותו יעקב אבימור, חבר הוועדה המרכזת בהסתדרות ומזכיר מועצת-פרעלי עפולה, שהוא גם חבר בהנהגת "דור ההמשך". מועמדותו של אבימור צוננת תופה, וזוהי בבירכתם של רבים בהנהגת המפלגה, דבר הגורם לאופק חששות רבים. ועליכן הוא מנסה לפעול במיסגרת "דור ההמשך" כדי שיוסכם עליו כעל מועמד יחיד, בלא מתחרים.

דאגה בעיריית תל-אביב

בעיריית תל-אביב מודאגים מן העיכוב בהשלמת שלב אלה של התחנה המרכזית החדשה בעיר. הנכנית על-ידי הקבלן מרדכי יונה. האחרון בהשלמת שלב זה מגיע כבר לחודש וחצי, ובעירייה דואגים מפני שלמקום כבר יצא שם רע של פרויקט שלא נגמר לעולם.

מתיחות בגלל מס

ערבים בצפון וועמים על כך שמס-ההכנסה ומס-ערך-מוסף מפעילים בזמן האחרון יד קשוחה נגד עצמאים ערביים.

המענה היא שפעילות מוסדות אלה ניראת ברחוב הערבי כאילו באה על רקע האירועים בשטחים הכבושים, והיא עלולה להגביר את המתח גם בגלל.

אבנרי בתונים

אורי אבנרי השתתף השבוע במסיבת עיתונאים בינלאומית שנערכה עם יאסר ערפאת בתונים.

במסיבה השתתפו נציגים של בליתיק שורת בינלאומיים, בהתאם למה שקבוע בחוק האוסר מיפגשים אחרים עם נציגי אש"ף.

מסיבות טכניות לא ניתן לפרסם את התמלול של המסיבה בגליון זה, והוא יפורסם במלואו בגליון הבא של "העולם הזה". הוא יפורסם גם בשבועון הגרמני רביה-מוצה, "דר שטרן", בגליון השבוע, וקטעים ממנו יפורסמו בכליתיק שורת אחרים.

ההסתדרות רוצה

במומחה רפואי

קיימת אי-בהירות לגבי המועמד שיחליף את חיים דורון כיו"ר קופת-חולים.

ברגע נראה שלתפקיד יתמנה אריה שחר, מנכ"ל מיפעלי ים-המלח, שהוא חברת-בת של "בימיקלים לישראל". אך בהסתדרות טוענים שהפעם יש צורך במומחה רפואי, ולא באיש-אירגון בלבד.

החקירה תתקדם

חקירת היתודה הארצית לחקירות-הונאה במישטרת ישראל, בעניין תלונת חברת הסנה נגד יעקב דננברג, מנכ"ל חברת הביטוח אוניו, עשויה להתקדם בימים הקרובים.

המישטרה שמה ידה על מוסמכים מהותיים לחקירה, שיש בהם חשד לעבירות פליליות.

בעלי-חוב לא התלוננו

במישטרה מניחים כי כמה בעלי-חוב של עורך-הדין אדם פרוסט, שהתאבד, לא דיווחו על חובותיו להם, כדי שלא להיכלע לחקירה מישטרית.

לפרוט היה, כך מסתבר, קושראי גמיש מאוד בכנק ברקליס דיסקונט, והוא קיבל משם סכומים גדולים.

ביקור לגיתית

זרעאלוב

בעלה של גיתית זרעאלוב, הנאשמת ברצח בעלה הקודם, הגיע במפתיע לביקור בארץ.

מכיוון שבוא לא תואם לפי ימיה-ביקור בכלא, סידר לו עורך-הדין, מאיר זיו, די מייצג את גיתית במישפט, ביקור מיוחד בבית-הסוהר.

במהלך הפגישה, שארכה כרבע שעה, כבו השניים את הזרועות זה. זמן קצר אחר כך שב הבעל לאנגליה.

השוטרים נזכרו

להתערב

אנשי מישטרת תל-אביב עמדו באפס-מעשה, ביום השישי שעבר, כאשר בריונים בכיכר דינגונו ניסו לתקוף מישרת-מחאה של קבוצת "הלאה הכיבוש", שנשאה כרזות בגנות מדיניות ריסקו-העצמות. כשתברי הקבוצה הוכיחו כי ביכולתם להתגונן, התערבו לפתע השוטרים ודרשו להססיק את המישמרת, למרות שתתקיימה בחוק.

רופאים נגד השרה

רופאים בבירים טענו השבוע ששר-האוצר צודק בעמדתו בעניין הסיכסוך במערכת-הבריאות וכי שרת-הבריאות, שושנה ארבל-אלמוזלינו, אינה מודעת לביובז ולחוסר היעילות במערכת.

בין כל מראות הזוועה

הנורא ביותר צולם במחלקת הוקנים

מכל תיאורי הזוועה, שמילאו השבוע את כליהתיקשות, יתכן שהנורא ביותר לא נגע דווקא לשטחים הכבושים, אלא לישראל עצמה. כתבה חושפנית בטלוויזיה הראתה את המתרחש במחלקה גריאטרית של בית החולים. היא היתה מחיריה. הוקנות והוקנים — בני אדם שאחרי שנים ארוכות של עמל, גידולי ילדים ושרות היו ראויים לאחריית חיים נוחה ומכובדת — מתגוללים כובל, כתנאים המתאמים לחיות אשפתות. קריאת העזרה שלהם יכלה לקרוע לב. חברה המטפלת כך בישישה — איזה תיקוה יש לה לקיום הגוף? לא חשוב מי אשם במצב — המימסר הפוליטי הרקוב והכושל, המימסר הרפואי הטכנוקראטי וחסר האנושיות, או הביורוקרטיה חסרת הפנים וחסרת הלב. בחשבון הסופי, החברה כולה אשמה.

אין ג'קיל, יש הייד. המצב מעיר על קהות חושים, על גסות לב שאין גרועה ממנה. ציבור המתייחס כך להוריו שלו, איך הוא יכול להתייחס לאוכלוסייה כבושה, על ילדיה והוריה? יתכן כי הרברים כרוכים זה בזה. אם מדינת ישראל התרחקה עד כדי כך מן הרגם ההומאני, הסוציאלי, שעמד לנגד עיניהם של מייסדי היישוב, האם אין לכך קשר עם העובדה שהיא חולשת על עם זר, בברוטאליות הגוברת והולכת, בתהליך בלתי נמנע? אין זה רק עניין של כסף, הנשפך אל תוך זוחכית ללא אחתות של מכונת המילחמה, על חשבון כל הצרכים האנושיים. זהו קודם כל עניין של רגש, של מצפון חתרני, של דימוי עצמי. ישראל, המצטיירת בעיני עצמה והעולם כקלנס השובר עצמות באלה, בוודאי אינה יכולה לראות את עצמה כמדינת מופת וכעם סגולה, אור לעצם מם ולגויים. הסיפור של דוקטור ג'קיל ומיסטר הייד קיים רק בספרות.

ההתקוממות

אקסודוס 2

איך נולד הרעיון, ומה ניתן לעשות נגד הנשמתו? איך יכולה הממשלה להגיב?

לפני 15 שנה ישבו בני דירוק שלושה צעירים — שני פלסטינים ופאקיסטאני. הפלסטינים היו ראשיר חוסיין ועימאד שקור. הפאקיסטאני היה אקבל אחמד. ראשיר חוסיין, יליד הכפר הקטן מוסמוס ליד אוס-אל-פחם, היה משורר צעיר ויפה תואר. הוא היה ישראלי ופלסטיני לאומי, שכתב בערבית ובעברית כאחת. הוא נרדף על ידי המימ של הצבאי, בגלל סירובו לכתוב שיר הלל לכבוד יום העצמאות. הוא היה פעיל בהקמתה של תנועת אליאד ששאסרה. לאחר מכן נטש את הארץ, נשא אשה יהודיה אמריקאית והתחיל לעבוד כאש"ף. הוא מת בשריפה בנייר יורק. עימאד שקור, יליד הכפר סח'נין בגליל, חניך האוניברסיטה העברית,

הסתבך גם הוא עם השילטונות, יצא מהמדינה, הצטרף לפת"ח ומכהן כיום כיועצו של יאסר ערפאת לעניינים ישראליים. אקבל אחמד הוא פאקיסטאני החי בארצות הברית, הוגה דיעות הכותב מדי פעם בעיתונים אמריקאיים. אף

משורר חוסיין (1965) מדוע שלא תהיה לנו —

יועץ שקור (1982) — אקסודוס משלנו?

שאינו ערבי, הוא מסור לעניין הפלסטיני. השלושה ישבו והעלו זיכרונות. השיתה התגלגלה לספר (או לסרט) אקסודוס, שהפך מכשירית עמולה אדירה שפעה בידי ישראל. ואז אמר ראשיר חוסיין: "מדוע שלא תהיה לנו אקסודוס משלנו?" השלושה גילגלו את הרעיון, וכך התגבשה ההצעה להעלות פליטים פלסטיניים על אוניה שתשוט לחוף ישראל, כדי להציג לעיני העולם האדיש והשאנן את הטראגדיה של הפליטים הפלסטיניים.

מדוע עכשיו? ההצעה לא התממשה, כי הזמן לא היה כשר לכך. התורעה הפלסטינית לא היתה בשלה לפעולה כזאת של התנגדות בלתי אלימה. היא האמינה בפיגועים. כעבור זמן העלה חיים הנגבי, אז אחר מראשיה של קבוצת מצפן, רעיון דומה בביטאון של קבוצתו. גם אז לא היכה הרבר גלים. מדוע עלה עכשיו לפתע הרעיון של ספינת המגורשים, לבש במהירות עור וגידים והגיע השבוע לשלב של ביצוע? יתכן כי זוהי תוצאה של התפתחות ארוכה מתחת לפני השטח. יתכן כי הרחיפה המעשית באה בעיקבות ההתקוממות בשטחים הכבושים, שהייתה מה רב הכוח הגלום בפעולה שבה אין המפגנים משתמשים בנשק חם. יתכן כי לרעיון ההתנגדות הבלתי אלימה, שנמצאו לו חסידים בקרב הפלסטינים, היתה הצלחה רבה יותר מכפי שהיה נרמזה.

גימיק קלאסי. אקסודוס 2 אינה דומה לאקסודוס 1 בכמה בחינות. אקסודוס 2 היא גימיק קלאסי — אמצעי מלאכותי שבא להעניק למסר מסויים יסוד דרמאטי. אקסודוס 1 לא היתה גימיק, אלא נבעה ישירות מן הצרכים הבעורים של המציאות היהודית.

אולם למרות זאת, כבר הצליח הרעיון לשאת פרי. הוא עזר למקר את תשומת הלב העולמית בבעיית המגורשים. כמו ההתקוממות בגדה ובי רצועה, הוא מעלה באופן דרמאטי את בעיית הפליטים, שאינם יכולים לחזור לבתיהם.

יש הברל עצום בין בעייה, המופיעה במאמרים ובספרים, לבין בעייה ההר

"כשיהיה שקט, נדבר איתם!"

שליחיישראל בעל-אוניה אחר שלא להשכיר את אונייתו לפלסטינים. אך כיום שטות אוניות רבות, ולא על כל בעליהן אפשר להשפיע באמצעים כאלה.

כאשר תתקרב הספינה לבסוף לחוף ישראל — מה תהיה תגובה? איש לא ידע זאת השבוע. לא ראשי אש"ף, וגם לא ראשי ישראל. היתה התלבטות פוליטית וצבאית. האפשרות האחת: לעצור את האוניה בלב ים, בהתקרבה למים הריבוניים של ישראל, או בתוך מים אלה.

השאלה: איך עושים זאת?

ירייה מעל לחרטום. הדרך הרגילה לעצירת אוניה בים היא לאיים עליה בנשק. מצווים עליה לעצור תוך איום בנשק. כשזה אינו עוזר, יורים ירייה מעל לחרטום — יריית אזהרה מקובלת.

כך עצר חיליהם הישראלי ספינות בלאיספור.

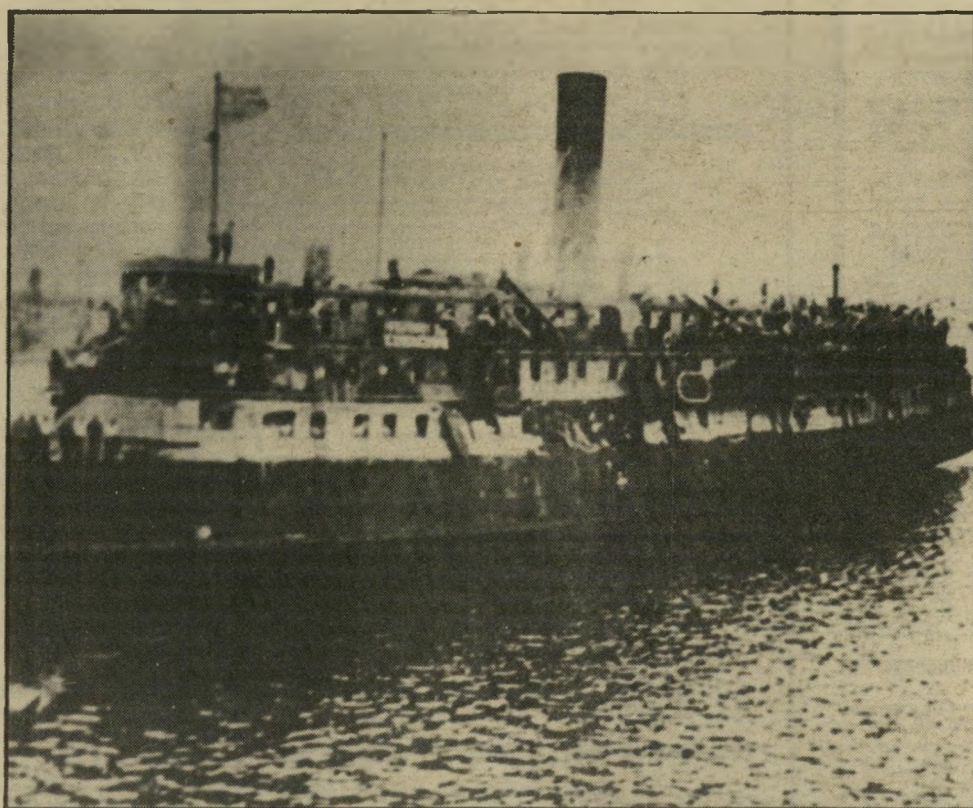
אך כאשר יש לאוניה קברניט נחוש החלטה, וכאשר זה יודע כי ספינות המילחמה אינן יכולות לירות בארץ, מפני שיש בה עיתונאים מכל העולם, איך ניתן להכריח אותו לעצור? ואם יחידות חיליהם ירצו לחסום את האוניה באופן פיסי, האם זה ניתן לביצוע בנסיבות אלה?

במסוק ללבנון. האפשרות השנייה: להניח לאוניה להגיע לחוף, לתת לעיתונאים לרדת, לעצור את הפלסטינים ולגרשם שוב במסוק ללבנון.

השאלה: האם זה לא ייראה כניצחון הפלסטינים? איך זה ישתקף בתיק שורת העולמית?

אין פלא שהפלסטינים בחרו בדרך זו. זהו גימיק, אך זהו גימיק שכמעט ואינו יכול להיכשל. תהיה התגובה הישראלית כאשר תהיה, היא תועיל לעניין הפלסטיני. למשל: הרעיון להשיט נגדה סירות של "נפגעי טרור" רק תגביר את התעניינות התיקשות העולמית, ותוסיף רמאותיות למיבצע.

אומנם, גימיק יכול להימאס. זוהי הסכנה האחת הגלומה בשיטה זו. אך קשה להאמין כי זה יקרה לאוניה זו, הראשונה בתולדות המאבק הפלסטיני

"אקסודוס" כוחו של גימיק

ערפל קרב לקראת ההמלכה

אחרונות, ביום השני, לפי ידיעה זו נאמר מפיו: «אם רבין היה מוכן להורות על הפסקת-אש, נשקול הוראה לאנשינו להפסיק את ידיו האכזבים וההפגנות».

אלי-שריף הסביר כי לא כך אמר. «הפלסטינים בנגה המערבית ובעזה לא יפסיקו את ההתקוממות ואת המאבק בכיבוש, עד שהכיבוש יסתיים. הכרזה על הפסקת-אש אינה מועילה, מכיוון שרק צד אחד משתמש באש — הצד הישראלי. הפלסטינים אינם יורים. הם נורים. אנחנו לא סומכים על

חלק מן הסטודנטים הצליחו להיכנס לגדה המערבית. אלי-שריף החליט לניסוע לעמאן, שם גרו הוריו. אחר-כך חזר לביירות.

הוא היה בין מקימי החזית העממית, בראשותו של ג'ורג' חבש. שריף הוא גבר ממוצע-קומה, ומרכיב משקפיים כהים. יש לו צלקת לאורך הצד הימני של פניו. עינו הימנית היא מזכוכית. פניו מלאות חורים, וכמה מאצבעות ידיו קטועות.

«ב-25 ביולי 1972, ספר, «שלחו לי הישראלים ספר, שהיה בו חומר-נפץ

תמונה של ערפאת, ולצידו, על שולחן, מונחים שני מכשירי-טלוויזיה כמעגל סגור, המראים את הנעשה ליד שער השגרירות.

בפתח החדר תלוי לוח-שנה ענקי, כשלכל חודש תמונה. התמונה של חודש פברואר: צעירה פלסטינית לבושה במדים, לראשה כאפייה, ובידה רובה. ימי-מועד פלסטיניים מסומנים בלוח באדום.

בתוך החדר ישבה בחורה שחרחרות נאת'מראה, רוה, קטנת-קומה, בשם

של העיתונאים הישראלים ושל דיווחי קול ישראל.

כתובת נ'רוסלם פרס. כפי שהיא מופיעה בדף האחרון, נמצאת כו"ר שינגטון שבארצות-הברית. הרוח נערך בשיתוף שרות העיתונות הפלסטיני לאור רמורה טוויל.

בשגרירות הפלסטינית באתונה מ- צאתי, אחרי מסיבת-העיתונאים, שתי יים מכנותיה של טוויל, שעסקו בעבודות שונות במקום.

במסיבת העיתונאים התרכו הרוב- רים, אלי-שריף ואלי-ביטאר, בדיווחים על הנעשה בשטחים הכבושים. לש- אלות ספציפיות על האוניה לא היו השניים מוכנים לענות, ותשובותיהם היו מעורפלות ומלוות בחיך מיסטריו- הם אמרו שהאוניה תפליג ביום הרביעי מאתונה ללארנקה, ומשם

כ שהגענו לשגרירות הפלסטי- נית באתונה, כבר היה החדר מלא בעשן-יגירות.

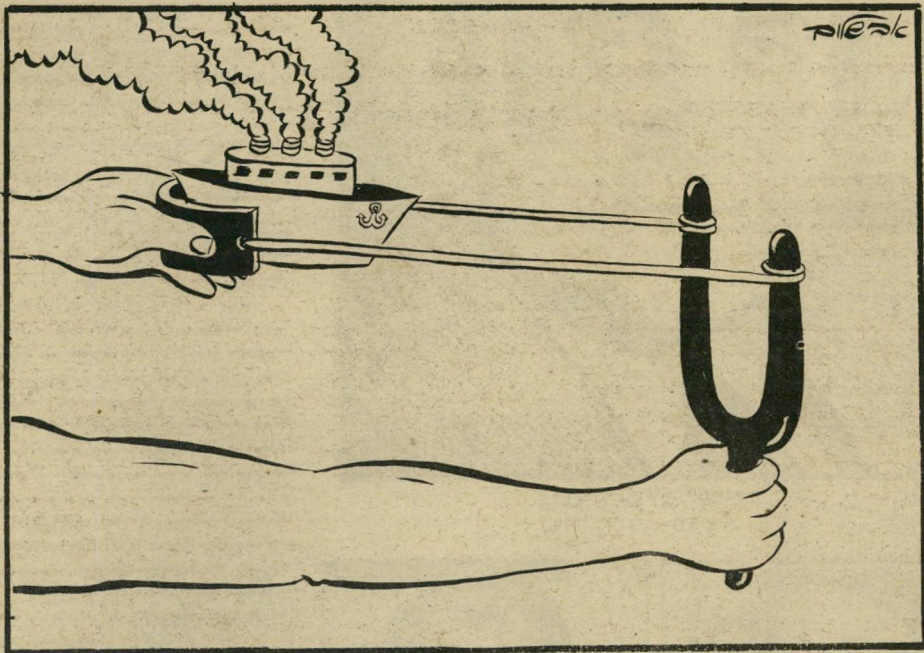
כמה עשרות עיתונאים התאספו בבניין השגרירות. חלקם עמדו, חלקם ישבו על כסאות, חלקם על הארץ.

על הקיר שממול היה פרוש רגל פלסטיני ענקי מכר סטן מבריק, ועליו היתה תלויה תמונת-ציור של יאסר ערפאת.

לפני הקיר עמד שולחן, ועליו היתה מונחת מפת-לבד ירוקה. הוא היה עמוס במיקרופונים ובמכשירי-הקלטת מג- רלים שונים.

מאחורי השולחן ישבו בסאם אלי- שריף, אחר מיועצי הקרובים של ער- פאת, ופואד אלי-ביטאר, שגריר אש"ף באתונה.

השגרירות הפלסטינית שוכנת בבניין מודרני, רבי-מפלס, בעל קווים

מחליפים את האבן

רבין, כי אנחנו רואים בו הורג-ילדים. הדרך היחידה שבה ייפסק המאבק הוא סיום הכיבוש».

כששאלתי את אלי-שריף היכן הוא מתגורר, לא ידע בדיוק כיצד לענות על השאלה. הוא אמר שאינו יושב במקום קבוע, ושיש לו אשה ושני ילדים בביירות. יש לו דירה קטנה בתוניס, ואליה הוא מגיע מפעם לפעם.

האווירה בשגרירות הפלסטינית כי אתונה היא אווירה של כוורת רוחשת פעילות. יש ההרגשה שדברים קורים במהירות. דיווחים עוברים בטלפון. פלסטינים מכל העולם מעדכנים ומתעדכנים תוך זמן קצר. אלי-שריף התפאר באוזניו כי הוא מקבל דיווח על מה שנכתב בעיתונות הישראלית אפילו לפני יצחק שמיר.

הפלסטינים במקום מכנים זה את זה בתואר «אח».

לאתונה הגיעו ביום השני פלס- טינים רבים, שגורשו על-ידי ישראל בתקופות שונות, והם מתכוונים להצי- טרף למסע הספינה, המכונה על-ידי אש"ף בשם הסימלי אל-עודה («השי- בה»).

גם ארבעת המגורשים האחרונים הודיעו כי יצטרפו למסע.

תרבותי. ברגע שפתחתי אותו, הוא הת- פוצץ לי בידים».

17 יום לפניכן התפוצץ הסופר הפלסטיני ע'סאן כנפאני במכוניתו בביירות.

אלי-שריף היה באותם הימים עורך- בפועל של העיתון אל-הדף («המטרה») של החזית העממית.

לפני שנה עזב את חבש והצטרף לערפאת. הוא סיפר כי ערפאת החליט להודיע לתושבים המתקוממים בשט- חים הכבושים שלא להשתמש בנשק חם מול הצבא הישראלי. «ועובדה», מוסיף, «יש ציות להחלטה זו ב-100 אחוזים».

הוא הסביר שהדברים עוברים דרך המנהיגים השווים בשטחים הכבושים. הוא אמר שבכל בית-ספר, אוניברסיטה ומקום-עבודה יש ועד נבחר. נוסף על כך יש ועדים עממיים, הנבחרים במחנות-הפליטים, ובצורה הזאת מאורגנת ההתקוממות. «אני רוצה שת- בינו», אמר אלי-שריף, «שאש"ף כבר איננו אירגון. אש"ף הוא הוזהות של הפלסטינים».

נורים

ואינם יורים

אלי-שריף גם ביקש לתקן דברים שצוטטו בשמו בצהרון ידיעות

הלה, שנולדה במחנה-הפליטים בורג- אל-בג'נה בלבנון, ושמישפחתה מעכו. בידיה היתה רשימה ארוכה של שמות בערבית. היא הסבירה לי שווה רשימת העיתונאים שביקשו להתלוות למסע הספינה. היא אמרה שכל עיתונאי, המבקש לעלות לספינה, צריך לפנות לשגרירות הפלסטינית באתונה, באמ- צעות עורך העיתון שלו או הסוכנות שהוא מייצג.

ביום השני בצהריים היו ברשימה יותר מ-150 עיתונאים.

זמן קצר אחרי שהסתיימה מסיבת- העיתונאים, הסכים אלי-שריף לפגוש את העיתונאים הישראלים שהיו שם. הוא סיפר שהוא בעצמו אינו מתכוון להפליג.

אלי-שריף (41) מן הכפר עקב שליך רמאללה, סיים את לימודיו באר- ניברסיטה האמריקאית בביירות ביוני 1967, בדיוק ביום שבו פרצה מלחמת ששת-הימים. הוא למד כימיה לתואר ראשון, ומינהל-עסקים וכלכלה לתואר שני.

עוד בחודש יוני, יחד עם 300 סטו- דנטים פלסטיניים שלמדו אז בביירות, הוא ניסה לחזור לגדה המערבית. הקבוצה הגדולה הגיעה לגשר-הירדן, אך גילתה שהדרכים חסומות.

לנמל-חיפה, אך הוסיפו שהמסלול אינו קבוע, ומכיוון שכך, ניתן יהיה לשנותו לאורך הדרך. הם סיפרו שהמסע ייארך 10 ימים עד שבועיים. הם לא היו מוכנים להשיב על השאלה תחת איוה רגל תפליג הספינה, אך הרגישו כי כבר נחתם חוזה עם בעליה.

עיתון יווני מקומי מסר ביום השני כי שם הספינה הוא וסיליק. שהיא שיטת לחברת למר. ושתפליג תחת רגל יווני. אך שמועות מסוג זה נפוצות ביוון בכל יום.

מסיבת-העיתונאים הסתיימה כעבור שעה. רוב העיתונאים עזבו את בניין השגרירות, ובמקום נשאר בעיקר פלסטינים.

חלקם הגדול מועסקים בשגרירות עצמה, וחלקם הוזעקו לאתונה לצורך המיכצע המיוחד.

מגשים עמוסי ספלייקפה ומגשים של כלים מלוכלכים נעו בקצב מואץ מחדר לחדר.

נערות פלסטיניות, חלקן לבושות במיכנסים-צמודים, אחרות כחצי- איות מחויטות, נעו בין החדרים, כש- ברור היה מפניהן שהן עסוקות ביותר. גברים בגילים שונים, חלקם לבושי חליפות וענבים עניבות, ואחרים בג'ינס ובסודור, הסתדרו בחדרים, וסוחחו בטי- לפון, העבירו הוראות, קיבלו דיווחים, שלחו מסרים.

פצצה

בפנים

הדרו של השגריר, פואד אל- ביטאר, היה גרוש ומלא כאנשים, והתנועה מן החדר החוצה ובחזרה היתה רכה.

מאחורי כסאו של השגריר תלויה

ארכיטקטוניים פשוטים ונקיים. הוא עומד על גביעה באחד הרחובות הראשיים של העיר. בבניין-השגרירות מקף בגרר-מכתת, הצבועה בצבע לבן, גם הבניין עצמו צבוע בלבן.

בחדר הקדמת עומד תורן, ועליו מתנופף בחופשיות רבה רגל פלסטיני. העיתונאים הרבים, שהשתתפו במ- סיבת-העיתונאים, קיבלו קובץ של רפים מודפסים. הכותרת: «רו"ח יומי מהשטחים הכבושים, נ'רוסלם פרס».

התאריך: היום הראשון, ה'7 בפברואר. בקובץ יש דיווחים מירושלים, שמור- תיהם של שישה שהרגו ומתו מפצי- עיהם באותו יום. נאמר בו שזה היה «יום-הדמים הגדול ביותר מאז שהת- חילה ההתקוממות ב-9 בדצמבר 1967».

חיך

מיסתורי

בין ששת עמודי השמות של ההרגים יש ילד אחד בן 10, טאמר אלי-שוקי, מכפר בורגה שליך שכם, שמת מפצעים שנפצע ב-2 בפברואר. יש ברשימה נער בן 15, רמי אלי-אלקוק מדייר-אליבלה ברצועת- עזה, שהוכה בראשו עד מוות.

יש ברור רשימה של 16 נשים פלסטיניות, שהפילו עוברים בשלבים שונים של ההריון. נאמר שם שבחודש האחרון הפילו 25 נשים, ושכולן טופלו בבית-החולים ש'פא כעזה. יש דיווח על עשרות פצועים ועל האירועים ברחבי הגדה ובעזה. יש בו גם סקירה

* הוצאות הפלסטינית ביון נהנית ממעמד רישמי של שגרירות.

אנשי העוהד

תמרורים

סופר בן סופר

נחוג יום־הולדתו ה־65 של **דוד שחם**, סופר (הרפתקות אחי: חם), פירסומאי ועורך (בין היתר: ביטאון השומר הצעיר, על החוסה), שחם, יליד פולין, שעלה לארץ בגיל שנה, הוא אחד משני בניו של הסופר והמסאי המנוח אליעזר (הבחירה בארץ הבחירה) שטיינמן ואחיו הגדול של המחזאי והסופר נתן (קרא ל' סיומקה) שחם. בצעירותו היה שחם שליח השו"מ הצעיר לארצות־הברית; בנערותו אחד מבעליה של סוכנות־הפירסום

איל: גליליה בן־דוד, תל־אביב

סופר שחם

אח גדול, כסף קטן

המובילה של שנות ה־60 (שחם־לביני סוֹחֵרִילִין) וכיום הוא בעל טור (כסף קטן) בידעות אחרונות.

האלמנה והמיליונים

נפטרה **בניירוק**, בגיל 62, **פאולה גולד דה־לאונסקו**, אלמנת מיליונר, שהתפרסמה כאשר תרמה מיליון דולר וחצי להקמת בית־אבות של יוצאי בצפון תל־אביב. זו היתה התרומה הגדולה ביותר בהיסטוריה של יוצאי דה־לאונסקו, שעלתה בצעירותה לארץ מרומניה, יצאה מן הארץ, כאשר נישאה, בנישואין שניים, למיליונר יוצא ארגנטינה, שכספיו איפשרו לה לא רק לתרום למטרות טובות, אלא גם להחזיק בתים בארבע ערים: דירה בניירוק, חווילה בפאריס, מעון במונטה קארלו ודירה באיזור יוקרתי בתל־אביב.

ל"ו צדיקים לילדים

נפטרה **בבניברק**, בגיל 78, **הרב ישראל יעקב קלפהולץ**, סוחר תל־אביבי לשעבר שהקדיש את שנותיו האחרונות להוצאת ספרים לילדים חרדים. קלפהולץ, יליד פולין ששכל בשואה את אשתו ואת חמשת ילדיו, הוציא לאור עשרות ספרי ילדים, מסיפורי אליהו הנביא ועד סיפורי ל"ו הצדיקים הנסתרים, וטרם במיוחד לשלוח את ספריו לילדיהם של חוזרים בתשובה, "כדי שילמדו מאורי חותיהם של צדיקי הדורות הקודמים".

מורת גאוני הקשת

נפטרה **בחולון**, בגיל 86, **אילנה פהר**, מורת־הכינוי של גדולי כנרי ישראל (שמואל אשכנזי, שלמה מינץ, פנחס צוקרמן). פהר, ילידת הונגריה וסולנית בזכות עצמה בגיל 14, עלתה ארצה אחרי השואה (בה איבדה את אחת משתי בנותיה) וזכתה במשך השנים בכבוד הראוי לה, מן התואר מורת גאוני הקשת ועד הרלקת אחת ממשאות יום־העצמאות (1987).

היורש בתחת־החשמל

נפטר **במוסקוה**, שבועיים אחר יום־הולדתו ה־86, **גיאורגי מלנקוב**, מי שהיה בשלהי מלחמת העולם השנייה, השר הסובייטי האחרון לשיקום השטחים ששוחררו מידי הכובשים הגרמניים ואשר שימש, כמי של תקופה קצרה, מחורר 1953, כיורשו של סטלין כראשון בריא־המועצות. אחרי שהורח מלנקוב על־ידי ניקיטה חרושצ'וב היה במשך שנים מנהל תחנת־חשמל גידחת בגבולה המזרחי של בריית־המועצות עם סין. העולם הזה 2632

ולך שותף בעסק זה כדי לרכוש את תמיכת אד מיו, שהיה צריך לשנות את תקנות־החוק האמריקאיות כדי לאפשר לשימרון פרס לשעבר את כספיה־מענק האמריקאי כערובה להבטחה היש־ראלית. מיו אכן השתדל, אך נכשל.

בפרשה זו מכבב גם אל שווימר, ידידו האישי של שימרון פרס ומגיבורי פרשת־הנשק האיראנית, ומוזכר אף שמו של עדנאן האשוקג'י הסעודי, גיבור אחר של פרשה זו.

גיבור אחר הוא ראש הסייאי־אי, ויליאם קייסי, שהעלים מעיניהם של המוסדות האמריקאים המוסמכים מידע שהיה בידי הסייאי על ידידו רפפורט. גם ידידות זו מעוררת סימני שאלה.

כל הפרשה החדשה מטילה אור על עולם של רוב־שיהשפעה ומוכרי־השפעה, של יהודים וידידי־ישראל המפיקים מיליארדים מידידות זו, של קשרים מזוינים ותמוהים של מנהיגים ישראלים עם אנשי עולם תחתון בלכלי בינלאומי, של יחסים מזוינים מאוד בין פוליטיקאים ישראלים ואמריקאים על רקע כלכלי מובהק. תמונה עגומה ודוחה.

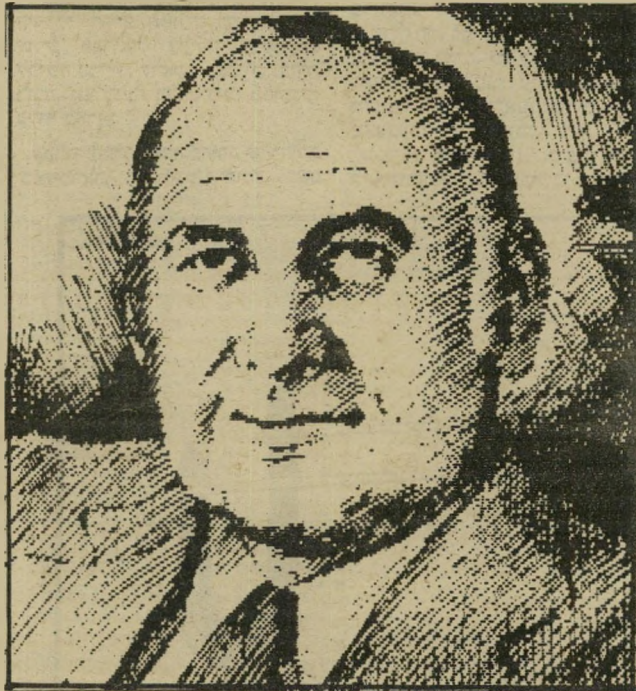
על כך מדווח יגאל לביב מארצות־הברית:

רפפורט היה נשאר, בוודאי, בעל כמה אוניות עד היום, לולא העיסקה האינדונסית.

על עיסקה זו סיפר השבועון רבי היוקרה ביוֹס־וויק: "הופעתו של רפפורט בעיסקה־הבולט־הנפט קשורה ליחסיו עם מי שהיה מנהל חברת־הנפט הלאומית של אינדונסיה, פרטמניה, הגנרל איבנו סוטובו".

בהתאם למיסמכי בית־מישפט, רפפורט התחיל לפעול באינדונסיה ב־1966, כאשר הנשיא סוקארנו הודח על־ידי קבוצת גנרלים בראשות הנשיא הנוכחי, סוהרטו. באותה השנה הקים רפפורט חברה בשם ג'וראל מאריטיים אנטרפרייז, הרשומה בגרמניה, שהתחילה לספק מכילות קטנות להובלת נפט לאיי אינדונסיה. באותה השנה הפך רפפורט גם שותף של הגנרל סוטובו בעסקיו. אז הקים את אינטר מאריטיים בנק ב'ז'נבה, וב־1967 הפך סוטובו חבר בהנהלת הבנק. באותן שנים התם רפפורט חברים עם פרטמניה למכירת 15 מיכליות־ענק, במחירים שהיו, לדיברי פרטמניה כבית־המישפט, גבוהים בהרבה מהמקובל אז. פרטמניה טוענת לקנוניה בין רפפורט לסוטובו.

בשנת 1974 ירדו מחירי־הנפט, ועימם הכנסות אינדונסיה שפשטה כמעט את הרגל. המיכליות הענקיות,

ברוך־ברון רפפורט

שוחד לנור + מיליארד דולר

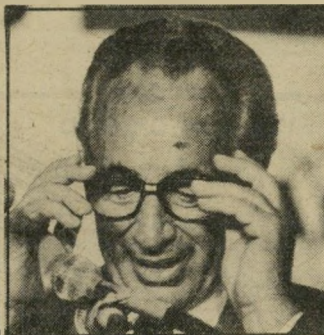
שווימר

בקשר

מיו

התערב

פרס

אישר

והשתקע ב'ז'נבה. הוא עסק בעסקים שונים, סבל ממחסור בכסף, וראה הצלחה דווקא בחברה שהקים לאספקת ציוד לאוניות, ובכללן אוניות צים.

החברה, בשם אינטרמאריטיים, גדלה עם השנים, והוא התחיל לרכוש אוניות. באותה תקופה עשו זאת כמה אנשי עסקים ישראלים. מאיר הלוי הקים אז את ממלכת סומרפין. האחים עופר החלו בהקמת חברת קוי הים התיכון, שהפכה לממלכת־אוניות. אביגדור סירקיס, יחד עם עורילא עינב ויוסי הראל, נכנסו לעיסקת־ספנות. כולם פעלו באותה השיטה: השגת חווי הובלה, הזמנת אוניות במספנות בסקנדינביה, במימון בנקאי שניתן כנגד חווי־ההובלה.

שיטה זו פותחה לאחר־מכן על־ידי יעקב מרידור ומילה ברנר, שהקימו את החברה הימית להובלת פרי.

השתקע ב'ז'נבה. הוא עסק בעסקים שונים, סבל ממחסור בכסף, וראה הצלחה דווקא בחברה שהקים לאספקת ציוד לאוניות, ובכללן אוניות צים.

החברה, בשם אינטרמאריטיים, גדלה עם השנים, והוא התחיל לרכוש אוניות. באותה תקופה עשו זאת כמה אנשי עסקים ישראלים. מאיר הלוי הקים אז את ממלכת סומרפין. האחים עופר החלו בהקמת חברת קוי הים התיכון, שהפכה לממלכת־אוניות. אביגדור סירקיס, יחד עם עורילא עינב ויוסי הראל, נכנסו לעיסקת־ספנות. כולם פעלו באותה השיטה: השגת חווי הובלה, הזמנת אוניות במספנות בסקנדינביה, במימון בנקאי שניתן כנגד חווי־ההובלה.

שיטה זו פותחה לאחר־מכן על־ידי יעקב מרידור ומילה ברנר, שהקימו את החברה הימית להובלת פרי.

רפפורט לכיסוי התרומה שנתן. **שוחד באינדונסיה**

ניגוד לישראל, תופסת הפרשה באמריקה עמודים שלמים בעיר תונות הרצינית, והיא לא תרע, שכן חוקר מיוחד של ענייני אדוארד מיו במשד במרז רב לנבור בפרשה זו ובאחרות, שכנולן קשור מיו בעסקים מפוקקים עם ישראלים.

מי הוא ברון ("ברוך") רפפורט, זה שמעשיו עשויים להסיל את שריהמישפטנים האמריקאי ואת שריהחוקן הישראלי?

רפפורט גר בחיפה, ושירת במיל־ממת־העצמאות במשיטרה הצבאית. אחר־כך עבר עם משפחתו לשווייץ

פרשת איראן־קונטראס שפכה אור על העולם התחתון הפוליטי־ביטחוני.

פרשת צינור־הנפט העיראקי שוסבת אור על העולם התחתון הפוליטי־כלכלי.

בשתי הפרשות מכבבים אישים ישראלים בכירים לצד עמיתיהם האמריקאים.

בפרשת צינור־הנפט שותפו אנשים שמומחיותם העיקרית היא תשלום שוחד אישי לגדולי־המדינות, אנשים היודעים לרכוש "השפעה" ולסחור בה.

בולט האנשים האלה בולט החיסאי־היורד ברוך ("ברון") רפפורט, שניהל בעבר עסקי מיליארדים עם אינדונסיה, אחרי ששיחר גנרל אינדונסי, חברי־הממשלה, והסך אותו שותף בעסקיו.

בולט בפרשה עור־הדין האמריקאי־היודי רוברט ולך (או וולאין), שהיה מעורב בעסקים מפוקקים מאוד עם שרי המישפטנים האמריקאי הנוכחי, אדוארד ("אד") מיו.

רפפורט שותף בעסק צינור־הנפט בגלל התיקוה ש"ישכנע" את שימרון פרס לתת מיכת־הבטחה ליוזמי קר־הנפט. מיכתב כזה אכן ניתן.

מה חודשים לפני מועד הכי חירות בשנת 1984 חרקה הגלגלים במטה־הבחירות של מפלגת־העבודה. ברור־הקצין נסתמו. הכסף למימון הבחירות אול, ולפני המפלגה עוד היה זמן ניכר עד לבחירות. היה ברור כי ללא גיוס תקציב גדול צפוי כישלון חרוץ למפלגה במאבק, שבו היה ברור לכל ראשי מפלגת־העבודה שהניצחון מובטח להם.

האחרים למימון ולגיוס התרומות, אל שווימר ומייק פירון, ראשי אזרחים למען פרס, יחד עם רכז מטה־הבחירות

מאת יגאל לביב

משה שחל, החלו שוברים את הראש למי לפנות בבקשה לתרומות. היה ברור כי לא ניתן לקבל תרומות מתושבי ישראל, שכן החוק אוסר על תרומות העולות על כמה אלפי שקל מיחיד. המוצא היחיד היה גיוס תרומות מתושב זר, שכן "חוק מימון המפלגות" השאיר ככונה פירצה, המרשה לתושב זר לתרום כאוות־נפשו, ללא הגבלה. תוך כמה ימים נמצא הגואל: ברוך רפפורט, ישראל־לישעבר החי ב'ז'נבה, ואשר עשה כסף רב בעסקי־נפט.

רפפורט תרם מיליון דולר למסע־הבחירות של מפלגת־העבודה, הפך למושיעה ומצוי לה, וזכה בהכרת־תודה בלתי־מוגבלת של ראשי־המפלגה, שזמרון פרס.

הקשר עם רפפורט היה באמצעות משה שחל, שהיה אז עריין בעל מיש־רדי־עורכדיין משגשג בחיפה. שחל רצה כומוני רפפורט ירכוש חלק בחברת־הרקל פז. וקיים עימו שיחות ומגי עים רבים. אולם בסופו של דבר נרכש החלק (25%) על־ידי חיפאי אחר, גד ואבי, שעשה הון בעבודות ציבוריות באפריקה. התרומה גרמה גם להיכרות ולירידות בין רפפורט לשווימר.

לא היתה זו התרומה היחידה של רפפורט בישראל. הוא תרם חמישה מיליון דולר לבית־החולים רמב"ם בחיפה, ועוד שלושה מיליון דולר לאוניברסיטת בר אילן. תרומה זו הוסדרה באמצעות מי שהיה עור־דין או, יצחק סוני, לאחר־מכן מבקרי־המדינה. היתר רומה שנתן למפלגת־העבודה עשתה בשעתו רעש בחוגי צמרת־המפלגה, שכן מכיוון שסיבב לתרום לליכוד סכום כלשהו.

אין לי ספק כי כאשר תרם את הכסף הנוכח לרפפורט שכספו וחוזר לו. אני מאמין כי המפתח להבנת הבקשה לשוחר בסך מיליון דולר לשימרון פרס, שהועלתה על־ידי עור־הדין רוברט ולך במיכר לשרהמישפטנים האמריקאי אדוארד מיו אינו בכך שרצו לתת מיליון דולר למפלגת־העבודה, אלא שרפפורט ודישראלים, שניהלו את המגעים עם האמריקאים, ציינו כי במיסגרת הקצבות הכספים לפרויקט יהיה צורך להחזיר מיליון דולר

לתוניס ובהדרגה

מרפס, גרמה למצב פסיכולוגי לגמרי חדש. ערפאת חזר על כך בדבריו כמה וכמה פעמים. זה היה עלול להביא להקשחת העמדות, להתגברות הנטיות הקיצוניות. קורה ההיפך.

מדיניות? קודם כל, מפני שהמסגרים עצמם רוצים בפיתרון, שישרר אותם מהכיווץ. המסר הבא מהשטחים הכבושים הוא ברור לגמרי: התקוממות למען פיתרון, לא התקוממות נגד פיתרון. ההנהגה מודעת לכך היטב.

אך יש גם נימה נוספת. כדאי להתעכב על כך.

תיסמונת יוס' הכיפורים

דמה לי שקורה עכשיו לפלסטינים מה שקרה למצרים ביום כיפור.

אנור אל-סאדאת היה מוכן לשלום עם ישראל גם לפני אותה מלחמה. הדבר מוכח במיסמכים. גולדה מאיר ומשה דיין התעלמו מכך כבו. וסאדאת מצידו הסתפק במיסמכים שהיו מוכנים לדיפלומטים, אך לא להמונים משני עברי הגבול.

חציית התעלה על-ידי הצבא המצרי שינתה מצב זה לגמרי. העם המצרי ראה בכך ניצחון צבאי כביר. הרגשת העלבון וההשפלה של מלחמת ששת הימים (וקורמויותיה) נמחקה.

הגאווה החדשה של העם המצרי איפשרה לסאדאת לערער דברים שלא יכול היה אף לחלום עליהם קודם לכן. מה שהיה נראה קודם לכן ככניעה מבישה וכנילו של חולשת המורבם — ועל כן לא היה אפשרי — נראה עתה כמחללה של מנצח.

התעמולה המצרית קראה לסאדאת „גבור המלחמה וגבור השלום“. ראיתי סיסמה זו מאות פעמים ברחובות קאהיר, בימים הראשונים אחרי ביקור סאדאת בירושלים.

ומצד שני: גם הישראלים התייחסו אחרת למצרים ולסאדאת אחרי יום כיפור. הילול והבזו נעלמו. גם גולדה דיין נעלמה. אחרי 1973 — כאשר סאדאת דיבר, הישראלים הקשיבו.

יתכן מאוד שמשוהו כזה מתחיל לקרות עכשיו ביחסים בין פלסטינים וישראלים.

ערפאת, הווכח בתמיכה הבלתי מסוייגת של בעלי-ההתקוממות בשטחים הכבושים — גם אם התקוממות עצמה היתה ספונטאנית — יכול להעז יותר, לדבר בשפה ברורה יותר, לעשות מחוות.

הגאווה החדשה של הפלסטינים מאפשרת זאת.

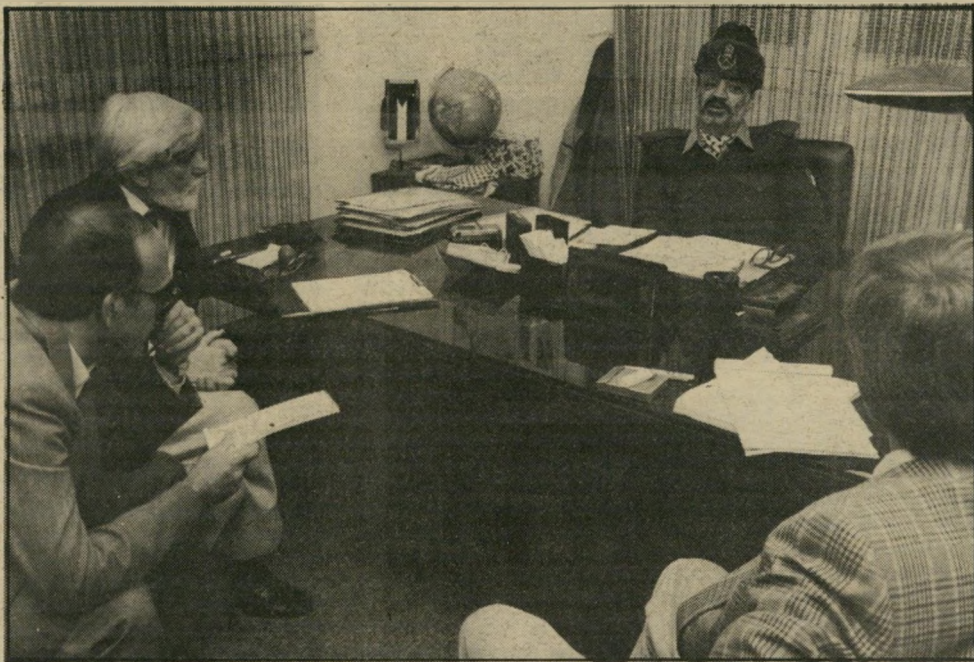
הדבר תבטא גם בדברים שאמר לנו, במסיבת-עיתונאים זו. אני מקווה שמי שיקרא את התמליל המלא בגליון הבא יתרשם מכך כמובן.

השאלה היא אם ישראל תתייחס מחר לפלסטינים כמו שהתייחסה למצרים אחרי המלחמה. בכבוד עצמי.

אנשים ללא כבוד עצמי לא יעשו שלום, ואין עושים שלום עם מי שאין מכבדים אותו. אולי — מי יודע — מעז ייצא מתוכם.

ישיבה יומית

ניגוד למקובל אצל ערפאת, המסיבה נגמרה בדיוק בשעה (המשך בעמוד 10)

אבנרי במסיבת-העיתונאים הבינלאומית השבוע בתוניס בהחאם לחוק

בשנים האחרונות סבל אש"ף והבעייה הפלסטינית כולה — מאדישות העולם ומהקיפאון בישראל. העולם רצה לשכוח את העניין המסריד הזה. נמאס לו. הסטאטוס-קוו נראה יציב. שום תזוזה לא ניכרה. כל-ההתקשרות „ירדו“ מהעניין. זה לא היה „חדשות“.

כל זה נשבר עכשיו. אש"ף הוא שוב במרכז ההתעניינות. העניין הפלסטיני הוא אקטואלי, בוער כמו צמיג במכונית עוזה.

אך זה אינו העיקר. העיקר הוא — כך התרשמתי — שהגאווה, המציפה את השטחים הכבושים, הגיעה גם הנה.

העובדה שצעירים פלסטיניים מת-ייצנים יוסיים מול העוצמה הכבירה של צה"ל, נהרגים, נפצעים ואינם

פטליסטיאופורי, מצבירוחו של אדם המצפה למותו הקרוב. אחר-כך, באירופה ובתוניס ראיתי אותו חליפות במצבירוח נוגה, לפעמים מרוכא, לפעמים פטליסטי, לפעמים בעל-תקווה.

הפעם שפע האיש ביטחון עצמי שקט, לא עוד מתרברב מתוך חולשה. הוא נראה כאדם באמצע מאבק ארוך, הרואה את האור בסוף המינהרה.

אין ספק שזוהי התוצאה של ה„אינתיפאדה“ — ההתקוממות (או ההתעוררות) בגדה וברצועה. הבל השתנה.

זה אינו ברור רק בתל-אביב, הקרובה לשרדהקרב, או בירושלים, שהפכה עצמה לשרדהקרב. זה ברור גם בתוניס, שהיא כליכך רחוקה, אך גם קרובה מאוד.

אדמות, לקח נר, טיפסף כמה טיפות של שעווה חמה על שולחן-העבודה שלו, והעמיד את הנר הרוקע לידו. אחר-כך הציב נר שני על אחיז המנורה הכבויה. הנר נפל, וכמעט הצית את הי"ר ואת הנירות שהיו מונחים לפניו — רוחות על מה שהתרחש כמה שעות לפני כן בחברון ובחלחול.

מצבירוח חדש

איתי את ערפאת בעבר במצבירוח שונים.

כשראיתי בראשונה, בכירות הנצורה, היה משוכנע כי סוכניו של אריאל שרון מחפשים אותו כדי להרגו, ושההתקפה הסופית של צה"ל על מערב-בירות עשויה להתחיל בכל רגע. אז היה ערפאת שרוי במצב

דבר הראשון שראיתי, כשנחתי תנו במל-התעופה של תוניס-קרתגו, היה מטוס גדול של חברת-התעופה הלוכית.

נמל-התעופה היה מוקף ברגלים ירוקים — רגלי הרפובליקה הערבית הלוכית. במקורו, היה זה רגל מוחמד הנביא.

מועמר קר'אפי בא לביקור ממלכתי בתוניס.

לרגע משוגע אחד בא לי הר-עין: אולי נראיין גם אותנו?

לוב אינה ארץ-אוייב, לפי החוק הישראלי. מועמר קר'אפי, המפעיל של אירגוני-טרור, אכיר-ממנו של הארכי-טרוריסט אברנידאל, הוא כשר לגמרי לפי החוק הישראלי. ואילו יאסר ערפאת, שקר'אפי מאשים אותו כבוגד, מפני שהוא מוכן לעשות שלום עם ישראל, הוא אסור למגע.

החוק האזרחי הזה מכיר רק כמה חריגים. מותר לפגוש את ערפאת במסגרת מסיבת-עיתונאים בינלאומית.

באתי לתוניס למטרה זו: להשתתף במסיבת-עיתונאים בינלאומית, בנוכחות כל-הייתיק שורת בינלאומיים.

קול בחשיכה

תוניס היתה ביום השישי שטור פת-שמש. מזג-האוויר היה טוב מזה שבת-לאיב, שממנה יצאתי יום לפני כן.

בפעמים הקודמות שבהן פגשתי את ערפאת בתוניס, נערכו הפגישות בוילה נאה על שפת-הים. הפעם קיבל ערפאת את העיתונאים — ואני ביניהם — במשרד כלב העיר תוניס.

מאז ההפצצה של משרד-אש"ף, שהיו אז מקובצים באי-תר אחד, נקט האירגון באמצע-עזיז-הירות. משרד-העיר פוזרם ברחבי העיר, בבתים רגילים באיוורי עסקים ומגורים.

הי"ר ישב בלישכה הפשוטה, שמסביבה הסתדרו שומרי-ראש רבים, כולם בבגדים אורחיים, ללא נשק נראה-לעין. ערפאת עצמו, לעומת זאת, לבש בגדי-ראחאק — מכנסיהאק, חולצת-חאק, סוודרהאק. על השרוול היה תפור רגל פלסטיני קטן, כמו תג של חיידה. כיום מכנסיו בלט האקרה הקטן הרגיל שלו, כשהקת גלוייה, מוכן לירייה.

כשנכנסנו, היה גלוי-ראש. יאסר ערפאת גלוי-ראש הוא אדם אחר. הוא דומה יותר למנהיג של מילפגה מרנית, אולי איש-העסקים או רופא, כמו אחיו. אך אין הוא אוהב להצטלם כך. ברגע שהצלם הגרמני התחיל לתקתק, ועיתונאי אחר הפעיל את מצלמת-הווידאו, שלף ערפאת כובע פרווה בעל תג של פת"ח, וחשב אותו. הקלטתי את המסיבה, וטרם הספתי לפענח את הסרטים. אפרסם את התמליל במלואו בגליון הבא. אך ניתן כאן להקדים ולתת כמה רשמים.

היו במסיבת-עיתונאים זו כמה רגעים בלתי-רגילים.

למשל — אחרי עשר דקות כבו כל האורות. קצרו או הפסקת-השלם שכר נתיית.

במשך כמה דקות ישיבנו בחשיכה מוחלטת, בשיוי-אש"ף וישוב במרחק של מטר מאיתנו, וממשיך לדבר.

אחר-כך באו שומרי-ראש והאירו בפנסים קטנים. אלומות-האור החלושות רק הגבירו את החשיכה. אחר כך הביאו נר, ועוד נר. ראש-אש"ף, שרכים בישראל רואים בו שטן עלי

La Presse

de Tunisie

CINQUANÉE DEUXIÈME ANNÉE

SAMEDI 8 Février 1974

16 Jourmada II 1408

Directeur Responsable de la publication: Sidi Abdel MAADOU

N°16211

Par: 200 Millions

« La Presse »

Matin et soir !

?...

TUNISIE-LIBYE

Examen approfondi des relations bilatérales

• Deux entretiens en tête-à-tête Ben Ali-Gueddafi

TERRITOIRES OCCUPÉS

La rage des colons

• Expéditions punitives anti-palestiniennes au Sud d'El Qods

העמוד הראשון של העיתון התוניסאי „להפרס“ בשבת הסתיונית של הקולונים

בפעם הראשונה התארגנו עשרות צלמים כדי להביע מחאה באמצעות התצלום

זעקת ההמון אפי שריר צילם בעזה, במחנה הפליטים אל-בורג' המוני פלסטינים המפגינים מול חייל צה"ל. "בצילום יש סימליות, דינמיקה של קבוצת הצעירים מול היד. היד חזקה מהאלה. אם תהיה להם מדינה, לנו יהיה שקט ואפשרות לחיות."

אבנים בקסבה משה שי צילם בקסבה של שכם. "החיילים לא פחדו כלל, והמשיכו ליישות אבנים. זהו מאבק יומיומי. זהו המצב האמיתי בשטחים הכבושים. על-ידי הצגת האמת אני מביע את מחאתי."

ערבי טוב

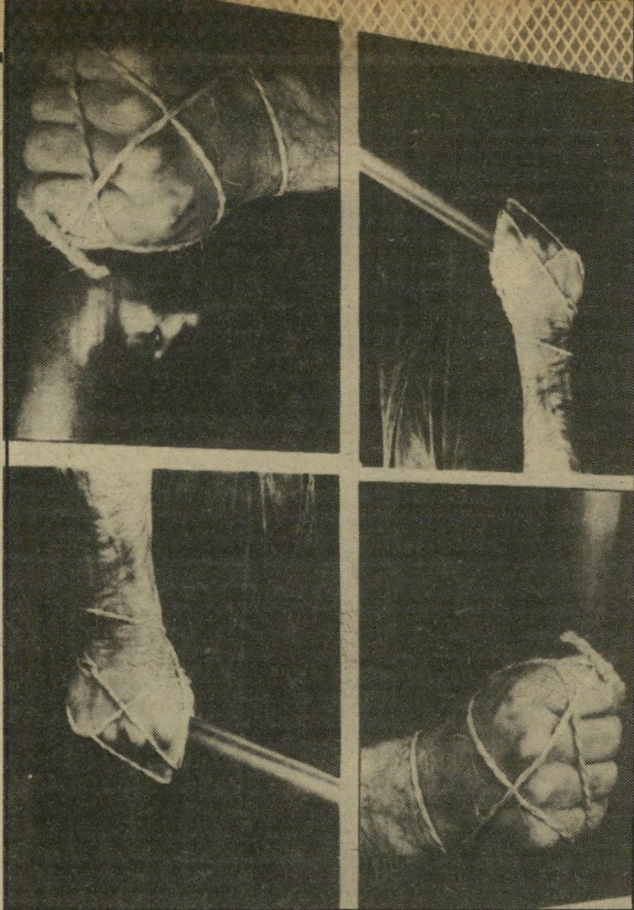
ערבי טוב יורם להמן צילם את הערבי "זה ערבי טוב שלא יכול לגרום נזק. לא זורק אבנים, לא צריך אוכל ולא עושה בעיות, אלא שבמציאות הערבים הם לא בובות, ויש להם צרכים. לא ניתן להתעלם מזה, ונגד ההתעלמות אני מוחה."

אנחנו יורים גם בילדים!?

نحن نطلق الرصاص على بيلد

אם בילדים מיכה קירשנר הצלט ומשה כהן הפיקו את הכרזה בשבוע השני להתקוממות. "הכאפייה היא למעשה תחבושת. העיניים הגוליות יוצרות את הקשר עם המצלמה, מהם ניבט הפחד והדיכוי. הדבקנו שלושים כרזות בלילה, ובבוקר נישארו רק חמש. אנשים השחיתו את הפוסטרים."

האלה והחבל צילמו ג'ודי וקני לסטר. "התמונה עצמה אומרת הכל. רצינו להראות את היד שמכה. היד אומנם כרוכה בחבל, אבל ניתן לשחררו. זו מילחמת יש-ברירה."

מצלמות מול אלות

מטרת התערוכה היא להראות שאין קונסנזוס סביב הממשלה, "אומר שוקה גלוטמן, האיש שעומד מאחורי תערוכת-הצילומים הנפתחת השבוע בבית-הספר לצילום קאמרדה-אובס' קורה בתל-אביב. שם התערוכה — צלמים נגד היד החזקה, הפנות צילומים — מסביר מדוע התארגנו 65 צלמים להציג את עבודותיהם. מרבית התמונות המוצגות אינן עוסקות ישירות במדיניות. היד החזקה" בשטחים הכבושים. הצלמים הביאו את צילומיהם כאות-מחאה מאורגן.

ההתארגנות להצגת התערוכה ע"כ שבוע וחצי בלבד. זו היתה התפיסת רצות רגשות בעיקבות המראות הקשים שהנציחו המצלמות כערות למתחולל בשטחים הכבושים. וכך נכתב בכרזת: "אנו, צלמים אורח-ישראל, העוסקים יוסיים בהתבוננות במציאות ובהת-ייחסות אליה, רואים סכנה חמורה של הידרדרות מוסרית, כתוצאה ממדיניות המכות שאותה קבעו הממשלה ושר-הבטחון כאמצעי להשלטת סדר בשטחים."

בין המציגים כמה צלמיי-תנועת הצלמת יעל לוטן, (לא הסופרת בעלת אותו השם), ממארגני התערוכה, הרגישה שזהו רק הצעד הראשון, ושצריך-מחאה נוספים יאורגנו כל עוד תימשך המדיניות הנוכחית בשטחים הכבושים.

לתונים ובחורה

(המשך מעמוד 9)

שנקבעה מראש, מפני שמיד לאחר מכן התכנסה ישיבת הוועד-הפועל של אש"ף.

מאז התחלת ההתקוממות, מתכנס הוועד-הפועל מדי יום לישיבות-חירום.

האם מכוון אש"ף את ההתקוממות? האם זוהי התקוממות ספונטאנית, המתנהלת מעצמה, ושאש"ף משקיף עליה מרחוק? לדעתי, שני הדברים נכונים. יש תהליך הרדי, כשאש"ף משפיע על ההתקוממות (למשל: על-ידי ההוראה המחייבת באופן מוחלט שלא להשתמש בנשק חם), ואילו המתקוממים הספונטאניים, התופסים יוזמה מקומית, משפיעים מצידם על המנהיגים בחו"ל.

יש זיקה הדדית: המתקדמים רואים באש"ף את הנהגתם ונציגותם, כפי שראיתי בעזה, ואילו אש"ף רואה במתקדמים את חבריו, כפי שניכר בחתי לדעת בתונים.

קולונים

בגדה

תונים היא חלק מהעולם הערבי. העולם הערבי הוא מפולג, אבל גם מאוחד.

יהיו מישחקי השליטים הערביים ביים כאשר יהיו — ההמתנים מגיבים אינסטינקטיבית על ההתקוממות הפלסטינית.

היא מעוררת בהם רגשות עמוקים ביותר — ולא רק כאשר מראה הטלוויזיה כיצד סוברים המאורעות סביב מיקרשי האיסלאם על הרהבית.

כל עם ערבי מקשר את המאורעות עם זיכרונותיו שלו.

בתונים — כמו באלג'יריה השכנה — השינאה המרה ביותר שמורה לזכר ה"קולונים", המתנחלים הצרפתיים שגזלו את אדמות הערבים והתיישבו עליהן, עד שגורשו בעיקבות מלחמת-השחרור, בעזרת ראש-הממשלה היהודי-הצרפתי החכם פיאר מנדס-פראנס. לפני כן עשו הקולונים שפטים באל-ג'רים.

בבוקר שבו המראתי מנמל-התעופה של תונים ברכי הביתה, התחלקו שתי כותרות בראש העמוד הראשון של העיתון המקומי בשפה הצרפתית, לה פרס ("העיתונות"). האחת היתה מוקדשת לביקורו של קר'אפי, איש שעוד לפני שנים מעטות ניהל מלחמת-גבול בתונים. הכותרת השניה אמרה: "השטחים הכבושים — חמת-הנעם של הקולונים — מסע-עונשים אנטי-פלסטיניים מדרום לאל-קודס". המינוח ברור לקחת ממיל-חמת-השחרור של תוניםיה ואלג'יריה.

(למרות זאת קיבלו אותי קציני הביטחון התוניסיים, שידעו כי אני יש-ראלי, בחיוך לבבי.)

החובה

לדעת

לסיכום: הערה אישית. אני עיתונאי. תפקידי הוא לדווח, למסור מידע, לאפשר לאזרח המדינה הדמוקרטית לחשוב, לגבש את דיו-עותיו ולהחליט על סמך מידע מוסמך ומלא ככל האפשר.

תהיה רעתו של האזרח כאשר תהיה — בעד או נגד דיכוי ההתקוממות, בעד או נגד שלום עם הפלסטינים — הוא חייב לדעת גם מה חושב הצד השני, היריב, האוייב. מה הוא אומר. מה הוא טוען. כיצד הוא מגיב.

החוק הראקוני לאיסור מגע עם אש"ף פוגע קשה ביכולתו של העיתונאי למלא חובתו זו.

למרבית המזל, נותר בחוק החריג האחר, שאיפשר את השתתפותי במ-סיבת-העיתונאים הרב-לאומית.

לולא כן, היה גם המאמץ לפסח מידע זה בבחינת פשע.

טסתי בטיסה כמעט ישירה מתונים לתל-אביב (עם תחנית-ביניים, כמוכן, ובשני כרטיסים שונים). הלואי והרכה יותר ישראלים היו יכולים לטוס בקו זה.

הפרוטוקולים של זיקני התיקשורת: הקנוניה הזדונית

חידון: מה רואים בתצלום זה?*

את הכתבות כך שנשאר רק החומר המחריר ביותר. כולם אנטי-שמם. עורכים מרושעים, שונאי יהודים ושונאי ישראל, מצאו להם הזדמנות לקרוא דרור ליצירה האפלים ביותר. בקיצור: העולם כולו נגדנו, אבל לנו לא איכפת. טרדה טרדה טרדה. ואלה הם דיבריהם. ואם ראשי צה"ל מאמינים בזה, הם יביאו עלינו אסון גדול עוד יותר.

אם יש פער בין סיקור התיקשורת הישראלית ובין הסיקור בתיקשורת העולמית, הרי יש לכך סיבה פשוטה ביותר. בישראל פועלת צנזורה. ובצדקה: צנזורה עצמית.

הטלוויזיה מפותחת. כל כתב ידע שאם יעבור קו אדום רק, בלתי-נראה, הוא יקבל על הראש. הוא ועורכיו ומנהליו. לכן נזהרים עוד בשעת מעשה, ולאחר-מכן בשעת עריכה. ויותר מכל נזהרים ה"שמאלנים". מכסים את הכל בדבש. חיילינו נהדרים. מפקדינו גיבורים. הם פועלים נגד מתפרעים, מסיתים, בלה-בלה-בלה. הרברים החמורים ביותר, שנראו על המידע קעים ובעיתונים הזרים, לא נראו כאן. פה ושם הופיעו הדיווחים החמורים גם אצלנו, תודות

(המשך בעמוד 12)

האחריות על "הדרג המדיני". אין קל מזה. מה גם שבמלחמה זו מכהן כשר-ביטחון אדם שהוא קהחושם במיוחד בכל הנוגע לבני-אדם בכלל, ולתיקשורת ההמונית בפרט. אבל את המלחמה מנהל צה"ל. הוא האחראי לתיכנון הפעולות, לכידור האופציות המיבצעיות ולבחינת השיטות. אם נבחרו שיטות שהסכנו את ישראל למיפולצת בעיני העולם, אין הדרג הצבאי אי יכול לטעון כי לא ידיו שסכנו את הדם ואת הדיו.

וצורה אגדה כאילו יש קשר עולמי של אנשי-התיקשורת נגד ישראל — מין מהדורה חדשה (ממהופך) של הפרוטוקולים של זיקני-ציון. וכך נאמר:

כל העיתונאים הם אנטי-שמם. הם מוסרים דיווחי-שקר, או דיווחים מסול"ס. ואנשי-הטלוויזיה אף גרועים מזה.

הם מוציאים את הרברים מתוך ההקשר. מסל"פים את התמונה. אין מסבירים את הרקע. עורכים

* תצלום קלאסי של סוכנות רויטרס, שפורסם בכל העולם. הוא מראה הפגנה בסתורה-פלשים אל-בוריי ברצועת עזה. צולם בידי ג'ים הולנדר.

הכתבים לא נאלצו להזדנב אחרי הכוחות המתקדמים. הם המתינו להם בביירות.

בבירה הלבנונית השסועה כבר נמצא אז מיקבץ גדול של עיתונאים ואנשי-טלוויזיה מכל העולם, שהתנסו במלחמת-האזרחים. לא היתה לצה"ל שום אפשרות למנוע מהם סיקור, מבלי לפתוח במלחמה נוספת — מלחמה בכלייה-תיקשורת האדירים בעולם.

גם את העיתונאים הזרים שבאו מישראל, ובראשם צוותי-הטלוויזיה, לא ניתן לחסום. הם התקדמו עם כוחות-החזית, ולעיתים אף הקדימו אותם.

(מי שראה את הצוותים האלה במקומות המסור-כנים ביותר, כשהם חושפים את עצמם בלי-היסוס כדי לצלם את הפעולה, לא יכול היה שלא להתייחס רשם עמוקות מרבקותם במשימה, ולא חשוב מה היתה המוטיבציה שלהם.)

התוצאה היתה שכל פרט במלחמה זו סוקר בהרחבה. הדוברים המוסמכים של צור, צידון וביירות הופיעו עוד ביום הפעולה בצבעים חיים על מרקע-הטלוויזיה בעולם כולו.

בשיקגו, במונטריאלי, ברומא ובאוסלו

לפני כמה שנים הוזמנתי עלידי צה"ל להשתתף בסמפוזיום על היחסים בין הצבא והתיקשורת, לאור הנסיון המר של מלחמת-הלבנון.

הקהל היה מורכב כולו מקצינים בכירים של כוחות-השדה. במרכז השורה הראשונה ישב האלוף דן שומרון, או מפקד כוחות אלה.

צה"ל היה אז נתון עדיין בהלם תיקשורת. הדיווחים הנוראים בעיתוני העולם על פעולות צה"ל בדרום-הלבנון ובביירות עוד היו טריים.

המשתתפים האזורים בדיון ריברו על האנטר-שמיות של כלייה-תיקשורת, על הריעות הקרירות של העיתונאים הזרים (ומקורבניה-ליכוד גם ריברו על העיתונאים המקומיים), וכו' וכו'. הרישיתי לעצמי להגיב בזילזול על דיבורים אלה.

הבאתי לפני הקצינים תיזה אחרת.

זוהי התיזה: כמלחמה המודרנית, התיקשורת היא רכיב חשוב. איראשור לתכנון מלחמה, איראשור לנהל מלחמה, איראשור לבצע כל

תצלומים

מיבצע מלחמתי שהוא מבלי לקחת בחשבון את הרביב הזה.

אין זו תופעת-לוואי (רצויה או בלתי-רצויה), ובעיני הקצינים תמיד בלתי-רצויה. זהו רכיב מהותי.

כל מלחמה בימינו היא מלחמה בינלאומית. האו"ם יכול להתערב, בצורה של כפיית הפסקת-אש. לממשלות רבות יש השפעה רבה על מהלך המלחמה. ממשלות אלה כפופות לדעת-הקהל שלהן. דעת-הקהל מושפעת עלידי התיקשורת. לכן, קצין מודרני הסבור שאששור לנהל מלחמה מבלי לקחת מראש בחשבון את השפעת המעשים על כלייה-תיקשורת העולמית הוא טיפש. מוטב לו לשחק בחילל-בדל.

עבר היה צה"ל מפונק מבחינה זו. רוב מלחמות-ישראל התנהלו ב

מיבר רחוק, שניתן היה לסגור לפני עיתונאים.

כאשר לחם צה"ל במידבריות סיני, יכול היה לפקח באופן הדוק מאוד על פעולתם של עיי-תונאים, לכוון את הסיקור שלהם עלידי הבאתם למקום פלוני ומניעת בואם למקום אלמוני. המלחמות נהלו לרוב בשטח בלתי-מאוכלס, והסתיו במהירות-הבוק.

כך היה במלחמת-סיני, במלחמת-ששת-הימים, במלחמת-התשה וב-מלחמת יום-הכיפורים.

לכן התרגל צה"ל להתייחס אל העיתונות העולמית כאל מיסדר קטן, שאין צורך לבזבז עליה מחשבה יתרה. ואילו העיתונות המקומית לא הראיגה את צה"ל מעולם. ניתן היה לנגן עליה כעל פסנתר, באמצעות "הכתבים הצב"איים" המגויסים, שהם למעשה פקדי צה"ל, ושי אין להם ברירה אלא להתחנף למפקדים. אפשר היה גם לכנס את עורכי-העיתונים, לפנות אל מצפונם הלאומי ולהגיד להם מה לכתוב ומה לא. (כך נהגה גם ממשלת בריטניה במלחמת-פוקלנד. המלחמה היתה רחוקה, לא היתה גישה לשדה-הקרב אלא על סיפון האוניות הבריטיות, והכתבים הצבאיים היו למעשה שבויי-מלחמה של הצבא הבריטי.)

כל זה השתנה במלחמת-הלבנון.

מלחמת-הלבנון נתקל צה"ל בפעם הראשונה בתיקשורת העולמית כמות שהיא רבקה-במשימה, תוקפנית, חושפת ומגלה.

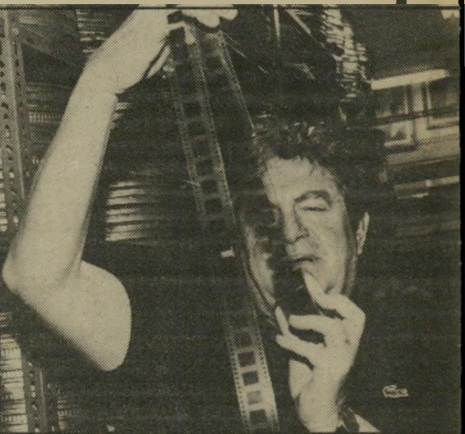
יכולים הקצינים לגלגל — כרגיל — את

העתיד יזכר בזינה

בחודש הבא תתכנס כז'נבה ועידת כל חותמי האמנה הבינלאומית למכס ולתעריפים (גאט"ט) לפתיחת השנה השניה של דיונים בהצעות לשינוי תקנות המכס הבינלאומיות. הדיונים יסתיימו ב-1990, ותוצאותיהם יהיו גורליות לעתיד ישראל. כיום, כמחצית הסחר הבינלאומי (שהיקפו שני טריליון דולר לשנה) — 2.000.000.000.000 נעשה בהסכמים ללא כל מכס או תעריפים, והאמריקאים לוחצים להגדיל את היקף הסחר ללא הגבלות. החידוש העיקרי הוא בכך שהוועידה כבר הסכימה בדיונים עד כה לכלול את השרותים במסגרת הסכמי הסחר, כך שניתן יהיה לכל מדינה למכור שירותי-בנקאות או מיסחר לכל מדינה החתומה על הסכם הסחר החופשי. ישראל לא תוכל להתנגד לחידות בנקאות אמריקאית או חברות אחרות, העוסקות בשרותים כמו קומוניקציה, שירותי-מיסור או תחבורה, לפעילות בישראל. האמריקאים דורשים עתה גם חשיפה של השקעות, כך שלא ניתן יהיה למנוע חידות הון זר לישראל על-ידי תקנות או על-ידי מתן העדפות להון מקומי. גם בתחום מוצרי החקלאות דורשים האמריקאים לאסור כל סובסידיות למוצרי-חקלאות. האירופים התנגדו לאמריקאים עד כה, אבל באחרונה הסכימו להקטין משמעותית את ההיקף המותר של סיוע ממשלתי. גם כאן יש לדבר משמעות חמורה לגבי ישראל.

פסטיבל הזבל הישראלי

באפריל-מאי השנה יתקיים בניריוק ובולס אנג'לס מה שקרוי "פסטיבל הסרטים הישראלי". בחוברת המהדורה, המופצת לקראת הפסטיבל, נמסר כי הוא מופק על-ידי אגודת ישראל פסטיבל.

מפיק גולן מיוצג בפסטיבל

ועל עטיפת החוברת סמל ועדת תגיגות ה-40 למדינת ישראל. החוברת קובעת בכותרתה כי זה הפסטיבל העשיר ביותר בסרטים ישראליים, שהופק אי פעם באמריקה, וכי הסרטים שיוצגו מהווים מיד גם של הצגות-זיכרון של מיטב ההפקות הישראליות החדשות, וכן של מיטב הסרטים הישראליים שהופקו ב-40 שנות המדינה. זוהי רשימת הסרטים שתוצג:

- סלחמה חנה (על חי חנה נש), סרט שהופק בהונגריה ללא קשר לישראל, בבימוי **מנחם גולן**, שכל הסרטים שביים היו כישלון חרוץ. הסרט מופק על-ידי חברת קוון, שקבוצת הרפתקנים איטלקים השתלטה עליה והדיחה את **מנחם גולן** ממנה.
- כוח דתא, סרט-פעולה על היחידה למילחמה בסרור של אמריקה. צולם בישראל, וזהו הקשר היחיד שלו לישראל, מלבד העובדה שהבימאי היה מנחם גולן, והסרט, שהופק ב-1986 והוצג אז, היה כישלון חרוץ.
- רמבו 3 של חברתה של קוון של גולן, שצולם בישראל וזהו הקשר היחיד שלו לישראל.
- נשור הברזל של אותה חברתה של קוון. הסרט מופק עכשיו, ולא ידוע עליו דבר.
- אדמת אמא, סרט של קולומביה, מופק עתה.

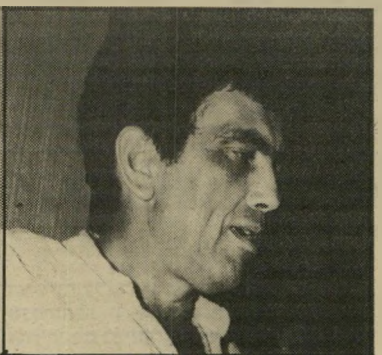
נעלמו שתיים בחצי מיליון דולר

מיסלוח-שתיים של חברה שמיחי הנולד נעלם במלחמת-העופה קודר. שווי המיסלוח הוא חצי מיליון דולר. שמיחי הנולד מייצרת שתיים בגוש דן, והחלה בייצוא בהיקף נרחב לאמריקה.

מאיר ("מוגרי") פניגשטיין תרומות ומימון מסודות ישראליים ואמריקאיים

- זיכרונות של אהבה, סרט משנת 1982.
- האדום הנודל, סרט שצולם בישראל ושהר צג ב-1980.
- חרב נדון, הוצג ב-1986.
- ירוק תמיד, הוצג ב-1985.
- מוות לפני הבושה, הוצג לפני שנתיים.
- אשה ושמה נולדה, סרט-טלוויזיה מ-1982.
- עיט הברזל, סרט מ-1986.
- אקטודוס, הופק ב-1961.

מפיק שגרייר לא מיוצג בפסטיבל

- המתופפת הקטנה, הופק ב-1984.
- סידרת-הטלוויזיה על היהדות של **אבא אבן**, הופק ב-1985.
- מסדה, הופק ב-1980.
- זה הייצוג של מיטב הסרטים הישראליים. רק מתוך הזיכרון — היכן הסרטים של **מייכא שגרייר**? היכן הסרטים של **יהודה נאמן**? היכן מאחורי הסורגים ואם מביאים עתיקות, מדוע לא את סיני? והיכן הסרטים של **יהודה ברקן**, **אפרים קישון** ועוד? היכן אוונטי פופולוז על תרגיל כזה של פסטיבל-סרטים ישראלי הוציא המפיק **מאיר פניגשטיין**, הידוע בכינוי "פוגי", תרומות ומימון ממוסדות ישראליים ואמריקאיים רבים. הגוף המפיק, אנב, הוא אגודה של-אלמנטריות, ואיש אינו יודע מה קורה להכנסות ממכירת כרטיסים (100 עד 1500 דולר לזוג כרטיסים) וממורעות.
- יש מקום לפסטיבל של סרטים ישראליים, במיוחד בשנת ה-40, אבל לא לגוף הנושא את שם ישראל לשוא!

* הכינוי "פוגי", דבק במאיר פניגשטיין, לאחר פירוק להקת הפופ הישראלית פוגי, בשנות ה-70. פניגשטיין היה בין מייסדי הלהקה.

משבר

ב"כוח-המשימה"

ראשי "כוח-המשימה" מתכנסים בימים אלה בישראל לדין במשבר הפוקד את הכות. כוח-המשימה הוקם לפני שלוש שנים ביוזמת שר-הכלכלה, **גדי יעקובי**, ומיספר אנשי-עסקים יהודיים, במטרה לגייס הון וידע מחוץ לישראל להשקעות בישראל. ראשי הכוח הם **מקס פישר**, **צירלס ברנסמן** ו**מורטון מנדיל**. כמה עשרות אנשי-עסקים יהודיים פעילים בכוח, והם גם מממנים את פעולותיו. לכות משרד בישראל, ובראשו **אורי גרא**, שהיה מנכ"ל משרד-הכלכלה, וכן משרד באמריקה, שבראשו עומד **אלן וורצל**. כמה מראשי כוח-המשימה, בעיקר מנדיל, אינם שבעי-רצון ממה שנעשה (או ממה שלא נעשה, לדעתם) דורשים להדיח את אלן וורצל. הכישלון העיקרי של כוח-המשימה הוא בניסיון שעשו לארגן באמריקה מערך שיווקי לסחורות ישראליות. הכוח העמיד בראש המשימה את **מורי לנדר**, מלך תעשיות-הבייגל, שהיה אמור להקים חברה גדולה שתשווק מוצרי-מזון ישראליים. הניסיון לא עלה יפה, וגם לנדר הרים עתה ידיים. כוח-המשימה השקיע כספים רבים בתיכונות תוכנית-מחשב לשיווק הסחורות הישראליות, ועתה נראה כי תהיה תוכנית למחשב אך לא יהיו סחורות לשיווק.

"בועלים" ישתתף בפיצוי תובעי "אמפל"

ההסדר שהושג בין חברת אמפל לבין אמריקאים שתבעו אותה ואת בנק הפועלים על מניפולציות במניות החברה, שגרמו להם נזקים, יפצה אותם בסך 2.5 מיליון דולר. אמפל תשלם 1.5 מיליון דולר בערך, בנק הפועלים 700 אלף דולר, וחברת-ביטוח, שביטחה את התביעה, תשלם את ההפרש. אמפל קנתה באחרונה מאיש-העסקים היהודי-שווייצי **מרק פלורשיהיים** את חלקו בחברה, כ-10%, במחיר של שני דולר המניה. קבוצת **סופר-ברנט** ממשיכה להחזיק בעוד 10% בערך. נציג בנק הפועלים בדירקטוריון אמפל, **עוזי ורדייר**, שהיה אמור להיות המתאם בין הבנק לאמפל, לא יעשה זאת, והוא למעשה חבר רגיל במועצת-המנהלים. **מייק ארנזון**, נשיא אמפל, ממלא גם את תפקיד יושב-ראש מועצת-המנהלים. ורדייר נעדר באופן מופגז מקבלת-פנים שערך קונסול ישראל בניריוק, **משה יגר**, שבה נכחו ארנזון, **דוד נוביק**, נשיא לאומי, **רפאל רקנאטי** ו**יוסף ציחנבר**, ראשי דיסקונט, וכן **יעקב אלינב** מנהל סניף הפועלים בניריוק.

"צוא" סולכור לאמריקה השנה 155 מיליון דולר

סולכור ייצא לאמריקה ב-1987 מוצרים בשווי של 155 מיליון דולר, לעומת 143 בשנה הקודמת. מנכ"ל החברה באמריקה, **יחיאל פרומר**, מסר כי הגידול הושג למרות הירידה הגדולה בשווי הדולר האמריקאי, שהביאה יצואנים ישראליים רבים להעדיף את השוק האירופי. יותר ממחצית הייצוא הוא של מוצרי מיפעלי כור. סולכור פתחה לאחרונה מחלקת מזון, שכבר ייצאה בסך חמישה מיליון דולר. סניף וושינגטון של כור זכה במיכרזים ראי-שונים לצבא האמריקאי לאספקת אנזימית-עופה, קסדות שריגונים ותק"ש, בהיקף של שיבעה מיליון דולר. השנה נערך רהיירגון משמעותי בכור אמריקה, כוח-האדם קוצץ בצורה משמעותית, וכן הוקטן מיספר השליחים הישראליים. סעיפי ההוצאות קטנו משמעותית.

הנרון

(המשך מעמוד 11)

לקומץ עיתונאים הראויים-לכבוד, אך בסך-הכל התמונה בעיתוני ישראל פחות מרגשת. אבל לא זה העיקר.

ד עיקר טמון בתחום אחר לגמרי — תחום השייך לפסיכולוגיה.

גם כאשר אותה התמונה עצמה מופיעה בעיתון אירופי ובעיתון ישראלי — אין זו אותה התמונה.

כי התיקשות היא עניין דרדרי. העיתון מראה והקורא רואה. הטלוויזיה מקרינה והצופה קולט.

משמע: צופים שונים, שיראו את אותה התמונה עצמה, יתרשמו ממנה בצורה שונה לגמרי. הם יראו שתי תמונות שונות.

למשל, תמונה של יוסי-יוס: חיילי צה"ל חמור שים עומדים מול חבורה של נערים בעזה. ענני גאז מרמיע. מחסום-אבן. דגל פלסטיני. החיילים מכים צעיר שנפתס.

אותה התמונה בשני העיתונים. אך איזה הבדל!

הקורא הישראלי יודע שהחיילים האלה הם מוטי ודני ועוזי ומוישה. בחורים משלנו, בחורים טובים. בני השכנים. וממל עומד השבאב הפרוק, שונאי-ישראל.

הקורא האיסלקי, ההולנדי והצרפתי רואה משהו שונה לגמרי. הוא ראה בחיו מאה סרטים על מיסטר-רייכוס, ובייחוד על הכיבוש הגרמני באירופה. הוא ראה מאות תמונות מדרוס-אפי ריקה.

התמונה מעוררת בו אסוציאציות אוטומטיות.

מה הוא רואה? קלגסים אכזריים של מיסטר-רייכוס דורסני, המנסים לרכב את ההתקוממות של לוחמי-הפוש. נערים אמיצים, העומדים בידים ריקות מול צבא קולוניאלי חמוש ואכזרי. גיבורים צעירים, המנפלים את דגלם מול עיני הכובש. נשים אמיצות החוסמות בגופן את הכיור יוניים במדים.

הכותרות מגדילות את הפער. כאן: המון מר סת. התפרקות אלימה. חיילים מחזירים את הסדר על כנו. ושם: מתקוממים פלסטיניים. כוחות-הכבי כוש. מפגינים חסרי-נשק.

פער זה הוא בלתי-נמנע. כך זה באמת נראה לכל מי שאינו ישראלי, או לפחות יהודי. שום, "הסברה" לא תעזיר.

לה היו נתונים, שמפקדי צה"ל היו צריכים לקחת בחשבון כאשר עמדו לפנייהם האור פציות השונות.

ההרג היומיומי בחורש הראשון גרם לתגובה נוראה בעולם. פשוט אי-אפשר היה "להסביר" כיצד זה נהרג עד כה יותר מ-40 פלסטינים מיד חיילים שמותר היה להם לירות. רק כדי להציל את חייהם" — בעוד שאף חייל אחד לא נפצע אף באופן בינוני.

אחר-כך באו המעצרים ההמוניים והגירושים. העולם סלד מהם.

אחר-כך באה שיטת ריסוק-העצמות. ליל האלות הארוכות.

איני יודע מי היה בעל הרעיון — רבין עצמו או קצין כלשהו. אם היה זה אלוף, הייתי מציע להוריו לדרגת טורא-מישנה. לא רק בשל האכזריות, אלא גם בשל הטימטוס.

אם היתה הבונה לגרום לבחילה כללי עולמית, ולהציג את ישראל בעולם כי מין מופלגת פרוורסית, סאדיסטית, הרי הושגה המטרה.

ראיתי עשרות תמונות בעיתונים זרים. פה ושם גם הודמן לי לראות סיקור של יומני-טלוויזיה. קל מאוד לרמין את תגובתו של האדם הרגיל, ההגון, שהיה עד כה בעל סימפאטיה מעורפלת למדינת-היהודים, שראה את התמונות האלה, יום אחרי יום.

הנזק אינו ניתן לתיקון.

אין ספק שמדינת-ישראל כבר הפסידה את המילחמה הנוכחית בכמה תחומים. בתחום התיקשורתי היא הובתה שזק על ירד. לא בגלל קנוניה חשוכה של יריב מרושע וזרני. **ישראל היכתה את עצמה.** יתכן שזה היה בלתי-נמנע. **כי במילחמה, בזאת אפשר לנצח רק בדרך אחת: על-ידי מניעת המילחמה עצמה.**

המיגדל הלבן של רמלה

המקומות, וגם כל המעברים. אבל איש לא היה בטוח שהרכבת אכן תצא לדרך. אחרי הכל, יש עיצומים. לא יודעים מי מחליט, איך מחליטים, על סמך מה מחליטים.

עובדי איטליה מואסים בהסתדרויות העובדים מכל הסוגים — קומוניסטיות, סוציאליסטיות, נוצריות. את השביתות עורכות „ועדות בסיס“, מין ועד-עובדים פראיים.

ישבנו רבע שעה. חצי שעה. הרכבת לא זזה. ופתאום, כמו שאמר פעם איטלקי אחד, אי-על-פיי-כן נוע תנוע. הרכבת התחילה לזוז, תחילה באיטיות של צב, אחר-כך במהירות גוברת. בראבו! נוסעים!

הגעתי לנאפולי באיחור של שלוש שעות, אבל איחורתי לא סיפה רק בשעה אחת. ובנאפולי שעה זה לא כלום.

(סיפור לי שהוהדיעיות צרפתי אמר על נאפולי שזוהי „העיר האפריקאית היחידה שאין בה רובע אירופי.“)

הבעייה היתה איך לחזור. למחרת היום הייתי צריך לטוס מרומא לארץ, ולכן היה עלי לחזור עוד באותו ערב לרומא.

„לרומא?“ אמר לי אחד המארחים, „איראפשו. יש עיצומים. אין רכבות. בוא איתנו, נאכל טוב, תישן אצלנו, ונחזר בבוקר נראח.“

אולי יש אוטובוסים? לא, אין אוטובוסים בשעה כזאת. ואז נמצאה הגאולה בדמותו של איש אחד חסון, טיפוס של פועל בעל-הכרה. קראו לו. הסתבר שהוא פועל-רכבת, אחד ממני

היגי השביתה.

הוא לקח אותי במכוניתו לתחנת-הרכבת, עבר את כל המוד סומים והביא אותי במכונית עד לרחבת הרציפים. אחר-כך דיבר עם פלוני ודובר עם אלמוני, וחזר כשהיורח רחב על פניו. יש רכבת אחת תצא בערב לרומא, לא יודעים בדיוק מתי.

מיהרתי ותפסתי בה מקום. היא היתה כמעט ריקה. ישבתי וחיכיתי. פתאום קראו בשמי. מארחי חזרו אליי, כשי כידהים שית גרולה ובה אוכל ומשקאות וכל טוב, כדי שיהיה לי מה לאכול בדרך.

אין בעיות. הגעתי לרומא אחרי חצות. האנשים שחיכו לי לא התרגשו. יש עיצומים.

אמרתי להם שאצלנו קוראים לזה „שביתה איטלקית“. מה, באמת? תמהו.

בר-כוכבא? מי זה?

ניסיתי להסביר לקהל בנאפולי מדוע דרוש שלום בין ישראל והפלסטינים.

אמרתי: „יש אנשים שהיו מעדיפים לעשות שלום בין ישראל ואיטליה. אבל למרבה הצער אין מילומה בין ישראל ואיטליה.“

המילחמה האחרונה בינינו היתה לפני 1850 שנים.

ביחודי באנגליה, והמתרגם תמה: „לפני כמה שנים?“ חזרתי על דבריי, והוא תירגם.

ראיתי שגם הקהל אינו יודע על מה אני מדבר. לא היתה לי ברירה אלא להסביר: לפני 1850 שנים מרד עמי-ישראל, בהנהגת שימעון בר-כוכבא, ברומאים, והדבר הביא לחיסול השרידים האחר רונים של ממלכתיות יהודית בארץ.

מה אפשר לעשות, „סיכמתי“. יש לנו מילחמה עם הפלסטינים, לא עם האיטלקים. לכן אנחנו צריכים לעשות שלום עם הפלס- טינים, ולא עם האיטלקים. לכן אנחנו צריכים לנהל משאומתן עם ההנהגה הפלסטינית, ולא עם ממשלת-איטליה.

אלוהים והשטן

היתה לי אסיפה בעיירה קטנה בשם צ'טה-דריקאסטלו, בין גבעות אוימבריה. מקום שקט, קהל סימפאטי. בשורה הראשונה ישבו כמה כמרים, המתעניינים במיוחד בארץ-הקודש.

עניתי על שאלות. אחד הכמרים ביקש לדעת לאיזה כיוון פונה העם בישראל. לקראת יתיר-לאומנות או לקראת שלום?

נכנסה בי רוח-שטות ואמרתי: „אילו הייתי דתי, הייתי אומר שברגע זה נאבקים אלוהים והשטן על נישמתה של ישראל. אני מקווה שאלוהים ינצח.“

לכמרים היה חוש-המוור. הם חייכו.

לעזאזל המכונית!

סיפר לי קלוד לנצמן, יוצר סרטי-הענק שוואה: כשהתחילו ההומות הסטודנטים במאי 1968 בפאריס, התחילו הצעירים לשרוף מכוניות.

היתה לי מכונית גדולה ויפה. בכל ערב הייתי נוסע למקום רחוק, כדי להחביא שם את המכונית ולהצילה מידי הסטודנטים.

בינתיים נמשכה ההתקוממות. שמעתי מה אומרים הסטודנטים על המכוניות הפרטיות, על החברה הרכושנית, על התנוונות החיים. רוח ההתקוממות הרביקה גם אותי. נסחפתי בהתלהבות הכללית.

באחד הערבים, כשהתכוננתי שוב להביא את המכונית לפינה רחוקה, נשבר לי פתאום. קראתי לעצמי: „לעזאזל המכונית! אם הם רוצים לשרוף אותה, שישרפו אותה! יש בחיים דברים יותר חשובים! אני לא עבד למכונית!“

סיכם לנצמן, כשסיפר לי זאת: „היום כבר קשה להבין את זה. אבל כך הרגשתי באותו הרגע.“

אני נזכר בדברים, כאשר אני רואה כיום את בעליה-החיות בעזו.

אמר לי אחד מהם: „ביום הראשון עמדתי ליד החנות הסגורה ופתחתי אותה ברגע שראיתי את החיילים מתקרבים. ביום השני פתחתי קצת, וסגרתי ברגע שהחיילים עברו. ביום השלישי אמרתי לעצמי: לעזאזל! שיעשו מה שהם רוצים! שישברו את הדלת! שירתכו את המנוע! לא הלכתי לשם!“

סיפור זה עוזר לי להבין את גישתם של הסוחרים בגדה וברצועה, הסוחרים את חנויותיהם.

אורי אבנרי

יוני אישי

הייתי צריך לטוס למילאנו. היה לי לוח-זמנים קפדני. הייתי צריך להגיע בשעה זו, המתינו לי בנמל-התעופה בשעה זו, והייתי צריך להופיע באסיפה בשעה זו וזו.

אזיפה: מצטערים, אמרו לי בנמל-התעופה ברומא. יש עיצומים. הטיסה המסויימת הזאת בוטלה.

מה לעשות? חיוך. יתכן שתהיה טיסה אחרת. בעוד שעה, בסך הכל.

איש לא התרגש. הכל המתינו בסבלנות. באמת היתה טיסה. הגעתי באיחור, המתינו לי, האסיפה התחילה באיחור, וזה לא הפתיע איש. יש עיצומים.

למחרת היום הייתי צריך לטוס ממילאנו לרומא, ולנסוע ברכבת מרומא לנאפולי. שוב: הכל מתואם, היו צריכים להמתין לי פה ושם, נקבעו פגישות ואסיפה. יופי.

קמתי ב-6 בבוקר, כדי להגיע בעוד מועד לנמל-התעופה של מילאנו. יש עיצומים, אמר הפקיד. הטיסה בוטלה. אבל יש טיסה בעוד שעה. אין בעייה.

ישבתי וחיכיתי, כמו כולם. איש לא התרגש. יש עיצומים.

תחנת-הרכבת של רומא היא בניין מרשים. פאר הבנייה הפא- סיסטית, יצירתו של בניטו מוסוליני. על מוסוליני נאמר בשעתו שאולי עשה פה ושם כמה דברים לא-טובים, אבל הוא ייבש את הביצות הפונטיות וגרם לכך שהרכבות האיטלקיות מדייקות. שני הדברים נראו עד אז כבלתי-אפשריים.

ראיתי כמה שרירים של הביצות הפונטיות. הן עוד לא נעלמו לגמרי. אבל הרכבת הולכת בזמן.

כלומר, כשאין שביתה איטלקית. ובאותו יום היתה. הגעתי בזמן לתחנה הגרולה („טרמיני“, כפי האיטלקים), חיפשתי את הרכבת שלי בלוח-הזמנים של הרכבות היוצאות. ואין.

ניאנסה. מאפיס.

יש לפונטה-באסו (איפה זה?). יש לוונציה. אין לנאפולי.

פניתי ללישכת-המוריעין. עמדו לפני כ-50 איש ואשה, חייל ומלח, שכולם רצו לדעת איך להגיע למחוזות-הפצם. הם חיכו בתור בסבלנות.

בחורה נחמדה מאד חיכה אלי. אין בעיות. בעוד שעה יודיעו ברמקול אם יש רכבת לנאפולי. אם לא, יהיה אוטובוס.

עמדתי, כמו האחרים. בסבלנות.

כעבור שעה לא היתה הודעה ברמקול. וגם לא כל סימן אחר שקורה משהו.

ואז פשטה מפה לאוזן שמועה: עומדת להגיע הרכבת מפאריס, וזו תמשיך בדרך לנאפולי. כשהגיעה, הסתערנו עליה. כישראל! מנוסה נכנסתי ראשון ותפסתי מקום. תוך דקות התמלאו כל

המיגדל

תמיד היתה לי אהבה מיוחדת למיגדל המרובע של רמלה. אינני יודע מדוע. בנעוריי, כשהייתי רוכב על אופניים מתל- אביב לירושלים, הייתי נוהג לעצור לידו.

התעניינתי בקורותיו. הוא נבנה ב-1318 בתקופה הממלוכית, כמה שנים אחרי גירוש הצלבנים האחרונים מן הארץ. רמלה (מלשון „רמל“, חול בערבית) היא אחת הערים המעטות בארץ שנוסדה על-ידי הערבים.

המיגדל הלבן הוא אחד הסמלים המובהקים של הארץ. הבריטים, שאהבו את הארץ כאמת ובתמים, שמו אותו על בול ועל שטר-כסף.

נראה שהמיגדל המיוחד הזה הלהיב תמיד את הדימיון של בני-המקום. הנה סיפור:

מדי שנה נהרו המוני מוסלמים אל „המיגדל הלבן“ לחוג את חגו של נבי צאלה, „וויארה“ (עלייה לרגל) המונית הביאה כבוד רב לרמלאים וגם הכנסה יפה מנדבת עולי-הרגל ומקנייותיהם בשוקי רמלה.

התקנאו תושבי העיר הסמוכה לוד קינאה עזה בהצלחתם של שכניהם, ויום אחד, לאחר ששבו לביתם כועסים וזועמים מן החגיגה, כינסו אספה רבתי כדי להשיב לעירם העתיקה את כבודה.

הריונים היו סוערים, וההחלטה שהתגבשה היתה: לגנוב את „המיגדל הלבן“ והקבר הקדוש מאתנם ברמלה ולהעבירם ללוד. צהלו הלודאים ושמתו בגבורתם כי רבה, אך כאשר החלו להרהר בשאלה, כיצד יגנובו ויעבירו את המיגדל הגדול לעירם, נפלה רוחם. לבסוף הוחלט לפנות לשייח' זקן וקדוש, ששמו יצא לתהילה בכל הארץ כיועץ חכם ומחולל מעשי-פלאים.

בו כיום יצאה מישלחת בחיפזון אל מקום-מגוריו.

שמע השייח' את הבקשה המוזרה, מולל את שפמו והציץ מוויית-העין במבקשים הגלגלים, ואחר אמר: „יש עימדי פיתרון לבעייתכם, אולם בתמורה עליכם לשקול לידי 100 מטבעות זהב.“

ערכו השליחים מגבית בעיר, והשלישו את הזהב לידי השייח'. אז הוציא ממחסנו כמה שקים ובהם חבלים, ואמר: „אלה הם חבלי-קסם. כחרו לכם את החוקים באנשיה-העיר, והתגנבו בלילה חשוק אל המיגדל הלבן, קישורו בחבלי-הקסם ומישכוהו לעירכם.“

שמחו הלודאים ולא ידעו, כי הערם עליהם השייח' ומסר בידיהם חבלי-גומי.

בלילה התגנבו גיבורי-לוד אל המיגדל, קשרוהו בעבותות הגומי והחלו למשכו אחריהם. בעלטה ראו, כי החבלים נמתחים, והם מתקרמים לעבר עירם. הם משכו בכל כוחם, ועם שחר הגיעו סמוך למבואות-לוד. אז יצאו לקראתם אנשיה-העיר בתופים ובמחוללות. הגיבורים קראו לערם בשימחה: „ג'אמע אביאר ביתקרב!“ — המיסגר הלבן מתקרב.

והנה בו ברגע הגיעו החבלים לשיא מתחתם, ופקעו. נפלו כל הגיבורים המושכים בהם אפיים ארצה, וכאשר נשאו עיניהם לדומה, ראו כי המיגדל הלבן מתנשא אל-על במקומו הקבוע ברמלה.

היתה הבושה גדולה ושנים רבות לאחר-מכן, כאשר רצו בני רמלה להקניט את תושבי-לוד, נהגו לקרוא לעברם: „ג'אמע אביאר ביתקרב!“ — המיסגר הלבן מתקרב.

עד כאן הסיפור. הוא אחד ממאות סיפורים גדולים וקטנים בספר דמוי-אלבום, בעל שני כרכים, הקרוי אנדה של מקום. מאת אריה יצחקי, היסטוריון, איש פולקלור, מרדיר-סירייר.

אני מבדיל בין אהבת-הארץ ובין תעמולה לאומנית המתחפשת כאהבת-הארץ. ההבדל הוא ברור: מי שאוהב את הארץ באמת אוהב אותה על כל תקפותיה, על שלל תרבותיה ועמיה ודתותיה באלפי השנים. התעמולה הלאומנית — נוסח גאולה כהן — מוחקת את כל העמים והתרבויות והדתות, ומשאירה רק את התקופה הישראלית, הקצרה יחסית. היא מבקשת להשכיח כל מה שהיה קודם לכן, ולאחר מכן, וגם מה שהיה באותו הזמן בחלקים אחרים של הארץ שאלה לא הגיעו הישראלים מעולם. (כמו עזה, למשל).

אריה יצחקי שייך לסוג הראשון. הוא ליקט סיפורים ואגדות מכל התקופות, קשר אותם לאתרים מכל התקופות ולגיבורים מכל התקופות. האגדות על שהותו של הנביא מוחמד בארץ מופיעות ליד האגדות על דוד המלך (וכל אחד משניהם הסתתר במערה מפני רודפיו, ואלוהים שלח את העכביש כדי שיסתיר בקוריו את הכניסה).

האגדות יפות, מספרות בחן, ומלוות כתצלומים ציבעוניים מרהיבים של נוף הארץ, אתריה ההיסטוריים, החי והצומח בה. גם מתנה נהדרת לבר-מיצות.

אגב, הפולקלור אינו נפסק. כל תקופה מוסיפה לו חוליה חדשה.

יתכן שבעתיד יוסיפו לסיפורים על המילחמות בין רמלה ולוד את הסיפור הבא שסיפר לי מנהיג פלסטיני (ושכבר סיפרתי כאן פעם, כמדומני):

כמתנה-פליטים בירדן יושבים שני זקנים, אחד פליט מרמלה ואחד פליט מלוד.

סיפר הפליט מרמלה לחברו: „שמעת? היתה קטטה גדולה בין היהודים מרמלה והיהודים מלוד.“

ומי ניצח? שאל הפליט מלוד.

היהודים מרמלה, כמובן! אמר חברו בתרועת-ניצחון.

שביתה איטלקית

קשה להאמין, אבל האיטלקים אינם יודעים מה זה „שביתה איטלקית“.

כלומר, אין הם מכירים את המונח. את השיטה עצמה הם מכירים היטב. אי-אפשר לברוח ממנה.

הפן הנסתור של פא"ן

נגיד הוצא "על-פי תקנות ההגנה לשעת-חירום משנת 1945, המופעלים ביהודה ושומרון (כך) בהתאם לחוק הירדני. הם יכלו לפנות לבית-המשפט העליון, אך לא עשו זאת". במכתבו הדגיש מגד מישפט אחרון זה. הוא לא ציין מה הם "המקורות האחרים".

מכיוון שהאמריקאים לא פנו אל השב"כ, אלא אל גוף שלפי דעתם היה צריך להילחם בדיוק בתופעות כאלה, נוצר בהדרגה הרושם בניירור שמשוה מאור-מאור יסודי אינו בסדר בסניף הישראלי.

מה גם שבמשך הזמן שלה מגד לאמריקאים רפיימירע שעל פיהם פועל סניף פא"ן במרץ נגד הצנזורה בשטחים הכבושים, מקים מגע הדוק עם הסופרים הפלסטיניים, עורך מיפ' גשים חשובים, וכו'.

יתכן כי הסוד טמון בהחלטות שקיבל מרכז פא"ן בישראל עוד במאוס 1982, ובהן פנייה לכנסת להורות

רחוב רופרט (צריך להיות רופין) 26, תל-אביב. היא ביקשה לדעת מה גורלם של אנשי-עט פלסטיניים שנעצרו, כמו חמדי פרג', לשעבר עורך כתבי-העת אל-שיראע, שנעצר שמונה פעמים וש" הועמד שוב למישפט. כמה מספריו הותרו ונשרפו על-ידי השלטונות הצבאיים.

היא גם התעניינה בגורלם של רד" וואן אברעיאש וסמי מוחמד סלים אל-כילאני, שנעצרו גם הם.

מתוך הנחה שסניף פא"ן בארץ מטפל כאנשים כאלה, ביקש המרכז האמריקאי לדעת אלו פעולות ננקטו על-ידו, ומה היו התוצאות.

התשובה באה ב-18 ביולי 1985, במכתב הכתוב בכתב-יד, בחתימת "אהרון מגד, נשיא". וזה הנוסח: "אני מצרף את המידע שקיבלנו עכשיו מהמינהל האזרחי של השטחים המוחזקים בקשר לאנשים שהוזכרו במכתב. מידע זה אושר על-ידי מקורות אחרים. לכן אינני סבור שאנחנו יכולים

עסקן-ספרותי מגד (עם המזשורר שלמה טנאי) האם הם מציעים לחילינו להיהרג?

יעביר לסניף האמריקאי. יש להניח שיהיה זה דו"ח קטלני, שיגרום למשבר בין סניף פא"ן הישראלי ולאירגון הישראלי מהאירגון.

השם פא"ן הוא ראשי-התבות של המילים, POETS, ESSAYISTS, NOVELISTS, ומשוררים, וכעברית: "משוררים, מסאים, סופרים". זהו מישחק מילים, כי ראשי-התבות האנגליים מצטרפים למילה "פא"ן". עט. האירגון מאגר בתוכו אנשי-עט ששמו להם למטרה לשמור על חופש-הביטוי בעולם כולו. בארצות רבות זהו הגוף היחיד המאגר בתוכו את אנשי-העט, והדואג לאינטרסים שלהם. בארץ קיימת "אגודת הסופרים", אגודה מיקצועית המאגדת בתוכה רק כותבי-עברית. סופר או משורר בשפה זרה — ערבית, למשל — אינו יכול להיות חבר באגודה.

מכאן חשיבותו של פא"ן בארץ, כי האגודה הזאת יכולה לקלוט את הכותבים בכל השפות.

מרכז פא"ן נמצא בלונדון. בניירורק פועל סניף חזק, וכך גם בארצות סקנ' דינביה. אך בארץ מונה הסניף 145 חברים בלבד, המשלמים מס-חבר שנתי בסך 15 שקל.

לכאורה היו אלה צריכים להיות הסופרים והמשוררים בעלי התודעה הציבורית החזקה ביותר, הלוחמים הפעילים ביותר למען חופש-הביטוי. למעשה המצב כמעט הפוך.

ניסים קלדרון, מרצה לספרות באוניברסיטת תל-אביב: "סניף פא"ן בישראל נראה כמו גוף בטלני, לא מעניין. ביבוד-זמן. הגוף הזה הוא גוף חסרי-שניים לחלוטין".

הסופר עמוס קינן: "זה מעניין אותי בערך כמו שמעניין אותי אירון וצאי צ'וסטוחוב בישראל. אין לי שום התנגדות לזה, אך אין לי בזה שום עניין".

הסופר יורם קניוק, שהוא חבר פא"ן וממנהיגי המרד בו: "הייתי בפגישה של פא"ן מבין 15 איש שנכחו שם, היכרתי רק שלושה, ואי-אפשר להגיד עלי שאני לא מכיר סופרים או משוררים ישראליים. במקומות רבים בעולם פא"ן הוא באמת האירגון הפעיל והרומינגנטי. כאן זה לא כך. כל השנים ניהלה את פא"ן קבוצה אחת. צריך להכניס סדר חדש באירגון. לפא"ן יכול להיות תפקיד חשוב. הוא יכול להפוך לגוף המרכזי של הסופרים. הנושא העיקרי שהוא צריך לטפל בו הוא המאבק נגד השתקה, צנזורה, הגליית סופרים, ריי-תוק סופרים ומניעת חופש הביטוי והיצירה. את כל אלה פא"ן הישראלי אינו עושה".

גם הסוחר מוונציה

לדוגמה: ב-9 במאי 1985 שלחה המנהלת המיבצעית של מרכז פא"ן האמריקאי, קארן קרלי, מכתב למר אהרון מגד,

נות הפוליטיים התקיפים, היתה ריס-קרטית.

הסניף האמריקאי של פא"ן החשוב ביותר בעולם, היה מודאג ממה שקורה בארץ. הוא קיבל דיווחים על דיכוי חופש-הדיבור בשטחים הכבושים, על מעצר וגירוש סופרים, על צנזורה וגניזת ספרים.

כאשר התקשר הסניף האמריקאי עם הסניף המקומי — קרי: אהרון מגד — וביקש ממנו לברר את ההאשמות, שלח לו מגד קומוניקאטים של שרותי הביטחון. הסופרים שנאסרו ו/או גורשו הם "מסיתים", "טרוריסטים", "אנשי אש"ף וכיוצא-בזה.

זה גרם לאמריקאים לתמוה על טיבו של הסניף המקומי. פא"ן אינו אירגון שתפקידו הוא להעביר קומוניקאטים של המיטרה הפוליטית החשאית להצדקת דיכוי סופרים. כאשר נמסר כי גינזבורג עומד לנסוע לישראל, ביקשו ממנו לבדוק בצורה שקטה מה קורה כאן, לעזאזל.

גינזבורג בא, בדק וחקר. את מימצאיו

א הרון מגד הוא גאון. אולי לא כסופר, אך בוודאי כעסקן ספרותי. במשך שנים שלט מגד בסניף הישראלי של פא"ן (מתחרו עם חן), אגודה עולמית של סופרים. הוא עשה בו ככתור שלו, נסע בשמו ברחבי העולם, חילק הנאות ויצר קשרים.

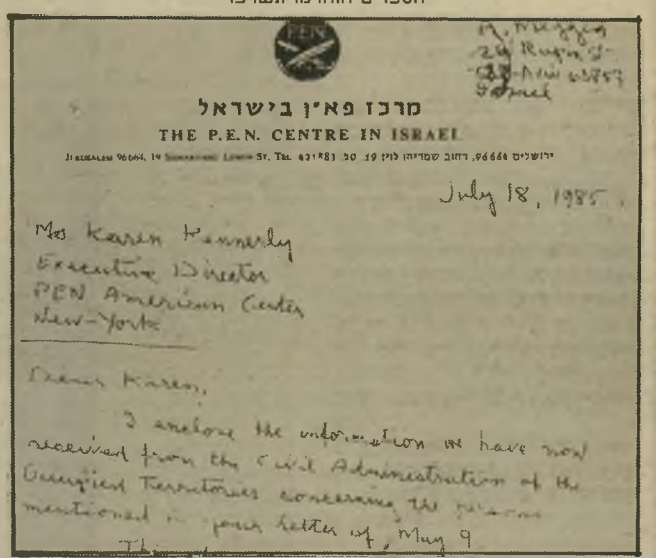
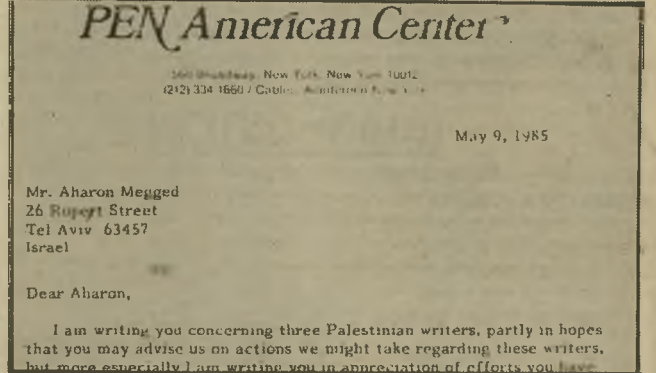
עכשיו ירדו עליו שתי מכות בעת ובעונה אחת:

המשורר אלן גינזבורג בא כדי לחקור את פעולת פא"ן בארץ, מתוך חשש חמור שהסניף המקומי מועל בתפקידו ומשמש, למעשה, כסוכנות-תעמולה של ממשלת-ישראל.

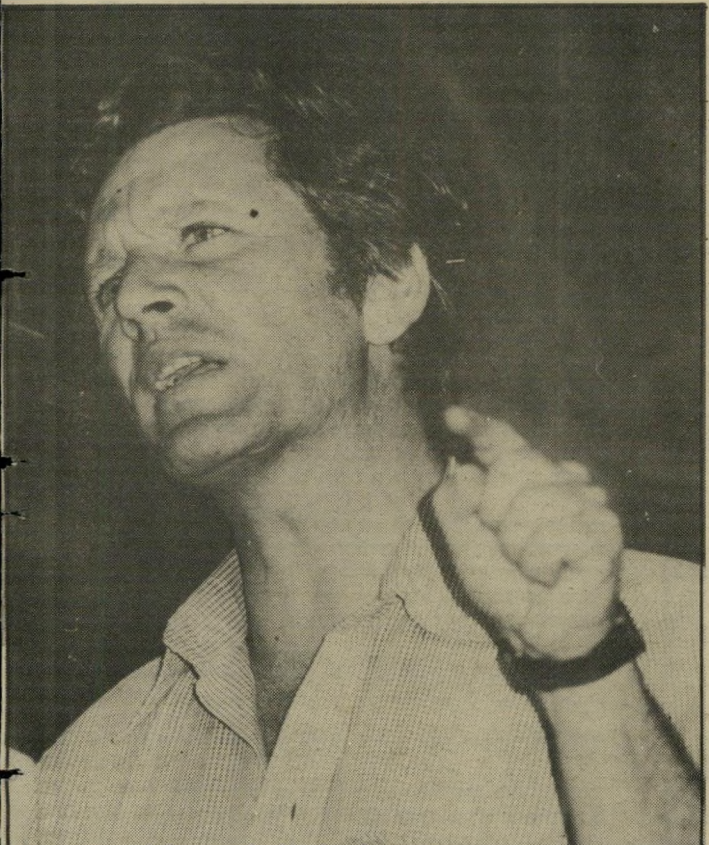
ובתוך ציבור-הסופרים קמה לו התנגדות, על רקע תביעתם של אחרים ליהנות גם הם משפע הנסיעות ושאר ההנאות הכרוכות בתפקיד.

הודעות השב"כ

ליחותו של גינזבורג, המשורר בעל השם הבינלאומי והעקרי

התשובה של מגד לפא"ן האמריקאי. אוי מצרף את המידע שקיבלנו מהמינהל האזרחי...

ציון צמיר, העולם הזה

סופר עז

אין לסופרים הפלסטיניים מקום בפא"ן הישראלי?

למינהל האזרחי לבטל את הצווים האוסרים על הפצת ספרים בגדה ובר-צועה, פרט לאלה שיוכח כי יש בהם איבה גזענית או לאומנית, או הסתה למעשי-אלימות גזעניים או לאומניים.

מכיוון שהמימשל הצבאי טוען שכל אלפי הספרים שנאסרו — וביניהם המחזה הסוחר מוונציה של ויליאם שקספיר — נאסרו בגלל הסיבות

— או צריכים — לנקוט פעולה נגד הצווים.

המידע היה דף באנגלית מטעם המימשל הצבאי או השב"כ (אין ציון מקור), ובו נאמר כי חמדי פרג' הוא חבר בכיר בחזית העממית של ג'ורג' חבש, ורואן אברעיאש הוא "חבר פעיל באש"ף בגדה המערבית" וסמי כילאני "ידוע כחבר פעיל של החזית הרי-מוקרטית של נאף חוותמה". הצווים

שלח בשקט שליח לארץ, כדי לברר מדוע הפך הסניף המקומי

ביתניים מתקוטטים עסקי-הסופרים כאן על כיבודים ונסיעות

ציון צמיר, העולם הזה

ראלי לא אירגן את הכנס הזה. בקרוב הוא עלול למצוא את עצמו מוחרם ומגורר רישמית עליידי פא"ן האמריקאי, ואולי עליידי כל סניפי פא"ן בעולם.

סוכנות נסיעות

לא זה מדאיג את ראשי פא"ן בארץ. יש להם בעיות בוערות מאוד — אך מסוג אחר לגמרי. אחרי כהונה של שבע שנים, גברה האופוזיציה לאהרון מגד. היה נרמה לחברים כי הוא מחזיק בידו את כל ההשפעה באירגון. מכיוון שפא"ן שולח

ע"אסן עבראללה, סופר מבית-הנרי נה: פעם הזמין אותנו פא"ן לסמינר. אבל ההזמנה הועברה אלינו דרך אהרון מגד, ולא דרך המרכז בלונדון. סירבנו להזמנה, כי ראינו בה למעשה הכרה בסיפוח השטחים הכבושים למדינת ישראל. רצינו להראות שאנו לא שייכים למרכז הישראלי, שאנו עצמאיים. אילו היה פא"ן רציני בהזמנה שלו, הוא היה צריך לפנות לאירגון הסופרים הפלסטינים בירושלים. פא"ן העביר את ההזמנה באופן אישי, ולא באירגון. נציגי פא"ן אף פעם לא הגיעו אלינו, לא באו לבקר ולא לשאול על הבעיות שאנחנו נתקלים בהן בפירסומים שלנו. מגד האשים אותנו שאנחנו טרוריסטים, פעילים פוליטיים ולא אירגון-סופרים. אילו היה נאמן לתפקידו כנציג האירגון הבינלאומי, הוא היה צריך לבוא בעצמו ולשאול על האנשים שנעצרו או שגורשו, ולא לשאול מה הצבא אומר עלינו.

תישעה עיתונאים פלסטיניים, שלר שה סופרים וזמר אחר נעצרו מעצר

האלה בדיוק, הרי זה למעשה הסכמה מטעם פא"ן לאיסור ספרות, שירה וסיפרי-לימוד, סיפרי עיון ומחקר.

"האם הם קדושים?"

כל זה אינו מפליא כל כך, כי רק באחרונה הספיק אהרון מגד לפרסם ברבים את דיעותיו הפוליטיות, הנשמעות כמו דיעות האגף הניצי במפלגת-העבודה. במכתב להארץ התנגד מגד לעצומה שעליה חתמו 43 סופרים בעניין "המהומות האחרונות בשטחים".

אחרי שהחשיר אותם בכך שחתמו "מתוך יסגרה או הרגל... והרצון להירצא מצא בחברה טובה", קבע מגד כי הצבא נתן הוראות לחיילים שלא לפתוח באש חיה אלא כשיש סכנת-נפשות לחיילים המותקפים עליידי "המון מתפרע". (אחרי פירסום מכתב זה נהרגו יותר מ-20 פלסטינים נוספים).

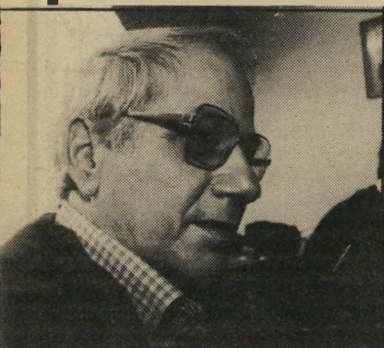
מלגלג מגד: "האם הם (החותמים)

אבי ולמן, העולם הזה

סופר עבראללה, סופר האשים אותנו שאנחנו טרוריסטים

הבחירות בפא"ן השבוע: משה דור, אהרון אמיר, נתן יונתן כל חברי הוועד היוצא רצו להיבחר מחדש. מלבד אהרון מגד

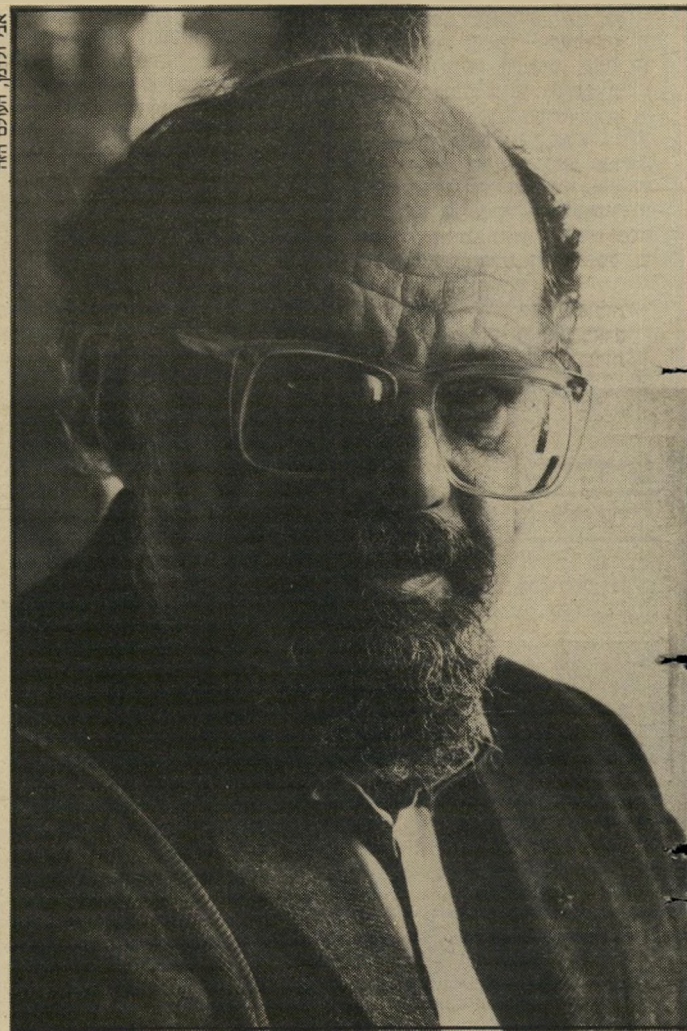
ציון צמיר, העולם הזה

הוועד. פא"ן הישראלי הפך חוג מצומצם, סגור, שאינו פותח שורותיו. חנוך בר-טוב ממנהיגי המרד: "המועדון הזה סגור לפני אנשים חדשים. חלק מחברי פא"ן — הקשר בינם לבין כתיבה הוא מיקרי בלבד."

כך שימש חיים תורן כמוזכיר-כבוד של פא"ן במשך 28 שנים. ב-15 השנים האחרונות היה המישרד בביתו. לא הגיעו לנו פרחים, אך גם לא הגיע לנו שירוק עלינו אכנים, אמר תורן,

אנשים לכל מיני קונגרסים מפתים בעולם, וראשי פא"ן גם יכולים לקשור קשרים העוזרים לתרגום יצירותיהם בעולם, הרי זה עסק כדאי.

ההתקוממות בפא"ן פרצה אחרי חזרתה ארצה של מישלחת של חמישה חברים, שנסעה לכינוס בשוודיה במאי 1987. מבין החמישה, שלושה היו חברי הוועד של פא"ן: אהרון מגד עמליה כהנא-כרמון ומשה דור. במשך כל השנים היתה השיטה שהוועד בוחר בנציגים שיסעו. בזה היו עסוקים אנשי

אבי ולמן, העולם הזה

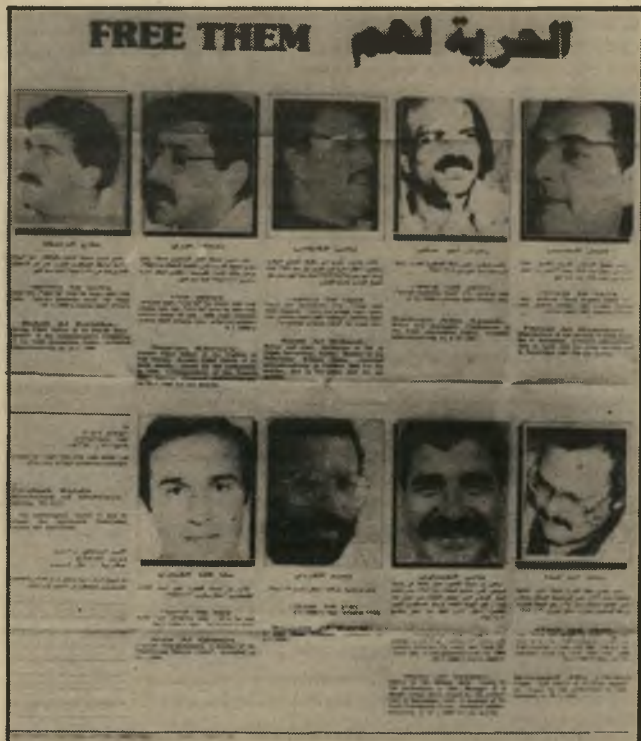
משורר גינזברג, שליחות דיסקרפית

מינהלי, שישה סופרים ועיתונאים גורשו, עיתונאי אחד נהרג. ארבעה עיתונאים נסגרו ונאסרו לפירסום. הפצתם של שלושה אחרים הותרה רק בידו של פא"ן.

עמוס עוז, שהוא חבר פא"ן, ושאר הופיע בקונגרס גדול של האירגון בארצות-הברית: "עזבתי את אונות" הסופרים ב-1972, משום שהאגודה אי-נה מקבלת לשורותיה סופרים כותבי ערבית. הצטרפתי לפא"ן, היות ולשם רשאי להצטרף כל כותב בכל שפה. אני מתנגד לסיפוח הגדה המערבית, ועל כן אין לסופרים פלסטיניים מקום בפא"ן הישראלי. מקומם בפא"ן הפלסטיני. כשבוע שעבר נערך במועדון צוותא בתל-אביב כנס של סופרים ויוצרים ישראליים ופלסטיניים נגד מעשי הדיכוי בשטחים הכבושים. פא"ן היש-

מציעים להם (לחיילים) להיגר, ובלבד שלא יפגעו בהם... האם הם נמנים עם כת של פאציפיסטים-קדושים שסיסיתם היא: אמות — ואת אויבי לא אמית?

באותה נימה ליגלג מגד גם על הרישה להפסיק את אמצעי-הענישה. "הרשאי מי שלא חתם (על העצומה) לשאול שמא צפון בו משהו נסתר, רחוק מהשגתו, או שעליו להבין אותו כפ-שוט?" קשה היה לצפות לכך שסופרים פלסטיניים ישתפו בהתלהבות פעולה עם אדם בעל דיעות כאלה, שגם הרכ משה לווינגר יכול היה לחתום עליהן. ואכן, בדירוש-השבת על פעולות פא"ן ציין מגד כי הסופרים הפלסטיניים, תושבי השטחים הכבושים, אינם מעוניינים בקשרים עם פא"ן הישראלי.

עיתונאים וסופרים פלסטיניים במעצר מינהלי (ברזה ועצומה) ו.ה.ה. הסותר מווציהו

סופר קניוק

פא"ן הפך לסוכנות-נסיעות

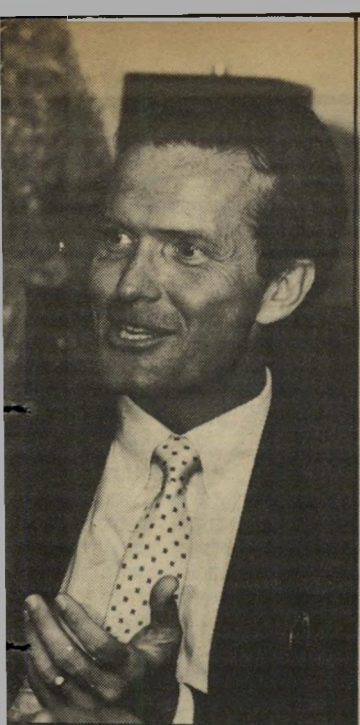
"המאבק מתמקד בנסיעות. הם חושבים שאם ייבחרו לוועד, מיד הם יתחילו לנסוע לקונגרסים."

בייחוד התרגזה על המצב הזה אנו-דת-הסופרים. היא תבעה ששלושה חברים מטעמה ייכללו בוועד של פא"ן. על רקע מאבקי-הכוח האלה פוחר הוועד בתחילת חודש דצמבר 1987 — בדיוק כשהתחילה ההתקוממות הפלסטינית, אבל בלי כל קשר איתה. מגד התפטר או התפטר.

השבוע נערכו בפא"ן בחירות לוועד חדש. בין 38 המועמדים היו גם כל חברי הוועד הקודם, מלבד אהרון מגד. שלושה מהם — משה דור, א.ב. יפה וחיים תורן — נבחרו גם לוועד החדש. שלמה אביו, שהיה חבר במישלחת החמישה לשוודיה, ראה כי טוב, וכעת גם הוא חבר-וועד. לתאודות-הנסיעות אין גבולות. "מהפך" בפא"ן רחוק מלהיות מהפך.

עכשיו נטוש הקרב על עמדת-המפתח, המאפשרת נסיעות לקונגרסים ויצירת קשרים עם יוצרים ומו"לים בעולם.

פא"ן הפך במשך השנים לסוכנות-נסיעות, סיכם את המצב יורם קניוק, חבר הוועד החדש. יוסי עיירדור

במדורה

מישטרה

רצח

לא-לאומני

למישטרה היו דרושים

חודשיים כדי להבין

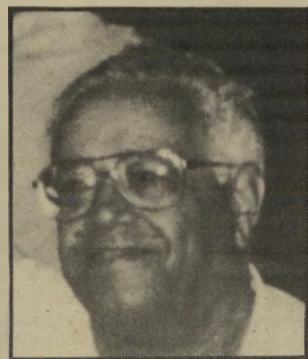
מה שהיה מובן יום

אחרי הרצח האכזרי

יוסי יעקב

יום אחד אחרי הרצח הכפול בסופרמרקט בירושלים, לפני חודשיים, יצא צוות העולם הזה לזירת האירוע. הצוות ערך תחקיר מקיף על אירועי הלילה, ושיחור בכתבה אנטומיה של רצח (העולם הזה 2.12.87) את מהלך הרצח שבוצע ואת הנסיבות, שהצביעו בצורה חריגה על חוסר אחריות, בניגוד להוראות הרשומות של המישטרה, שלא היה זה רצח על רקע לאומני.

השבוע נעצר מכלוף בן-חיים (43), תושב שכונת קטמון בירושלים, בחשד שהיה שותפו של פרופסור לוגסי בכיצוע הרצח. השניים שיחזרו את האירוע, והשיחור תואם להפליא את אשר כתב העולם הזה בכתבה. הכתבה: "יתכן שהרצח נשאו עימם נשק, שבאמצעות אימו על השניים ואילצו את וייצמן לפתוח את הכספת במפתח שנשא עימו..." בן-חיים בעדותו: "הצלחנו לכפות את מיימוני וייצמן באיומי אקדח..." בכתבה: "מרוע נרצחו בסכין מרוע נחתכו גרונותיהם? יש לכך הסברים פשוטים. הפושעים לא רצו לירות — אם אכן היה להם נשק חם — מפני שקל-הירות היה מושך את תשומת

קורבן מיימוני
השתמשו בסכין קצבים

ליבם של האנשים במיסערה הסמוכה ליציאה... הם השתמשו בסכין קצבים, מפני שהיה זמין... יתכן שהשודדים החליטו להרוג את שני האנשים מפני שהיו מוכנים להם אישית..." על פי עדותם של פרופסור ובן-חיים הם באו במטרה לשדוד, ולא לרצח. וייצמן ומיימוני שיבשו את תוכניתם. הם הכירו את השודדים, ועליהם נרצחו. בכתבה: "ברור שהרצח היה הכיזר היטב את זירת הפעולה. כלומר — אין זה מעשה טרור, שנעשה בדרך מיקרה, אלא פשע מתוכנן. נראה שהרצח עצמו לא תוכנן..."

יום אחרי הרצח, הבין העולם הזה מה שהמישטרה הבינה רק אחרי חודשיים. בכתבה: "שבוע אחרי הרצח, ואין עדיין למישטרה קריקירה ברורה. הצהרת המישטרה, שהיה זה רצח על רקע לאומני, עדיין לא הוכחה בצורה כלשהי. המישטרה הקדימה לתרוץ ריק, ובכך גרמה נזק חמור למישרת הדק של יחסי היחסי-עובדים בירושלים ובמדינה. גם אם יתגלה בעתיד כי הן פושעים היו עובדים, לא תהיה בכך שום הצדקה להודעה גזענית זו, שנעשתה בשעה שלא היה למישטרה שמץ של מושג מי ביצע פשע נתעב זה. ואם יתגלה כי השודדים הם יהודים, על אחת כמה וכמה..."

אמר לי שאלוהים וראי אוהב את

מרוע? מפני שהוציא אותי מהמישטרה פט הזה בעיתי הגרוע ביותר, ממש ברגע האחרון. שמעתי שכבר לא מתעניינים ביש-ראל במישטרה דמיאניק. עובתי את ישראל — קשה להאמין — לפני שיש חודשים. קשה לי להבין מה קרה, כיצד נהגתי, מרוע עשיתי כל-כך הרבה טעויות. בתחילה, כשהגעתי לישראל, נוצר לי דימוי של איש מבריק, מחושב, שקול, ואילו לקראת הסוף — את צורקת — אפשר היה לחשוב שירדתי מהפסים, שאינני יודע להפסיד ונוהג בחוסר-היגיון מוחלט. הדימוי שלי בישראל פשוט התקלקל. דווקא טוב עובדי להגיע אחרי שיש חודשים — שיש חודשים עכרו מאז עובתי את ישראל: קשה להאמין, האז — בחזרה לתיקשורת, אחרי חודשיים שנים רבים שבהם הייתי יותר מדי חשוף, ממש מאוס.

הילדים רוצים לחזור

מרוע עובתי? הייתי מבולבל, אחרי שהוצאתי מהמישטרה. החלטתי, לשם שינוי, לשתוק ולא להתראיין.

עם השופט דב לוין
הוא תמך ב'ו'.

ואלה היו שבועות קשים ביותר עבורי. שקלתי כל מיני אפשרויות: הייתי כמסאזומתן על פירסום ספר בהוצאת ידיעות-אחרונות. ניסיתי לפתח קאריירה של עורך-דין בארץ. כל זה — עד שהבנתי שלא אוכל לממן את שהיית מישפחתי בארץ. איך יכולנו לשבת בישראל, עד לסיום הלימודים באולפן והתמחות בחוק הישראלי? הלחצים לחזור הביתה גברו וגברו עד שנכנעתי. כולם אמרו: "גו טוב, אז גמרת סוף"

גזענים ישראליים ואמריקאים מביקים במימון של דרום-אפריקה סרטי-תעמולה נגד אנגולה

בנאמביה, הכבושה בידי דרום-אפריקה. פאנרין אמר כי אברמוב מפיץ את הסרט כאדם פרטי, וכי האידגון אינו קשור להפקה. לפי ניוירוק טיימס מופק הסרט בסיוע תקציבי של ממשלת דרום-אפריקה, המספקת ציוד צבאי, מטוסים, סנקים וחילים להפקה, ללא תמורה.

הענקית של תנועות החירות

שם הסרט הוא עקרב אדום, והוא מתאר מרגל סובייטי (שאותו משחק השחקן דולף לאנגריין). הסרט מתאר את חייו של ג'ונאס סאבימבי, מפקד צבא פרטי פרמערבי, הנתמך על-ידי דרום-אפריקה והפועל נגד ממשלת אנגולה. הצבא של סאבימבי קיבל סיוע כספי בסך 15 מיליון דולר מארצות-הברית.

ניוירוק טיימס תוקף בכתבה את העובדה שהסרט מופק על-ידי אמריקאים, ושמשחקים בו שחקנים אמריקאים, למרות שיש חרם אמריקאי על דרום-אפריקה.

תקציב הסרט הוא שמונה מיליון דולר. שם החברה המפיקה את הסרט הוא מונדרו הפקות.

הכתבה מביאה תגובות חריפות ביותר של אמריקאים על הסרט והמעורבות האמריקאית בו. ארתור אש, שחקן-הטניס הידוע, שהוא יושב ראש אידגון השחקנים והספורטאים נגד אפליה, יצא בחריפות נגד ההשקפה של אמריקאים בכל סרט הנתמך על-ידי דרום-אפריקה. אחריו יצאו בניגויים דומים עוד ראשי ארגונים אמריקאים.

אולם מי שקורא בתשומת-לב את הכתבה נתקל בשמות שאינם כלי-כך אמריקאים. בימאי הסרט הוא ג'ו ויט. בימאי זה הפיק עד כה שלושה סרטים לחברת קאנון של מנחם גולן, וסרט-ריאמנט. לקאנון יש חברה המפיקה סרטים בדרום-אפריקה. אין כל עובדה הקושרת חברה זו עם הסרט. גם לריאמנט יש חברה המפיקה בדרום-אפריקה.

כאשר מפיץ הסרט הודיעו כי הוא יופץ על-ידי חברת וורנר, מידה זו להודיע עוד לפני התחלת ההפקה שלא תפיץ את הסרט. וורנר, אגב, היתה עד לפני כמה שבועות בעלת חלק נכבד מחברת קאנון.

מפיץ הסרט גם הודיעו כי הומרת גרייס ג'ונס תבוא לבקר באתר-ההפקה, מכיוון שהיא חברתו של השחקן הראשי דולף לאנגריין. בניוירוק טיימס יצא הדבר אירגונים שחורים, ששינו כי לא יעלה על הדעת ששחורים יסייעו לסרט המופק בסיוע דרום-אפריקאי.

יגאל לביב

הענקית של תנועות החירות

בנאמביה, הכבושה בידי דרום-אפריקה. פאנרין אמר כי אברמוב מפיץ את הסרט כאדם פרטי, וכי האידגון אינו קשור להפקה. לפי ניוירוק טיימס מופק הסרט בסיוע תקציבי של ממשלת דרום-אפריקה, המספקת ציוד צבאי, מטוסים, סנקים וחילים להפקה, ללא תמורה.

הענקית של תנועות החירות

חרות, מיכאל קליינר, עם ג'סי הלמס. סמסונב הכחיש השבוע כל קשר עם הגוף הזה. אומנם הוא מקבל את פירסומיו, אך בזה מתמצה הקשר. יתכן שהטעות נוצרה — כך טען — מפני שהוא הקים גוף ששמו רומה מאור: אינסרווינאל פורום פור פרי-

The International Freedom Foundation

Branch Offices

Because the scope and orientation of the Foundation are global, it is in the process of opening branch offices throughout the world.

Offices already in operation include:

- Tel Aviv, to address the problems of the Middle East, a region torn by racial and religious violence and terrorism.
- Johannesburg, to analyze the constantly changing face of

דום. גם זהו גוף של אנשי-ימין, כמוכן. אך איך קשר. הוא לא היה יכול להסביר מרוע הגוף האמריקאי מאמין שהוא עומד בראש הסניף הישראלי שלו. סמסונב: "אין לי כל עניין להתעסק בדרום-אפריקה. לי מספיק בעיות של ישראל!" אברמוב הוא, כנראה, איש רב-פעלים. ניוירוק טיימס פירסם לא מכבר כתבה על סרט שמפיץ אברמוב

מישהו שמע על אידגון בשם אינסרווינאל פורום פאונדרי?

באמריקה, כאנגליה, בדרום-אפריקה ובנישאל יש רבים שמעו עליו. האידגון שמרכז בושינגטון, פתח סניפים בלונדון, ביוהנסבורג ובתל-אביב. היושב-ראש הבינלאומי שלו הוא ג'ק אברמוב, שהיה יושב-ראש צעירי המפלגה הרפובליקאית, והמקורב לנשיא רונלד רגן. הוא מונה על-ידי רגן לכהן כחבר-הנאמנים של המועצה למדיניות לאומית, וכן במועצת-המנהלים של המועצה האמריקאית לזכר השואה. גוף זה, בראשות עסקן השואה אלי ויל, ניוון מתקציבים פרדליים וצריך להקים מעין 'יד ושם' באמריקה.

אידגון-החופש-הבינלאומי של אבר-מוך נחמד גם על-ידי הסנאטור השמרן מדרום-קולורדו, ג'סי הלמס, שקרא במאמר-פתחה בביטאון האידגון, שיצא באחרונה, למנוע מישראל נסיגה מן השטחים, שכן בלעדיתם צפיה סכנה לביטחונה, ואז לא תהיה יעילה כבעלת-ברית לאמריקאים. כפרייה-הסברה של האידגון, שבהם מצויין כי יש לו סניף בתל-אביב, אין פרטים נוספים עליו.

ג'פרי פאנרין, האחראי להסברה באידגון, אמר לי כי נציג האידגון בישראל הוא גיל סמסונב, יושב-ראש אידגון-הסטודנטים של תנועת החרות. סמסונב הופיע באחרונה, עם עוד שני נציגים מישראל, בתוכנית 'ניסיון' של טי קופל. הברית בין ראש צעירי-חרות לשמך רבים האמריקאים אינה דבר חדש. לפני כמה שנים דובר על הברית בין מי שהיה אז חבר-כנסת ויושב ראש צעירי-

שעברתי על המישפט הזה יומם ולילה, ממש נסחטתי — אחרים בחשו מאחורי גבי. בסוף עוד הופצו רמזים כאילו לא הכנתי שיעורי בית לקראת הדיונים! אפילו השופט רב לוין תמך בי. הוא אמר שהתרשם שעשיתי שיעורי בית כיאות. בכלל, בית-המשפט נהג בהגינות כלפיי, וגילה כלפיי יחס חיובי. התקף-הלב של השופט צבי טל, הוא הוא שהציל את ההגנה — הם (הסני"ג גוריס) הרוויחו קצת זמן, להתכונן...

אני כל-כך מוטרד מזה: בסחתי בג'ון, היה לי כלפיי יחס מיוחד. אני בא במיוחד כדי לפגוש אותו. אני מתכוון להגיע בשבועיים הקרובים. נכון, עזבתי את ישראל מצוברח כהוגן, לא רק בגלל מה שקרה, אלא גם בגלל הצורך לעזוב את ישראל. לא חשתי מובס מבחינה מיקצועית, כעור רך-דין: חשתי מובס על שלא הערכתי את שפטל כראוי, על אף האזהרות שקיבלתי. חשתי מובס מפני שבסחתי בג'ון גיל (הפרקליט האמריקאי). בזמן

צו-העברתם לכוא לישראל לרגל שנת-ה-40. הייתי רוצה לעשות זאת באופן מר-סד. הייתי רוצה להיות קשור לאיזהו גוף. משרד-התיירות? למשל. גם את חר שבת שזה גימיק? נכון שזהו גימיק גדול? אולם בעיקר הייתי רוצה לראות את ג'ון דמיאניוק, לפני צאתי מהארץ, יורם שפטל הסדיר עם מי שצריך שלא יאפשרו לי עוד לבקר אותה.

סוף עם דמיאניוק. למה אתה נשאר עוד בישראל? למען האמת, תיכננתי לחזור הביתה רק לכמה שבועות. הגעתי לארצות-הברית, ונשאיתי שישה חודשים. במשך פרק-הזמן הזה ניסיתי לעי-קוב, פחות או יותר, אחר מה שקורא במישפט. היה לי קשה לעשות זאת, מפני שהמישפט אינו בחדשות, כפי שהיה בזמני. במשך החודשים גידנדה לי מיש-פחתי שוב ושוב לחזור לישראל. זה

"אני חייב לראות את דמיאניוק לפני שיהיה מאוחר מדי!"

עם שפטל וג'ון דמיאניוק הבן. אני לא מצפה לניסים ונפלאות מסוג...

אני אגיע ארצה בקרוב, כדי לראות אותו. אני דורש שיאפשרו לי לעשות זאת, בטרם יהיה מאוחר מדי. כן, אני משער לעצמי מה יהיה פסק-הדין. אינני מצפה לניסים ולנפלאות מצד שפטל השבוע. הוא לבטח יעשה איזה רעש, יקבל על הראש, וזהו. לכן אני חייב לראות את ג'ון, חייב לראות אותו, ולוא פעם אחת: אני חייב לברר, אחת ולתמיד, מה בדיוק קרה, מדוע יותר עלי. הם היו חייבים לספר לו משהו, משהו. איך לי מושג מה. זה חייב היה לכוא מוורה, אשתו. היא כל-כך עייפה, כל-כך סחוסה מהמיקרה. אני משער לעצמי ששפטל טס לקליבלנד ודיבר איתה. היא נשברה ולבטח אמרה: "עשו מה שתרצו..." כך אני מתאר לעצמי את שאירע. אני הרי לא רציתי להעלות אותה לדוכן-העדים. הם עברו על דמיאניוק גנדי. בוודאי שידעתי זאת. בביקורי האחרונים אצלו הוא סיפר לי בפרוטרוט איך לוחצים עליו לפטר אותי, באיזה לחץ אדיר הוא נתון מצד מישפחתו. הוא אמר לי: "אם יתלו אותי — ארצה להגיע לחבל-התלייה כשמיש-פחתי לצדי!"

היה, כל העת, באוויר. אשתי רוצה לחזור לשם, הילדים — כל אימת שהם צופים בטלוויזיה, ונתקלים במשהו המזכיר ולוא במעט את ישראל — שואלים אותי: "מתי חוזרים? בפורים? בפסח?" ההשפעה של ישראל עלי ועל מיש-פחתי היתה טובה. אני תמיד מעדיף להביט בצד החיובי. במבט לאחור, זאת היתה חוויה מעניינת. אני מספר עלי-כך בכל הודמנות אפשריות, בכל מקום אפשרי. כן, אני ממש נותן הרצאות על-כך, מספר על ההבדלים בין "אשכ-נזים" לבין "ספרדים". כסף? אני רואה שישלמו לי לפחות את ההוצאות. אני חושב שלי מאמינים יותר מאשר לישראלי או ליהודי, מפני שאני ר, ועלי-כן אוכייטיבי.

"מוטב לי למות..."

מה יש לי לחפש בישראל? נתחיל מהסוף: אני שוקל אפשרות לתבוע לדין את יורם שפטל, ועדיין יש לי התחשבויות כספיות עם מישפחת דמיאניוק. הם חייבים לי כספים, ואני מתכוון לתבוע אותם. הייתי רוצה לעסוק בשיכנוע קבר

עם דמיאניוק

אם יתלו אותי, ארצה להגיע כשמישפחתי לצידו!

מה שאני מנסה להסביר הוא שיד-עתי ששפטל מנסה לזרוק אותי מהי-מיקרה, אך לא הערכתי את המצב נכו-נה: לא הערכתי שדמיאניוק יישבר. הוא נשבע לי כמה פעמים: "מוטב לי למות, מאשר לפטר אותך..." הייתי מופתע לגמרי כשנשבר. אחר-כך כבר לא נתנו לי לראות אותו. במשך חודשים אני חופר וחופר במה שאירע, מנסה להבין. אני חייב לראות אותו לפני שיהיה מאוחר...

"בחשו מאחורי גבי!"

מעדיף? מעייתי בכך שאדם לא יכול לרקוד על שתי חתונות. לא יכולתי, בזמן שעברתי למען דמיאניוק בגרמניה, להתמודד עם שני הפרק-ליטים (שפטל וג'ון גיל) במקום אחר בעולם. טעויות נוספות? אינני יודע. וראי שקרו לי מיקרים רומים בקא-ריירה שלי. היו לקוחות שאיכזבו אותי, אבל מעולם לא קרה לי דבר בסדר-גודל כזה.

יש חיים אחרי דמיאניוק

לפני שנה בלבד הוא היה כוכב-שביט בשמי התיקשורת הישראלי. הכל היללו את חוש-ההעיתוי המבריק שלו, את יחסי-הא-נש, ובמיוחד את יחסי-הציבור. הכל סגדו לתיאטרליות ולחוש-ההז-מור שלו. אך כגודל הצימיות — גודל האכזבות. אחרי שהוצא מהמישפט, הסתבר שאינו יודע להפסיד, לא הכין את מהלכיו מראש, התנהג בחוסר-דיווליות וזעק ויצר לעצמו דימוי תימהוני ביותר. השבוע — חצי שנה אחרי שנעלם מהארץ בקול-ענות-חלושה — הוא מגיח שוב. מרק אוקונור, הפרקליט בהא-הידיעה שהיה מזוהה עם מישפט דמיאניוק, טילפן אלי השבוע והודיע לי על כוונתו לשוב ארצה, לרגל השמעת הסיכומים במישפט שהיה, לגביו, עד לא-מכבר, "תיק-חיים". אחרי שנחסט במשך חודשים על-ידי התיקשורת הישראלית והפך לסוס מת, התעוררה בי לפתע הסקרנות לדעת: האם יש חיים אחרי דמיאניוק? אוקונור הירחר בקול על מה שאירע. במהלך השיחה התחילה להצטייר תמונה מזוה. תמיד תהיתי על טיבם של יחסי פרקליט-משרו. אוקונור חידד לגבי את התמונה והמחיש עד כמה התלות הזאת מורכבת והדדית. הוא דיבר בכאב על האמון, החיבה והביטחון שרחש לג'ון — על המערכת הריגשית והתלות שיצר פרקליט צעיר בלקוח ממורסם, העומד לדין על מישעי-מילחמה חמורים.

בכלא הכירה נעמי אדווה את שרית מרשל, ישראלית שהיתה דוגמנית צמרת בארצות-הברית, הידדורה לסמים קשים, באה לביקור בארץ ונשפטה לשלושה חודשי מאסר על כי הסתירה אצלה את העבריינית הנמלטת יצחק קיש

העבודה בתדיראן התחילה לשעמם אותי לאחר כמה ימים. ישבתי באולם הגדול והחשוך עם שש אסירות נוספות שנושא-השיחה העיקרי שלהן היה סמים. החורף כבר הגיע וכולנו קפאנו מקור. היה זה מקום ענק ללא חימום, אפילו החלונות היו פתוחים. רוב הברגים שהיה עלי להבריג לתוך התקעים של הסלפון היו גדולים או קטנים מדי. העבודה היתה משעממת ושיגרנית ונמשכה שמונה שעות. היו אסירות שעבדו עם מכונות-הלחמה ונקודות-חשמל. הן לא קמו ממקומן במשך כל שעות היום. הן היו זקוקות למשכורת כדי לקנות מצרכים בקנטינה. המשרתת הממוצעת בתדיראן היתה 200 שקלים לחודש. החישוב נעשה לפי הספק. אני קיבלתי עשרה שקלים בעבור אלף תקעים.

את המפעל מנהלת אזרחית בשם לאה שמנסה להיות בסדר עם כולם. הממונות על האסירות הן שתי אסירות שנבחרו על-ידי לאה והן מחלקות בכל בוקר חוראות-עבודה. מנהלת-העבודה שלי היתה חנה אדרי המרצה עונש של שנים מיספר בגין שוד.

אחרי ימים מיספר ביקשתי מהאחראית לעבור למיבנה אחר של תדיראן. המקום נקרא ה"מתפרה". שם עובדות אסירות רבות, ובהפסקה, בין השעות 10 עד 10.30, יושבות האסירות בחצר. ניתנה לי הרשות לעבור ל"מתפרה", ולהתעתה

הורשיתי לעבוד בחצר, ביחד עם שתי אסירות נוספות שסבלו מבעיות של עצבים וקלאוסטרופוביה. בכל בוקר הוצאתי את הברגים, מיזרתי אותם על שולחן-השיש והתחלתי להבריג את התקעים. למעמים היתה מתיישבת לידי אחת הסוהרות ועוזרת לי בעבודה. מדי פעם היו הסוהרות יוצאות ומצטרפות אלי להפסקה. האווירה היתה נינוחה. והיתה לי הזדמנות לשמוע סיפורים מרתקים מפי האסירות.

באחד הבקרים, אחרי הפסקת הקפה, ראיתי ממקום-מושב, ליד השולחן, אסירה שנדרמה על הדשא. אחרי כשעה החלטתי להעיר אותה, לפני שהסוהרת תבחין בה ותירשום לה דו"ח. לא הכרתי אותה. ראיתי אותה פעמים מיספר באגן השני. כאשר הגיעה לכלא שאלו אותי האסירות אם אני מכירה את שרית (מרשל), הדוגמנית של קיש. אז לא ידעתי במה המדובר.

כאשר הגיעה לכלא היתה שרית רזה מאוד, שדופה ממש. תמיד לבשה חצאית-מיני קצרצרה והיתה מאופרת בצורה מוגזמת. הליכתה היתה זקופה והיא נראתה מנותקת מהמציאות.

סוחרות-סמים סיפרו לי שהיא מזריקה הירואין והיא כמעט גמורה. הן זיהו אותה כאשר באה לקנות סמים בסביבה שבה עבדו. סיפרו שהיא מתקיימת בקושי וכי היא עומדת ברחוב אלנבי ובדיזנגווין-סנטר עם בחור ומשדלת אנשים לשחק במישחק-קלפים (שבו משתמשים

בשלושה קלפים ומי שמצביע על הקלף הנכון זוכה בכסף). זהו מישחק לא חוקי והיא שימשה כשומרת. היה עליה להשקיף לצדדים ולהודיע אם המישטרה מגיעה. שרית חיה עם אותו בחור. הוא דאג לה ובא לבקרה בכלא באופן קבוע. נשתי אל שרית והערתי אותה. היא הרגישה רע מאוד ובקושי הצליחה לקום. היא סיפרה לי כי באותו יום הפסיקו לטפל בה באדולף והיא בקושי מתפקדת.

התיישבתי לידה והיא אמרה כי זה זמן רב היא רוצה לשוחח איתי וכי יש לנו מכרים משותפים בניו-יורק. היו לנו שיחות רבות בחצר של תדיראן וכעבור שבועיים, כשעברה לאגן שבו הייתי, סיפרה לי את סיפור-חיה. שרית מרשל נשפטה לשלושה חודשי-מאסר בגין סיוע לעבריינית הנמלטת יצחק קיש שנשפט למאסר-עולם על רצח יפת נגר בכלא-שאטה לפני עשר שנים. יותר מאוחר הומתק עונשו ל-10 שנות-מאסר על-ידי נשיא-המדינה. יצחק קיש השתתף בבריחה הגדולה מכלא-רמלה בשנת 1979 ונתפס בדירה בשכונת-שפירא ביחד עם סלומון אבו. המישטרה הגדירה אותו כאסיר אלים ומחושב.

קיש התנהג למופת בכלא ולכן הורשה לצאת לחופשות סדירות. באחת מהחופשות, 18 חודשים לפני מועד שיחרורו, בחודש אוגוסט 1986, לא חזר קיש לכלא. הוא נתפס כעבור חודשיים בדירתה של שרית מרשל ברמת-גן כשהוא מחופש לאברך.

התמונות בגלל הקו"אק!"

אבי ולמן, העולם הזה

שרית ביום שיחרורה לכוונה-הירצה הנעתי ללא הכרה

לבד. אמו, עורך-הדין שלנו ואני ניסינו להניא אותו מהרעיון, אך כעבור ימים מיספר הוא חזר הביתה, והודיע כי הוא מכר את העסק וכי הוא נוסע איתי. העניין לא מצא חן בעיני. נראה היה לי שהחליט להתלולות אלי מתוך קינאה וחוסר-ביטחון בסבל ממנו. אינני סובי לת חוסר-ביטחון אצל גבר, היות ולי יש הרבה ביטחון.

כשחזרנו לניו-יורק הוא התחיל לחיות על כרטיס-אשראי ולבזבז כסף רב על טיולים ברחבי-העולם. בכל פעם שסבל מריבאון הוא נעלם פתאום, ואני הייתי מקבלת מיברק, שאליו היה מצורף כרטיס-סיסמה. הוא ביקש שאצטרף אליו ואני נסעתי בעיקבותיו. הבנת שלא נוכל להמשיך עוד זמן רב בצורה כזאת, כי כרטיס-האשראי יבוטל. וכך אומנם היה, ובעלי התחיל לחיות על חשבוני. מבחינת הכסף זה לא היה משמעותי, אבל איברתי את הכבוד שהיה לי אליו.

לא הייתי מסוגלת לראות גבר בריא, שתחת לעבוד הוא מתבטל. שלחתי אותו לקליפורניה, לזוגי-דיי רים, כדי שיסתדר שם, והתכוונתי להצטרף אליו בסוף שנת-הלימודים. אך יחד עם הכבוד נעלמה גם אהבתי אליו והתגרשנו.

ספידים כדי להתעורר

במשך תקופה של 10 שנים השתמשתי בסמים בצורה מברקת, הוזה אומר עד גבול מסויים. התחלתי עם מריחואנה (גראס). בכל יום שיש אני מאוד אוהבת לעשן גראס, אבל כאן בארץ אין הרבה ואני

אז כתצוגות בניריוק והקדשתי את רוב זמני לילד.

בעל לסופי-שבוע

ב1976 התחתנתי שוב. לבעלי היתה מישפחה מוכרת ומכובדת. הם היו בעלי בית-חרושת לחלקי-נשק שיוצר עבור ישראל. גרנו במנהטן. לבעלי היתה דירה גם בבוסטון, שם רצה שאגור איתו. הייתי מסוגלת לחיות בניריוק בלבד. לא יכולתי לגור בשום מקום אחר, היות וניריוק היא עיר קוסמופוליטית, מלאת-חיים ואקשן. בעלי נהג לבוא לסופי-שבוע, מיום חמישי ועד ליום ראשון, וכך חיינו.

מהבעל הראשון התגרשתי מכיוון שהייתי צעירה מדי לחיות עם גבר אחר, והוא לא הבין את עולם-האופנה ואת צורת-החיים שלי. אני זקוקה להרבה חום ואהבה וזה חשוב לי במיוחד. כסף מעולם לא שיחק אצלי תפקיד. היה לי הרבה כסף וגם הורי היו, כאמור, אמידים.

כעבור כמה חודשים הרגשתי שאני נני אוהבת יותר את בעלי. חיבבתי אותו, אך לא יכולתי לחיות איתו, ולכן התגרשנו כעבור פחות משנה.

ב-1980 התחתנתי שוב עם יהודי אמריקאי, כמו שני הבעלים הקודמים שלי. נשארתי איתו חמש שנים. גם הוא היה בעיסקי הבגדים. העסק היה ריווחי מאוד. ולכן נדהמתי כשהגיע ערב אחד הביתה והודיע לי שהוא רוצה למכור את חלקו לשותף.

הוא רצה להצטרף אלי ולילד לחופשה בישראל, ולא רצה שאסע

וזדון סיפורה של שרית מרשל:

עובתי את הארץ ב-1958 ביחד עם הורי ושתי אחיותי. לאבי היתה חברת טרקטורים. הוא היה אדם אמיד. עברנו להתגורר בארצות-הברית היות ומישר פחתה של אמי ואחיו היחיד של אבי, ששרד מהשואה, גרו שם.

התחלתי לעבוד כדוגמנות בגיל 16 בסוכנות של איילין פורד. התחתנתי בגיל 19 וילדתי בן. בגיל 22 התגרשתי.

אחרי אחד מביקורי — באנו הנה בכל שנה — הכרתי את ג'ק בליני שהיה מעצב-אופנה ידוע לכיגדר גברים. היה אז סרט ידוע בשם אנני הול שבו הופיעה אשה בביגדי-גברים. ג'ק בליני הושפע מהסרט והחליט שאופיע בתצוגות שלו כשאני לבושה בביגדי גברים שעיצב.

זאת היתה אטרקציה. בעיקבות אחת התצוגות בסלוווייה, שבה הופעתי, ראינה אותי שרה צ'רצ'יל מהניו-יורק טיימס. היא סיפרה שאני ישראלית לשעבר וכי אני הדוגמנית הראשונה שמרגמנת בייגרי-גברים.

כשבליני התחיל לעצב בייגרי-נשים הפכתי להיות הדוגמנית הראשית שלו. הופעתי בתצוגות בארצות-הברית וכי איטליה, לשם נסענו באופן קבוע גם כדי לקנות בדים. כך זה נמשך 15 שנים. את בני לקחתי איתי לכל מקום. כשהתחיל ללכת לבית-הספר לקחתי איתי לאירופה מורה פרטית, כדי שלא יפסיד לימודים. כשהיה בן 10, והי לימודים היו חשובים יותר, הקפדתי לנסוע פעמיים בשנה בלבד. הופעתי

אבי ולדמן, העולם הזה

שרית מרשל לפני 15 שנה באמריקה והשבוע בתל-אביב, אחרי ישיבה של שלושה חודשים בכלא

שלו היא לא חזקה במיוחד. הקריסטל המבושל נכנס ישר למוח ממש, כמו זריקה של קריסטל. אומנם מעולם לא הורקתי קריסטל, אבל שמעתי שהשפעה שלו דומה, כי הוא נכנס למחזוריהם. הנפילה של הפרייבייס חזקה כמו הפלש שלו. הגוף נכנס לספיד וצריך כדורזאליום או כל דבר אחר להרגעה. יש מי ששותה אל-כוהול, אבל הרוב, כמוני, מריחים או

את הגבול ונכנסתי ללחץ. הפרייבייס עשוי מקוקריסטל שמוקקים באמצע עות ביטול עם סודה לשתייה. זה מוציא את הליכוד ומזקק את הקריסטל עד למצב שהוא טהור וקשה כמו אבן. במצב זה שמים את הקריסטל בתוך בנג, או על כוס עם קצת אפר, ומעי שנים. הפלש הוא מאוד חזק. לקריסטל (לפני הביטול) לוקח זמן רב עד שהוא נכנס למחזוריהם. וגם אז ההשפעה

חת את הקוק במסיבות של אנשי תיאטרון שבהם השתתפו גם דוגמניות. היום משתמשים בקוק כבר כולם, אבל אז קראו לזה The High Society היום (הכייף של החברה הגבוהה). היום זה סם עממי יותר.

פה בארץ קוק זה הירואין, ושם קוק זה קריסטל. במסיבה בקליפורניה נתנה לי בחורה להריח שתי שורות. חשכתי שזה קריסטל, אך זה היה הירואין. אחרי שניסיתי אמרתי לבחורה שהיא היתה צריכה להסביר לי את ההבדל ביניהם. סם כזה לא נותנים בלי להסביר מהו. אהבתי את ההירואין. למרות שידעתי כמה זה טוב, ידעתי גם כמה סובלים כשמתמכרים אליו. במשך 10 שנים השתמשתי בסמים כימים מסוימים בשבוע. היה לי תקציב מיוחד לסמים, מאחר וידעתי מה קורה למי שלוקח סמים בכל יום.

כך המשכתי עד לתקופה שבה הגייעו לניוירוק הקראק והפרייבייס לפני שלוש שנים. זה בעצם התחיל כבר קודם, אבל אני נכנסתי לזה לפני שלוש שנים.

זה היה בראש השנה ואבי עבר ניתוח בבית החולים. עד אז נהגתי לבלות את התג בבית-הדורי בני-ג'רסי. הייתי בדיכאון.

בנוסף לזה עזב בני את הבית בגיל 18 ועבר לפנימייה בקנדה. למעשה הייתי צריכה לשמות, אבל כנראה שלא יכולתי לעכל את העובדה שהוא התבגר וכי הוא עומד בזכות עצמו. גידלתי אותו עד גיל 18 והיינו קרובים מאוד. נכנסתי למשבר. הייתי לבד בבית והחלטתי שאני רוצה לראות איך זה להיות ללא אחריות לאף אחד בעיר-לם, פרט לעצמי.

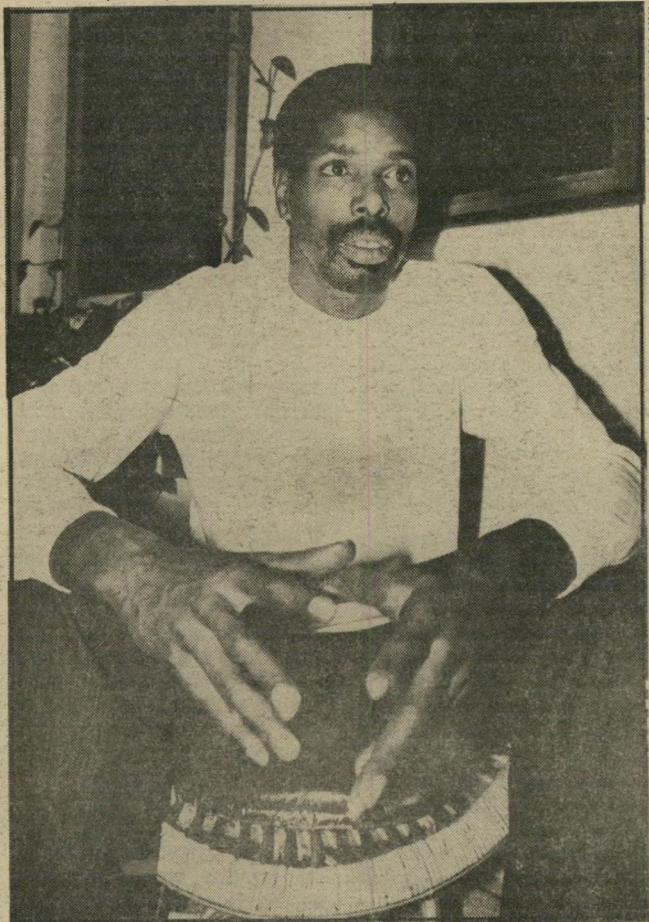
קריסטל למחזור-הדם

מכשירי יכולתי להתמסל מכאן ועד להורעה חרשה. לא לדאוג לכך שאני צריכה לקום בבוקר בשביל הילד. תמיד הייתי אחראית כלפיה. תמיד היה הכל מוכן בשבילו בגדים, כביסה, ארוחות, טיולים ואסיפות-הורים. כשהתחלתי עם הפרייבייס עברתי

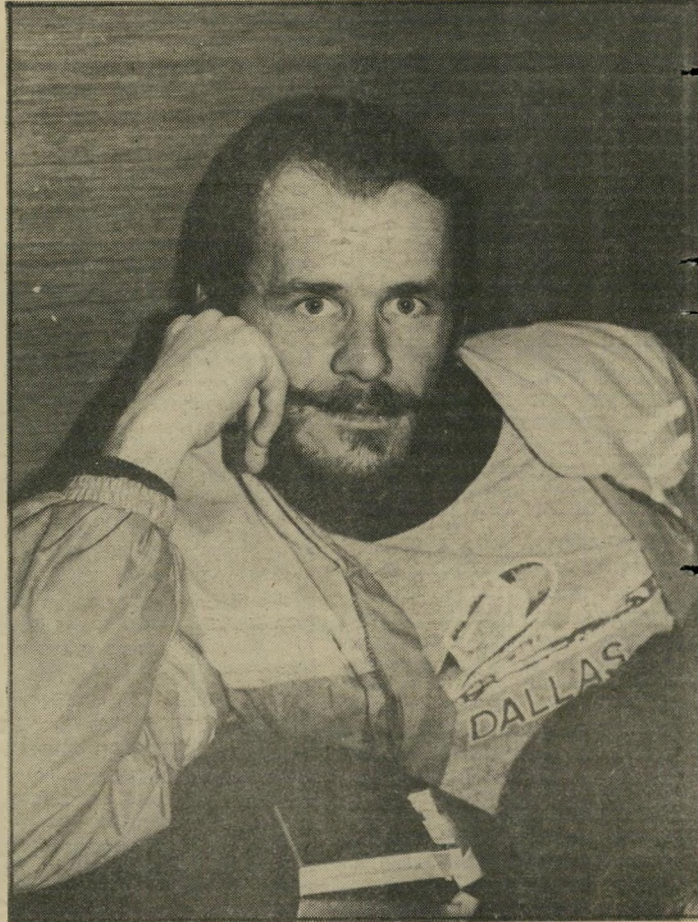
לקחתי כדורי קוויילודס, שהם כדורי ריישינה שנותנים הרגשה של כיף. אם לוקחים אותם כשלא עייפים זה נותן הרגשה של סטול נעים. כדי להי תעורר לקחתי כדורי-ספיד. הם גורמים לחוסר-יאבון והרבה אנשים לוקחים אותם כדי לרדת במישקל. לא התמכרתי לכדורים.

בסופי-שבוע, בעיקר בימי שישי, נהגתי לקחת קוקריסטל. הייתי לוק

לא מחפשת. אם משהו יבוא אלי עכשיו עם צינגלה אעשן אותה בכיף. סבלתי אז ממתח רב בגלל בעיות אישיות עם הבעלים שלי ובגלל המתח בעבודה ובעיקר בגלל השעות הלא-סדירות שעברתי. חלק מהסמים קיבי לתי באמצעות מירשמים מרופאים. הרופאים מאוד חופשיים שם, ונותנים מירשמים באופן חופשי, למרות שרבים מהם כבר נתפסו.

ציון צמיר, העולם הזה

ידיד אולסי פרי בכלא אמריקאי

אסיר קיש בכלא 'שראלי'

(המשך עמוד 19)

שמעשנים קוק או הירואין כדי לרדת. מי ששותה אלכוהול או לוקח כדורים חושב שזה אחרת, אבל לדעתי הכל אותו שט.

למעשה הרס אותי הפרייזים מבחינה כלכלית. הוצאתי יותר ממאה אלף דולר בתוך כמה חודשים. כמוכן שהכל יחסי ומי שיש לו יותר, מוציא יותר, ומי שיש לו פחות, יוציא פחות. אני מכירה ישראלי שהיתה לו תחנת דלק בברוקלין, בית יפה ושתי מכונות ספורט יקרות מאוד. ברגע שהתחיל עם הפרייזים הפסיק לעבוד ולתפקד. אשתו והילדים עזבו אותו וחזרו לארץ. הוא נשאר לבד ומכר את שתי המכונות, את העסק ואת הבית. במצב כזה אתה מאבד שליטה. עכשיו הוא עובד כפילדלפיה כפועל בתחנת דלק.

גרם אחד עולה מאה דולר. כשנגמר הכסף המזומן מוכרים הכל. אם נכנסים לזה ממש חזק אפשר לגמור 2000 דולר ליום. וכל זה כדי להרגיש את הפלש הנהדר הזה.

קראק של 10 דולר

דיה לי יהלום בשווי של 30 אלף דולר. מכרתי אותו באלף דולר וגמרתי את הכסף באותו לילה. יכולתי למכור אותו בכסכו גבוה הרבה יותר, אילו הייתי ממשיכה לחפש קונה, אבל הייתי וקוקה לכסף באותו הרגע. האדם שקנה ממני את היהלום ניצל את מצבי ואמר שהוא לא יכול לתת לי יותר. זה היה ישראלי בעל חנות גדולה שוכרתי. חשבתי אותו לידדי. יש הרבה שמתעשרים מאנשים שנמצאים

שרית (עם הספר שלה, זק) הכלא הציג אותי ממוות

לדיו. בעיקר ביילית עם חברתי, גם היא דוגמנית לשעבר, לני אורן. בתקופה שהיידרדתי לסמים ניתקתי קשר עם כולם. לא עניתי לטלפון.

הידיד ידע שהוריי נמצאים בארץ בחופשה. הוא קנה לי כרטיסיסה ושילח אותי להורי. הגעתי לארץ בהפתעה. כשהורי ראו אותי הם נכנסו

איציק שנראה כמו ילד טוב ירושלים. בחור דתי נחמד שכיפה לראשו. דיברנו על ידיים משותפים בקליפורניה, הוא מעולם לא היה שם. הוא ביקש את מיספר הטלפון שלי. נתתי לו. הייתי חברותית מדי. עכשיו, במיוחד, כאן, בבית הסוהר השתנית. למדתי שלא להאמין ולא לבטוח באף אחד. למדתי בדרך הקשה.

איציק בא אלי פעמים מיספר לדר. רה. הוא בא בתור ידיד, ללא שום קשר לסמים. הוא סיפר לי שהוא נשוי וכי הוא אוהב את אשתו.

באחת מהפעמים שהיה אצלי הוא סיפר לי שיש לו בעייה — הוא היכה את אשתו והאחים שלה — למרות שהשלים איתה — רוצים להרוג אותו. הוא סיפר לי כי ביחד עם אשתו הם הגיעו להחלטה שעליו להסתגר מפני האחים עד שהעניין ירגע. הוא ביקש להשאיר אצלי. הסכמתי.

קיש מיין טוכעס

דוא שדה אצלי 10 ימים, ובאופן לא קבוע. לא היו לו מפתחות, וכשלא מצא אותי בבית לא יכול היה להיכנס. השארתי אותו לבד בבית. יותר מאוחר נודע לי מאחת השכנות כי הוא נהג להביא עימו חברים. היא התלוננה כי יש יותר מדי תנועה בדירה.

אמרתי לו כי השכנים מתלוננים וכי יש תנועה מוגזמת בבית. הוא קיבל את זה יפה ועזב. כל זה קרה עוד לפני שהגנבים. הוא בא אלי באחד הימים כשהוא לבוש כדורס. אני זוכרת שאמרתי לו שהלבוש מתאים לו. הוא היה נחמד וגבוה. הוא אמר כי ממילא חוזר בתשובה,

יצאתי לפניו וביקשתי שיטרוק את הדלת בצאתו.

כשהגעתי הביתה אחרי הצהריים ופתחתי את הדלת קיבלתי רחיפה חזקה. בבית ראיתי גברים זרים. נבהלתי מאוד. חשבתי שבאו לשדוד אותי. אך הסתבר שהם מהמדור. הם שאלו היכן אני מסתירה את קיש ואני עניתי: "קיש מיין טוכעס. מי זה קיש?" אפילו את שם המיטפחה שלו לא ידעתי.

הם אמרו: "מה את מעמידה פנים כאילו את לא יודעת שהוא אסיר נמלט?" עניתי: "מה זה סיר, מכסה ומיקלט? מה אתם רוצים ממני? על מה אתם מדברים?" לא ידעתי את השפה כל כך טוב. הבנתי את השפה היומיומית, אבל לא הבנתי מה זה אסיר נמלט.

הסברתי להם שכבר 29 שנים אני גרה בניו יורק ואני לא יודעת כלום. הם הסבירו לי בקיצור שמדובר ברוצח שברח מבית הסוהר. אמרתי: "איציק הגבוה הבלונדיני הדתי? אתם בטוחים שאתם לא טועים? אתם בוודאי מבלבלים אותו במישהו אחר." לא האמנתי ולא הצלחתי לקשר בין הדברים.

לקחו אותי לחקירה ומשם ל-48 שעות לבית המעצר באברכיביר. הייתי בהלם. לא ידעתי מה אני עושה שם בכלל. כשהגעתי לאולם המשפט אחרי 48 שעות וראיתי את איציק, יצחק קיש, התבהרה כל התמונה. הבנתי שזה באמת האדם שמדובר בו. עד לאותו רגע הייתי בטוחה שחלה טעות כל-שהיא.

פרצתי בבכי ואמרתי: "איציק, מה עשית לי?" רק אז התחלתי לקשר בין שני הדברים. קיש אמר לשופט כי אני חפה מפשע וכי לא ידעתי דבר. הוא

בסופי-שבוע, בעיקר בימי שישי, נהגתי לקחת קוק-קריסטל. הייתי לוקחת את הקוק במסיבות של אנשי-איטרו, שבהם השתתפו גם דוגמניות. היום משתמשים בקוק כבר כולם.

אמר שסיפר לי כי רב עם אשתו. זה לא עזר. דורי שיחרר אותי בערבית.

הכלא כמוסד-גמילה

בסופי-שבוע, בעיקר בימי שישי, נהגתי לקחת קוק-קריסטל. הייתי לוקחת את הקוק במסיבות של אנשי-איטרו, שבהם השתתפו גם דוגמניות. היום משתמשים בקוק כבר כולם.

אמר שסיפר לי כי רב עם אשתו. זה לא עזר. דורי שיחרר אותי בערבית.

אמר שסיפר לי כי רב עם אשתו. זה לא עזר. דורי שיחרר אותי בערבית.

אמר שסיפר לי כי רב עם אשתו. זה לא עזר. דורי שיחרר אותי בערבית.

אמר שסיפר לי כי רב עם אשתו. זה לא עזר. דורי שיחרר אותי בערבית.

וביחד עם אשתו החליטו להפוך לחרדים. שבועיים אחרי החגים טילפן וביקש לבוא ולאמר, שנה טובה. באותה שיחה גם אמרתי לו שאני רוצה במיוחד לראות אנשים, וכי אני רוצה לצאת מכל החרא, מהסמים, מהחברה הלא טובה. אמרתי לו שיש לי חברים שהם בסדר, והחלטתי לחזור אליהם. זה היה בדיוק בקטע שהתחלתי להגזים בשימוש בסמים, והבנתי שאני מידרדרת לכיוון הלא-טוב. רציתי לעצור את עצמי לפני שהמצב יהיה גרוע יותר. הוא אמר שהוא שמח לשמוע.

כשהגיע באותו יום אמר שיבוא לקחת אותי בשעה 2 בצהריים. הייתי מוזמנת לארוחת-צהריים בשעה 1.30.

להלם. הם לא שמעו ממני, ולא ידעו מה קורה איתי—אם אני חיה או מתה. הם רק שמעו מדורתי, שמצאה אותי, שאני במצב קשה.

נחתי אצל הורי ברמטגן ועשיתי הפסקה עם הסמים. רציתי להתנקות. אך הם נסעו, וזמן לא רב עבר ואני חזרתי לסמים. עד אז לא הורקתי, אך הפרשה של יצחק קיש גרמה לי להתחיל להוריק הירואין.

את יצחק קיש הכרתי דרך ידיד ישראלי שביקר אצלי בניו יורק. כאן פגשתי אותו בשפת-הים בסוף קיץ 1986. הוא הזמין אותי לידידים שאצלם התארח בנווה-השרת. הייתי שם כמה פעמים. באחד מביקורי הכרתי בחור בשם

לא רציתי לראות אף אחד. לא רציתי שיראו איך אני נראית ושידעו באיזה מצב אני שרויה. מדי פעם המשכתי לעבוד. החיים נסחבו מבלי שהרגשתי שהגעתי לשפל המדרגה.

סמרטוטים ומעיל-פרווה

אף היה לי קצת מזל — אחרי שגמרתי את כל הכסף ואת התכשיטים, ונשארו לי רק עוד כמה סמרטוטים ומעיל-פרווה, בא אלי ידיד טוב מישראל. הוא ראה לאיזה מצב הידרדרתי והסביר לי שאם אשאיר בנייד יורק אני עלולה למות בקרוב. באותה תקופה כבר גרתי בספאניש הארלם.

במצבי. לקחתי את הכסף כי הייתי וקוקה לו באותו רגע ממש, ולא היה איכפת לי מכלום.

קראק הוא פרייזים בצורה אחרת. הכושים התחילו עם זה. פירוש המילה קראק הוא סרק, או חלק ממשוה. הם לוקחים חלק מהגרם ושמים אותו בבקבוק קטן. קוראים לזה קראק של 10 דולר ומכנים אותו כמו את הפרייזים.

מבשלים אותו בסודה לשתייה ומרציאים אותו לפני שהוא רותח, ואז הוא נעשה נפוה. הפלש שלו אינו חזק כמו זה של הפרייזים כי יש עוד סודה בפנים.

ישנם סוחרים בספאניש הארלם (בניו יורק) שמכניסים כימיקלים כדי לנפח את החומר. התערובת הופכת למסוכנת ביותר. אפשר למות מזה. הם מגפחים את החומר כי אף אחד לא ישלם 10 דולר בעבור ג'זלה קטנה. צריך לפחות שתי ג'זלות כדי שיהיה משהו לעשן.

גם מהחומר הסינטי אפשר לקבל פלש. כמוכן שאי אפשר להסתפק במנה של 10 דולר, וממשיכים לקנות עוד ועוד. בסופו של דבר זה יוצא הרבה יותר יקר מאשר לקנות גרם אחד של קריסטל במאה דולר.

ישראלים רבים הסתובבו בספאניש הארלם. הם לא הכירו שם אף אחד. אני הכרתי את מי שצריך היה להכיר. הסתובבתי שם הרבה עם אולסי פרי. בעצם, אני הכרתי לו את המקום. פעם, כשהלך לשם לבד, ניסו לשדוד אותו למרות שהוא כוש וגדול.

אולסי ואני ידידים טובים מאוד. הכרתי אותו בדיסקוטק לפני 5 שנים, דרך חבר ישראלי של שנינו. הוא גר אז בניו-ג'רסי ובא אלי הרבה לניו יורק. רוב הישראלים שהכרתי בתקופת הוורוד שלי, לפני הנפילה לסמים, היו אנשים מהחברה הגבוהה.

קיבלתי הזמנות לפתיחות של מועדוני-לילה יוקרתיים ודיסקוטקים. ביילתי אז בסטודיו 54, ביוני, ובפא-

שרית (במרכז) ביום-הולדתה באמריקה, בחברת דוגמניות. לקחתי קוק במסיבות של אנשי-איטרו

"מתנה לקשיש"
פוצקי בולע את הכל

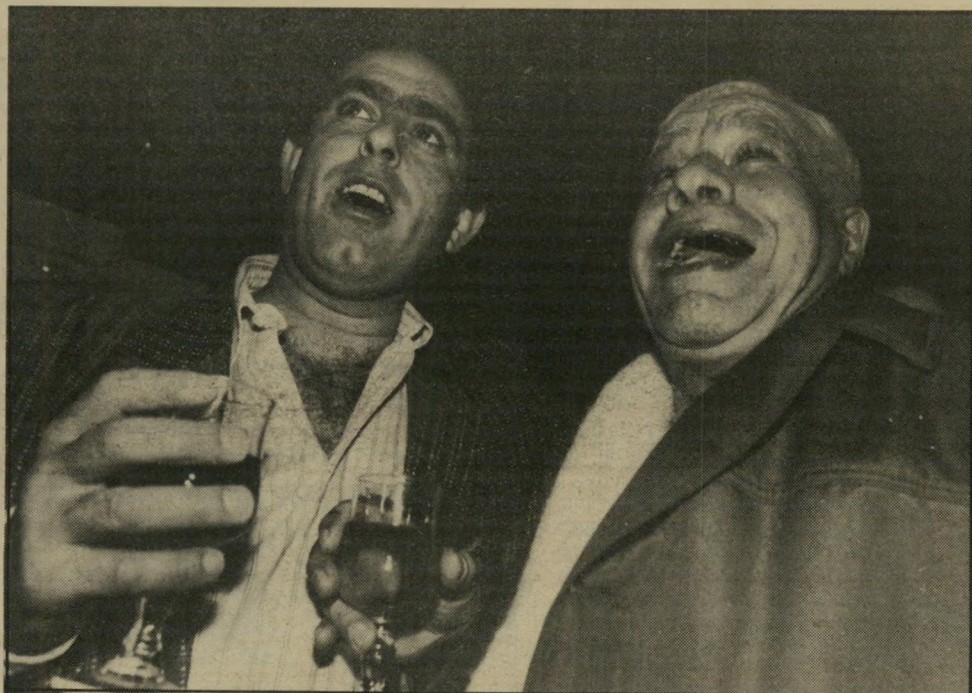
שני ספרים מסידרת רחוב סומסום. התרגום: יעקבי של לאה נאור. בנץ, אריק, אוסקר, כרובי, יוגי וחבריהם עושים חגיגות, מסתככים בצרות ויוצאים מהן. מציחק את הילדים עד רמעות.

הספרים האלה מומלצים, לרעתי, לילדים שלא אוהבים לקרוא. הספרים כלים, הרמוניים, נכבד מוכרות מהטלוויזיה והילד יעשה מאמץ כדי לדעת מה קורה לאלה כבר מכיר. בכל פעם שחברה שואלת אותי מה לעשות בילד שמסרב לקרוא, אני מציעה לה לקנות כמה ספרים שהוא אוהב לקרוא. העצה תמיד עובדת טוב.

בין ואריק אוהבים כלכלנים ואני חושב שזה

ימיההולדת של בני מזל דלי ★ על פירות העונה ופירות יבשים וערוגות במסיבת חג האילנות ★ מניס במסיבה של מירי אלוני

מסיבה צרפתית

המסיבה הכי צרפתית בעיר היתה מסיבת יום ההולדת של השחקן אלברט אילוז. חבריו, ירדיו ובנימיש פחתו גרשו את המועדון, רוב השיחות התנהלו בצרפתית, אך היו גם כאלה שדיברו עברית במיבטא צרפתי. אילוז בן ה-35 הזמין את החברים ל-11 בערב, אך רובם בחרו לבוא ב-10 בלילה. בין הבולטים היה השחקן עמוס לביא, שבא בגפוף. את אשתו היפה מארי השי איר בכית עם בתם.

אישיהעסקים דני זיתוני כא חבר רת ירדיו התכשיטן אבי סוויד. השניים פגשו ברות מכנס היפה, בתה של עדה מכנס, אשתהחברה ויושבתראש אגודת אלסם. רות עושה את צעדיה הראשונים בעולם הרוגמנות, בעידודה של הרוגמנית סמדר ננזי. לקראת חצות הגיעו אולי גלם וחברה לחיים צביקה רום העוסקים בתיווך השקעות בארץ,

משמאל, והשניים עמדו משתאים למראה שלל הבלונים. המתנה המצחיקה ביותר שקיבל היתה גלויה, שכשמרטיבים אותה, מופיעה בחורה עירומה.

יזק האחים לבית בנאי המשחק בתפקיד אורח במחזה "מיתוס", בא לברך את אלברט אילוז (בתצלום)

כשהם מלווים את סם דלוגטש מלך הקונדומים. יונה לחובין באה בעיקבותיהם בחברת שלמה סיס, מבעלי תל אביב הקטנה, אך השניים לא התרשמו במיוחד מהאווירה ועזבו אחרי 10 דקות. לקראת סיום הגיעו הבלונים בליווי ברכה מיוחדת.

סם דלוגטש, נמצא בארץ במסע-פירסום למוצרי חברתו שהיא השלישית בגודלה בארצות הברית. הוא נראה עליז והשיק כוסות עם ענת קריבושה.

המסיבה הכי קטנה בעיר

עם צאת התקליט החדש של מירי אלוני, התקשרה לבנה זמיר יוש בתראש אגודת הידידות ישראל-מצריים לזמרת והזמינה אותה לביתו של שגריר-מצריים בישראל כדי להעניק לו את התקליט כאופן אישי. לאחר מכן המשיכה אלוני בחברת בעלה שמואל אומני לפאב בונוזה למסיבת החברים שנערכה במקום. מירי, שנראתה סכסית ביותר בשחור, סיפרה שהיא עסוקה בהופעות ברחבי הארץ. בעלה אומני, שהיה לבוש בלבוש ספורטיבי, הביא עמו מחבט טניס ובמהלך הערב הרגים חבטות בין האורחים נראו ניצח ליבאי, יועצת ראש-הממשלה לשעבר לענייני-נשים וילי גסני יושבתראש המרכז לשלום.

יהודית ארדיש הדוגמנית האילמו ננה עסיסית. לא מכבר היא סיימה

אלי אוחנה שחקן-הכדורגל יפה-התואר היה מופתע לגמרי. אחותו אתי אוחנה (לימינו) אמרה לו שהיא מתארסת עם העיתונאי שאול

המעבד גרי אקשטיין שעיבד את הלהיט טיפת אהבה. למרות השמועות הרבות שהופצו לאחרונה לא מתכננת אלוני, שקיצצה את שעה, הגדלת מישפחה.

מירי אלוני מורחת ומאושרת כפי שלא היתה זה זמן רב בחברתו של בעלה שמואל אומני (בתצלום לשמאלה) ובחברת

ענת קר'בושה היתה המארחת במסיבה. חברתה נני פוקס רוגביץ' (בתצלום ממושקפת) סיפרה שהיא רוצה לעסוק ביחסי-ציבור. ענת דאגה להכיר לה את האנשים הנכונים.

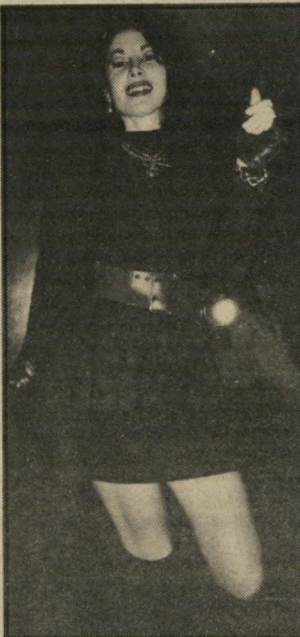
איתן מסורי הזמר בא בחברת חברתו נתי שגיא ומגש בחברתו הקודמת אנבל טמיר. השלושה חשו שלא בנוח. מסורי (בתצלום מימין) נטע שתיל והזמר חיים משה מיהר לעזור לו בכך.

ט"ו בשבט דיפלומטי

מסיבת חגיגה אילנות שנערכה במועדון הרבי סמס שבמלון ימית היתה שמחה ועליזה מהמצופה. בכניסה לאולם הונחו סלסולות קש גדולות שהיו גדרות שות בפירות העונה ובנפרד הוכנו סלסולות קטנות עמוסות בפירות יבשים. הנשים, מטעמי דיאטה, הסתפקו בפירות. הגברים, ששמעו כי פירות יבשים טובים לכוח-הגברא, לא הפסיקו לזלול מהם והאח"מים התבקשו לנטוע שתי לים בתוך ערוגת-החמרה שהיתה בארץ.

חני שטיינר מלכת-המ"ם נטעה שתיל. ליווה אותה מכס מלכה.

בת-שבע פכט הדוג' ריקדה מנית, מול המראה ונראה שהיא נהנתה.

המחשבים דורו פוש שהיה מיווד בשנה שעברה עם הדוגמנית תמי ברעמי. ארדיטי באה בחברתו של רן קובלנץ, מנחה-התצוגות הוותיק והשניים פרשו מוקדם.

נני חגגה את חגי כשהיא נוגסת בב"מ מאן עם מהנדס-

סטלה גרנדוס גרסיה, שג' רירת גואטמלה ב"ישראל, היתה אורחת-הכבוד.

ניע למקום התברר לו שנערכה לו מסיבת רונית בן-בסט נשארה בבגליה. (בתצלום לאנגמורד ואביה הבימאי בארי לאנגמורד.

גינת דליים

הרבה בני מזל דלי מפורסמים חגגו השבוע את הולדתם. שניים מתוכם זכו לפירסומת גדולה ותר בשבועות האחרונים. אחד מהם הוא שחקן בדורגל אלי אורחנה שבא לארץ לארבעה ימים. אחותו הדוגמנית, אתי אורחנה, הפיעה תו במסיבה שערך לו בפאב השעון. במסיבה נכחו בני-מישפחה וחבריו של אורחנה ואורחיה היתה מישפחתית. הדוגמנית-שחקנית דליין לאנגמורד חגגה את יום הולדתה ה-18 בחוג מצומצם בני-מישפחה וחברים, הרחק מהמון הסוער, כהגדרתה, אחרי פירסום סדרת כתבות שלה. היא סיפרה על תגובות רבות היא מקבלת מאנשים הפוגשים בה ברחוב אחרי קראו את הכתבות. כעת היא עסוקה בחזרות לרסה החדשה של מחזהו של מולייר הקסמן.

עדי אינהורן הדוגמנית הגבוהה ביותר בארץ, שעושה חיל במיקצועה, החליטה להישאר בארץ. היא באה בחברת ניצה ואלון הרץ שנחשב לאחד הגברים היפים בתל-אביב.

חדר

חובה לראות:

תל-אביב: הקיסר האחרון, ז'אן דה פלורם, מלאכים בשמי ברלין, חוכמת רחוב, סרט מחוק, מנדל הרברט.
ירושלים: הקיסר האחרון, מלאכים בשמי ברלין, ז'אן דה פלורם.
חיפה: בוקר טוב בבילונייה, הקיסר האחרון, החנות מעבר לפינה.

תל-אביב

★★★ **הקיסר האחרון** (גנ, אנגליה, מוצג גם באורל, ירושלים וברבנות, חיפה) — ארכה גלובוסים של זהב וכולם חשובים — סרט, כימאי, תסריט ומוסיקה. ביוגרפיה מרתקת של הקיסר האחרון של סין שהפך לגנן פשוט, בסרט מרשים של כרנארו ברטולוצ'י שכמותו נדיר לראות בתקופתנו.

★★★ **מלאכים בשמי ברלין** (רב, נרמיה-צרפת, מוצג גם בסדר ירושלים) — פיוט קולנועי רבימלל, אבל מרשים מאוד חזותית ואסתטית. וים וגרס חוזר לגרמניה ורואה את ליבה החצוי של ברלין דרך עיניהם של מלאכים. הכל מותר בשם האמנות, הכל מותר בשם האהבה.

★★★ **סרט מתוק** (חמוז, יוטיבליה) — עותק חדש של אחד הסרטים המדהימים והחד-שניים גם היום. פוליטיקה והומור, פיוט וסירוף בירו של רושאן מאקאבייב.

★★ **תיקוה ותהילה** (דיונוף, אנגליה) — זיכרונותיו של ג'ון בורמן כשהיה ילד בימי הבליון בלונדון כוללים מעט מילחמה והרבה רומאנטיקה, נוסטלגיה והומור.

★★ **עכבר הבארים** (שחף, ארצות הברית) — אלקהוליסם כדרך חיים והיטהרות מן

ילדה-שחקנית אלוני בסרט תל-אביב ברלין

הסיאוב המערבי. המקור — צ'ארלס כוקובסקי. בן דמותו: מיקי רורק.

★★ **תל-אביב ברלין** (דיונוף, 3, ישראל, מוצג גם ברון ירושלים) — סרט של ציפי טרופה נוגע, אך לא מעמיק רי. אולי מחוסר-אמצעים, אולי מחמת דלות-השיחור, אבל זהו ניסיון רציני להתמודד עם נושא השואה. יוסף כרמון בכמה רגעים מרגשים שבאמת כדאי לראותם.

חיפה:

★★★ **בוקר טוב בבילונייה** (אורל, איטליה) — שני אחים נגריים-אמנים איטלקים מחפשים מזלם באמריקה ומגיעים לתפאורת איי סובלנות של גריפית. הטבע מקפח אחד מהם והקינאה מחסלת את האידיליה. לא כל הסרט משכנע, אבל ישנם בו רגעים גדולים וכשהאחים טאוויאני עושים זאת אסור להחמיץ.
★★★ **החנות מעבר לפינה** (ענסי, ארצות-הברית) — מצחיקון אינטליגנטי של ארנסט לוביטש שאפשר לחזור ולראותו אין ספור פעמים מבלי להתייגע.

עדנה פיינר

אלנה סופנובה: חוש אסתטי ורגישות רבה

לו מיכתב ובו וידוי-אהבה כאוב המגלה שאינה יכולה להינשא לו משום שהיא בעצמה אשה נשואה. מיכאלקוב עושה נפלאות בדרך שבה הוא מגלגל את הרומאן הזה. המרחצאות באיטליה זיכירו ודאי לרבים את 8 וחצי של פליני, ואילו הסצינות ברוסיה נושאות חותם ששום כימאי זר לא יכול היה להעניק להם: תערובת מופלאה של תמימות, התלהבות, פשטות, ועם זאת, גם ניוון. השחקנים מצוינים כולם, והסרט עצמו — תרבותי ויוצא דופן בימים אלה.

באק הנרי ואניטה מוריס: פופ-ריגולטו

ז'אן לוק גודאר, הניסיונות של ניקולאס רוג וברוס ברסמורד להתמודד עם מערכונים קצרים לקולנוע מוסיקלי; ועד לבימאים שהווידיאו-קליפ הוא מומחיותם כגוליאן טמפל וביל בריידן.

ישנם קטעים טפלים וחסרי-חן וישנם מפתיעים, כזה הוא הקטע של רוברט אלטמן וגוליאן טמפל — על הכל שורה תחושה מוזרה של שעטנז; אותה-המוסיקה יעקב — חילול קודש, ואילו אוהבה-הקולנוע יעדימו מוסיקה החופפת לתמונה.

פטריק דמפסי ואמנדה פטרסון: חברה להשכיר

רב בעולם-הווידיאו" לא חסך מקהל-הינוקות גם מוסר השכל אמיתי — החתיכה מנסיני יודעת בעימק-ליבה שמתחת לפגיעה-הבגרות של היום, ששכר את שדותיה החבירים, מסתתר לביזהב אמיתי ששום חתך מיקצועי לא ישוה לו. אחרי, ככלות הכל, גם היא ילדה מפרוור אמריקאי טוב, ולא תלך שולל על-ידי הקנקן, אלא אחרי מה שיש בו. בתפקידים ראשיים פטריק דמפסי ואמנדה פטרסון, שני צעירים חתיכים, שתמונות אלו הן יתרונם הבולט והיחיד.

פירושקי עם נשמה

עיניים שחורות (מוסיאון, תל-אביב, איטליה) — הבימאי הסובייטי ניקיטה מיכאלקוב (אחיו של אנדרי קונצ'אלובסקי) זוכה סוף-סוף להכרה בישראל. אחרי שהסינמטקים הציגו את סרטי הקודמים, הגיעה גם הצלחתו הגדולה ביותר, הסרט שנחשב למעשה ללהיט של פסטיבל קאן בשנת 1987.

זהו סיפור-אהבה המתרחש בסוף המאה הקודמת בין אר-כייטקט איטלקי הולך בסל לבין אשה רוסיה ענוגה ורומאנטית. השראתו נשאבה מכמה סיפורי צ'כוב, כשהבולט בהם הוא הגברת עם הכלבלב והוא עתיד לסחוף כמעט את כל הקהל, צעירים וזקנים, נשים וגברים. הוא עשוי ברגישות רבה, בחוש אסתטי מפותח ובחרבה מאוד אהבת אדם, תכונה נדירה ויקרת-מציאות בימים אלה.

הארכיטקט (מארצ'לו מאסטרוריאני) נשוי לבת של בנקאים (סילוואנה מאנגאנו), מחזיק מן הצד פילגש (מארת קלר) ומשתעמם כדיבועי בחברה הגבוהה והעשירה שסובבת אותו. באחת הברירות מאחריית לחוסר-המעש של עצמו הוא נמלט למרחצאות, ושם הוא מכיר בת רוסיה נאוה (אלנה סופנובה), שנשלחה לשם לטיפול רפואי. זו צמודה לכלב לבן, כבבואתה הצחה כשלה.

צניעותה וביישנותה מושכים אותו, הוא מחזר אחריה במרץ עד שהיא נכנעת לו. אולם מה ששורב אותו כליל, היא העובדה שלאחר הלילה הראשון, היא נמלטת חזרה לרוסיה ומשאירה

קונצרט של וידיאו-קליפ

אריה (תכלת, תל-אביב, בריטניה) — זהו סרט שחייב את חייו למפיק — דון בויד שהגה את הרעיון כולו. אם וידיאו-קליפ הוא אמנות-ה' קולנוע בשפתה, סיגוניה ותבניתה בעתיד, מדוע לא לתת דדור לדימיון באחד משחיי-המוסיקה הפניורטיביים ביותר — ה' אופרה?

ומה בעצם מתאים יותר לווידיאו-קליפ מאשר אריה, ש' לעיתים מבטאה רעיון קיטשי להפליא בצורה המלודית הקצרה והקליטה ביותר. זוהי תכונה אופיינית לווידיאו-קליפ — שהוא רעיון מקושט עד לקצה גבול האפשרות, ומבוסס בתמונות, לרוב בהקצנה של אמצעים ותעלולים טכניים, עד כדי כיבוש טוטאלי של המוסיקה או המבצע.

לכן, אסף בויד רשימה ארוכה של בימאים. לשיבתו ייאמר כי לא חסך במינון: המוסיקה לוקסה מורדי (כוחו של גורל, נשף המסיכות וריגולטו), מוציני בטורנדוט, אי אפשר להיות גרנדיוזי בלי טריסטאן ואילוזה של טיכארד וואגנר. ללא יצוג צרפתי הולם, או נופך וינאי קליל, ואילו תירוף להופעתו של ג'ון הרט כליון עצוב (הופעה מיותרת בהחלט), נותנת האריה הניצחית של הלצינים מאת ליאונקאואל.

שורת הבימאים מפוארת לא פחות — החל מקן ראסל הקולנוען המוסיקלי ביותר, דרך רוברט אלטמן שמביים אופרות לבימת-האופרה בצרפת, ניסיונותיו המטורפים של

טיפשי לטיפשעשרה

אי אפשר לקנות אהבה (רבי'ח, תל-אביב, ארצות-הברית) — לפי עמם מתקבלת התחושה שיוצרי הסרטים בהוליווד מעריכים את קהל-הצופים המוטנציאלי שלהם כגיל טרום-גמילה. אחרת קשה להבין את סידרת-הסרטים האחרונה היוצאת בשיטת הסרטי-הנע מארצות-הברית, ושכל כולה סיפורי-סבתא מצוצים מן האצבע שנושאן עלילות בגרוש ובסיגנון ארכאי, כאילו לא היה מעולם סטיבן ספילברג.

העלילה של הפעוטון הזה, שקשה לקרוא לו בשם מכובד יותר, נשענת על בית-הספר התיכון ועל "יורם" אחד. החתיכה, שכי לעשותה עוד יותר מחכת, נקראת בשם-המישפחה האיטלקי מנסיני, היא הכי יפה, הכי פופולארית והכי מבוקשת בקהל מצמיחי-החאצ'קונים, השופטים זה את זה רק לפי "החברה שיוצאת אתם".

היא כמובן שבויה בקיסמו הניצחי של מי שהיה החתך התורן של המחזור הקודם. בן השכנים, ילד-טוב-ירושלים ונודניק לא קטן, מרגיש שהוא דחוי ולא רצוי ושוכר את החתיכה מנסיני לחודש ימים כחברתו היצוגית, אחרי שנפגש למול אה אלק ירוקים מרשרשים שחיתה זקוקה להם נואשות כדי לקנות חליפת-עור חדשה ששאלה מאמה בלי רשות. מאוד מתוחכם, מאוד מוסרי, מאוד חינוכי. סטיב ראש (שעשה את סיפורו של באדי הולי) הבימאי, שבדמיה-פירסום של הסרט נאמר כי "הכישרון והיצירתיות שלו הביאו לו ייחוס

6 הלכו לישון 5 התעוררו

עד סילוביץ (במעיל בעל פס) בין שוטרים
אני לא ערמדינה

האוכל. הלכנו לחדר-אוכל וביקשנו שש מנות, אבל דרור בא אחרינו ואמר שלא ניקח עכורו והוא לקח את האוכל בעצמו. חזרנו לחדר ואכלנו שם. יותר מאוחר הלכנו לראות וידיאו בחדר-האוכל. הסרט התחיל בשעה 8. כאשר חזרתי לחדר קיבלתי טיפול שינה מהחובש של הכלא שכלל שני נומכונים ואליום. אני מקבל את זה כבר שנים. אחר כך עישנו קצת חשיש שהשאיר לנו החבר שחזר מהחופש. היה נחמד. הלכתי לישון. היתה עוד מוסיקה

מתחמק מתורו להביא אוכל, במקום זה היה הולך לשחק כדורגל. אבל עמרם היה מוכן לעשות הכל בשבילו. ממה שנודע לי הם היו גיסים. העיד סילוביץ.

טיפול-שינה

ביום שקדם לרצח יצאו האסירים למלאכות הרגילות שלהם. סילוביץ עבר במפעל דורון לילד,

בילדה של 13 למאי שנה שעבר רה, נרצח דרור כהן בתאו, בכלא איילון. אחרי הרצח, (יהושע) פז חזר, התלבש, שם כיפה ואמר קדיש העיד מיכאל סילוביץ, המכונה, אנג'ל הרוסי, בבית-המישפט.

בלילה הרצח היו בתא מיספר 7 באגף 2 בכלא איילון שישה אסירים, שהתגוררו שם יחדיו יותר מחודש. היה עמרם אדרי, בן למישפחה ירוקה למישט טיה בלור, היו דן גרסטל ויהושע פז, היושבים בכלא על חלקם בהברחת

תעלומת הרצח בתא הכלא. לנאשמים לא היה זניע. הם מאשימים בדצח את העד היחיד נגדם

בחדר. אני שוכב במיטה למטה ויש לי וילון שאילתרתי מסדין שקשרתי בין שתי הרגליים של המיטה שמעלי. שאר האסירים עוד היו ערים. כולנו לקחנו באותו ערב קוק וחשיש, אינני יודע מי לקח היפנודורם.

סילוביץ הוא העד היחיד נגד הנאשמים ברצח דרור כהן — גרסטל, עמרם, אדרי ופז. הוא נאבק בכל כוחו כמונת "ערמדינה" שנודבק לו על-ידי הסנגורים של הנאשמים. אני לא ערמדינה כי לא השתתפתי ברצח ואני לא אשם בכלום, טען בקול רם במהלך עדותו. נודע לי על גרסטל כי בתיק הקורם שלו הוא רצה להיות ערמדינה, ואנשים נשפטו חפים מפשע. זה מה שגרם לי לדבר. וגם מפני

נגריה לרהיטיילדים בכלא, גרסטל עבר במסגריה ויתר האסירים למדו. כולם חזרו לתא כערך בשעה שתיים אחרי הצהריים. מנחם אדרי קרא לחבריו ונתן להם כדורי היפנודורם (כדורי שינה חזקים המשמשים לגרומנים כסם). אחר כך הם התקלחו בחדרון הצמוד לתא והמופרד ממנו בדלת שאינה נסגרת הרמטי.

עמרם הלך לישון, וידי, שחזר מחופש, בא לתא והביא לנו קוק (קוק פרסי — סוג של הרואין). עישנו בחדר ואני בלעתי את ההיפנודורם, העיד סילוביץ. אחרי העישון הגיע האוכל. לפי התור היו עמרם ודרור צריכים להביא את האוכל בערך בשעה שש. אבל עמרם ביקש ממני להביא את

סמים יחד עם המסערן גזי חקק, והיו גם מנחם אדרי (לא קרובי-משפחה של עמרם) ומיכאל סילוביץ, שהורשעו בפריצות שביצעו יחדיו.

היחסים בין היושבים בתא היו סבירים ולא היה ידוע על כל סיכסוך ביניהם. בתא היו שלוש מיטות כפולות לגובה, ושישה ארונות-ברזל, שניצבו ליד המיטות. במרכז החדר היה שולחן. ההיחסים היו נורמליים, לא היו מריבות ולא קטטות. היתה בעייה קטנה של מי יביא את האוכל לתא, אבל אלה היו דברים בלתי חשובים. העיד סילוביץ. דרור כהן היה שפוט לעשר שנות מאסר על שוד מזוין. הוא היה בחור חזק, בחור טוב. אבל תמיד רצה להר את שהוא יותר חזק מאחרים. היה

הרצח: הרי יומיים לפני הרצח ניסית לרקור אותה

המילים הקפידו את העד והוא ענה: מי שיכול להיות ערמדינה מסוגל לכל. הנאשמים פרצו בצחוק סוער

אילנה אלון, צילם: אבי ולדמן (המשך בעמוד 42)

נאשם גרסטל (מעשן) קשר את החבל

הנאשם יהושע פז (מנסה לכסות פניו) אמר קדישו

נאשם עמרם אדרי (סוודר לבן) הידיים רעדו

מפלת השירה

על מצבה של השירה העברית בימים אלה

ימים לא־טובים באו לה לשירה העברית. ימים אין חפץ בה ובהם. שהרי מי רוצה לחיות בעולם שאין בו שירה (כן, אני יודע, יש גם כאלה). בהדרגה נתמעט מיספר הקוראים והרוכשים, הוצאות־הספרים תובעות „השתתפות“ וקרנות, או דוד עשיר. על ביקורת במובן הישן (גם אז לא „מי יודע מה“) כמעט שאין עוד מה לדבר, מורגש מחסור חמור אפילו ברצוניות ראויות, הגונות והגונות ובעלות טעם. אם אתה/את חבר/חברה בכנופיה או ב„מועדון“ כלשהו, תמורת „רמייהחברה“ המופרים, עוד ייצאזו מי שיתגייסו — אין מושחת ממבקר מושחת ואין שוטה מחסיר שוטה — לכתוב עליכם את הרשימות או המאמרים הצפויים: פראוילוגיה מוזנת, אופנתית, חסרת רבינוע־עצמי ולפיכך נטולת אמת. כך נוצרו אצלנו כמה „רפליקציות“ שבעליהן באמת רומים לגמלים הידועים: סוס שתוכנן בידי כנופית. או אינך „חבר“ או שאתה מסרב לשלם את דמי־הכניסה המתבקשים, הכוללים לפעמים חטיבת־עצים ושאיבת־מים לחברים שכבר נתקבלו או למנהיגיה־כנופיה — אוי לך ואבוי לפרר־עטך. איש לא ישים לב אליך. הנה יש כבר מוספים ספרותיים (פתח בהם יהושע קצנ, אם אינני טועה, בתקופת כהונה מופתית) שכל רב־שיר לא יבוא בשעריהם. עמדו וכלאו את השירה בגטו של חגים ומועדים משל היו כל השירים פיוטים לימים הגוראים. ואף בסקירות הקצרות של ספרים היוצאים מתחת למכשיר הדפוס נפקד לעיתים קרובות מקומה של השירה בכלל.

דומה שאפילו היחלצותם של מוסדות, קרנות ופרסים למיניהם לעזרת משוררים בהוצאת קובציהם — הכוונה למוסדות ומפעלים כמילגת ראשה־ממשלה, פרסי אקוֹם, קרן תל־אביב וכו' — לא היא ראייה לירידת קרנה של השירה? לא דליה רביקוביץ ולא יהודה עמיחי, לא פנחס שדה ולא החתום מטה, נזקקו אי־פעם לקרנות להוצאת ספריהם. סוף־סוף הגיע הזמן שבו הוכרה השירה אף היא כמיקרה־סעד, אם לא חולה סיעורי.

נכון שלעומת כל אלה ניתן לצטט גם תופ־עות־שנגד, כגון כמות לשירה המתמקדות דווקא בה — ואזכיר בראש וראשונה את חדרים שבבערכת אחת ישורון, משורות ובת למשורר. אבל סגנונית הלית אינה מביאה את האביב (האירופי) והלית אחת השוטה כנגד הורם — וכמה יפה היא שוטה — חוששני שלא יעמוד לה כוחה לעצור את הסחף.

רוסטייבסקים בדרך

וזאת דווקא בימים של עדנה חסרת־תקדים לפרוזה ולמחזה העברי. הרי לכם רומאנים הנמכ־רים באלפים ולפעמים אפילו בעשרות אלפים של עותקים, לעיתים למרות ביקורות קטלניות. הוצאות־הספרים שלנו משחרות לפיות־חיים ואף מתחרות ממש על חסריהם של הפרוזה־אקנים שלנו. אלה שיש להם מוניטין כדי שיש רוכי־על — לעתים בלתי־מזדקך לחלוטין — מתכבדים במילגות שמנות ועד כדי „שנות שבתון לכתיבת רומן“ הגיעו הדברים. מנחם פרי — מייסד־רשיו ומייסד ליחסי־יכור בן איש אחד — מעמיד את כל חילו, והוא אינו מבוסס כלל וכלל, לרשות הוטלסטואיזם־שלעיתים וידו־סטייבסקים בדרך שלו. תחרות או קינאת סופרים, גם אם אינה מרבה חוכמה, הנה היא מגביה את הרמה ואת הקומה. אפילו לסיפורים קצרים — בעבר, חדרת כל מל־הגון — נמצאו פתאים ורשעים. אצל תהיה עינינו צרה בהם. רובם ראויים לתשומת־הלב הפתאומית שבה זכו, ומיקצתם אף ראויים לכל שנה. זמן רב מדי המתינו אף הם לתורם. ומי שאינו רוצה שרמאה פניה של הסיפ־רות העברית יהיה אך ורק מראה פניהם של ה־ה־אחרון מגד וחונן ברטוב — חזקה עליו שיברך על כך שנמצאו לנו, בהיסח הדעת ובלא כל מאמץ מצדנו, יהושע קצנ וחיים כאר וסולמית לפיד ויורם בקיז ורות אלמגור ודן בניה־סרי ויצחק אורפז ועמוס קינן ודוד שחר וראובן קריץ ודן בראמזין ויונתן ואלכסנדר סגד ונתן שחם ודוד גרוסמן ודוד שיז ויואל הופמן (שרק באחרונה הצטרף לחבורה) ויונתן ראובני ודן בלקה ויצחק ב־נר ובנימין יתום ואהרון אפלפלד ויהודית

הגדל וסולמית הראבן — ועוד מובטח לי ששכחתי כמה שמות הראויים אף הם להימנות — שלא לדבר על עמליה כהנא־כרמון, עמוס עוז וא־ב יהושע, שגם אם אינם ניכסי צא־נברול הריהם כבר, כמרומה, בחזקת ניכסי דלא־ניידי של תולדות הספרות העברית של הדור האחרון. ושלל אשכת את יעקב שבתאי, מנוחתו עדן, ואת רחל איתן הנפלאה.

אכן, איזה גוף מרהיב וססגוני, חיוני, קודר, אחוז תו־זות, או מרדד ונוהר. כמה מהויות ואיכר יות וטעמים, זיקות, אסכולות ומקורות יניקה, ביוגרפיות שונות, עולמות של טופוגרפיות הו־זיות ואנאטומיות של הלב והלכבות.

מתי באמת היה לנו שפע כזה, ומה זכותנו שזכינו בז? בארץ של חצי מיליון קוראי עיתון עברי (האם אני מגזים?) ועוד כמיספר הזה רוכרי עברית שאינה עילגת לגמרי. והנה, דווקא על רקע זה ועל רקע פריחתו הלא־צפויה של המחזה המקורי — יוסי בריינר ושמואל הספרי, יהושע טובול ומוטי לרנר, יוסף מוגרי והילל מיטלפונקס, מוטי בהרב וחנן לוינ ונסים אלוני (כאן בוודאי השמטתי שמות רבים יותר, שכן אינני מרבה ללכת לתיאטרון בשנים האחרונות) — דווקא לעומת כל אלה בולטת עוד יותר עליבותם של קונטרסי השירה הצנומים פחות או יותר שסיפורית רבות בכל רחבי הארץ — כך נמסר לא במקורות מהימנים — אף מסרבות לקבל **חינם** **אינ־כסף** ולהציגם על מרפיהן (בעיה של מקום וחוסר־העניינות, הם אומרים), ורק מועצת הספר העברי עומדת וכופה אותם עליהן דר כגיגית.

מוהיקנים אחרונים

צחוק הגורל. ומוטב, לעג לרש (מי ראה גורל צוחק?) זו השירה שאצלנו הוליכה תמיד בראש, או כמעט בראש; זו שסללה כה רבות מהדרכים והכשירה את הקרקע והכינה את הלכבות ויצרה את האקלים שבו דרכו אחר־כך עוז הסופרים והמחזאים, העיתונאים והמבקרים; זו השירה שהיתה הראשונה לתגובה ולאתראה ולאזנה, ערב השואה כבימי העצמאות עד מילחמת הלבנון; זו השירה שבלעדיה אין ולא היתה פיוזמונאות טובה בישראל — ואינני מתכוון כאן לפיוזמונאות האנאלפביתית הרווחת בימים אלה של „רוק כבד“ תרתי משמע; דווקא השירה שה־ליכה את המחנה גם בעת או־ב־ר־עצות וריפיון נפש, ועיתים אף נצטרדה מתוך שבהרה להסתמך לשיירה, שלא בטובתה (ראה טפוח של ביאליק), דווקא היא נותרה עלובה ומכויישת, אכלה בין חתנים וכלות.

הוא שאמרנו: ימים אין חפץ בהם. בהם — ובה.

במקום אחר ניסיתי לתהות על חלקה שלה, של השירה, בידידה, שלא לומר, בנפילה זו. האומנם היינו, פשוט, ככל הגוים המערביים וחרלנו מהיות כגויים המיוחחים שאצלם השירה ע־חיים היא למחוקים בה. ושמה חברי יחד אליטיום חסרי־כיסוי והיפוכו, גסות־דוד שאינה יודעת גבול, חסרון הקול הציבורי אצל מי שגם קול איש אין לו, ריבוי האפיונים, חקיינים בני חקיינים של מאנייזמים ואופנות, פשיית נגז הליטראטית המנתקת אדם מקרקע הניסיון שלו עצמו כאדם בעולם (שאינו מורכב רק מליט־ראטים, כידוע), התבטלות עצמית מחמת מודעות למיעוט ההישגים והיפוכה או השילמה — ביקורתיות מופרת, חוסר חוש־מלא, היעדר עריכה ועורכים (לפרחה יש עדיין עורכים מצויינים) — כדי להחיש את התהליך המלווה ך־מוראליזציה ותבוסתנות. כל המבקש הערכה מעמיקה ורצינית יותר של שורשי המפולת מוזמן ללכת אצל מאמרו של נסים קלדרון „חמש רשימות“ ומאמרו של יוסף שרון „עניינים שאינם רק שלי“, שנתפרסמו בחוברת 15 של כתב־העת ״סין קראה בחורש ינואר 1982, חוברת שאף נערכה בידי אחד הנוכחים, שהוא גם אחד המוהיקנים האחרונים של **תרבות השירה** בישראל.

אולי החיזיון המעציב ביותר בסיפור עלייה ונפילה זה — סיפור הצלחה והישגים שאין לו מקבילות רבות בספרות העולם שלאחר מילחמת העולם השנייה, המגיע בימים אלה, כמרומה,

לקיצו — הוא המראה של פייטנים מתוסכלים, בהם שנפצעו דווקא בשל עליבותו הציבורית של כלי־אומנות זה שכירים, ההולכים ומדלדלים עוד יותר את האוצר החסר והולך בכתיבה גלוזה, עיתים שיקרית וזולה ועיתים מרושעת ויומרגנית, שסופה שהיא מו־זילה עוד יותר את השירה בעיני הבריות שממילא אין שעתם וליבם פנויים לה ואלה.

והרי לך פאראדוקס: אנשים שנפלו ה־ע־עצמם לבור יוצאים ממנו ברי־עמל ומאמצים, מצטיידים מייד ובבהילות בכלי־הפירה (כלומר: בימות שבהן יוכלו לפרסם את דיבריהם) ועסוקים במרץ רב בחפירת כורות חדשים כדי להפיל בהם את עמיתיהם.

וכאמת, כמה פרוזאיקנים ראתם הכותבים רצוניות על ספרים בעיתונים? ואילו משוררים ופיוחי משוררים... הוצא אותם מן העיתונים והסל סדר רצוניה על דיבר־שיר בישראל!

שדה־מוקשים

כדי לעבור את שדה־המוקשים המשתרע כיום לרגליו של משורר בישראל, צריך זה כאמת להיות חסי־ראש וחסי־דמים וחסי־רובץ ובוראי חסין ממון וראגות פרנסה. אבל דווקא משוררים, אולי יותר מכל עמיתיהם, אינם ידועים כחסינים במיוחד.

פעם נהגו אפילו לומר: בדיוק להיפך! התוצאה או התוצאות: לפעמים פרישה ואלם (שלמה זמיר, דליה הרץ, ישראל פנקס וניתן להביא עוד הרבה דוגמאות). לפעמים בקשת מיקלט באקסצנטריות (פנחס שדה, מנחם בן, אהרון שבתאי). לפעמים ביסוס מעמד ומוניטין חלופיים או משלימים בארצות חוץ (יהודה עמיחי, ט. כרמי, גבי דניאל) או פנייה לקאריירה ציבורית בתחום של מה שמכונה „קריית ספר“ (החל במע־רבות־העיתונים ובהוצאות־הספרים וכלה בוועד אגודת־הסופרים, ארגון פא־ן או אקוֹם). ורע מזה, בכל אשר תפנה — שורה ארוכה ארוכה של חללי מלחמות השירה: נאדו־תימן שהחמיק, משוררים — בהם מוכשרים ורגישים — שבשעה שהם נוטלים את העט בידם הם נהפכים לחיות רעות, צמאי דמים, לנקום את ניקמת דמם שלהם השפוך.

רק כך ניתן להסביר כיצד חלפה לה על פנינו, דווקא בשנים האחרונות, הרעות, חבורה מרשימה כל־כך של משוררים בעלי כישרון וערך שמר ביתם היו זוכים בעידוד כבר בראשית דרכם בארץ אחרת ובאקלים אחר — מבלי שאיש ייתן דעתו עליהם. איש — או כמעט איש, כולל אשה.

רק כך ניתן להסביר את העובדה שלא אהרון אלמגור (כינוס השירים תוך כדי הודעה על פרישה מהמירור: רחוב הרצל), לא חזי לסקלי (האצבט), לא יוסף ב־גל (אופוס אפס, שם המרמו אף הוא על הכוונה לשוב לאותה שתיקה ממנה הגיח ומנית), לא חיים נגיד, עיתונאי קטן במיקצת מן המשמעויות שנתקשרו אצלנו באחרונה עם פיד־מנו של אייק גינטינו, אבל משורר מוכשר ובעל־עדר (שירה סקומית), לא מנחם בן (שירים חרשים) ולא יוסף חיזקאל (נוהר במיקרה שלו, להוציא רשימה אחת של קלדרון שכבר נזכרה), לא חבצלת חיבשוש (שירת החבצלת, לאחר התאבדותה) ולא יוסף שרון (תקופה בעיר, בעורו בחייו), לא הרולד שימל ואפילו לא שני קבציה האחרונים של יונה וולך שגם הטלוויזיה שלנו נכנעה לפני מחלת הסרטן שלה, לא ציפי שחרור תבל־א (שפה משוחפת, הטוב בספריה עד כה), לא לאה אילון (תגליתה של הלית ישורון, אם אינני טועה), לא גבי דניאל (בנימין הרשב בשמו הגוכחי, שזכה רק ב„סקנרל“ אחד קטן ביוזמת קורבנות הפלמ״ח), לא מארי (שנתוני איגרא א׳ רב׳, הוא עדיין לא קיבץ שיריו בספר) ואפילו לא סיפריהם האחרונים, מן הטובים שבכתוביהם של גבריאל פרייל, חיים גורי ויעקב אורלנד — כל אלה וספרים ראויים אחרים שבוודאי נשמטו מיוכרונ או שלא קראתי לא זכו אף באפס קצה של תשומת־הלב הנרחבת ובקורטוב מן האינ־טליגנציה הביקורתית שבה זכו עמיתיהם המ־ספרים והמחזאים.

במידבר המצוי

מילגות ופרסים — לפעמים, כשיש ידידים וכשמשתלה המזל. מישורת ותפקידים ב־קריית ספר — פה ושם, ויותר פה מאשר שם. שלמה טנאי, למשל, וזה גם בפרס ביאליק וגם לכהן כיו״ד אקוֹם, האגודה הוראת לזכויות היוצרים של סופרים ומלחינים. אבל קריאה נכונה, הצגה אמינה של העולם־ושל „כתב־היד“, הערכה שאינה משוחרת יותר מדי (אובייקטיביות גמורה כמעט שלא תיתכן עליידי בני־זמנו של אמו), רגישות לתמורות ולשינויים באקלימה של שירה, שלא לומר — מודעות לפרספקטיבות, לטווח האופק. נריכות? — כאמת, צחוק אתם עושים לנו...

במצב הקיים דומה כי רק השימושים הבאים נותרו עוד למשורר: נספחות תרבותיות (האחרון ברשימה, לאחר מאבק לא־קל: משה בן־שואל, כעת פאריס), הומנה לפגישה עם ראשה־ממשלה (בקי פרייטשטאט וצחי הנגבי כבר יסדרו, תלוי את

מוחמד חמזה ע'נאים

דאגותיו של האמלט פלסטיני

המלט! די לי בנהר הדמע הנשפך ללבי, די לי ביגוני.

המלט! מי אל גלות ישלחני מיגוני?

המלט! פתר מלוכה עטר לראשי לכל ירהגני

דודי אבוא בצל קורתו מפחד נפשי לו בקעתי את הים הלאני יגוני!

המלט! פוסע פסיק או נקדה, צופה ב, ואני שכנותי בארץ מתנכרת.

אבוא בצל קורתו מפחד נפשי ומכפסי. לו בקעו האל לא חדרו מלותי

כי הים מלא צדמות, לא מלים.

תחד־נה מלותי בקר־ה, הו ים,

הערת המתרגם: השיר לקוח מתוך הקובץ **אלם לאם מים** („אלף למד מס“ — אותיות המליה **אלם** בערבית משמעה **כאב**) (1979) של המשורר הערבי הישראלי מוחמד חמזה ע'נאים (נ' 1953). שיר זה, הכתוב בסיגנון סוריאליסטי, הוא סתום ומעורפל בקריאה ראשונה, אם כי גם בה ניתן לחוש בטראגיות הקיומית של המשורר — האמלט פלסטיני בעיני עצמו. תחושת היגון, העצב והזמנות הקרב שורה על השיר. לכן תוהה המשורר אם מאן דהו יוכל להגלות אותו מיגונו. התשובה, כך דומה, חייבת להיות שלילית.

הכותרת מביאה אותנו למקום ולזמן הקונקרטיים: „דאגותיו של האמלט פלסטיני“ מרמות שהמשורר הוא הדובר בשיר. שלוש פעמים קורא המשורר להאמלט לבוא לעזרה; יתרה מזו, הוא מבקש ממנו מחסה מנפשו־משמע, גם נפשו־מיסרת אותו. בקשת העזרה מהאמלט היא אירונית ופרדוקסאלית שהרי האמלט עצמו, כזכור, וקוץ היה לעזרה. רוחו של האמלט רודפת את הכותב: הוא יודע שהוא צופה בו תמיד; האמלט נמצא בכל פסיק או נקודה של כתיבתו. המשורר נוטל את האמלט מיצירתו של שיקספיר ומשכן אותו בפלסטיין, אך ארץ זו מתגברת להאמלט, כשם שהיא מתגברת למשורר עצמו, שהוא בנה. הוא פונה לנסיך דנמארק ומבקש ממנו שילמד אותו למלך כדי שרוד לא ייהרג אותו. כזכור, דודו של האמלט, קלאודיוס, רצה את אביו, ירש את כיסאו ונשא את אמו לאשה. כאן מבקש המשורר מבנו של הקורבן עצמו, האמלט, להמליך אותו למלך — אמצעה־הגנה כוונת דודו של המשורר עצמו לרוצחו! כאן, דומני, מתבהרת משמעותו של השיר, קשה ככל שתהא כלפי הצד היהודי של הסיכסוך. כאן גם בוקעת הוורדאות שאין כל תיקווה לגאול את האמלט הפלסטיני מראגות־החרדותיו.

מי אתה רוצה לראות, חיבור רצוניות וסקירות, תרגומים וחתומה על עצמות (כולל זכות ההש תתפות והפגנות).

תאמרו: לא כל כך מעט ויותר מלא-כלום. אשיב לכם: אדרבה, התגלמות הלא-כלום. מכל מקום, בכל הנוגע למשורר, רצח נפש השירה. ואם לנקוט את לשונם של מיסטיקנים של ימי הביניים, שאינה חביבה עלי בדרך-כלל, אך קולעת להפליא במיקרה זה, **הלילה האפל של הנשמה**.

אני מגויס במיקצת, דרמאטי מדי. אבל רק כדי שתבינו שאני מדבר ברצינות.

מה גרוע מסה?

לפעמים אני תוהה כיצד באמת היו פני השירה העברית (והפרוזה, והפזמון) נראות כיום אילו החלו יהודה עמיחי ודליה רביקוביץ, רודי אבינן ופנחס שדה, בנימין הרושובסקי ומשה דור, אריה סיון והחתום מטה את כתיבתם באקלים אשר כזה. במילים אחרות: אני תוהה מה גרוע ממה — התנגדות, לפעמים עקרונית, לפעמים גסה ומי עליבה, הבאה מחמת הרושם שאתה עושה על סביבתך והבהלה שאתה מעורר בה, או מילי גה, פרס ואותות-הצטיינות הניתנים דווקא משום שאינך מפריע לאיש ואיש לא „שם קטן“, כמו שאומרים היום, עליך ועל מה שאתה כותב.

אכן, כמה חזק צריך משורר צעיר ביימינו להיות כדי להוסיף ולכתוב בתנאים ובנסיבות שנשתנו כל-כך במידת המצוי אין ספק: חזק הרבה יותר מבני שני הדורות או הדור והצורה שרקמו לו. חזק אפילו יותר מאבות ישרון, הזאב הבודד, שאף אותו הכניעו הזילזול וההתעלמות מצד הסביבה במשך יותר מתריסר שנים. עד שנמצאה לו סביבה אחרת שניאותה לקבלו.

סביבה, משמעה גם אקלים. זכה אבות ישרון ומצא בסופו של דבר גם את זה וגם את זו. והתוצאות ידועות. משורר גדול צמח בארץ הזרועה שורות מנוקדות — אז עדיין של עופרת. אמרתי „כמה חזק“ וצריך הייתי להוסיף „או חלש“. למען הדיוק, שהרי בשירה, בניגוד לטבע, שורדים לעיתים דווקא בני המינים החלשים. מחמת חולשתם, הם מסתפחים בדרך-כלל לאחת הכנפיות הקיימות, גם בהיעדר מכנה משותף עימה. מסתפחים, לא מתוך התלהבות או זיקת הלב, לא מתוך ריגשה של נעורים למראה עשירה בצוותא. מסתפחים, לא לשעה או לשנה-שנתיים, „עד יעבור זעם“, ופורשים ממריאם להם מיד עם צמיחת נוצות הכנף. מסתפחים כדרך שמסתפחים למאפיה, אחת-לחמיה, לכל החיים או עד שיפיע ארון גדול יותר. מסתפחים כדרך שמסתפחים אלה שאינם מסוגלים להתקיים יום אחד בלא כנופיה תומכת, חבורת חסידים (לא כולם שוטים: מרביתם אינטרסנטים, אך אומרים בלשון הבורר סה: בעלי עיניים כחבריה...), שאותם מפרנסים מפעם לפעם באנתולוגיה קטנה, קובץ צנום, מוסיקה לילה זעירה של שבחים...

כי המשורר אינו נביא ולא כוח אבנים כוחו. לו אין די בקול הקורא במידבר. אולי די בו בקול הזה באגרות ובמיתוסים על אחד הלהדליל ואחר רמבו ואחר ואן גוך. אבל מרביתנו דומים יותר לצימחי נוי בעציצים מאשר להדלדילן ורמבו: אם ישקו אותנו במועד — נפרה. אבל אם אך נישחף לצינה רבה מדי — כמו גם לחום מופרז — וגווענו ומתנו בטרם עת.

לפיכך, אם כבר נגזר קול קורא במידבר — לוא יתלווה אליו לפחות צוות-הסרטה אחד, או (למפותח מזה אין אנו מסכימים) צוות-הקלטה. ואת הקלטת נא לשגר לתריסר מומחים-לדבר שאור ניהם עוד כרויות וליביתיהם עוד לא נאטמו ויש „אוטסלב“ הפוקד רווקא אנשים צעירים מחמת רוע-מזל שלהם.

כשמדובר בנביא — קוראים לאותם תריסר בשם שליחים. ואילו כשמדובר במשורר — הרר הם בחזקת ציבור סתם. אבל אולי גם הם, בבלי דעת, ממלאים איזו שליחות.

נתן זך ■

תיאטרון חובה

לא הופתענו —

זה טופענו

ובכן, נודע הרב. מועצת-החכמים ירבה על המדוכה שיבעה ימים ושיבעה לילות עד שתימר העשן הלבן: **זילברברג מומאנו מביבה לויץ** סוף. המדובר כמובן ביורשם של הצוות סובל-בשר בהנהלת תיאטרון חיפה. והכוונה, כמובן,

רק לאחר מהשניים, אחר שייבחר באורח דמוקרטי (כלומר, צפוי מראש) עליידי מועצת המנהלים של התיאטרון. רק אחר, כמובן. די לה למועצה שלנו בחיה דרדגלית אחת. היה לה ניסיון טראומטי עם שתיים: הצדק ההיסטורי, אילו ניתן לו לומר דברו (לרוב משתיקים אותו במועצות החכמים והדירקטורים). היה כמובן מורה אחת. הוא היה בוחז, בלא ספק, **ביוסף (ספר) מילוא** לתפקיד החדש-ישן. כי הצדק ההיסטורי אוהב סימטריה, ומה לך סימטריה מן ההכרעה שהאיש שהקים את התיאטרון העירוני בחיפה הוא גם שיטתם עליו את הגולל.

אבל היה **יונה יהב** ונסים שרם ומרעיהם — אין להם חוש בצדק היסטורי. ואולי יש להם חוש, אבל אין להם צדק היסטורי. להם די בהחלט בצדק מקומי, חיפאי.

וכך, אם האובות והידעונים והמנחשים בקלפים ובמלה, אינם טועים כולם כאיש אחד, נפל הפור על טופאנו, ואם עוד לא נפל — ייפול. והבחירה היא, לכאורה ולמראית-עין, בחירה יפה ומוצלחת. אכן, מה יפה יותר מאשר להפקיד את הנהלתו האמנותית של התיאטרון בידי אדם שבא אליו מאהבה, ביחד עם אנשי כימת השחקנים, שהיא שהכשירה את הקרקע לעיצוב פני התיאטרון ברמותו הנוכחית, זו שעד השבועות האחרונים, אדם שהכל מסכימים עליו שהוא ישר ותרבותי, נוח לבירות וידע להתהלך עימם, חרוז אהבת-תיאטרון ותרבות-תיאטרון, ומוצא מבית אמנים — ובנוסף לכל אלה המעלות הוא גם איטלקי. איטלקי ממש. אל יהא הדבר קל בעיניכם.

כן, גם אני משוחד לפעמים, אני מודה. מה לעשות, נמאס לי מהפולגנים וצאצאיהם.

אבל דווקא מפני שאני משוחד לטובתו, לא הייתי רוצה להיות בנעליו של זילברברג טופאנו ביום שבו יבשרו לו הפוליטרוקים נאמני התיאטרון על פסק-דינם. לפעמים יש מצבים

זילברברג טופאנו: מועמד

כאלה בחיים, שמה שלא תעשה בהם — אתה בצרה. תושט רגל הסגנית קדימה — מוקשי נעל מחכה לך. תיסוג לאחור — אתה נופל לבזר. תפנה לשמאל — אויבך רק מחכים לזה. לימין — המקהלה המזמרת תוריד אותך ביוגן שאולה, או מן הכימה. תשב במקומך ללא נוע — לא תהיה לך תקומה, כלומר, לא ייתנו לך לקום. ועוד דבר: מנהל-תיאטרון שנבחר עליידי פוליטרוקים, ועוד פוליטרוקים מן הסוג החיפאי, להבדיל מן הון התלאביבי או המוסלמי, למשל, לעולם יחזירו לו — ידידיו ואויביו כאחד — את חובו. הוא לעולם לא ייהנה אף משמך מאותה עצמאות יחסית שהיתה לשני קודמיו, הפורשים המודחים. שהרי כחסדם של הפוליטרוקים הגיע למקום שהגיע אליו.

ודאי, בתחילה יעשו אלה כל שבידיהם כדי להמתין את הגוללה, למעט גבובה הריבית על החוב, אבל רק בתחילה. זילברברג, הנח לאיטלקי למחצה-לשעבר, שכמותי, ללמד אותך, איטלקי גמור לכל דבר, מעט מלקחי המציאות שלנו.

אחר-כך תבואנה הבעיות, ובצורות. כך, אם חלילה יתחשק לך להעלות עוד מחזה של סובול או של **מזנוני** או אפילו מישו כדומה להם, יאמרו לך: בשביל להעלות את סובול ואת מזנוני ובדומה להם נחזק היה לנו טופאנו דווקא

בשביל להעלות את סובול ואת מזנוני הספיקו לנו סובול ובסר. גורלך או יהיה עוד גרוע הרבה מגורל קודמך. מפני שכלפיך יטענו הכהנאד בידוכים למיניהם: מה הגר האיטלקי הזה בא ללמדנו, החסרי שמאלנים אנחנו גם כך? והכהנאדידוכים שלנו, זילברברג יקירי, זה לא הדמוקרטיס-הנוצרים של איטליה או הוותיקאן יש"ר. הכהנאדידוכים שלנו קרובים הרבה יותר ברוחם לבריגדות האדומות שלכם.

אבל אם חלילה תיקח רוורס ותיסוג מכל המגמות הפוליטיות-מעורבות אשר נטען שהן מאפיינות את תיאטרון חיפה, ובאמת איפיינו את כמה מהצלחותיו הגדולות ביותר מאז ימי **נולה צילמן** ועוד **קטלר** ידידי — יבואו אליך שלל המנקרים והמבקרים הצדיקים שלנו, אלה שעד הנחל-שלשום סיעו קרוביהם לכהנאד בידוכים למיניהם, ויצעקו: געזאולד, בגידה בער-כים, ריאקציונר עליך ישראל, ריאקציונר שער מד ראש תיאטרון ממוסחר.

כי זאת לדעת, זילברברג, השמאל שלנו זה לא הבריגדות האדומות. השמאל שלנו זה הדמר קרטים הנוצרים והוותיקאן שלכם.

אני כבר לא מהין לגלות את אוזנך מה יאמרו אם תע, חלילה, בצד לך. לפנות ל**פיראנדלו**, **ארוארדו דה פיליפו** או **מוראביה**, השם ישמור.

ואז מה נשאר לך? **שקספיר**, **ברכט** והתיאטרון האירי (אולי, הסכספה של **גולדן סארדן** באמת מתאימה לחיפה). אלא אם כן היה **גוראל**. יונה יהב ונסים שרם כבר עסקים בעצם ימים אלה בקילמוס מחזות מתאימים לתיאטרון רונם.

מובן, תמיד תוכל להציג את מתתיהו שוהם. אתה לא שמעת עליו באיטליה? תאמין לי, יש לזה סיבה.

אז למה לך כל הצרה הזאת? הנח אותה לאיש הראוי לה או זקוק לה יותר ממך. הנח מיכה לוינסון, איש צעיר, זקוק להררכה. ואצלנו לומדים רק בדרך הקשה.

אבל אתה, ידידי זילברברג, ראוי לרברים אחרים לגמרי. הלא איש איטלקי אתה ובן תרבות. רק ארגול מרגלית ואריה גוראל חסרים לך אויף די פלייצעס (סליחה על האידיש הפולנית).

עוזב שטיות. צא ותינה מן החורף הכרמלי. אפילו בפאיצה נאכונה לא יותר יפה עכשיו. ואם דווקא תרצה תג'ף, פתח את הספר וקרא מה שעשה אליהו הכרמלי לגביא-הבעל (הב) Ave, Salve, Vale על-בית. שוחר טופתך, ז.א. מלקי ■

תרבות

העשב ומרכזי-הקניות

עכשיו, משהובר כמעט מעל לכל ספק, כי אין ביכולתם של אמצעי-התיקשורת להשפיע, לעצור תהליכים ולהזיז דברים במדינה, במיוחד בעניינים הריגורלי בשבילנו ובפרט על רקע החורבן בשטחים: עכשיו, משנרשט המעצמה התיקשורתית לממש את יכולתה, ולהוציא אל הפועל את פוטנציאל-ההרתעה האדיר שהיה אצור בתודעת כולם, פוטנציאל שהיהוה איום קבוע במילחמה קרה זו בין התיקשורת ובין המערכת הפוליטית: עכשיו, משנסתבר כי נשק גרעיני זה אינו אלא טונות של מלים מלים מלים — אף שנכתבו באחרונה מאמרים, נאומים וחזיונים, אשר לבטח יהיו נלמדים בבתי-הספר לעיתונאות ברחבי הער לס: עכשיו, משנחשפו האמצעים הללו כמלוא מעורמיהם ונתגלו כחלליל-גינה שנועדו להפיח חיד ציפורים בלבד, במיוחד בעידן זה של עזרות הפיל הפוליטיים: ובכן עכשיו, לנוכח כל אלה, נרמה (רק נרמה) כי חל שינוי פנימי אצל אחרים מאיתנו, ומתחיל להסתמן, אירפה אי-שם, קצהו של המיפנה המיוחל: הלא הוא המעבר מדיבור למעשה.

אומנם, מדובר באפס קצהו של מיפנה: בגימי גום, בחובבנות, בתחלולות חלושות, כמו משאיות המוזן שנעצרו במחסום ארז, כמו קבוצת האמנים שנטלה יוזמה ונסעה אל מחנות-הפליטים שבר צועה כדי לחוות את המתרחש באופן אישי, כמו הדיבורים על הצורך במחאה אגרסיבית, כמו הפיילות האינטנסיביות במחנה-השלום ועוד ועוד. אך אלו הן יוזמות אקראיות מצד בעלי סמפרמנט של מחיים. ואולם פעולות אלה, תהינה חובבניות ככל שתהינה, בהצטרפן יחד, עשויות להוליך, אם מותר לקוות, את כדורהשלג של ההתנגדות

הציבורית בארץ ולהוביל אל „הפשלת שרולים“ כללית מצד כל אורח ואורח במדינה.

באין אופוזיציה מובילה, באין תיקשורת בעלת השפעה ובאין תודעת-התנגדות ציבורית, לא תיבלם ההידרדרות, ועד שהרוב הדומם, האימי צילי, לא ייעור מריכצו, הרי שתחת כל רע, יבוא רע ממנו. אני לא מכיר עוד מדינה בעולם, שבה מתרחשים דברים כמו אלה שמתרחשים לאחרונה אצלנו ולמרות זאת אורחיה מוסיפים לשבת בבי תיהם, לדאוג כל אחד לאינטרס הצד שלו, במקום ולטל לטל את המדינה כולה (ההדגשה שלי ש.צ.), מותה יצחק בן אהרון בראיון שהעניק לעיתון דבר. אבל אורחים אלה אינם „מוסיפים לשבת בבתיהם“, כדבריו, אלא ממלאים את בתיהם הפזורים ברבי-הרם, כר, בהיפרים ובקראפים למיניהם. אורחים אלה מצטופפים במרכזי-הקניות של ריונגווי-סנטר, של לונדון מיני-סטורס ושל כיכר המדינה, אתרי הביילוי של שעות היום התלאביביות הממוקמים במרחק אלה וגו שעות היום התלאביביות הממוקמים טה, שאטי וג'באליה.

לפני זמן מה, כשנסעתי בכביש הסרגל כיציאה מעפולה, התהפכה לפתע משאית עמוסת-כבשים, שנסעה לפניי. מייד נוצרו פאניקה, היסטריה והת-

ציונה שמשי בין מיפלצות: תערוכה בחיפה

קהלות-סיביות. אבל הדבר שהדהים אותי לא היה מחזה הכבשים שנדרגו, אף לא הצוחחות המזעזעות של הכבשים שנפצעו (הנהג הוצא ללא פגע), אלא מראה הכבשים השלמות, השלמות, אלה שלא נפגעו בתאונה ואשר החלו, ובמרחק רב, תיהן.

אם אכן זוהי הנורמה הפושה והולכת בחלקים מסויימים של הציבור הישראלי, התנהגות של „אכול ושתה“ הנובעת משפיות פרימיטיבית, אם אכן זוהי הרגישות המוסרית הצומחת לאחר אלפיים שנים, בגניה ההיסטוריים של ארץ הת-נ"ך, לא נותר אלא להציב, בקפא"פ זה, שפיות מול שפיות, שפיות אגרסיבית, אחרת, שונה ובל-בד שתיראה ושתישמע.

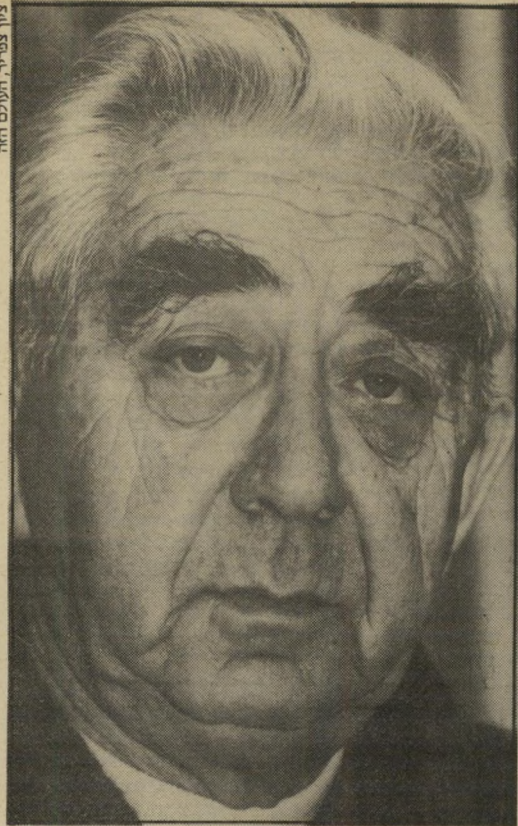
על רקע זה של תחושת אי-אונים, הקריאות הנרגשות מצד אנשי-מצפון יחידים כמו יצחק בן אהרון, יזהר מילנסקי ואחרים, המופנות אל הציבור הרחב, תהינה נאיוויות ככל שתהינה, הן מעט מדי, אך לא מאוחר מדי. כי אם בעבר הוד הרנו מפני התהום, הרי שעתה מתרחשת הנפילה עצמה, **עכשיו**, בשנת הציגות ולא בזמן אחר.

באווירת-חורבן כמו זו, ראוי איפוא, לדחות את ארועי שנת ה'40 (לקיימם בעשור אחר) ולכנס את כל השפויים במדינה להפגנת-המונים כמחה לא ידעה הארץ. הפגנה שתהייה נעדרת סממנים של קרבנות ושתהייה נובעת מתענית-שתיקה. הפגנה שתהייה עצרת-דומיה שתימשך ימים ולי-לות: בלי מיקרופונים, בלי רמקולים, בלי פרוג'קטורים, בלי נאומים, בלי שירה, בלי זמרים, בלי רדיו, בלי תקליטים. כך, עד שתיבקע האטימות ועד שיתקבלו הכרעות שפיות.

שמעון צמרת ■

תיקון טעות

ברשימה „שערויית פרסי ביא ליק“ (העולם הזה מיום 27.1.1988) נפלה טעות: ניסים אלוני ויהושע בר-נחש זכו בפרסי ביאליק בשנים ה-אחרונות.

יעקב רותם:

„אני בהחלט ממליץ על ביצוע המילה!“

לאחרונה נישמעות בארצות-הברית דיעות שונות בקשר לצורך למול את התינוק. ההורים האמריקאיים הלא-יהודים במבוכה, במיוחד לאור התגברות קולותיהם של הרופאים המסתייגים מביצוע הניתוח הקטן הזה. הם טוענים שהמילה מיותרת מבחינה רפואית. הרופאים התומכים טוענים שהניתוח מפחית את הסיכוי לחלות במחלות זיהומיות, בסרטן איברי-המין ואף באיידס. מאחר ואצלנו המילה התקבלה כבר מזמן כצורך רפואי, פניתי אל הפרופסור יעקב רותם, רופא-ילדים נודע ועורך הדו-שבועון „הרפואה“ ושאלתי אותו לדעתו הרפו-אית – בהתעלמות מוחלטת מההיבט הדתי.

מרגע לידתו של התינוק נוצרת באורח פיזיולוגי הפרשה בין העורלה לעטרה (קצה איברי-המין). הפרשה זו מצטברת ועלולה להוות מיפגע הגייני, ולכן יש למנוע הצטברות זו באמצעות מילה. אגב, ההפרשה עלולה גם להזדהם ולהוות תחם לזיהומים חידקיים. לפי הסטטיסטיקה נשים הנשואות ליהודים לוקות פחות בסרטן צוואר-הרחם, לעומת נשים הנשואות ללא-יהודים שלא

רפואה

נימולו. אולם הרבר לא מוצה עד תום, מכיוון שיש תולים את הקולר בגורמים של גזע, ולא דווקא במילה עצמה.

● אם מה שהסברתי לי כרגע בליכך פשוט וברור, מדוע הרופאים בארצות-הברית, למשל, אינם חרי משמעים ואינם יוצאים בהכרזה כי ברית זה דבר חשוב לבריאות?

כמו בנושאים רבים גם כאן הדיעות חלוקות. נכון שאפשר להשתלט על מיפגעים הגייניים על-ידי תשומת-לב ויישום צווי-ההגיינה בצורה עיקבית וקבועה, למשל הדאגה לניקיון העורלה. יחד עם זאת יש מצבים, שלמרות כל ההקפדה, קיים הכרח בביצוע המילה בגיל מבוגר יותר. לפעמים העורלה לא ניתנת להזזה ידנית ואז אי אפשר לדאוג לניקיון מושלם.

● אז אתה בעד המילה, מבחינה רפואית גרידא? אני בהחלט ממליץ על ביצוע המילה.

● ועכשיו שאלה של גבר אל גבר – האם הכאב של התינוק בדאיה?

אין ספק שזה מכאיב לתינוק, ובכיו מעיד על כך. אצטט אמירה של פאתולוג גרמני מפורסם ברוח הדייקנות הגרמנית. כשנשאל באם זה מכאיב לתינוקות, ענה: ככל שזה ידוע לנו – זה אינו מכאיב להם... (עורך רכסמן)

אתיה שמחה:

„לא הייתי מוכנה להשכיח את רחמי!“

בסוף-השבוע מורסם בהבלטה פיתרון חדש לנשות-ישראל העקרות: נשים „פונדקאיות“ (שהופרו על-ידי הבעלים המוריים) היולדות בארצות-הברית תמורת 25 אלף דולרים – רק 10 אלף דולרים מסכום זה יגיעו לכיסן של „הפונדקאיות“. הרך הנולד מובא לישראל, ואם יש צורך – הוא עובר גיור מזווי ובא לציון גואל. פיתרון-הפלאים הפך על פי המירסום לתעשייה ממור-סדת. טלפנתי מייד לאתיה שמחה, היועצת לענייני נשים

נשים

במשרד ראש-הממשלה ושאלתי אותה אם הופתעה כמזני.

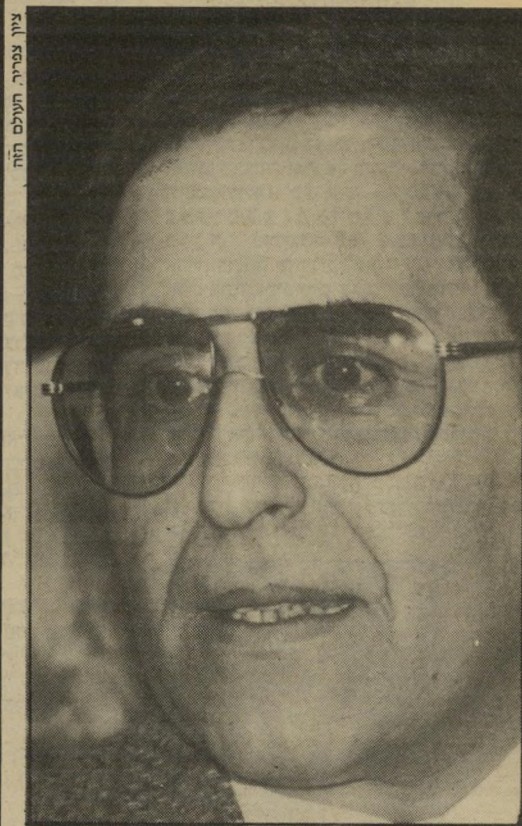
הרעיון של „אשה פונדקאית“ הגיע אלי בכל מיני צורות והודמנויות. קיימת בעיה מבחינת ההלכה: אם „הפונדקאית“ היא יהודיה – אז אין כל בעיה, אבל אם איננה – אז יש כל מיני צורות של גיור ועלולות להיווצר בעיות.

● להערכתך, בישראל תעשייה שכזאת יכולה להתפתח?

במדינת-ישראל אני צופה בעיה לתעשייה כזאת. למרות העובדה שאנחנו פמיניסטיות ומלאות כוונות הצהרות, זוהי ארץ קטנה, כולם מכירים את כולם... אני מתקשה להאמין שיש יסבימו להרות עבור אחרים. אני לא אומרת שלא יהיו נשים כאלה בכלל. בכל זאת, אשה ה-משכירה את רחמה תמורת 10 אלף דולרים, כנראה זקוקה לכסף. נראה לי שאנחנו שמרנים יותר מרוב ארצות.

● כאשה, מה מעורר בך הרעיון?

אני באמת לא יודעת. קצת רתיעה. אני, אישית, לא הייתי מוכנה להשכיח את רחמי עבור אשה אחרת. ילדי הוא ילדי, חלק מגופי זהו הרגש שלי כאשה. לא לחינם קוראים לילד – „פרי בטן“.

משה שחל:

„מאז שלמדתי מישפטים, השתנו הרבה דברים!“

„חריש הורה לחקור שניים-שלושה שופטים בתל-אביב, בחשד שהשקיעו כספים בשוק האפור...“ – זאת היתה אחת הכותרות בעיתונות סוף-השבוע. בימים כתיקונם, היתה אולי כותרת כזאת מעוררת סערה, אולם אחרי מאורעות בתי-המשפט לתעבורה ועלילות פרקליטים בכירים, אין איש מרים גבה על המתחולל במערכת-המישפט בארץ.

ביקשתי את תגובותיהם של כמה מבכירי המישפטים בארץ. רובם ניסו לברוח מהנושא כמו מאש. יצחק זמיר, היועץ המישפטי (לשעבר) לממשלה, ממש ביקש ממני לשחרר אותו מתגובה. מי שגילה אומץ היה השר-מישפט משה שחל, שדיבר בכנות מפתיעה על הנושא הבעייתי.

● כמישפטן, אתה חש שכבודך המיקצועי נפגע ממה שקורה מסביבך?

תמיד קיימת סכנה בהכללה, אבל אני חייב להודות שבתקופה האחרונה קרו דברים שלא הוסיפו כבוד למיקצוע שלי. מה שחמור מבחינתי הוא שהציבור מתחיל לגלות סימנים של אי-אמון כלפי מערכת-המישפט בארץ.

● אתה נתקל בכך, בסיוריך בארץ?

אני נתקל בכך בהודמנויות שונות. זה מראיג אותי. מילחמת יום-כיפור פגעה במוסד ששמו צה"ל. מוסד הכנסת לא נמצא בשיא ההערכה הציבורית. מה נותר? גוף אחד שהאמינו בו, ובצדק. כרגע שגם זה מתחיל להתערער – זה מאוד מדאיג. המערכת

מישפט

הכי חשובה מתחילה להראות פגמים.

● כשהיית סטודנט למישפטים, ניסו להחריר בכך כבוד מיוחד למיקצוע?

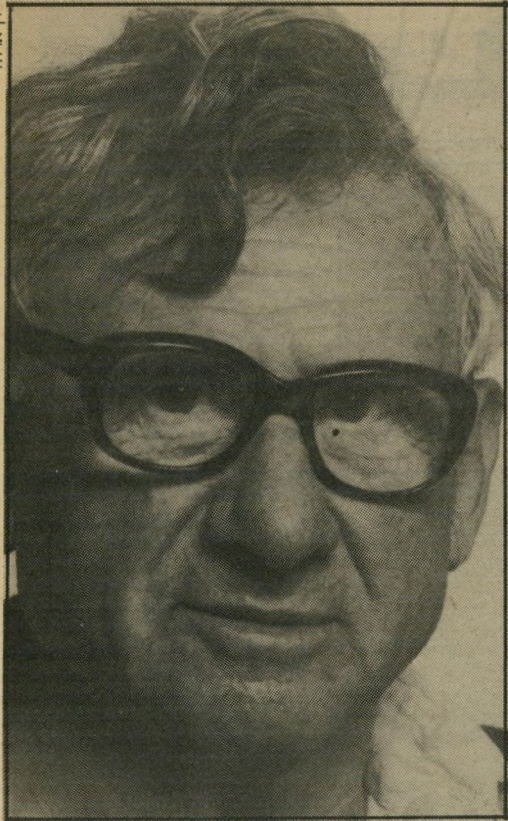
רוב המרצים שלי היו שופטים. חיים כהן, למשל, היה מרצה שלי. הוא היה דוגמה לחיקוי. כולנו רצינו להידמות לו. מאז השתנו דברים. תופעות כמו שיטחיות, למשל, התבססו. שופטים חדלו לקרוא סיכומים לעומק, ולכן עורכדיין צעירים, שגם כך רצו לדרג על הכנות לעומק, חדלו להשקיע. ניתן ללמוד על המישר עורכדיין, על פי הספריה שלו – אם היא עשירה או לא.

● מה סירש „דברים השתנו?“ מה השתנה?

ראשית, קיים פער גדול בין ההכנסה של מישפטן בשירות המדינה ובין ההכנסה של עורכדיין פרטי. חלומם של מישפטנים רבים הוא שיהיו להם מישרים משגשגים כדי שלא יצטרכו להופיע בבתי-המשפט ויכולו לעסוק רק בהשקעות. זה לא נוח להופיע בבתי-המשפט. שנית – ולא נוח לי לדבר על כך – ישנם שופטים שלא היו צריכים לכהן בתפקיד זה.

● איך ניתן לטפל בבעיה?

הייתי מציע שיאסרו על חברי ועדת-המינויים לשופטים להיפגש עם מועמרים לשופטים. זה מבין אותי – הטלפונים והמהלצות העצמיות. (דפנה ברק)

יצחק אורפי:

„אני רוצה שהאפיפיור יירד על ברכיו!“

„קבל נא מחווה צנועה זו לזיכרם של כל אפיפיורי השנאה, החל בפיוס ה-12 וכלה בפאולוס הראשון, מאת בן העם היהודי, המצפה לראות את ממלא-המקום לובש שק וחוגר חבל ויורד על ברכיו לבקש מחילה מהעם היהודי הנרצח ומצאצאיו המסרבים למות.“

טכסט זה הוא הקדשה אישית, המופיעה בסיפור החדש של הסופר יצחק אורבובך-אורפי „הכלה הנצחית“ שנשלח בימים אלה לאפיפיור יוחנן פאולוס השני. אתה השתגעת – שאלתי את הסופר – אתה לא מפחד מתקרית דיפלומטית עם הוותיקן?

תקרית דיפלומטית בין מי למי? בין הוותיקן לכיני כאיש פרטי? את שואלת אם השתגעת? אם קראת את הספר את בוודאי מבינה את המהלך.

● **האם אתה מצפה שהאפיפיור יענה לך?**
אופתע אם זה יקרה, אבל אני מצפה שיעשה מה שכתבתי,

ספרים

שירד על ברכיו ויבקש מחילה.

● **ואתה מאמין שיש סיכוי שזה יקרה?**

אני לא מאמין שזה יקרה. קל יותר להשחיל פיל בקוף המחט, מאשר לצפות שהאפיפיור ירד על ברכיו בפני יהודי שלא נטבל. מאז שכפי את הנצרות על יהודי אחד מנצרת (לאחר מותו), הם נהנים לראות את היהודי מוקע על צלב ומתייסר. הלא עצם הקיום היהודי הוא כפירה ב„גאולה“ הנוצרית. ככל מקום שבו מתפוצצת מורסת האנטי-שמיות — גם בימינו אלה — אפשר למצוא את עיקבות „רת האהבה“.

● **סיפרת לי פעם שבביקורך בחו"ל אתה מרבה לבקר בקתדרלות. איך זה מתיישב עם הרגשתך?**

אני אכן מבקר בקתדרלות. ביום אני מתפעל מיופיו, אבל בלילה, בחלומותי, אני מעלה אותן באש, פחות או יותר, כפי שזה מתואר בספר.

● **לפי דבריך, אין סיכוי להוריד את האפיפיור על ברכיו, וכנראה גם לא יענה לך — אז מדוע לטרוח ולשלוח לו את הספר וההקדשה?**

כדי לגרום נחת-רוח לסבתא לבנה, בצינת הבור. הכלה הוצחית היא, בין השאר, קריאתה: „לכנסיה הנוצרית. (דניאלה שמי)“

שרה דורון:

„המחסור בסיגריות לא מטריד אותי יותר!“

בעיקבות הפירסומים על המחסור בסיגריות נזכרתי במי שנחשבה ל„מעשנת כבדה“ עד שקולה הצרוד מסיגריות הפך לסמל המיסחרי שלה — חברת-הכנסת שרה דורון. ה„ח“ כית מהליכוד הודיעה לאומה, לפני כמה

סיגריות

חודשים, שהיא הפסיקה לעשן. חזרתי אליה השבוע — כשהסיגריות אינן יורדות מסדר-היום הלאומי — והתעניינתי לשלומה.

אינני מעשנת כבר יותר משנה — שנה ומשהו. לכן המחסור בסיגריות איננו מטריד אותי.

● **את יכולה לשתף את הציבור בסוד ההצלחה שלך? נדמה לי שזהו הזמן האידיאלי עבור האזרח הישראלי להפסיק לעשן.**

האמת היא שלא הקשתי מחשבה לכך. המודעות שלי לעישון ולתהליך-הגמילה ממנו, היא אפסית כיום. כנראה שהרחקתי את הכל. מרגע שהחלטתי לא היו לי שום משברים. אין לי שום פטנט מיוחד להציע. צריך פשוט להחליט וזהו זה.

● **את מדברת בניהלך כליכך סוסית...**

נכון! אני מחזיקה סיגריות בבית עבור אורחים שלא יכולים להתאפק. לא עולה אפילו על דעתי לגעת בהן.

● **לאור מה שקורה בשוק הסיגריות בארץ, לא הרגשת איזה שביב של שימחה על ש„הפסקתי בזמן“?**

אני שמחה על שהפסקתי לעשן, אבל איני רוצה להישמע כמי שמטיפה מוסר. מי שרוצה — שיעשן (דפנה ברק)

שוש מימון:

„אשה מיזרחית אוהבת היתה מצילה את אסי!“

העתונאיות הופכות באחרונה לסופרות-צללים. עליזה וולך כתבה את סיפורה של לאה רבין. עשי וינסטיין כותבת את חייה של אופירה נבון. שוש מימון הפכה לסופרת-הצללים של מישפחת דיין הצעירה. היא התחילה בשלושה פרקים על חייה של קרולין לנגפורד והשבוע — תשובתו של אסי דיין. איך זה התחיל? שאלתי את שוש מימון. מי פנה למי?

קרולין החליטה שהיא רוצה למכור את הסיפור שלה. מאחר וכתיבת עברית זה לא הצר החזק שלה, שאלו אותי אם אני מוכנה להיות סופרת-הצללים שלה. המילה „סופרת“ מאוד מצאה חן בעיני והסכמתי.

● **היא סיפרה את הסיפור שלה בעברית?**

היא מדברת בצורה מאוד מצחיקה — כאנגלית המטובלת בסלנג עברי.

● **הפרק על הבן הקטן שלה, איך שהיא לא סבלה אותו ואיך העבירו אותו לקיבוץ לאנשים זרים, זיעזע אנשים רבים. איך הגבת לסיפור, כאם צעירה?**

הייתי בהלם מוחלט. אחר כך עשיתי מאמץ להבין אותה. אשה לא בשלה שנקלעה לאמהות מבלי להיות מודעת כמה זה כרוך.

● **מישפחת דיין הוזכרה בכמה שורות קצרות. מדוע?**

עיתונות

מشتי סיבות. קודם כל מישפחת דיין בשבילה זה לא מה שהיא בשבילנו. היא לא גדלה פה. ודבר שני, אחרי פירסום הפרק הראשון התקשרה אליה רות ריין ונופה בה, ולכן קרולין לא ריברה יותר על המישפחה. גם דברים שאמרה קודם לכן ביקשה שלא לפרסם.

● **כמו מה למשל?**

כמו העובדה שאסי ביקש לתלות תמונה של משה בחדרו של הילד אחרי הגירושין.

● **השבוע ראינו את אסי. ישבת גם איתו כמה שעות. שמעת את הסיפור שלו. האם תפסת צד?**

לא. אולי מפני ששניהם סיפרו את אותו הסיפור. כל אחד מהווית שלו. נכון שיש לי הודות עם הגיבור הטראגי של הסיפור שהוא אסי. הוא בפירוש לא פראייר, אלא גיבור טראגי עדיין-נפש. מה שהוא צריך זו אשה מיזרחית אוהבת ונטולת-גזקים בראש. אשה כזאת אולי תציל אותו.

● **למה לא קיבלת קרדיט על שני הפרקים הראשונים של סיפור קרולין?**

היה מי שחשב שהקוראים יחשבו כי קרולין כתבה את זה לבד, אבל אז חור אדם ברוך מחו"ל והוא עורך אינטליגנטי שידוע כי מי שמתעניין בקרדיטים יודע גם שקרולין לא יודעת עברית. אז הוא נתן לי קרדיט. (דניאלה שמי)

■ הצייר יוסף ליפסון הגיע לפתיחת תערוכתו של הצייר שאול זמרי בירושלים ודיבר על התערוכה הרטורוספקטיבית שהוא עורך לציון 40 שנות פעילותו. הוא סיפר שבאחרונה קיבל במתנה את סיפור האוטוביוגרפי של ידיו, המורטיקאי ליאונרד ברנשטיין, שעורך סנסציה בגלל הגילויים הרבים שבו על חיייהמין של המנצח. אחרי קריאת הספר התקשר הצייר עם ידיו ואמר לו:

הגיע בשלישית הוא התבשר שהנכד נולד. יום אחרי טקס ברית המילה הוא המריא לפרנקפורט.

■ אביהפצועים שימחה הולצברג ישב בחברת ידידים, ביניהם אשר ברנתן, שגריר ישראל בצרפת לשעבר, במסע דת-גרים ידועה. כשהוגש הארכל, הוא הסיר את הכיפה שעל ראשו ושם אותה בכיסו. כששאל אותו המיסעדר, שהוא ידיו, מדוע הוא עושה זאת, השיב

מוצא שלו. המארחים הסבירו שמפאת כבוד השר הוא חיכה עד שהשר יעזוב את המקום, למרות שבקטע שהוא נתן לא הציג את השר בצורה שלילית.

■ כשנשאל שגרירה החדש של בראזיל בישראל, אשרדל בל פינטו דה-אוליבאה, אם אין הוא מרגיש שהוא מחמיץ את הקרנבל בריורדו-נירו, השיב בשלילה, בעיקר בגלל סיבה כלכלית. הוא טוען שהמחירים בש-

■ אביטל וארט דה-ליר גוב, בעלי המועדון וילנ'נים בנידורק, המציאו שיטה יעילה ביותר להרזייה: המועדון להרד ייה מפקיד 1000 דולר בידי צד אחר ומתחייב להוריד מיסקל מסויים תוך זמן קצוב. אם יעשה זאת, יקבל את כספו בחזרה. אם לא, הכסף יינתן למאיר כהן נא.

■ הצייר עמירם שמיר אמר כי ברוך רפפורט, מפרשת הצעת-השחרר לשימעות פרס, הוא הרפורט הידוע מהפסוק אקספורט-אמפורט-רפפורט.

■ ג'ואן אדרי, גרושתו של חברה-הכנסת רפי אדרי, נזכרה השבוע בחוג חברים, שהתלוצצו על הצעתו של אדרי בעניין שירי-מולדת, שבעבר הוא שקל הצעה מקורית עוד יותר — היתר לשאת שתי נשים. ג'ואן אדרי לא פירטה אם הרעיון הועלה או ברצינות או כמהלל.

■ בגיל שכן 12 ו-18 אין בעיות: אלה השנים היפות בירח. כך הצהירה בווראות טלי

■ אגב, צמח והממונה עליו, אורי פורת, ייפגשו השבוע במונטה-קרלו עם מנהל הסלי וויזיה לשעבר טוביה סער. כל השלושה יהיו שם במסגרת פסטיבל-טריטל-טלוויזיה השני תי. סער, המייצג כיום לאחת החברות המתחרות על הזיכיונות לטלוויזיה בכבלים, כמעט ויתר על מונטה-קרלו המפתה. בכל רחבי הנסיכות לא נמצא עובד מקום-לינה. התפוסה במלונות היתה מלאה. לבסוף התפשר סער והזמין מקום בעיירה סמוכה.

■ קרול פולארד, האחות של ג'וזף פולארד, שבה לארצות-הברית כשהיא מעודדת מאוד מביקורה הקצרצר בישראל, עד שנטעה תיקווה מחודשת במישפחתה. במחשבה שניה, החליטה מישפחת-פולארד לבטל את תוכניתה לעזור רעש בקשר לזוג הכלוא, ולשוב לפעילות שקטה.

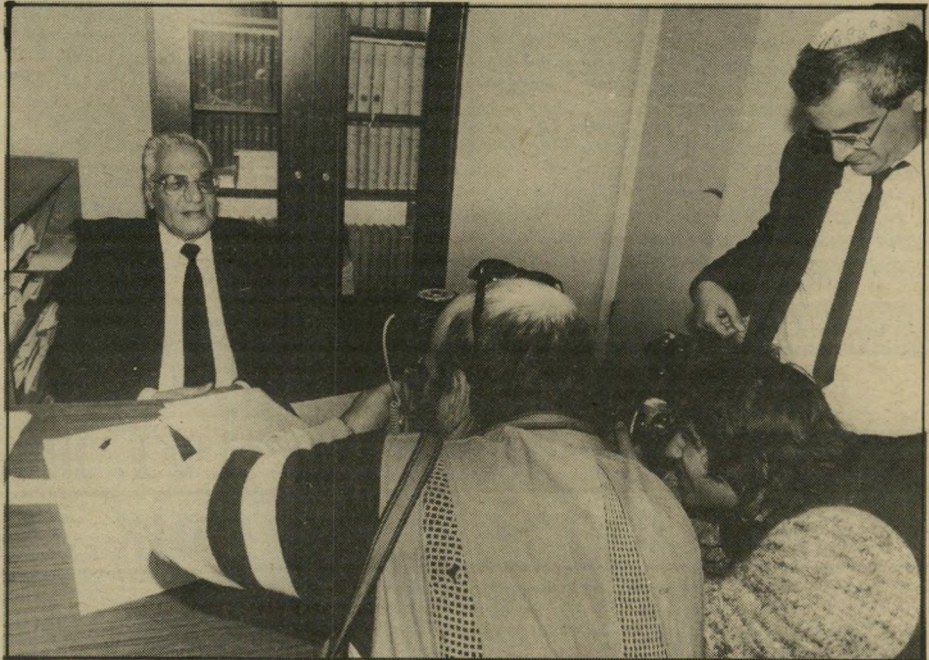
■ ביום החמישי האחרון, בד מן שימעות פרס, ישראל קיסר ועוזי ברעם ישבו והתיידינו בחדרו של ברעם במרכז

אורה הדצוג אשת נשיא-המדינה, מקבלת פרס-ציפורן שלו בתל-אביב. רחל זרנוג, סבתו של דוד ברק, שימשה במשך 20 שנה כסוכנת-ביט בבית-הנשיא בהרצליה, וטיפלה בארבעת ילדיה. אמו של דוד ברק, פנינה, הנאמנה לשושלת הנשיאותית ולמסורת המישפחתית, שימשה בימי-נעוריה כשמרטפית בבית-הנשיא.

מיפלגת-העבודה, כרי לברר אם הוא מתפטר או לא מתפטר, התני-הלו הימורים על כך בחרר הס מוק. רונלית רון, חברה פעילה במפלגת, טענה שברעם בווריא ימשש את איומו ויתפטר, והת-ערכה על הזמנה לארוחת-צהריים עם פעילה אחרת, הרד-ניצה שפירא-ליבאי. הת-ערבות אחת לא הספיקה לרונות, והיא התערכה גם עם אברהם כץ-עוז. עכשיו היא תילץ לממן שתי ארוחות-צהריים.

■ מודעה שהתפרסמה לא מכבר בעיתון, על תוכנית אינדי-ווירואלית להפסקת עישון בהת-כתבות, ציינה את מיספר-הטל-פון של הד"ר טוביה לרר. אולם במודעה חלה טעות, ותחת הקידומת של תל-אביב נכתבה הקידומת של ירושלים. אנשים רבים התקשרו, ולא הבינו מדוע הם נענים בכדיחה ובתשובה שלילית. כאשר הד"ר לרר התקשר עם המיספר הירושלמי, ענה לו הרב עמרם בלוי, הרב, שענה למרבית הפונים במילים

יעקב ברדיין שופט התעבורה המעורב בפרשת השוחד בבית-המישפט לתעבורה איפשר לארבעה צלמי-עיתונות לצלמו בלישכתו בבית-המישפט לתעבורה בתל-אביב, אחרי שלמני כמה ימים התנפלו ביריונים, שהועסקו על-ידו, על צלמי-עיתונות, כשאלה ניסו לצלמו, והיכו אותם. בתמונה: אבי הזאב, צלם חדשות (משמאל), שהוכה בידי הביריונים, מצלם את השופט ברדיין.

בועיה-הקרבן הם מרקיעי-שחקים, ולאדם אוהב-חיים כמותו מוטב שהוא יהיה רחוק מהקרבן. ■ **לאה רבין**, אשתו של שר-הביטחון, הולכת בעיקבות ננסית רגל. במסיבה לכבוד צאת ספרה כל הזמן אשתו היא אמרה את המישפט הבא: "מי שמצא לצידו של יצחק רבין יש לו הר כות להרגיש שותפות ומעורבות בכל מעשיו".

■ האמן יעקב אגם היה אמור לצייר דיוקן של הומרים יהודים גאון וירדנה ארזי במיסעדה תל-אביבית ידועה. כשנודע לארזי שגם עיתונאים הוזמנו לאירוע, היא הודיעה שהיא מבטלת את בואה. גאון החליט להציל את המצב והזמין את כל החבורה לביתו, לארוחה משותפת, ללא נציגי הממלכה השביעית.

■ נספח העיתונות בנידורק ברוך ("בובי") בינה, למד על בשרו כמה מסוכן לנסות להסביר את ישראל בימים אלה. הוא יצא להרצאה בסירקון, בצפון מדינת ניידורק, וכשחזר למלון החליק על הקרח ושבר את ידו. אולי משום-כך, ואולי בגלל המצב החמור מבחינת ההסברה הישראלי, גייס מישר-החוק את עזריה רפפורט לעבודה של חודשים כנספח-עיתונות מיוחד להסברת ישראל באמריקה. רפי פורט היה בעבר נספח-עיתונות בנידורק, ונחשב כמוצא ביותר בשעתו. רפפורט אינו מתכוון למלא את תפקידו במילחמה בחומר המתפרסם על ישראל ממילא, אלא בחדרת חומר אחר, חיובי יותר, לעיתונות.

הולצברג, שמאחר וחבריו אינם אוכלים כשר, אין הוא רוצה להביך אותם ולגרם להם אי-נוחות כשהם אוכלים שרצים בחברת אדם שומר-מסורת. הולצברג עצמו הסתפק בסלט ירקות.

■ החקיקן-שחקן טוביה צפיר נתן הופעה במסיבה שבין אור-חיה שר-החינוך והתרבות יצחק נבון. הוא חיקה אישים שונים, ורקות ספורות אחרי צאתו של השר הוא נתן גם חיקוי

"מה אתה כותב שעשית את כל הרברים האלה ב-50 שנה? הרי אתה מסוגל לעשות זאת ביום אחד".

■ מנחם גולן ובני-מישפח תו חגגו בתל-אביב את ברית המילה של נכדו השלישי, ניר, בנה של בתו הבכירה רות ובני-לה סרין קופר. גולן סיפר כי במהלך השבוע האחרון הוא חוד עק שלוש פעמים ארצה, כדי להיות נוכח בארץ בהולדת נכדו. אך הלידה אחרה לבוא, ורק כש-

הידיד לא הוזמן

"הרצוג" בסנדהאח לא יותר

ירחון-הערווה האמריקאי, פנטהאוז, מספר על מיקרה לא-נעים שקרה לנשיא חיים הרצוג בעת ביקורו בארצות-הברית בנובמבר האחרון. לארוחת-הערב הממלכתית לכבודו הוזמנו מכובדים על פי רשימה קפדנית. לנשיא עצמו הוקצו 14 מקומות. אולם כמה תורמים חשובים למימלגה הרפובליקאית תב-עו מקומות לעצמם, ועל כן ביקשו המארגנים מהרצוג להחזיר להם כמה מקומות. הרצוג סירב. בכל זאת לא נחנה: אחד מידידיו הוותיקים ביותר, הסנאטור פאט-ריק מונינהאן, לא הוזמן. "פאט" מונינהאן היה ראש המישלחת האמריקאית ב"א"ס, כאשר הרצוג כיהן שם כראש המישלחת הישרא-לית. לקטע זה של רכילות הוסיף ירחון-הערווה תכלום — לא של הרצוג, אלא של שימעות פרס דווקא.

פע, מיהר למנהל המוסקלי ה' שני, רמי לוי, ונתן לו את הור שלו.

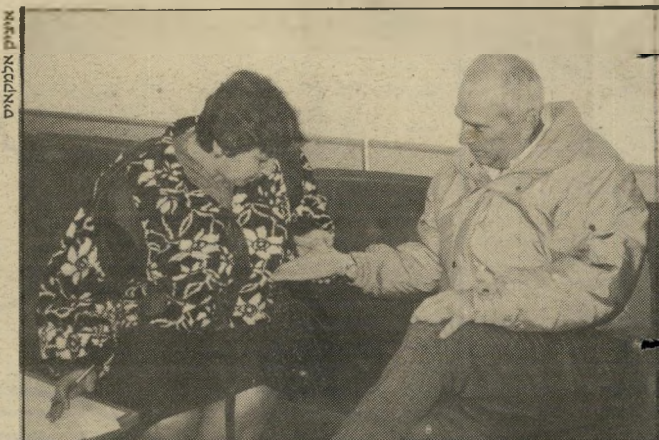
■ המפיקים משה יוסף, עזריאל אשרוב ואלי מנטי בר רכשו את הזכויות על המחזמר המפורסם הקוסם מארץ עוץ, והם מתכוונים להעלותו באמצע החודש הבא, בהשקעה הגדולה הרבה יותר מהצגת ילדים רגילה. מדובר בסכום של 60 אלף דולר. לצורך התפקיד הראשי, של דורותי, הם חיפשו שחקנית יפה, לא גבוהה מדי, בעלת מראה צעיר, שיוצרת גם

אתה יכול להמשיך לעשן, אבל העיקר שלא תעשן בשבת", סיפר ללרר שהוא חשב שמישהו רצה לסדר אותו, ופירסם את מיספר הטלפון שלו כדי שיטרידו אותו, כפי שקרה לו לא פעם בעבר. אחרי ששמע שקרתה טעות, הב' טיח להתייחס להבא לפונים בר' צינות, ולהפנותם לקידומת-ה' תל-אביבית.

■ זה קרה לירדנה ארזי וליהורם גאון במוצאי-השבת האחרונה, בהופעתם המשותפת, בקולנוע אסתר באשדוד. לקראת סוף הערב, כאשר שרו יחד את

גרי בילו מי שהיה מנהל בית-הספר למישחק "בית-צבי", שנבחר לא מזמן כמנהל "התיאטרון לילדים ול-נוער", זל בהתלהבות במסיבת-קוקטייל, שנערכה אחרי פרמיירה.

רפאל איתן השתתף בערב-ראיונות בקריית-מלאכי ו' מעניינת. כאשר המראיין איתן דנציג ערך הכרה בינו לבין מרואיינת אחת באותו ערב, בלה אמיר, שהיא קוראת בכפיד, הושיט לה רפול את ידו, ואמר: "טוב, אז תקראי!" אמיר, תושבת חולון, נשואה ואם לחמישה ילדים, היא תגלית של דנציג, המרבה להזמין לערבים שלו בזכות יכולתה להדהים אנשים בקהל ב"קריאותיה". את הפרטים שראתה אמיר בכפידו של רפול היא רשמה על פתק, והוא הניח אותו בכיסו. היא לא היתה מוכנה לספר מה ראתה לגבי אופיו, עברו ועתידי (אלה סודות אישיים שלו), אבל ניאותה לגלות פרט אחד: "בבחירות הקרובות מצפה לו הפתעה נעימה."

לשיר. שתי ילדות-שחקניות, דנה טיילור והדס קלדרון, נבחרו לתפקיד. אחרי שבוע של חזרות החליטו המפיקים שיש צורך בשחקנית בשלה יותר. סוכנות-השחקנים רודיקה אלי קלעי הציעה את ענת צחור. זו קראה קטע באזונייהם, ובו במקום הוחלט שהתפקיד שלה. את ההחלטה חיוק המנהל המוסי-קלי של המחזה, מיישה בלכי רוביין, שאישר את כישוריה של ענת גם כזמרת. מדובר במי שימה לא קלה — ביצוע שירה הידוע של גידי גארלנד, מעבר לקשת בענן.

■ על מזכירתה של המפיקה מרים עציוני, שרון, עברו

החנינה ונמרת של נעמי שמר, היתה הפסקת-חשמל. בחשיכה גמורה, בלי מיקרופונים, הם עמ' דו על הבימה והמשיכו לשיר. מיישה מהקהל כיוון לעברם פנס. גאון אילתר כמה מילים חדשות, ותחת לשיר, "החגיגה נגמרת" הוא שר "החשיכה נמשכת", וכך שרה גם ירדנה. הקהל הצטרף אליהם בשירה, ועם תום השיר הצליחו הסכנאים לסדר את עניין החשמל. בסוף הערב הזה עלה על הבימה ראש עיריית-אשדוד, אריה אזולאי, וכידו שלושה זרים גדולים של פרחים. אחד נתן לירדנה, את השני ליהורם. כאשר גאון הבין שהור השלישי מיועד לרוד קריבושה, אחד משני המנהלים המוסקלים של המר

חמי בן-עמי חגגה את יום-הולדתה ה-33 במסיבת-ענק שערך לה המלונאי אלי פפודו באוויה סונסטטה באילת. 120 חברים וקרובי-מישפחה הגיעו לאירוע, שקדמו לו הכנות של שבועיים. השימחה החלה ביום החמישי ונמשכה עד היום הראשון בבוקר, בהשתתפות מאות אנשים. באחד מריגעי-השיא, ניגשו אליה התכשיטן אבי סוויד (בתצלום מימין) ואיש-העסקים דני זייטוני, ותחת לנשקה, בחרו להיות מקוריים ולהבטיח שלא יישכחו במהרה, ונשכו אותה בתנוכי-אוזניה.

אבי סוויד, העולם הזה

בשבוע שעבר כמה ריגעי מבוכה. היא לא ידעה שרחל אטאם וברוך רודי, שניים ממשתתפי השלאגר הנוכחי של המישר, הם החחונה במסעדה הנדולה, הם זוג נשוי. שרון צילצלה למיספר שהיה רשום אצלה, ומסרה לא-טאס את לוח-ההופעות לחודש הקרוב. בתום השיחה חייגה שרון שנית, הפעם לברוך רודי, ולתדהמתה שמעה את קולה של אטאס. השחקנית-זמרת זיהתה את קולה, ואמרה: "מה קרה? הרי כרגע דיברנו". לא, אמרה שרון, אני צריכה את ברוך רודי, אולי התבלבלתי בחיגוי."

■ רק בני-מישפחה וידידים קרובים של האחים-הזמרים ארי שיק לוי ולוליק ידעו שאביהם, שלמה לוי, נפטר בשבוע שעבר, בגיל 80. במודעת-האבל ב' עיתון נכתב רק שמו של המנוח, בלי פירוט שמותיהם של אשתו וילדיו.

דפנה ברק, זוהר אהליאב ונעמי רון

חיים רומנו מטובי הגיטריסטים בארץ, הפתיע את חבריו כשהופיע בחתונת-חברים כשבידיו מצלמת וידאו משוכללת, והחל מצלם את החוגגים. למופתעים הסביר שהוא עוסק בצילום כתחביב. חברים שראו את התוצאות אמרו לו שאם יחליט לעשות הסבה מיקצועית, מובטחת לו הצלחה.

יפה ירקוני חזרה השבוע מהופעות באמריקה. באחת ההופעות, במיאמי, מטעם "ג'ואיש נשיונל פאנד", נכחו גם דליה לביא ובעלה צ'אק גאנץ, שהיו אורחי-כבוד. דליה, הנראית יפה מתמיד, קיבלה מתנה מייפה: ספר-השירים שלה. אחרי-כך הראתה לה ירקוני את אלבום-הצילומים שלה, שאותם צילם סמי בן-גד. לביא החמיאה ליזמרת: "את נראית בתמונות כמו ג'ואן קולינס, אלכסיס!"

לילה טוב למצוננים. לא חלום

מאת יהודית מאור

ללכת לישון כשאתה מצונן – סיוט לילה אמיתי.
אף סתום, חום, כאבי ראש ושיעול – נשמע מוכר?
יש מה שמקל על זה? עכשיו יש: "נומצין" – שיקוי
לילה להקלת תופעות ההצטננות.
היצרן: "טבע". לא להתחיל את החורף בלעדיו.

שיקוי לילה טוב למצוננים (נומצין טבע)

עוד כף יד רועדת המגישה לפה את כף
הסירופ... מעתה ניתן למזוג לכוסית בדיוק את
כמות הנומצין הדרושה, ולשתות אותו בנוחיות
המירבית. מוזגים... שותים... והולכים לישון.
המשקה הבא, יש לקוות, יהיה הקפה או התה
של הבוקר...

נעבור את החורף בשלום...

חברת "טבע", כאמור, היא העומדת מאחורי
בשורת שיקוי הלילה "נומצין". איך אומרים?
נקווה כי "יחד – נעבור את החורף בשלום".

את "נומצין" ניתן להשיג בכל בתי המרקחת
ברחבי הארץ ללא צורך במירשם רופא רק לעיין
בעלון לצרכן הנמצא בכל אריזת נומצין, על-פי
אישור משרד הבריאות.

תדמית ■

כוסית נומצין לפני השינה

אבל החורף הזה, זה הולך להיות אחרת.
הבשורה שייכת לחברת התרופות "טבע".
השיטה – כוסית "נומצין" לפני השינה, והלילה
המצונן ביותר יחלוף לו בשינה נוחה.
איך זה קורה? מפני ש"נומצין" הינו סירופ
מיוחד לשימוש לפני השינה, המקל על מכלול
תופעות ההצטננות המטרידות את עם
המצוננים, כמו אף סתום, נזלת, חום וכאבי
ראש. לאחר שנת לילה שבה קמים בבוקר עם
פחות גודש באף, עיניים יבשות יותר, והחשוב
מכל, מוכנים ליום הפעילות החדש – למרות
ההצטננות.

הידוש נוסף של "נומצין" הינה כוסית המדידה
השקופה המצורפת לכל בקבוק. כוסית זו
הופכת את נטילת השיקוי לנוחה ביותר. לא

דובים סובלים מנזלת? כנראה שלא. כל מצונן
כרוני יכול להעיד שעם נזלת קשה לישון שנת
חורף ארוכה ורגועה של ממש. בעצם, אפילו
מנוחת לילה אחת בלבד הינה בלתי אפשרית
כשהאף סתום, הנשימה קשה, החום עולה
והשיעול הטורדני וכאבי הראש מוסיפים את

הנומצין "נומצין" ולישון בשקט

ישלהם לסבל הכללי. אין פלא שסימני החורף
הראשונים כבר מעוררים בלב המצוננים
נענועים חריפים לקין...

מרים
בניחני

מזל החודש:

דלי

כאשר כוכב

מרקורי נמצא

בנסיגה קשה

להיות רגועים

עם תחילתו של חודש פברואר, כדאי להיזכר בתחזיות שהתייחסו לחודש זה. בפברואר משתנה מפת הכוכבים. המעבר של הכוכבים אוראנוס סטורן ומרס ממזל קשת למזל גדי משאיר את רישומו על כל אסטרוולוג. אם נוסף לכך את כוכב מרקורי, שנמצא בנסיגה כמעט כל החודש, קשה להישאר רגועים ושקטים.

גם מי שאינו עוסק באסטרוולוגיה מודאג בימים אלה מהתרחשויות במדינה, במיגד זרים חיוניים של המשק, בעיות בבורסה וב' עיקר אי-השקט והאלימות בשטחים הכבוי שים. כל זה התחיל, אומנם, בחודש דצמבר, אבל אז התייחסו לאירועים כאילו היו חד פעמיים וחולפים. עם הזמן נוכחנו שהעניין רציני הרבה יותר ועתיד לשנות את הפוליטיקה הישראלית.

לא ברור איך זה יקרה, אך במפה האסטרוולוגית בולטת התגברות האלימות בחודש

מבטא מחסור וכבר בימים אלה ניתן לחוש לקראת מה אנו הולכים. הבורסה, הבנקים וכל גוף אחר שקשור לכספים יהיו במצב קשה. לא הכל יקרה בחודש פברואר, אבל חודש זה יש לבורסה סיכוי רב להידרדר ולא רק בארץ. מחירי הדירות, שהיו גבוהים, יתחילו לרדת. אנשים יקנו פחות מכוניות ופחות מכשירים

יקרים. למזלנו ריכוז כוכבים בגדי, שהוא מזל חורמי וקר, מצביע על גשמים וקר. ומכאן שלפחות מים לא יחסרו לנו בשנה זו, ולמי המפות גם החורף הבא יהיה גשום.

כוכב מרקורי (תיקשורת), הנמצא בנסיגה, מערער את הביטחון והיציבות. הבילבול גובר ואיבוד השליטה עלול להביא להתנה

תנות, אומנם בקצב איטי, אך כבר עכשיו אפשר לחוש בשינויים הצפויים. חודש נובמבר 1988 ידגיש בצורה ברורה יותר את הכיוון שאליו אנו פונים, וכיוון זה אינו מעודד. סטורן ואוראנוס וכוכב מרס שעוברים למזל גדי בימים אלה מסמלים את התקופה שלקראתה אנחנו פונים. הגדי

גות שתשפיע לרעה על ציבור גדול. במיוחד אם ציבור זה קשור לכספים, לביטחון או לכל נושא חשוב אחר. כל רבע שנה נמצא כוכב מרקורי בנסיגה לתקופה של שלושה שבועות. על פי רוב זה משפיע על תיקשורת, תחבורה ועל שאר השטחים שאליהם משויך מרקורי.

בתקופה זו אנשים מאבדים חפצים חשובים, תעודות, מוסמכים וכספים. יותר מתמיד יש בעיות במכונית, גניבות, תקלות או אף תאונות. כאשר מרקורי בנסיגה רצוי שלא להתחיל בקשרים. לקשרים מסוג זה אין סיכוי רב להאריך ימים, כיוון שהם נבנים על בסיס לא יציב. לא מומלץ לקבוע תאריך לנישואין או להתחיל בעסק או בכל

כוכב מרקורי מערער

את הביטחון והיציבות

וגורם לבילבול

לאיבוד שליטה

לתקלות ולאובדן

פרוייקט חדש. עדיף לחכות עד שמרקורי יימצא במהלך ישר.

תופעה נוספת הבולטת בתקופה זו היא ריבוי הדברים שמתקלקלים בבית. אביזרים חיוניים כמו טלפון, מכשירים חשמליים או אינסטרומנטים יוצאים מכלל פעולה בתקופה זו. בהתייחסות לכלל – הקונסטלציה של הכוכבים אינה נוחה והיא יוצרת מצבים שישפיעו על ציבור גדול. נפילת הבורסה (עוד לפני נפילת המניות הבנקאיות) התייחסה כשמרקורי היה בנסיגה. מכאן אפשר להסיק שהנסיגה של מרקורי מסמלת התייחסות של תקופה לא קלה ולא קצרה, ואולי אף המשך למה שקרה בחודש נובמבר 1987 בעולם הכלכלי. בטווח המידי מרקורי נמצא רק שלושה שבועות בנסיגה, אך למה שקרה עכשיו תהיה השפעה לטווח ארוך.

הסבב הכספי, שהשתפר לאחרונה, הופך שוב להיות בעייתי. השבוע חשטרכו להיות זהירים בהוצאות. מכונים עליו להתקלקל או שתאכל צו להוציא כספים באופן לא צפוי. מבחינה זו יהיה זה שבוע מאוד לא נוח. בתחום הרומאנטי הסבב אינו פשוט. היכריות שהיו לכם באחרונה מאכזבות וקשר ישרן וסמוע, שופי סק למשך זמן מה, חדר עכשיו ומשך זמן מה, אין זה הזמן המתאים לחידוש. בי מסיק דים מעלי מים מכס מידע חשוב. עמדו על זכותכם לדעת.

תחשו בעייפות ובלאות. לאחר מכן שוב יהיה קל יותר. בימים אלה שולטת הרומאנטיקה טיקה בחיכם, אך את מי שבהם אתם מעוניינים אינכם מצליחים להשיג. היכרות חדשה יכולה להיות חשובה לעתיד, אלא שאי-הבנה וציפיות מופרזות יביאו אתכם להחלטה מהירה ומטוענת. זה הזמן לנתק קשרים ש' אינם יציבים, כדי לפנות מקום לקשר בריא יותר. הוצאות כספיות מתאזנות בין ה-10 ל-11 בחודש.

מצב הרוח וההרגשה אינם טובים. הבריאות מע' סיקה אתכם וכדאי לנשט לבדיקה ולטיפול. לסרוח זאת אין מי שיחליף אתכם בעבודה ואחם לוק' חים על עצמכם משימות נוספות שבקושי יש בכור חכם לעמוד בהן. נסיעה שמתוכננת ל-12 או ל-13 בחודש עלולה להתבטל. המלפון או מכשיר חשמלי חיוני עלולים להתקלקל. בגלל הצורך להשקיע ב' חקונים יגדלו גם ההוצאות הכספיות. כספים שאינם שייכים לכם ישרות עלולים לרום למריבות קשות בין בניהמישפחה.

יש מי שחותר תחתכם בעבודה. הדבר גורם לבעיות. קצת קשה להתגבר על הקשיים. בעיות יתכנו גם במס' גרת המישפחתית וזה יוסיף להרגשה הלא נ' חח שלכם בימים אלה. זהו שבוע מסוכן בדר' כים. הכל נוטים להתפ' רץ ולהזוג בחוסר זהיר' רות. אתם פועלים ב' השפעת דחפים ולכן עליכם להיזהר שיבע' תיים. ברומאנטיקה – שקעתם בתיסבוכת. מנישות שתתקיימה – 10 או ב'11 בחודש תהינה מאכזבות.

תתכן הצעה מעניינת בעבודה. אל תמהרו לענות. יש לשקול היטב ולהמתין שבועות מיספר, כדי שתוכלו לראות את התמונה ב' תר בהירות. ידידים, שעותם דרושה לכם, יאכזבו. כדאי לומר להם בלוי את דעתכם. בכל הקשור לכספים מצבכם לא קל. נדמה שאיבדתם שליטה. לא כדאי לקחת סיכונים, אך בקרוב שוב יהיה קל יותר. בתחום הרומאנטי אתם מסתבכים בגלל מסר כפול שמשרד לכם ב'יהאז.

שינוי במקום-העבודה עולה עכשיו על הפרק. חודש פברואר אינו מתאים לחתימה על חוזה או להתחייבות מכל סוג. לכן לא מומלץ לרכוש דירה בימים הקרובים. מוסלך לדרות כל קנייה משמעותית. עבודה חדשה סר צעת לכם אך דרש מכס לבדוק היטב אם לא קיים פרס שמעלימים מכס וע' ירום בשלב מאוחר יותר לבטייה. בתחום הרומאנטי כדאי שלא תמהרו לבצע שינויים. היכרות חדשה תהיה מאכזבת. בתחום הבריאות עלולות להיווצר בעיות. אל תזניחו.

הבריאות אינה טובה. אתם נוטים לסבול מבעיות באיזור הבטן או הגב וכדאי שתנסו למצוא דרך לספל ב' עייה. היא לא תחלוף ללא טיפול. שיחות עם בניהזוג או עם אנשים שדעתם חשובה לכם, יתבססו על אי-הבנה בסיסית. אם חשוב לכם שיקבלו את הצע' תיכם, כדאי שתסכימו לווייתורים, אף אם נד' מה לכם שזה עניין של כבוד. בעיות בריאות במישפחה בעיקר של הורים מבוגרים בין ה-10 ל-11 בחודש.

הקאריירה מאוד חשובה לכם עכשיו. תהיה לכם הודמנות להתקדם, אך תסרכו לעבוד קשה ולהצדיק את הציפיות ש' חולים בכס. עניינים א' שיים ספריים לכם לחפ' קר. ההתלבטויות אינן פשוטות. אף אין זה הזמן לתק, לחדש, להתחיל או לסיים קשרים. עכשיו כדאי לשטור על 'הקיים' כל צעד דרסטי יכול להר' אות באור אחר בעוד שלר' שה שבועות. בכספים עדיין המצב לא טוב. חשבונות שנספחים אינם נכונים. מעויות בבוק דורשו ב'דיקה מדוקדקת.

מחילות ביניהם לבין ב'יהזוג. קשה למצוא פתרון. קשר שהופסק זקוק לחידוש. לא הוכלו לסבול זמן רב את הפרידה שמקשה ומעיקה עליכם. הבריאות אינה טובה, בעיקר ב'12 בחודש יתכן שהבעיה אינה פיסי' מילד וחשוב שתמצאו משהו שיוכל להקט' וליעץ לכם. ידעה מס' חת מארץ אחרת תשפר את מצב-הרוח. כדאי לש' קול נסיעה. אך לא כדאי לתכן עכשיו, אלא מאוחר יותר. אתם סובלים מבעיות בעבודה-מישהו מנסה לעכב אתכם.

בעיות כספיות ממשיות להציק לכם. השבוע עומד בסימן של הוצאות לא מתוכננות ורוזנו על כך שקיפחו אתכם בכל מה שנוגע לכספים. ענייני מגורים דורשים ה' קעת כספים וזמן, כדי לשפר את התנאים ש' בהם אתם גרים. חפצים יעלמו בתחום הבית. סיכוי קלוש למצוא אר' תם בימים הקרובים. עיפיות והרגשה לא טובה בחודש-10. יתכן שכדאי לקחת פסק-זמן לכמה ימים, ולהתרחק מהכל.

עומס-העבודה כמעט ממום אתכם. מצב הבר' אות גם הוא אינו טוב. אתם זקוקים למנוחה. אולי כדאי לצאת לחופשה, אבל לא להרבות בנסיעות. כדאי שתתחשבו במסקו אחד שבו תוכלו להיות מחבר' חם ועידודם של ידידים או קרובים. סכסוכים עשוי' להגיע ב'17 או ב'18 בחודש, אך נראה שמקשה לכם להיות מכ' מבלי לתת חלק לזקוקים במישפחה. את הדבר לא כדאי, משום שיתכן ולא תקבלו את כספיים בחורה. בתחום הרומאנטי צפויים לכם ניתוק או פרידה זמנית.

עם בניהמישפחה מכבידים ב'10 עד ה'11 בחודש. אתם שרויים במתיחות רבה בגלל בעיות בעבר' דה. סיכסוך שהיה מוסתר הופך להיות גלוי. עליכם לעמוד על גלוי. כן שהממונים או הע' מיתים יבינו עמדה גלויה. במאבק תהיו אתם המנצחים. חופשה קצרה דרושה לכם. כדאי לחשוב ולתכן נסיעה לחו'ל, אך לא לפני תחילת החודש הבא. אתם ממחרים לבעוס על בניהזוג וזה יכול להביא לניתוק.

רחל מרחלת על כל העולם

משחקת את האמא

גליה ישי ואריאלה רובינוביץ, שתי שחקניות ג'ינג'יות, משתתפות עכשיו בהצגה, בכל ערב הן נוסעות הביתה אחרי ההצגה, זאת אומרת כל אחת לבית שלה, אבל בדרך הן מדיברות על זה שלשתיהן אין רומן טוב כבר חודשים רבים.

ככה לילה אחד הן נסעו להן, גליה ישי נהגה במכונית ואריאלה המשיכה לספר לה שאין כל כך הרבה גברים המוצאים הן בעיניה, ואז פיתאום, ממש לידן, נעצרה ברמזור מכונית מסוג משוּבּה ובתוכה שני חברים, שמבעד לזכוכית החלון נראו שווים התייחסות. כפי שקורה לפעמים, התחילה שיחה ממכונת למכונית. היא הסתכלה טוב־טוב בשני החברים, ומיד ראתה שאומנם הם חתיכים ועושים רושם נחמד, אבל מה — צעירים מדי בשבילה. לעומת זאת הם היו בריוק בגיל המתאים לאריאלה. שני החברים שאלו את גליה כמה היא מסתכלת והיא, שאומנם קצת נעלבה מזה שלא מזהים אותה, נכנסה לתפקיד והרביצה את מיסחקייה. „אני אמא של הבחורה הצעירה והיפה הזאת, שיושבת לידי במכונית. היא כליכך צעירה, שאני תמיד מלווה אותה הביתה, וכשראיתי אתכם חשתי איהו בחורים נחמדים וכמה נחמד יהיה שתכירו את הבת שלי.”

שני החברים מאוד התרגשו מהאמא הדואגת לבתה, יצאו מהמכונית וראו את אריאלה היפה. הם לקחו את מיספרהטלפון שלה, ואחד משניהם, אבי, טילפן כבר למחרת לאריאלה. עכשיו הם חברים.

גליה ישי עסוקה בהצגה, אבל כשתתפנה, היא תהיה מוכנה לקבל הצעות לשחק אמא מוראג ולמצוא חתנים לבחורות צעירות ויפות. לא, היא עוד לא יודעת מה יהיה המחר של ההצגה הזאת.

דנה סטיינה
הריון בחודש השני

תינוק עם כרטיס־טיסה חנים

תגידו לי אתם, למה בחורה יפהפיה בת 24, הנמצאת עכשיו בשיא הקאריירה שלה כדוגמנית מצליחה בפאריס, צריכה פיתאום תינוק?

גי פולום ובתו אלכסנדרה
רומן יפה

חשבתי וחשבתי וחשבתי, והגעתי למסקנה שממש אין סיבה לדבר כזה, מלבד, אולי, קינאה. מה זאת אומרת? זאת אומרת שלפני כמה שנים התגרשו חוזה לוי וג'י פולום. חוזה נשאר בארץ, וג'י נסע לסיפול־גמילה בקנדה, ואחר־כך הגיע לאיטליה, ושם פתח, ביחד עם אביו, מיפעל לבגדי־עור. הוא גם הכיר שם דוגמנית צעירה, תוצרת הארץ כמובן, בשם דנה סטיינה. פולום הצעיר, שכבר יודע מזמן שהנשים הכי נחמדות בעולם הן הנשים הישראליות, התאהב בדנה. עבר קצת זמן, וגם דנה התאהבה בו. ומאותו הרגע ממש, כי שמרויות מהרומן הזה זה חברות־התעוּפה המטיסות בתוך אירופה. היא טסה אליו, והוא טס אליה, וחוזר חלילה. הרומן בין השניים היה יפה, וסיפק את שני הצדדים. אבל — כמו תמיד יש „אבל” — באישהו מקום התעניינו שניהם, גם דנה וגם גי, כמה שקורה לגרושתו של גי, חוזה לוי. ומה עושים כשמתעניינים בחו"ל כמה שקורה בארץ? קוראים את העולם הזה. ושם הם קראו לא־מזמן שחוזה לוי היא בהריון, והיא נורא מאושרת. אני לא יודעת איך החדשות הללו השפיעו על דנה ועל גי, אבל עובדה היא שדנה היא בהריון, בחורש השלישי. היא ממשיכה לטוס לאיטליה, וג'י ממשיך לטוס לצרפת. אני לא יודעת כמה זמן היא תוכל להמשיך לטוס, אבל אם היא תטוס עד הלידה, יכול להיות שלתינוק או לתינוקת יהיה כרטיס־טיסה חופשי לכל החיים. כדאי לחשוב על זה.

...לא לרחם כלל

לא מזמן סיפרתי לכם סיפור די עצוב על ריטה ואילן שובס, שהיו זוג נודע במסיבות, ואיך באחד הימים אילן חזר הביתה והודיע לריטה שהוא מצטער, אבל הוא פשוט מאוהב בקצינת צה"ל צעירה ויפה בשם אוראל זרביב.

אחרי שבועיים הוא שכר לעצמו דירה במלון יס"ח בתל־אביב, והביא לדירה את אוראל. מאז

סיפור פשוט. האיש גר במקום אחד, עובד במקום אחד, וגלי גרה במקום שלישי. נזו אז הם החליטו שמקום־המפגש ביניהם, איזה פעם או פעמיים בשבוע יהיה... אתם מנחשים?... מקום רביעי. אומנם, פעם בשבוע לפחות הוא מגיע לביתה של גלי, אבל בשאר הימים פשוט אין לו זמן מפני שהוא במשך חצי מחייו בדרכים. אז גלי, כדי להבין אותו, לוקחת את המכונית שלה ונוסעת לראות אותו, והם יושבים שעה־שעתיים ואומרים אחד לשני מילים של אהבה.

במקום הכל יודעים כבר שיש איזה סיפור בין השניים הללו, וגם כמה אנשים בתל־אביב ובחיפה ובירושלים.

גלי עזרי

הבדל ביני ובסבב המישפחתי

הברל הגילים ביניהם, ולמרות ההבדל במצב המישפחתי. מאז שהם התאהבו, הם נפגשים. אבל גם זה לא

מקום לאוהבים

זה סיפור־פצצה. אם אכתוב אותו, כל הארץ תרחש ותעלה עשן. אבל אני לא יכולה. לא־יש הוה, המאור מפורסם, יש אשה וילדים וקרו־ביי־מספחה ושכנים, ואני פשוט לא יכולה לעשות לו את זה. אני צריכה שהאשה החוקית שלו תקבל שכר־לב, או שהילדים שלו יתביישו לצאת מהבית בגללי?

בקיצור, אין סיפור מלא. לעומת זאת חלק אחד תקבלו ממני.

החלק האחר היא הזמרת היפה והנחמדה גלי עזרי. כבר הרבה חודשים ששמה של גלי לא נקשר לשמו של שום גבר, בענייני אהבה, לפחות. זה הראיג אותי קצת, והתחלתי לשאול שאלות. רמזו לי שמכיוון הדרום אפשר לקבל מידע. שלחתי לשם איש מקומי, והוא הלך ביום השישי וחזר עם הסיפור.

איש אחד, בכיר מאוד, התאהב בגלי עזרי לפני כמה חודשים. גם גלי התאהבה בו, למרות

בלי אשה, בלי בית ובלי מחשב

שאלות. בין השאר תמהה מדוע הסיפור אינו מתפרסם. הבעל, שהתחיל כנראה להאמין בסיפורים של עצמו, הסביר שיש בעיות קשות עם הצנזורה, אבל השקט אותה ואמר שהעניין נמצא בטיפול המערכת. והחיים המשיכו להתנהל במערכת כפולות, עד שיום אחד זה קרה.

זה היה בצהריים, כפתיתה של מיסערה ירושלמית, שאליה הגיעו עיתונאים רבים כדי לחגוג, ואיתם בא גם העיתונאי שלנו, צמור מאור־מאור. לחברתו. בעודו יושב שם ומבלה, עברו בסמוך אשתו ושתי בנותיו. האשה הבחינה במכוניתו של הבעל שחנתה ליד המיסערה, שמנה שהוא בעיר, והחליטה להפתיע אותו. היא רק לא ידעה עד כמה.

כשעצרה לעבר המיסערה, הבחינו בה עמיתיו של העיתונאי וניסו למנוע ממנה להיכנס פנימה. אך היא, שלא חשדה במאום, התעקשה ונכנסה. היא ניגשה אל בעלה במאור פנים, חיכה אליו, בירכה אותו לשלום, ואז הציעה שילכו ביחד הביתה.

כאן התערבה חברתו של העיתונאי, קמה ממקומה ואמרה לאשה: „הוא לא אוהב אותך יותר, הוא איתי עכשיו!” האשה הנדהמת עוד לא הספיקה לסגור את פיה הפעור, ובעלה קפץ גם הוא ממקומו ואמר: „זה נכון, אני לא אוהב אותך יותר, אני לא רוצה לחיות איתך יותר!” מובן שברגעים אלה עמדו סביבם כל באי־המקום.

הבעל לא שב הביתה ונאלץ לשכור לעצמו דירה אחרת למגורים. אך בינתיים נשאר קרוב מכאן ומכאן. הגרושה הבלתי־חוקית שלו עזבה אותו, אשתו החוקית לא היתה מוכנה לתת לו כמעט שום דבר מהבית, ואף לא את המחשב, כלי־העבודה שלו, סירבה להוציא מהבית וטענה שהבנות כבר התרגלו אליו, ושכדאי שירכוש לעצמו מחשב חדש.

לסיפורים מירושלים לוקח, כנראה, הרבה זמן עד שהם מגיעים לתל־אביב, אבל כשהם כבר מגיעים...

הסיפור הזה קרה לעיתונאי ירושלמי די ותיק. האיש עובד בעיתון מכובד, שבו יש לו משרה מכובדת. היתה לו גם מיספחה מכובדת, בית מכובד, אִשָּׁה מכובדת ושתי בנות נחמדות.

החיים התנהלו על מירמנוחות, כשהעיתונאי חוטא מפעם לפעם במהלך עבודתו עם נשים אחרות. אבל שום דבר רציני, תמיד היה חוזר הביתה לחוקית שלו ולשתי בנותיו הקטנות. החוקית, כרגיל בסיפורים האלה, לא חשדה בכלום, והאהבה שרתה בבית.

עד שיום אחד, וזה קרה די מזמן, התאהב לו העיתונאי בירושלמית אחרת, גרִיִּישָׁה. הפעם הוא ממש נפל, וכמו רוב הבעלים במיקרים דומים, התחיל גם העיתונאי להמציא תירוצים מתירוצים שונים כדי להסביר לאשתו מדוע אינו שב הביתה בשעות המקובלות.

לימים התארך הרומן והעמיק, והעיתונאי היה זקוק לתירוצים מאור־מאור רציני, משום שהוא פשוט חדל לבוא הביתה במשך לילות שלמים. רימיונו עבד שעות נוספות, והוא המציא את הסיפור הכי מוצלח בעולם. הוא הסביר לאשתו שהוא עובד על פרשה ביטחונית מאוד גדולה, המאלצת אותו לנדוד ברחבי־הארץ, ולכן להיעדר מהבית לעיתים קרובות. האשה לא חשדה בתהלתה, ובכל פעם שהבעל־העיתונאי היה בא הביתה, היתה היא מקבלת אותו בשימחה ובכשון ומפנקת אותו בתמורה על הזמן הקשה שעבר עליו בעבודה המפרכת.

כך עברו ימים רבים, שבמהלכם העמיק הרומן הסודי בין העיתונאי לגרושה. וככל שעברו הימים התחילה החוקית פחות ופחות להבין ואף שאלה

הם חיים להם בקומה גבוהה מול הים, אוהבים ומאשרים.

החברים של בניהו־זוג שובס — ויש רבים כאלה — אינם מאושרים מזה. פשוט לא נעים להם כל הסיפור, שאליו מבוסס וריטה נשארה עם שני הילדים, בלי איש, כשבליבה מועקה גדולה ועלבון. אז, אשת בשורות אני לכם היום. תפסיקו לדאוג, ריטה בסדר גמור.

כבר לפני שבועיים ראיתי אותה במיסערה עם רוני שטן, תעשיין גרוש בן 40. הם ישבו במשך שעות, ואני הסתכלתי בהם וניסיתי למצוא איזה סימן שוו לא סתם ידידות, אלא יותר מזה, אבל אני מוכרחה להודות שלא ראיתי סימנים כאלה. אבל ממש אתמול, כשהייתי באילת, הסִי־תכלתי סביב לראות אם יש איזו אהבה חרשה, ואז

רוני שטן

בלי חיבוקים ונישקות

ריטה שובס

יש רומן

ראיתי את ריטה ואת רוני. נו, אז אומנם לא היו חיבוקים ונישקות, אבל כל אחד מבין ששני אנשים לא נוסעים למלון לאילת מתוך ידידות בלבד. אבל כדי להיות בטוחה, התלבשתי על אחד השפוינים שלי ושלחתי אותו לחרחצת קצת. חזר אחרי חמש דקות ואמר לי: „את לא יודעת שיש ביניהם רומן? אז את היחידה שלא יודעת!” עכשיו אני יודעת, וגם אתם יודעים, ותפסיקו את הרחמנות המטומטמת הזאת על נשים שהבעל עוזב אותן. יש נשים, שאחרי לכתו של הבעל מתחילות לפרוח.

החברה להתפשר עימו, וכספמבר אותה שנה קיבל רפפורט 150 מיליון דולר ויותר על התביעה, שהיתה בסך 1.5 מיליארד דולר. עורך־הדין שייצג את פרטמיה בבית־הדין המיפוט בניו־יורק היה ויליאם קייסי — שהפך אחרי־כך ראש הסיי־איי־איי. קייסי, דמות מרכזית בשערוריית איראן־קונטרס, מת בינתיים. רפפורט המשיך מאז בעיסק־נפט, ויש לו השקעות בגאבון ובתאילנד. בי 1982 רכש בית־זיקוק באנטוורפן, וכן רכש 7.5% ממניות הבנק של ניו־יורק, והחל בקידוחי־נפט בטקסאס.

ראש

הסיי־איי־איי

היכרות של רפפורט עם קייסי הועילה מאוד, כאשר ביקש משרד־המיפוט האמריקאי, שברק את ההצעה להקמת צינור־הנפט העיראקי, חומר מן הסיי־איי־איי על רפפורט. רפפורט נפגש לארוחת־צהריים במיפודה מפוארת בושינגטון עם קייסי. התיק על רפפורט שהעביר הסיי־איי־איי לא כלל את פרשת־השוחר האירונדנסית ועוד פרשות, טוען העי־

תון. חברת "בכטל" פנתה לרפי פורט בתיווך איש־עסקים יפאני, שהציג אותו כבעל השפעה רבה בישראל.

בכטל ניסתה מזה שנים לממש את תוכנית צינור־הנפט העיראקי, ונתקלה בקיר אטום, מול דרישת עיראק להתחייבות כספית ישראלית שלא לפגוע בצינור. בהתאם לניו־יורק טיימס ולוושנגטון פוסט, ראתה בכטל בי 1984 כי בלי השגת התחייבות ישראלית לא תסכים עיראק לגשת לדיון בתוכנית. מייד אחרי הבחירות בישראל ומינוי פרס כראש־משלה נחתם החוזה בין בכטל לבין רפפורט, ואילו וורברט ולך נבחר כעורך־דינו של רפפורט בושינגטון. ולך היה כבר פעיל בישראל, בעיסקי חברת וואדסוואק האמריקאית, שרכשה מופעל בכר־מיאל (בעזרת אדוארד מיי השיגה חברה זו חוזה גדול לאספקת מנועים לצבא האמריקאי ושלמה לזולל ואחרים עמלות של 10 מיליון דולר על השגת החוזה. אחרי־כך רכשה מופעל בכרמיאל בשם כרמו. שייצר עבורה את המנועים. ולך ומיי ביקרו בישראל ונפגשו עם פרס ואחרים).

ולך נבחר בגלל קשריו עם מיי, שהיה אמור לטפל בצינור למרות תפקידו כשר־המיפוט, שכן שר־החוץ ושר־הביטחון היו שניהם בעבר מנהלי־בכטל, והדירו עצמם מטיפול בנושא.

שבועיים אחרי חתימת החוזה (החתימה היתה ב־16 ביולי 1985) קיבל רפפורט מיכתב מפרס, ובו הכריזה כי ישראל לא תסגור בצינור־הנפט. לאחר מכן כתב ולך את המיזמר למיי, ובו קבע כי בין היתר יהיה צורך בשוחר של מיליון דולר ל"איש־רשות ישראלי", כשהכוונה היא לפרס.

יתרון קטן נוסף שיצא לרפפורט מהכרתו עם שווימר הוא שנכנס כמה עסקים עם עדנאן חאשוקג'י ירדני ושותפו של אל שווימר בעיסק־הנפט הישראליים לאיראן. יש הטוענים כי גם שווימר, ירדני של פרס, היה קשור לפרויקט הצינור העיראקי, אבל לא הצלחתי למצוא לכך ראיה מוצקת. שווימר טוען כי פרס מכל עסקיו למרות זאת הוא ממשיך לפעול בחברת־מימון בלונדון, ואף היה במשא ומתן עם שבתאי בלמנוביץ (כוכן) לרכישת שטח־היתר של זאיר.

הפרשה כולה דומה לקצה קצהו של קרחון הבלט מן הים. אילו היה מדובר בחקירה בישראל, לא היו סיכויים כי נדע מה היה. מכיוון שהחקירה היא באמריקה ויש בקונגרס רבים יש להם עניין להפיל את מיי, הרי שהאמת תצא לאור, ועימה חלקם של הישראלים בפרשה.

נלסון

ראיתי את נלסון ברג־השבר. זה היה נלסון אחר. זה עתה חזר מן השבי המצרי, שבו סבל נוראות. סימני־היכר שלו — הזקן, הלבוש הסגוני, שימחת־החיים השופעת — נעלמו. הוא היה קירח, רזה, מבוהל, תשוש לחלוטין.

זה לא היה נלסון האגדתי. זה היה רפי אילון, לשעבר רוזנוווייג, צעיר שהיתה לו ילדות קשה, שאיבד עין. אדם למוד־סבל. בכלל המצרי עונה. אחרי שהות מורט־עצבים שם, וחוויה נוראה בדרך הביתה, נמסר בידי השב"כ, נחקר בתנאים קשים, ועמד לפני מיפוט ישראלי על כניסה לארץ אויב. זה היה יותר מדי.

במשך כמה ימים טיפלו בו, עודדנו אותו, רשמנו מפני את הזיכרונות המדכאים, שיחררנו אותו מן הסיט.

הוא חזר והיה לנלסון, שוויצר, אכסטרורט, חובב־חיים, סמל החיים הטובים, איש בעל חוש־הומור שופע, מוכן תמיד לתעלולים. במשך הזמן הפך אגדה חיה, האיש שסימל את אילת, מר טאבה.

אך גם כאשר ראיתו בשנים שלאחר־מכן, כאשר שתיתי עימו בירה ב"סאלון" שלנו, כאשר שכבתי על החול בכפר שלו — גם אז לא השתררתי עוד מן ההרגשה שנלסון זה שלפניי אינו אלא שחקן המשחק את תפקיד חייו, אדם המסתיר מתחת למעטה של רינה וצהלה את האיש האמיתי, העצוב, המלנכולי, הפגיע, החושש מפני הבדידות.

מכל היצירות של נלסון, נדמה לי שהיצירה העיקרית שלו היתה נלסון עצמו. הוא פשוט המציא אדם ונכנס לתוכו. האדם אשר הציבור הכיר אותו, שהופיע בטורי־החברה של העיתונות ובכרוזות־פירסומת.

אך היה נלסון האמיתי! הוא אדם ממצוי לעצמו דמות חדשה, האם דמות זו אמיתית! הרי היא עונה על צרכים פנימיים, משקפת מאוויים נסתרים. מבחינה זו, היא אמיתית.

★ ★ ★

כאשר הכרתיו, היה כתב־מזדמן, מלח־מזדמן. מכיוון שנמשך לאילת, מינינו אותו ככתב העולם הזה שם. לאחר מכן, כשבאה לו ההזדמנות לנסוע למיזרח הרחוק, ביקש לכתוב עבורנו כתבות ולדווח על התרשמויותיו, בחוש־ההומור הצב־ההפלמחניקי הרגיל שלו. בישראל של אז, של שנות ה־50, הסגורה, הקלאוסטרופובית, התקבלו דיווחים אלה יפה.

ואז, ב־1957, בא לו הרעיון להישאר באוניה הדנית בריגטה טופט, שהיתה שכורה בידי צים, אך שהניפה דגל דני. היא היתה אוניית־מיבחן — האוניה הראשונה בשרות ישראל שעמדה לעבור את תעלת־סואץ, כדי לבדוק את עמדת מצרים אחרי מילחמת־סיני. היתה הבטחה שהאוניה תעבור בשלום, בדרכה לחיפה. אך ההבנה היתה שהיא אוניה זרה, תחת דגל זר, בעלת צוות זר. מלח ישראלי שינה את המצב.

יתכן שנלסון היה עובר הרפתקה זו בשלום, ומוסר לנו את הכתבה שלו כמו ידיו ובתרועת־ניצחון, אלמלא הגדיש את הסאה. בתערובת הרגילה של שוויץ ואומץ־לב, הרפתקנות ודבקות במשימה, עלה לסיפון וצילם. כך משך אל עצמו את תשומת־לב המצרים. הם אסרו אותו. כך התחילה ההרפתקה הגדולה שלו בחייו.

הוא התגבר על התוצאות, חזר לחיים רגילים — עד כמה שחיוי יכלו להיות רגילים. כבעל כפר־הנופש בטאבה עשה חיל. צמרת המדינה בילתה אצלו. היה נעים להיות אצלו, מפני שהיה לו טאקט טיבעי. הוא לא "נכנס לעצמות". הוא לא הפריע לאיש להתבודד, אך היה מוכן לקשקש עם כל אחד. הוא היה מארח אידאלי, בעל שימחת־חיים מדבקות, חבר שאפשר היה לסמוך עליו. הוא שתה הרבה, וברציפות, והשתייה אך הוסיפה לחדוות־החיים שלו.

ומתחת לכל זה — כך ידעתי — מתחבא רפי אילון האחר. לא שכחתי זאת לרגע.

קשה לי לתאר את אילת בלעדיו. בכל פעם ששהיתי בעיר הדרומית, ביליתי את כל ימי, מבוקר עד ערב, אצלו. איני מכיר כלל את אילת־של־שעות־היום מחוץ לחוף נלסון.

יתכן שהשפיע על ההיסטוריה. הניסיון הישראלי לספח את טאבה הושפע במידה רבה על־ידי הימצאותו שם. הוא חשש מפני החזרת טאבה למצרים. הוא לא יראה את היום.

שמחתי להכיר אותו. הוא העשיר את חיי בשעות טובות רבות. הוא הוסיף צבע לנוף.

חוף יס־סוף, וישראל כולה, לא יהיו בלעדיו כפי שהיו בחייו.

אורי אבנרי

לפני 33 שנה כתב אורי אבנרי את הדברים הבאים על נלסון:

בטיפולו בפרשת רפי נלסון נהג העולם הזה כפי שצריך היה לנהוג.

★ ★ ★

זמן קצר אחרי מעצרו של רפי באה אלי אמו, ממרת בככי. בפיה היה סיפור שברגע הראשון לא יכולתי להאמין לו.

באותו בוקר ביקרה במישר ראש־הממשלה, כדי להתחנן לעזרתו האי־שית לשיחרור בנה. היא נתקבלה על־

ידי נחמיה ארגוב, שלישי של דויד בך גוריון ואחר האנשים הקרובים ביותר למישפחת בך־גוריון. נחמיה אמר לה: העולם הזה שלח אותו, אז שהעולם הזה ישחרר אותו! חוששני שבאותו יום, בשמעי פסוק זה, הפלסתי כמה ביטויים חריפים מאוד. כיום אני מצטער עליך. אדם המסוגל לומר מילים כאלה לאם זקנה ומיואשת, החוששת לחיי בנה, אינו ראוי למילים חריפות. הוא זקוק לר־חמים.

אולם שיחה זו לימדה אותי דבר אחר: שאין לסמוך בעניין זה על הטי פול הרישמי. במדינה, אשר בה אכולים כמה מאנשי הצמרת בשינאה עיוורת כזו להעולם הזה, עד שהדבר מעביר אותם על דעתם, היה צורך רחוק להתי מסר אישית לגורלו של רפי. עשיתי זאת.

★ ★ ★

כזכור, געשה המדינה מסביב למעצרו של רפי ביממה הראשונה. משרד־החוץ פירסם מחאה חריפה, כל עיתוני המדינה חזרו עליה. זה היה כשרדבר על מעצרו של "ימאי" — ועוד לא היה ברור לרבים מיהו הימאי שנפל קורבן למעשה הבלתי־היחסי.

למחרת היום, כנסת־כבר כי המדובר באיש העולם הזה, וכי הימאי הוא כראש וראשונה עיתונאי, חל שינוי מר־זר באווירה. ההתלהבות הכללית בצמי רת שככה במהרה.

משרד־החוץ המשיך בטיפולו. ליד כותו צריכים להגיד כי אנשיו התייחסו יפה מאוד גם לאמו של רפי. אבל הטיפול היה פורמלי. הוא היה מכון־הרבה יותר לנצל טענה נוספת בוויכוח על עיקרון חופש־הדין, מאשר לראו לשחרורו של רפי עצמו בהקדם האפי־שירי. לכן התעקש משרד־החוץ לרבר רק על "ימאי", להשתיק לגמרי את עובדת היות רפי כתב.

לכל בר־דעת היה ברור כי האינטרס של רפי דרש את ההיפך. ימאי בת־נלים הוחזקו בשעתו כמעט שנה שלמה במעצר. אולם איש לא יתעלל בלב קל בעיתונאי, אשר עיתונות העולם דואגת לשלומו, וערה לגורלו.

באותה שעה שידר רדיו קאהיר הורעות סותרות. מתוך נוסחן היה ברור כי המצרים עצמם מפקפקים אך־להתייחס לשבוי. פעם אמרו כי הוא עיתונאי ואיש העולם הזה, וכי תיחלסו אליו יפה. פעמים אחרות טענו שהוא מרגל, ונקטו כסיגנון מאיים מאוד.

לסוף הוריע רדיו קאהיר ששיל־טונות מצרים חוקרים אם רפי הוא כתב או לא. היה ברור לי כי ברגע זה הונח גורלו של רפי על כפות־המאזניים — לא רק שיחרורו הקרוב, אלא יותר מזה: גורלו הגופני בשעת המעצר.

★ ★ ★

ישבתי בשעתו עם ימאי בת־נלים ושמעתי את סיפור־ההוועות על העינויים שעברו עליהם בימים הרא־

זאיר אורליאב העולם הזה

נלסון ואשתו מריאן: תמונה אחרונה

העולם הזה שלח אותו, שהעולם הזה ישחרר אותו!

שנים למעצרו. היה ברור לי שעלי לנסות למנוע בכל מחיר גורל דומה מרפי.

שעה קלה אחרי הודעת קאהיר, פניתי לעיתונות הזרה והמקומית. הס־ברתי לעורכים ולכתבים כי כמעט עניין של חיים או מוות הוא לראו לכך שתוך שעות מעטות תגיע לקאהיר, באמצעות העיתונות, הודעה מוסמכת ומעוררת־אמון מטעם העולם הזה, כי רפי נלסון הוא שליחו המוסמך, וכי יצא לדרכו בשמנו ועל אחריותו.

אף לא עיתון ישראלי גדול אחר פירסם הודעה זו.

אולם מול התנוונות מוסרית זו של העיתונאים המקומיים, אשר אגודתם אף לא מצאה לנחון לשגר מחאה פורמלית על מעצרו של רפי, בלט היחס הנהדר של עיתונות העולם. שלוש שעות אחרי קליטת השידור מקאהיר שלחה סוכנות רויטרס הבריטית לאלפי עיתונים בעולם, ובכללם עיתוני מצ־ריים, את הודעתו של עורך העולם הזה, שהודיע כי רפי אילון, המכונה נלסון, הוא איש העולם הזה, ופנה אל נשיא מצרים בבקשה לשחרר את רפי בשם חופש העיתונות ולמען רעיון השלום במרחב. הודעות דומות נשלחו על־ידי סוכנויות אמריקאיות וטאט־ס הסובייטיות.

עזה ברור כבר, מתוך דבריו של נלסון עצמו, כי המיכר של רויטרס הוא שגרם לשנינו והפסיק את העינויים הנוראים. הדוברים המצריים כקאהיר סיפרו לו עליך. כל התודה מגיעה על כך לאריה וולנשטיין, נציג רויטרס בישראל, שיש לזקוף על חשבוננו מעשה אנושי יפה.

★ ★ ★

ידעתי שאם נשאר ספק כל שהוא בלב החוקרים ביחס לקשר בין רפי לבין העולם הזה, יחפשו השליטונות המצ־ריים אישור לכך בגליון הבא של העולם הזה עצמו. ישתבי וכתבתי במרווח זה את המכתב לביכבאשי (סגן־אלוף) גמאל עבר אל־נאצר, שער־ר יכוח בה רב בישראל.

נתתי באותו מכתב את מילת־הכבוד האישית שלי שרפי אינו מרגל, אלא עיתונאי אמיתי ומוסמך. לא ביקשתי מעשה־חסד, ואף לא יחס מיוחד לכתב העולם הזה. אולם אמרתי כי ג־סטה של רצון טוב מצד נשיא מצרים, כלפי כתב עיתון, הרגול מאז ומעולם בשילוב התנועות הלאומיות של ישראל ועמי ערב, תתקבל בעולם ובארץ כאות לכך שעור יש סיכויים להבנה במרחב.

ידעתי, כמובן, שמיילים אלה יתנו אחיה לכל אויבי העולם הזה בישראל, שיאשימו אותי בבגידה לאומית. לא טעיתי. כאילו לפי אות, פתחה כל המק־הלה בצירות־אימים. לא חסרה הסתה למעצרו ואף לרצח.

אולם לנגד עיני עמד גורלו של רפי. לא יתכן היום כל ספק כי אותו מכתב מילא תפקיד בשיחרורו המוקדם, כשם שהמיכר של רויטרס גרם להפסקת מכות־התופת.

בעמודים אלה מפרסם העולם הזה מחדש קטעים מתוך הדיווח שכתב רפי נלסון על ההרפתקה הגדולה שלו – ניסיונו לעבור כישראלי ראשון בתעלת סואץ

הר געים הנוראים ביותר

של חיילי

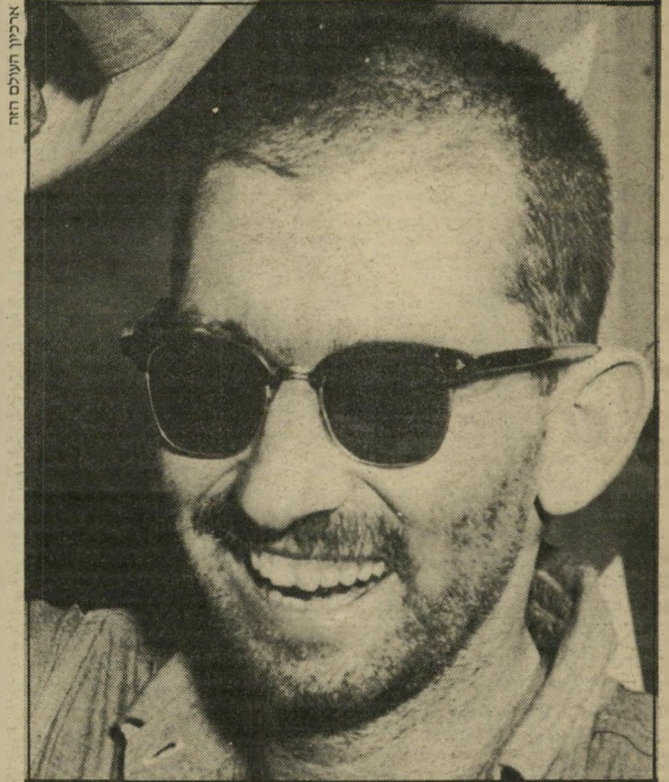
ליד קנטרה. בתעלה שרר שקט מוחלט. לא יכולתי להבחין אף לא באוניה, או ספינה אחת מתחתיו. בקנטרה חבשו לי את העיניים שוב. ירדנו מהרכבת ונסחבתי אחרי מלווי כרבע שעה ברגל. הרגשתי שאנחנו חוצים את מסילת הברזל בכמה מקומות. אחרי הליכה קצרה נשארתי לבר עם אחד ממלווי. השניים האחרים הלכו לסדר משהו אישם, אחרי וויכוח ארוך, שבו הכחנתי במילים "עזה" ו"ישראל". הרגשתי שהמון מתקהל מסביבי. מרגע לרגע נהיה צפוף יותר. לאט לאט התחילה הסביבה להתחמם: "יהודי יהודי" נשמעו הקריאות מכל צד, כשהן מלוות במבול שוטף של קללות. לא

יותר ויותר: הסקתי מהם שהשיחה הטלפונית במחנה נסבה באמת על שיחרורי. לא היה לי ספק שאם מובילים אותי לעזה, הפירוש היחיד הוא שיחרור. השעה היתה שש וחצי. מלווי ביקשו אותי להצטרף אליהם. נכנסנו לתוך תא אחת הרכבות שחנתה ליד הרציף. ישבנו בתא מיוחד לחיילים ולי. דובר האנגלית נשאר בחוץ, ליד החלון, ושוחח עם מלווי. ניצלתי את ההזדמנות האחרונה וביקשתי ממנו שיאמר לחיילים המלווים להסיר את המיטפחת מעיני ברגע הראשון שבו יוכלו לעשות זאת. הוא הבטיח לעשות זאת מייד לכשנעזוב את קאהיר. עכשיו הסבירו לי את מסלולי-

כעבור דקות מיספר ניגש אלי סמל בלתימוכר לי. הוא שאל אותי בערבית אם יש לי מיטפחת. עניתי בשלילה. הוא הוציא מכיסו מיטפחת, הסיר את מישקפי וקשר את עיני. התחלנו ללכת. לפי הכיוון הבנתי שאנו צועדים אל מחוץ למחנה. עברנו את השער הגדול, שכבר יצאתי אותו פעם בלוויית אחמד טאח, העלו אותי על מכונית שזיהיתי, לפי קולה, כסנדר, והושיבו משני צידי שני שומרים. המכונית יצאה לדרך. למרות שעניתי היו קשורות, הבחנתי עדיין בכיוון. שיערתי, בצדק, שאנחנו נוסעים לכיוון תחנת הרכבת. ואומנם, אחרי כמה דקות הגענו לתחנה. שמעתי בבירור את תנועת הרכבות וצפירות הקטרים. לא הבנתי מדוע קשרו את עיני. לפני עשרה ימים נסעתי באותה דרך וביקרתי באותם מקומות, בעיניים פקוחות.

בעין פקוחה על גדודי התעלה

בתחנה ניגש אלי אדם שריבר אנגלית. הוא שאל אותי אם ברצון נישתות משהו. עניתי בחיוב. הביאו

רפי נלסון
בלי זקן, בלי שיער

עם שובו של רפי ("נלסון") אילון מן השבי המצרי, מירסם "העולם הזה" (18.8.57) גליון מיוחד, שהיה כולו מוקדש לסיפור הוויתור בבלא. הסיפור השתרע על 15 עמודים מלאים. על היום האחרון שלו, לפני שנמסר בידי האויב במחסום ארז, מסר נלסון באותו גליון את התיאור הבא. יש לזכור כי הדברים התרחשו חודשים מעטים אחרי שישאאל החזירה את הרצועה למצרים, כתוצאה מן הלחץ האמריקאי סובייטי. התנהגות התושבים, כפי שהיא מתוארת עליידי נלסון, מבטאת את הרגשות שהצטברו אצלם במשך כמה חודשים של כיבוש. יתכן שיש בכך רמז לריגשותיה של אותה האוכלוסייה ביום, אחרי 20 שנים שלמות של כיבוש.

כ ל הזמן חשבתי איך יודיעו לי על השחרור ועל התורתי לישראל. כשעשו זאת, בא הכל במפתיע. זה קרה ב-13 לחודש, ביום השלישי: העירו אותי שוב בארבע בבוקר, שלא כרגיל לאחרונה. שמעתי שהסוהר מסובב את הידית של הדלת. קפצתי מהמיטה, כדי לקחת כרגיל את רלי העור שבפינת החדר, ולהריק אותו בבית השימוש. לאחר נכנס הסמל. הוא פנה אלי בגסות ואמר: "אללה, מלבוש! הייתי לבוש במיכנסיה עמליות, בלי חולצה. לבשתי את החולצה, ושוב לקחתי את הסיר מהפינה."

הסמל לא היה שבערצון. הוא סימן לי ביד להניח את הסיר וניסה להסביר לי יותר טוב: "אללה, מלבוש וחלאס!" הרגשתי שהלב מתחיל לקפוץ אצלי מתחת לחולצה. התרגשתי מאוד. לא ידעתי מה עומד לקרות. חשבתי על הכל, רק לא על האפשרות של שיחרור. פקודה זו פקודה: בשניות ספורות אירגנתי את הכל, אספתי את החפצים לתוך התיק והתכוננתי לדרך. כל מה שלקחתי איתי מהביוטטה היה עכשיו בידי, פרט לשעון ולמצית המשובת, שנגנבו ממני בדרך מאיסמאעיליה לקאהיר. סוף כל סוף, חשבתי לעצמי,

חיובק ראשון לאמא
בלי רחצה במשך 24 יום

הנסיעה: קאהיר, איסמאעיליה, קנטרה, אל-ערש, רפיה, עזה. הקטר צפר. הרכבת יצאה לדרך, כשאני מחכה בקוצר רוח לרגע שבו יורידו מעיני את המיטפחת. מלווי עשו זאת אחרי איסמאעיליה. שוב ניתנה לי האפשרות להיות הישראלי הראשון הראה, מאז 1948, את המרינה המצרית שממערב לסואץ. עברנו את תעלת סואץ בגשר הענק

הצלחתי להבין מגיין ידע כל ההמון הזה שאני יהודי ומישראל. אך איש לא התנפל עלי. כשחזרו השניים האחרים, המשכנו ללכת. עברנו דרך שער ושם עמרנו. מישהו ניגש אלי ושאל לשמי. כשעניתי לו, שמעתי שהוא מבקש מהמלווים שלי דרכון. הבנתי מייד שאנחנו נמצאים בתחנת ביקורת הגבולות שבין מצרים לרצועת עזה.

רפי באיל הבנות
שיכור חור לקופנהגן

למיפצל הנחשת בתמנע ושימש כנהג הג'יפ הפרטי של מאיר ביתאש, מנהל המיפעל. מתמנע התקדם נלסון אל המטרה השנייה. הוא החל מפרסם רשימות משעשעות קצרות בטור שבועי משרה בוקר ועד אילת בדיעות אחרונות. הטור של נלסון עסק ברכילות מחיי תושבי אילת, סיפורים אישיים של פועלי תמנע, הווי מחנות הצבא שבמרחב ופרטים בלתי ידועים עד אז למרבית תושבי הארץ על זאבים בערבה, עונת ההתייחסות של צבא המידבר ושיירות המבריחים.

בימים שלפני מיצב צייני היו אנשי מרחב אילת מעטים ביותר. עד מהרה התבלט רפי בין המעטים, הפך לשם־דבר בכל רחבי הארץ, בריחותיו ותעלוליו התפרסמו בכזבים לילקוט של העולם הזה ובמדרים דומים בעיתונים אחרים. המפורסמת שבהם היתה אודות כלבו, נמרוד, אותו הביא באחת הפעמים שבה חזר מהצפון. כשנשאל היכן קיבל את הכלב, שהיה מאומן להוביל עיוורים, הסביר רפי ברצון: "פשוט מאוד. נכנסתי למינדרבהטון, עצמתי את העיניים, והכלב הוביל אותי החוצה".

אוכל דגים, שותה קוניאק

ביתנים החליטה מועצת־אילת לטפל בענף מוזנח: תיירות. רפי, בעל דרכון מוחתם כעשרות אשרות־כניסה, נראה בעיני חברי המועצה כמתאים לטפל ברצינות בשטח זה, לעזור לאוסקר פרידמן, המשווע לענייני התיירות של אילת, במלאכתו. התיירים חיבבו את רפי מאוד. הסיפורים על הבחור הצעיר והעליו החי על שפת־הים, אוכל דגים ושותה קוניאק, עברו מפה לאוזן בכל בתי־המלון ברחבי הארץ. "היו כאלה שבאו רק בשביל רפי", סיפרו אנשי מחלקת־התיירות הממשלתית.

הג'וב החדש קרב את רפי אל מסע־ההרפתקות השלישי. פרנסתו כאיש ענף־התיירות וכתב בכמה עיתונים באילת, ביניהם העולם הזה הביאה אותו באחד הימים אל רציף־הנמל, מקום שם עגנה ביריטה טופט. רבי־החובל של הספינה, סיפר לו סיפור מעניין: "אחד האנשים שלי חזר היום לקופנהגן. הוא שיכור, אין לי צורך בו. אולי אתה מכיר מישהו כאן, שיש לו פינקסימאי והוא רוצה להפליג לראנגון?"

רפי לא היסס אף רגע. הוא התקשר עם מערכת העולם הזה, הבריק לעיתונים בצפון כי "מלח ישראלי מפליג לראנגון בביריטה טופט", טס לחיפה, החתים את פינקסימאי הישן שלו בלישכת־הספנים הממשלתית, חזר לאילת, "הסכים" שיערכו לו מסיבת־פרידה ועלה לספינת־הביריטה.

באילת הובו להתברר על חשבון הנסיעה המהירה. "אם רב" החובל של הביריטה לא ישמור עליו, הוא יהפוך למלצר של רפי ולא להיפך", צחק דני מצפון, מנהל נמל־אילת ונציג משרד־הפיתוח בעיר.

איש מכל המתבררים לא ידע כי מאחורי הגיגיו הסגנוניים של רפי נלסון חבוי עיתונאי ממדרגה ראשונה, שאינו נסוג מכל סכנה בררפו אחרי סיפור טוב. השבוע הפך הכתב מאילת לעיתונאי המפורסם ביותר בעולם.

מי אני. הוא הסביר לי שכל עיתוני קאהיר, וגם תחנת־השידור, הודיעו על מעצרי, ושנאי קצין ישראלי. זה לא נורא", ניסה השכן להרגיע אותי. במשך הנסיעה כבר ידעתי יותר על שכני לנסיעה. הוא סיפר לי שתפקידו כשומר צבאי הוא לשמור על הסדר ברכבת־הנוסעת לעזה. הוא עוסק בבדיקת הדרכונים והתעודות של כל מי שיוצא את מצרים ל־פלסטין". ביקשתי שיספר לי את קורות־חייו. הוא נענה ברצון. "לפני מלחמת 1948 הייתי תושב ראשון־לציון. היתה לי

כך חיאר העולם הזה לפני 30 שנה את דמותו של רפי נלסון

הסבן על הג'יפ

על עיגו. חוץ מזה וזה לכינוי חדש: נלסון, על שם האדמיראל הבריטי שתוּס־העין. אחרי בתי־החולים באה תקופה קצרה בקיבוץ ראש־הנקרה, ואחריה תקופת ההרפתקות הארוכה. רודו של רפי, תושב ארצות־הברית, שמע על פציעתו של רפי והסכים לארחו בביתו שבניו־יורק. רפי החליט לנסוע, לממן את נסיעתו כמלה על אחת מאוניות־המשא המפליגות בקו חיפה־ניו־יורק.

נישואין

★ וגרושין בשוויץ

ךך ההרפתקות על הים הובילה את רפי מחיפה לאיטליה, משם לבריטניה וממנה לארצות־הברית. הוא שלח עשרות גלויות צבעוניות, סייר בכל רחבי היבשת וחזר לאחר שנה תמימה לישראל.

באחד הימים יצאה הגברת רוזנצויג למיפסת דירתה, כששמעה צפירה חדה של מכונית מחוץ לבית. כשהסתכלה בכביש ראתה את רפי יושב במכונית קרייזלר חדשה, בעלת מיספר אמריקאי, נוהג בה ככתוך שלו.

מסיפוריו של רפי קשה היה להבין הרבה. מיכתבים שבאו אחרייך מארצות־הברית הסבירו כי המכונית היתה מתנת הדוד, שרצה בדרך זו לראוּג לשיקומו של רפי.

רפי הפך לנהג־מונזי. איגוד־הנהגים דאג למיספר ירוק, והנהג העליו, בעל הזקנקן השחור ומישפּי־המשא הנצחיים, הפך לדמות ידועה בכבישי הארץ.

כל זה נמשך רק שנתיים. בתום תקופה זו הודיע רפי לאביו כי מכר את הקרייזלר ב־5500 ל"ל", וכי הוא יוצא "בשבוע הבא לטיול באירופה".

הידיעות מרפי, הגיעו, כרגיל, דרך העיתונות. רפי, שהצטייד בתל־אביב בתעודות של עיתון־ספורט ושל שבועון קטן, שהפסיק

רפי, בעניבה ובילעדירה
כבך להנחית עיוורים

את קיומו לאחר כמה חודשים, סיפר בכתבות ארוכות על מישחקי המול במונטה קרלו, ועל נשפ־דיקורים מפואר בבית הרוזן הספרדי, הגנרליסימו פרנקו. באחד הימים התבררה המיפסחה על שינוי מישפחתי קטן. רפי הודיע כי נכנס במול טוב לבריית־הנישואין עם בחורה שוויצית. אחרי כמה חודשים הודיע שהתגרש ממנה.

כלב־הנחיה

★ ממשרד־הביטחון

באותה תקופה נולד רפי נלסון העיתונאי. כשחזר לארץ, לאחר מסע־ההרפתקות השני, רצה להשיג שתי מטרות: לצאת למסע השלישי ולהתפרנס מעבודה עיתונאית. שתי המטרות הושגו, אך לא מייד. לפרנסתו ולמימון המסע השלישי נאלץ רפי לצאת לעבודה במיפעל יסדהמלח. משם עבר

מהמיטפתח על עיני, שהציקה לי מאוד. ניצלתי את ההזדמנות שלידי יושב דובר־עברית, כדי לבקש ממנו להגיד לסמל להסיר ממני את המיטפתח לכמה רגעים.

הסמל הסיר את המיטפתח. ראיתי שלידי יושב שוטר צבאי מצרי, בעל שפם קטן וארבעינייה כסור השניים הקדימיות. אז ראיתי גם שהמתקלה מסביב לחלון הרכבת הם שוטרים צבאיים וחיללים. הם התנהגו בגסות, כשהם מצביעים עלי כידהים ומקללים בלא הרף. אחד השוטרים

ביב. אפילו התחלתי כבר להבחין מתי צועקים לי על מיצב־צייני, ומתי מקללים סתם.

באת התיישב לידי מישהו ופנה אלי בעברית. "אתה מדבר עברית?"

לא יכולתי לראות אותו, אבל הבחנתי שהעברית שלו טובה מאוד, יותר טובה מוּ ששפי אחמד טאחב.

רציתי לדעת מניין הוא יודע עברית. "הייתי בארץ", הסביר לי הקול, "אל תפחד, אל תפחד", הוסיף מייד. "הם לא יעשו לך כלום".

לא פחדתי. הרגשתי טוב מאוד, חוץ

בעיני המצרים, עוז עורנה חוץ־לארץ, ובני עוז זקוקים לדרכון כדי לבקר בקאהיר.

עלנו לרכבת אחרת ויצאנו לכיוון עזה.

"בן־גוריון מת"

לפני שיצאנו לדרך, הרגשתי שוב בהתקלות סביבי. הפעם היה זה מחוץ לחלון, על הרציף. הייתי רגיל כבר לקלות ולצעקות שנשמעו מס

(המשך מעמוד 37)

חלקת אדמה, בית ואיטליו. הייתי קצב. יש לי שם חברים טובים. אני מבקש ממך למסור להם דרישת-שלום." שאלתי מה שמותיהם של אלה שהוא רוצה למסור להם ד"ש. "יוסף סולימאן ואחיו", אמר השוטר. את שמו שלו לא אמר לי.

להרוג חימים ודרוזים

הרכבת לעזה שונה בתכלית ה' שנינו מזו שנסעתי בה מקאהיר לקנטרה. במקום ספסליהעור המרופד רים היטב, ישבנו על ספסלי-עץ קשים ומלוכלכים.

כפנים הרכבת שררה מהומה נוראה. המון נוסעים, בלבוש עני ומרופט, מישפחות שלמות על טפן ונשותיהן, עם עשרות חבילות פרועות, מילאו את הקרונות, כשכל אחד מבני-המשפחה מדבר אל רעהו בשאגות מתירדות אוונים.

קהל-הנוסעים היה מורכב רובו ככור לו מפליטים פלסטיניים, שחזרו לעזה ממצרים. פליטים אלה, שברחו מהרצור עק כומן הכיבוש הישראלי, הוחזרו עכ שיו בירי השליטנות המצריים.

שני המלווים שלי התכוננו לארוחה. הם הוציאו פיתה גדולה ועגולה מתוך הצרור שהביאו איתם, מרחו אותה במרקחת סומסום ובוטנים, והושיטו לי. השוטר מראשון-לציון התגרב להי יות האפטרופוס שלי. לפתע הוא פנה אלי והציע באדיבות: "אני אדבר איתם", הוא הראה לעבר המלווים שלי,

שלא יהרגו אותך". הסברתי לו שעד כמה שאני יודע, קיבלו המלווים שלי הוראה מפורשת שלא לגעת בי לרעה. השוטר פנה למלווים שלי בערבית. "אמרתם להם שאתה ממשפחה אשכנזית", הסביר לי. "מישפחה אשכנזית היא מישפחה טובה. אילו היית תימני או דרוזי, היו הורגים אותך וחותכים אותך לחתיכות."

ההסבר הרגיע אותי. בפעם הראשונה הרגשתי טוב מפני שאני אשכנזי. עד עכשיו היו לי ריגשי נחיתות.

"אני אשאל אותך שאלה", אמר השוטר, "האם אתם היהודים תסכימו לשלום כזה: שעבד אילנצ'ר יהיה מלך של כל מדינות-ערב וגם של מדינת ישראל?"

לא ידעתי מה לענות. ניסיתי להיפטר ממנו: "אני אגיד לך. כבר חמישה חודשים שלא הייתי בישראל. כשאחזור לארץ, אני אברר." כינתים התקדמנו כיברת-דרך הגונה. מבדל לחלון התחלתי להבחין בנוף המוכר של מידבר סיני. מימין ומשמאל ראיתי עמודי-טלפון עקומים ושבורים, שחוטים קרועים מתלדלים מהם לאדמה. לאורך המסילה אפשר היה להבחין בקלות בפיצוצים רבים, בפסים שסועים ובצמחנות שיצאו מכלל פעולה.

מפעם לפעם חלפנו על פני מחנות עבודה של פועלים ממשלתיים שעסקו, כנראה, בתיקון פיגעי-המילחמה. הם מתחו מחדש את קווי-הטלפונים והחזיר רו לפעולה את המסילה המפוצצת. לא הייתי צריך להתאמץ הרבה על

מנת להכיר את סימני מיבצע-סיני. בכל פעם שחלפנו על פני משהו שהזכיר את סיני, גברה ההמולה בין שכני לנסיעה, שהתקהלו סביבי והצי בעו באצבע ובמבטים זועמים על עמודי-הטלפון המפוצצים והמסילה השבורה.

ההמון צמא לדמי

ב ער בצתריים הגענו לכפר קטן בשם מזאר. הרכבת וחלה לאט, וכל הכדיחות שהיו מופנות פעם לכתובתה של רכבת-העמק יכולו להתאים גם לה.

בתא שלידינו ישבה מישפחה גדולה מפליטי עזה. היה שם אב זקן, אשה והמון חבילות וילדים. האב הוציא קופסת גבינה צהובה, הניח אותה על הרציפה ושלב מאחת מחבילותיו מימיה פלסטית, מסוג שראיתי בבית-הסוהר. הוא צירף לגבינה חבילות תמרים, ביצים וזיתים, וקרא לשני החיילים המצריים ולי להצטרף לסעודה.

ילדה קטנה, כבת ארבע, הגישה לי תמרים והציעה לי ללגום מהמימיה. בן רגע הפכנו לחלק מהמישפחה, שישבה בשקט וחיסלה לאט, אבל ביסודיות, את הארוחה.

ממולי ישב סמל שידע קצת אנגי לית. היה עליו לרדת באל-עריש, ואני ניצלתי את ההזדמנות כדי לשוחח עם מישהו. ראיתי בכיסו עיפרון. מזה שבוע, כשנגמר המילוי בעט שלי, לא היה לי במה לכתוב. הוצאתי את העט מכיס, שיחקתי עם

הקפיץ והצעתי אותו במתנה לסמל. הוא הסתכל בעט ולבסוף הסכים לקבל. ראיתי שהוא מרוצה מאוד. בתמורה ביקשתי את העיפרון שבלט מכיסו, והוא הסכים ברצון לחליפין. באל-עריש, שבה הבחנתי כבר מר' חוק לפי החורשה הגדולה וסירות-הדיג, התחלפו חלק מהנוסעים. הסמל שקיבל ממני את העט ירד. את מקומו תפס בחור בריא-כשר, לבוש בכגדים אור-חיים, שהיה חגור כאקדח. כבר בדרך לאל-עריש הבחנתי שהוא ידידותי מאוד. הוא הזמין תה לכל יושבי התא, וחילק סגירות למעשנים.

כשהבחין בקרחת שלי, יעץ לי באנגלית רצועה כיצד לגרל את הש' ערות במהירות: "מרח את הראש בוואלון במשך חמישה ימים. אל תיי בש את הוואלון, והשערות יצמחו שוב."

את המשך השיחה הקריש הסמל לעישון חשיש. הוא רצה לדעת אם עישנתי פעם. שאלתי אותו מה זה חשיש, והוא עשה מאמצים גדולים להסביר לי זאת ביסודיות: "זה טוב כשביל הראש."

עברנו על-פני רפיח המצרית ורפיח הפלסטינית, ועל-פני חאניונס. הרכבת נעצרה בכל תחנה, אפילו בכפר הקטן ביותר שבררך. בכל תחנה עלה המון נוסעים: פועלים שחזרו מהעבודה, תושבים שחזרו לעזה, חיילים ושוטרים. הנוסעים נכנסו דרך כל פתח אפשרי. הם לא הבחינו בהבדל שכן דלת לח' חלק מהנוסעים נדחף לכיוון התא שבו ישבתי, אחרי ששמעו מי נמצא בו.

עד מהרה, גדלה ההתקהלות והפכה לצפופה יותר ויותר. ראיתי שההמון המצטופף צמא לרם. היתה זאת הרגשה איומה. איומה הרבה יותר מזו שהי' גשתי בקאהיר ובקנטרה, כשהתקהלו סביבי בתחנות-הרכבת. הרכבת התקרבה לעזה.

מישפחתיניץ בעזה

ק שרו לי שוב את העיניים. המ' לווים שלי, שהתנהגו אלי יפה כל הדרך, ראו צורך להצטדק: "זוהי הור' אה".

האווירה מסביבי התחממה. מרגע לרגע הרגשתי שהולך ומחניק מסביבי. שמעתי צעקות היסטריות ולפתע חש' תי באגרוף שניתיך בלחיי. היתה זאת המכה הראשונה מאז שהוכיתי בכלא איסמאעיליה ובקאהיר.

הפחד בלבי גבר מרגע לרגע. עוד כמה מכות ניתכו על ראשי והכובע הופל לריצפה. מישהו הרים אותו והניח אותו ליד.

הסמל צעק על ההמון. הוא ניסה לפזר אותו בעזרת שני המלווים, אך ללא הועיל.

כמוחי עלו רעיונות איומים. כבר חשבתי שזוהי מימיה שטנית של השליטנות המצרית, לגרום להריגתי בלינץ' בעזה. הרכבת צערה, ושגאת ההמון מסביב גברה והלכה: "יהודי! יהודי!"

המלווים החזיקו בזרועותי וסחבנו אותי אחריהם. הסמל הלך מאחורי והחזיק בי היטב. הקללות נשמעו מכל עבר. שמעתי בכיור קולות נשים וילדים, שזעקו בקול-יקולות, בהיס' טירה נוראה, תוך התפרצות-כבי המר' נית, באוקטבות הגבוהות ביותר שקול-האדם יכול להגיע.

היה לי רושם שכל העיר עזה פצחה בצווחה אחת גדולה. הזעקה ההיסטרית הקיפה את כל תחנת-הרכבת, והתי' פשטה בכל רגע לאיורים סמוכים אחריים.

הורידו אותי לרציף. הרגשתי, שלמ' רות שלא יכולתי לראות כלום, כיצד ההמון מתקרב אלי ומנסה לחסום את דרכם של החיילים המלווים. היר' שאחזה בי נעלמה. הרגשתי שאני מחוסר הגנה. לא ידעתי מה לעשות. הרמתי את המיטפתח מעל עיני, ור' איתי כיצד ההמון מסתער עלינו במ' לוכד ומתנפל על החיילים.

מכות בודדות נחתו עלי. חלחלה אחזה בי. גליס-גלים של צמרמורת עברו בגבי. החייל שלידי סחב אותי בירי, כשהוא מכונן את הרובה המכוון לעבר ההמון.

ראיתי שבמרחק 12,10 מטר מפלס אלי דרך ארם בחולצה לבנה, כשהוא מלווה בשני שוטרי-נועז. עד שהסי' פיק להגיע אלי, ואני אליו, הספקתי לספוג עוד כמה מכות. נפלתי מלוא קומתי על האדמה.

ראיתי שהסמל שמלווה אותי נופל גם הוא. הוא קם וירה יריה באוויר, שלא הרתיעה את ההמון.

לא האמנתי שאצא מכל זה חי. לבסוף הגיע אלי הגבר הלבוש אורחית. הוא משך אותי ביד ואמר לי באנגלית: "רוץ, בבקשה!" במיטרה נודע לי שהוא קציין-מיטרה שהבחין במתרחש, וקיבל על עצמו להוציא אותי מיד ההמון. אני חושב שהציל את חיי.

במרחק 100 מטר ניצבה מכונית-מיטרה. הקציין העלה אותי למכונית, כשההמון מסתער עליה במלוכד. המ' כונית התחילה לנסוע. הגנה הגביר את המהירות והצליח להתחמק מהרודפים. הזעקה נשפכה ממני. רעדתי בכל איברי-גופי. מימי לא הייתי כליכך קרוב למות.

"מחר בשמונה בבוקר נחזיר..."

ב מכונית התחלתי להתאושש. ראיתי שהסמל והמלווים התרגשו לא פחות ממני. חשבתי לעצמי עד כמה (המשך בעמוד 40)

בקבוק מעל לבר

בהלווייתו של רפי נלסון נכחו כאלף איש. מטוס מיוחד הביא את חבריו ממרכז הארץ, וביניהם: שמוליק קראוס, ידיד מנוסי, שולמית אלוני וג'ודי גיר-מוזס.

המישפחה והחברים הקרובים המתינו ליד ביתו של נלסון באילת. מריאן, אישתו של נלסון, ביקשה שארוננו יובא תחילה לביתם, ושמשם יועבר הארון לכפר-הנופש. היא דרשה שהארון יובל במכונית של נלסון, ולא ברכב של חברה-קדישא. סביב הדרישה הזו התעורר ויכוח בינה

לבין חברה-קדישא, שמיאנה לוותר על הכבוד. אולם לבסוף נעתרה לדרישה, וארוננו של נלסון הובל במכונית.

השיירה עשתה דרכה לכפר-הנופש, כשלאורך כל הדרך ניצבו תושבי אילת. ארוננו של נלסון הוצב ליד הבר, שם נהג לבלות את עיקר זמנו. מריאן הזמינה את הנוכחים להתכבד במים מינרליים. לא בקלות קיבלו האורחים את המשקה החדש, שאינו תואם את מינהגי-השתיה של נלסון. שמוליק קראוס דאג להפגין זאת כשהעף את בקבוקי-השתיה מעל הבר.

מכפר-הנופש יצאה ההלוויה לבית-הקברות, ובניגוד לדרישתו של נלסון נישאו הספדים עלי-די ראש העיר רפי הוכמן. שולמית אלוני, מיקי ברי-זוהר, ידיד מנוסי ועורך-דינו, אלי מאפקין.

הבן לירון (עם אחיו רז, ירידו של נלסון) סיכסוך עם חברה קדישא

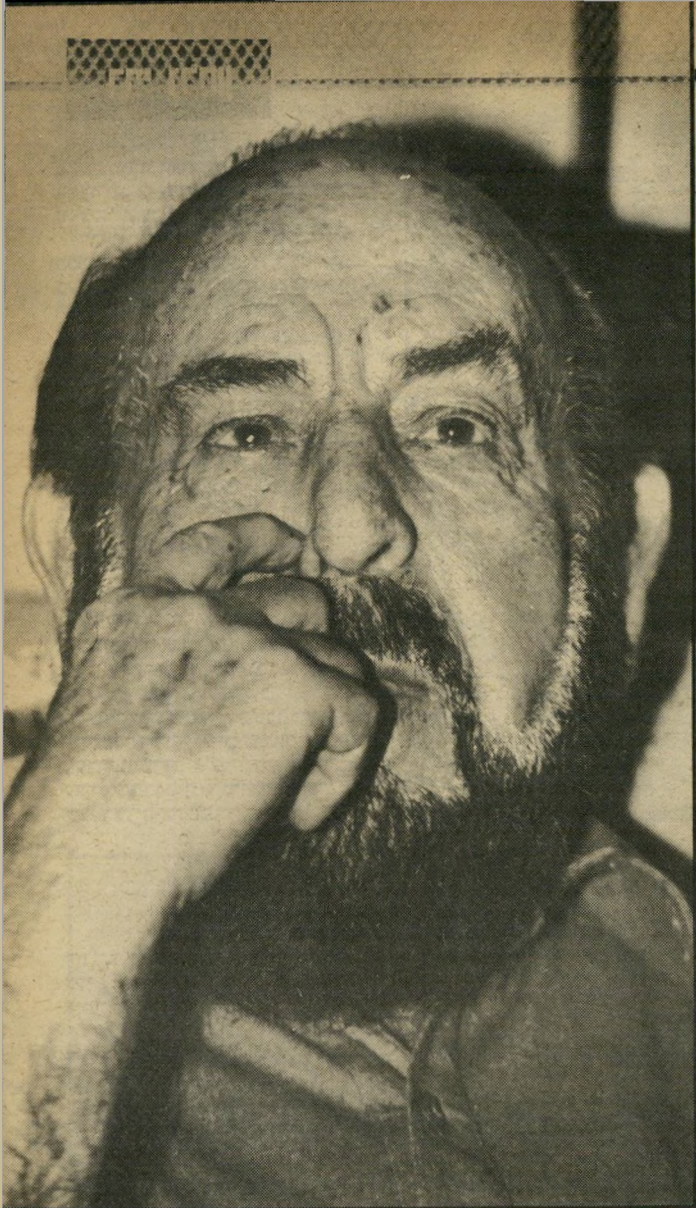
האלמנה, מריאן במכונית של הבעל

הירידה רינה אביב (עם יריד) למרות הכל, הספדים

מלונאי-שבן ספישור (עם חיה רז) רק מים מינרליים

ציון צפירי, העולם הזה

ראיון בלעדי של דפנה ברק עם שמואל רודנסקי – הראשון אחרי שהשחקן המהולל לקה בהתקף לב

„שכחו את

הבן-אזק!

„אמרו שזה נהדר. זה מה שנתן לי כוח. גם אחרי שנים רבות כליכך. מה זאת אומרת: המחמאות, הביקורות, גם אחרי כליכך הרבה הצגות כמו שאני עשיתי במשך הקאריירה שלי.“

ניסיתי לברר אם איש מהקרובים לרודנסקי לא הרים קול, לא קם נגד עומסי העבודה שלו באחרונה. „אשתי לא מסוגלת לקום...“ אמר בשקט רודנסקי. ניירה, האשה שאיתו, לקתה בשבץ. עד שלקה הוא בהתקף לב, הוא טיפל בה במסירות.

בחדר בשקומה החמישית, חרף קיר בת הרופאים, נוכחותו המתמדת של שמוליק סגל וזריה פרחים הענק, חסרה יד אשה.

„זה קרה ב־19 לחודש. בדרך־כלל, אני סובל מאנגינה פקטוריס. כשאני מרגיש בלחץ, אני עוצר בדרך לאור“

שכח שהם (הבימה) צריכים אותו, ולא רק ההיפוך“

רודנסקי סיפר איך חש בעייפות בעת האחרונה. שאלתי אותו מדוע לא מחה על עומסי העבודה. „לא התנגדתי, לא אמרתי כלום. אמרו שהדבר היחיד המצדיק את עצם ההצגה הזאת הוא המונולוג שלי. אני זוכר שעשיתי אותו בשבתות בקאמרי. מחיאות־הכפיים היו כמו...“

זוהי קרה ב־19 לחודש, נזכר רודנסקי, „היו לי או שלוש הצגות ביום, שלוש הצגות ביום“

רודנסקי לקה בהתקף־לב שלו כשגילם תפקיד בהשרירה. „זה היה בבימרת. צריך לעלות שם 20 מדרגות בכל פעם,“ שיחזר בהשר למה, ללא טרזניה.

סגל, חברו, השלים: „מולה (שם) החיבה של רודנסקי הוא פנסינר. הוא

סיפרו שרודנסקי הגיע לבית־החולים עדיין לפני ההתקף. זה קרה כשהיה כבר בבית־החולים, במחלקה לטיפול נמרץ.

„הייתי בהכרה כל הזמן,“ נזכר רודנסקי, ואילו סגל הוסיף: „הגעתי לשם (לבית־החולים) מיד. אני זוכר איך רצתי ליד האלונקה שלו, סיפרתי לו כל הזמן בריחות, עד שאחד הרופאים סימן לי ביד – תירגע, אין טעם שתאמץ עכשיו...“

רודנסקי לא זוכר במפורט את אשר קרה. ניכר בו שהוא מתעייף מהצורך לשחזר את העבר, או מזריקות־המרץ שמזריק לו, ללא הרף, חברו סגל, (המשך בעמוד 40)

טובוס ונח במשך 10 דקות. אז הלחץ עובר, אני נרגע וממשיך.

„באותו היום הגעתי הביתה, והלחץ לא הפסיק כאן (הוא הצביע על ליבו). הומנתי מן־דוד אדום. הלחץ המשיך. טילפנתי לרופאה הפרטית שלי באי כילוב. היא רק שמעה אותי בטלפון, ושמעתי אותה צועקת: אל תחכה למנן דוד אדום! תפוס מונית ותגיע לבית־החולים!“

הרגע

המפחיד ביותר

זוג הרופאים, שנכח בעת הריאיון, השלימו את דיברי רודנסקי, העירו הערות במונחים מיקצועיים. הם

עם אשתו ניירה, בנעוריהם ולפני ארבע שנים, אשתי לא מסוגלת לקום“

עם שמואל סגל (1985)
כל החיים עוד לפניו“

האם אתה מעדיף בלונדיות?

שמואל רודנסקי! קטונתי מלחזות דעה אישית עליו. במוצאי־שבת קיבלתי שיחת־טלפון, שבו נאמר לי שרודנסקי, המחליט מהתקף־לב, מוכן לקבל אותי בחדרו שבמלון פלאזה, לראיון. כעבור כמה דקות התקבלתי על־ידי צמד רופאים צעירים, שנכחו בעת הראיון, וספק שמרו על רודנסקי, ספק נהנו ממנו. בחדר נכח אחד מ„שלושת השמוליקים“ – השחקן שמוליק סגל, שאינו משמרודנסקי והמשחק כעת את תפקיד־חיוו. שם התפקיד: „חבר“.

רודנסקי ישב על כורסה. הוא נראה רזה בהרבה מתמיד, חלש, בקושי הפיק קול מגורו. הקול, הסבירו לי, לא יישאר כך. הוא ישוב לקדמותו בעוד כמה שבועות. זוהי תוצאה ישירה של הצינור שחובר לגורו בבית־החולים איכילוב.

לפני שהספקתי להתמקם, להביט סביבי, סיפר לי רודנסקי: „פעם, כשעשיתי את כנר על הגג, לא הפסיקו לבקש ראיונות איתי. באחד הימים נכנס לחדרי מראיון. השאלה הפותחת שלו היתה: האם אתה מעדיף בלונדיות או שחורות? זאת היתה גם השאלה הסוגרת. בזה נגמר הראיון... לא היה לי עוד על מה לדבר איתו! כן, מהי השאלה הפותחת שלך?“

אתגר שכזה. השחקן שלמה בר־שביט, ידידו של רודנסקי, ניסה להיזכר, השבוע, „האם הוא (רודנסקי) בן 83, או אולי 84? 85? פתחתי: „האם שיחקת, במהלך הקאריירה הממושכת שלך, תפקיד של אדם שלקה בהתקף־לב?“

הראיון לא נגמר. רודנסקי התחיל לדבר, בעזרת חברו הקרוב סגל: „פעם, לפני 30 שנה, שיחקתי עם שמוליק סגל. זה היה בהצגה סנונית בחוף מיומבה. שיחקתי אז קברניט שקיבל התקף־לב. אני לא זוכר, איך עבדתי על התפקיד. זה הזמן. זה גם לא דומה למה שקרה לי עכשיו. אז זה היה תפקיד. תחיק.“

החתיכה האחרונה של נלסון

„מה אתם אומרים על רפי נלסון? אומר פתאום רודני סקי על מותו הפתאומי של האיש, כמה שעות לפני שיחתנו. „לא מזמן עברתי ברחוב נלסון ישב בבית־קפה. הוא היה עם אשתו (מריאן), שעומה התחתן לפני שנה וקרא לי: בוא תכיר את החתיכה האחרונה שלי“ התקרבתי אליו ואמרתי לו: אני מוכן להכיר, אם תחתום לי שזוהי האחרונה...“

(המשך מעמוד 38)

מעטה מידת האחריות של השילטונות המצריים, ששלחו אותי לעזה, ברכבת זו, בלוויית סמל ושני חיילים בלבד. הגענו למיבצר המישטרה של עזה. הכרתי אותו אחרי הכיבוש, כשביקרתי בעיר. הקצין הוריד אותי מהמכונית והוביל אותי לתוך תאי-הסירים ריק. הוא רצה לקחת ממני את התיק ושלח סמל דובר עברית להסביר לי שהוא רוצה לבדוק את חפצי.

פירותי את כל החפצים שהיו בתיק על הריצפה. הקצין פתח את המעטפה הגדולה עם חוברות התעמולה ולקח אותה איתו. אחרי שאמר לסמל להביא לי שמיכה, התכונן ללכת.

קיבלתי את החוברות מסגן-אלוף בקאהירי" אמרתי: סיפרתי לו על הכי" קור בקאהיר. הוא שוכנע והחזיר לי את המעטפה.

בפעם הראשונה מאז השבוע שעבר היתה לי אפשרות לכתוב את כל מה שהתרחש במשך הזמן שעבר מאז נגמר המילוי בעט שלי. כשכתבתי את המישפטים הראשונים, הבחנתי שירי רועדת, ושעדיין אינני שולט בה היטב, אחרי ההתרגשות הגדולה שאחזה בי לפני רגעים אחרים.

העולם הזה דפי אילון מאצריק!

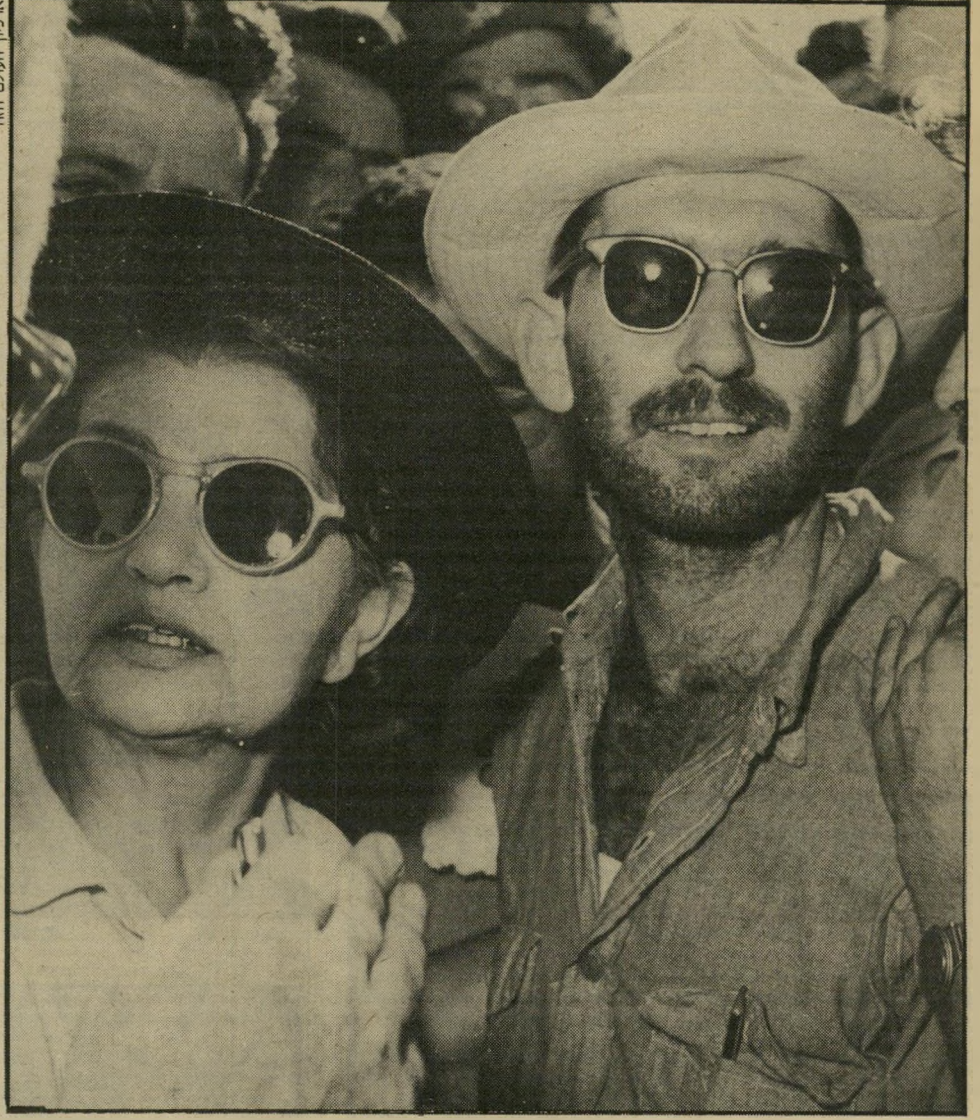
בנכדו הצעיר
האחרון שהגיע
עם צה"ר הבדי
לג'ה שבע, תא"ר
נח"ל, הפלמ"ח
ד"ר, ולפניו אילון
הת' וצביה חוד-
מרים האחרונים
בשולחן הארץ
שנצלו. שורשי
הת' חסידות הורס
אנצ'ה הנוס
הפך השבת לשבת
דף החדש בחדר

העולם הזה דפי אילון מאצריק!

בנכדו הצעיר
האחרון שהגיע
עם צה"ר הבדי
לג'ה שבע, תא"ר
נח"ל, הפלמ"ח
ד"ר, ולפניו אילון
הת' וצביה חוד-
מרים האחרונים
בשולחן הארץ
שנצלו. שורשי
הת' חסידות הורס
אנצ'ה הנוס
הפך השבת לשבת
דף החדש בחדר

אילון העולם הזה

דפי עם אמו אחרי שיחרורו
אמא וז אבא

ידיעתי מה עומדים לעשות איתי. חייתי בכל רגע להודעה רשמית על שיחרורי. קשה לומר שהרגשתי טוב בכל עזה, מרחק 20 דקות מגבול ישראל, מבלי לדעת מה יהיה גורלי ברגעים הבאים.

בשש נכנס לתא גבר גבוה, בלווית סמל ושומר. הוא היה שו"פ-פנים, הר פעתו סימפאטית. האם אתה זקוק למשהו? שאל והוסיף, בנימת התנצלות: אני מצטער על התקרית בתחנת הרכבת!

ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי אותו מתי יחזירו אותי לישראל. הגבר היתמם: מי אמר לך שאתה חוזר ליש"ר אל?

שכחו את הבן-אדם

(המשך מעמוד 39)

המדבר באופטימיות מרבית על העי. תיד. הוא היה רוצה לנח. בכל זאת לא התאפקתי. מה היה הרגע המפחיד ביותר? זה היה, כשארבעה רופאים חוקים התנפלו עלי ופערו את פי ככות. תפסתי אותם חזק, ככה באגרופים. האם חשבת או על משהו מיוחד? עשיתי חשבון-נפש מאוחרים: לא זוכר, לא יודע.

רודנסקי התקשה להצביע על הרגע הקשה ביותר עבורו. היו רגעים קשים. זה נמשך שבועיים.

סגל בא לעזרתו כשזוכר ברגע מצחיק: כשמולה עוד שכב באיכילוב. כמבצ קשה, נחת בארץ בימאי, לא חשוב כרגע מה שמו. הבימאי הגיע לאיכילוב ישר מנמל-התעופה. הוא רץ למיטה של מולה.

... הוא הביא לי לקרוא מחזה. זה היה לו רחוק? השתאה רודנסקי. הוא נראה טרוד יותר בבעיות היומיום, כאבי-השעה, והעיקר — הבריאות!

בפלאזה תוכננו עבורו 10 ימי מנוחה. אחרי-כך אצטרך לנח עוד חודש וחצי לפחות. מתי אחזור לבימה? קודם כל הבריאות, העיקר הבריאות! סגל, חדור תיקוה ומרץ, קם וקרא מכתב המפציר ברודנסקי להבריא כבר, כדי שיופיע עם סגל בחיפה, בתגינות ה-40 למדינה. אני חותם לכם כאן ועכשיו! הצהיר שמוליק. ששנינו נופיע ביחד ביום-העצמאות ה-40 למדינת-ישראל! יותר אופטימי מ' אופטימי. הכל חיכוך, מלבד רודנסקי, שספק הסמיק מהמחמאות וההרגשה להיות כל-כך חיוני, ספק היה עייף מלהיות נכס לאומי-תרבותי.

לא צריך לאכול

איך ייראו החיים אחרי כמעט-המוות? הרופאים עקצו את רודנסקי, על שלל המאכלים שהוא ייאלץ מעתה להינזר מהם. אני לא מוראג. אני סובל במשך שנים ממחלת הסוכרת. לכן נמנעתי מעוגות ומדב-רים מתוקים. בבנובונירות שהביאו לי לבית-החולים לא נגעתי. עכשיו הורדתי גם את הלחם ו... כאן הוכיחו לו הרופאים שמעתה ואילך יצטרך להינזר מסוגי בשר, למשל. אומנם תמיד הייתי ידוע כפרסר (גרגרן) גדול, הורה רודנסקי לצחוק הקהל, אבל מאז ההתקף, אני לא חש ברעב. אין לי צורך לאכול.

כיצד יעביר השחקן, שהפך למוסד, חודש וחצי, הרחק מהתיאטרון? הכנתי לעצמי ספרים. אני קורא עכשיו את ספרו של יעקב חזן. איזה איש! והוא מתקרב לשנות ה-90! איזו צלילות! אני מתפעל במיוחד מיכולתו להודות — טעיתי פה, שם עשיתי טעות.

במהלך השיחה חשתי במין מרידות, אומנם מוסווית, מדבריו של רודנסקי ניסיתי לבדוק אם קלטתי נכון.

ביקר אותי, לא איחר רודנסקי לאשר את תחושותי, אתה ממנהלי ה-תיאטרון. לא חשוב כרגע שמו. אמרתי לו: כפנסיונר, אני יכול לצטט את (חיים) ברנר. כשניסה ברנר לדבר כי וועידה שהתקיימה ב-1920, השתק אותו ברל כצנלסון בטענה שאין לי ברנר רשות-דיבור. ענה ברנר: אבל יש לי רשות הצעקה! כך אני מרגיש: שעוד לא איבדתי את רשות-הצעקה.

שבנו לנושא הרגיש של עומס העבודה המופרז עד כדי אי-התחשבות, שהוטל באחרונה על כתפיו של השחקן הקשיש בתיאטרון-הלאומי. שמוליק סגל נזכר בשורה האחרונה במחזה נן-הדובדבונים: שכחו את הבן-אדם! "זוהי הרגשתך?" שאלתי את רודנסקי.

השחקן נע באי-נוחות ככורסה ועשה מאמצים להתרומם ממנה, ולא בדיוק ככה, אבל שלוש הצגות ביום... האווירה היתה דחושה. הירדהתי בקול שמי שעבר התקליב, או היה פסיעה מהמוות, מספר שהחיים אחרי כן משתנים ללא-היכר. מקבלים מושגים אחרים לגמרי.

גרא, היתה רודנסקי, חכך, כל החיים עוד לפני!

אשה עומדת על הכביש

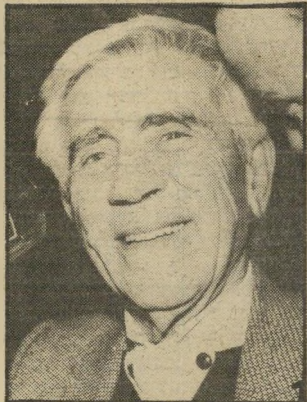
דרך לתא החדש הובילה על-פיני מיסדרונות ארוכים. הכניסו אותי לאולם גדול ונקי. צוירתי בארבע שמיכות וארוחת-ערב טובה. במשך כל הלילה לא ישנתי אפילו

האם כגש חיים גהל באהבה חליבון מתחת לפני המים או במסע ציד כדור ומסוכן? ★ ומה עושים זמרת ישראלית ושחקן הוליוודי מכורסם באיים הקאריביים? ★ גרין עמוק. פרק ב'

גרין עמוק (2)

זה היה מזמן, אבל מילוא בריק עכשיו בחרשות, כי הוא הגיע בשבוע שעבר מגרמניה, שם הוא חי בחמש השנים האחרונות, לראיון הסופי עם תיאטרון חיפה, כאחד המועמדים למישרת המנהל האמנותי של התיאטרון.

לפני יותר מ-10 שנים היה לו סיפור

יוסף ("פפּו") מילוא
מי היה הקול המיתורני?

עם צעירה שעמדה להתגייס לצבא. הוא עזב את הבית וחי איתה בסוויטה במלון הקאנטריקלאב. אחרי כמה חודשים, בליל שבת אחד, צילצל הטלפון, ואלמוני אמר לה שכדאי לה לארוז מיוחדת ולהסתלק, כי מילוא יש סיפור עם הצעירה **דפנה מרגולין** (שהיתה פעם נשואה למור סיקאי **עמוס מלר**). הקול החמיא לדפנה, באומרו שהיא נראית כמו **גרייס קלי** הצעירה.

לשאלתה מי מדבר, אמר הקול שהוא החבר הנוכחי של דפנה, **אלכס**, ואם היא רוצה, היא יכולה לרשום את מיספר הטלפון שלו. הצעירה התקשרה, רח, מצאה את אלכס בטלפון, שמעה שהוא אכן גר עם דפנה, אבל הוא לא

הקול המיתורני בטלפון, שבגלל איזושהי סיבה בא לו לפרגן לי סיפורים בטלפון, חזר אליי השבוע שנית, כפי שהבטיח. שוב סירב להודות, והכיניו שנתתי לו בשבוע שעבר, "גרין עמוק", נכון גם לשבוע זה.

הפעם שמעתי סיפור ישן. אין לי שום דבר נגד היסטוריה, אבל לרכל אני אוהבת על אירועים בני חודש לכל היותר. כיוון שאני לא יכולה להרשות לעצמי להיות כררנית עם הגרין,

דפנה מרגולין

רק טיול רומנטי בחולות

המספר מה שהוא רוצה לספר, רשמתי את האנטיקה הזאת, בתיקוה שבשבוע הבא הסחורה תהיה רעננה יותר. וככה, בשבוע השני לפעילותו, אמר הקול: זה סיפור ישן על הבימאי **יוסף מילוא**, הירוע גם בכינוי "פפּו".

הישראלי וההוליוודי

הוא: כוכב טלוויזיה פופולארי בארצות הברית, אחד המשתתפים הבולטים בסדרה המצליחה פרקליט לוס אנג'לס. כארץ לא רואים אותה עוד, משום מה. שם היא רצה נויסטופ, צוברת תאוצה ונקודות במאזני הצפייה זהו **קורבין ברנסן**, הבלונדי

מורי מור

הוא יודע לכבד אשה

החתיך שבכל פרק כמעט הוא כובש אשה חדשה, ושמוכירתו טובת הלב, אבל הלא-מושכת במיוחד, מאוהבת בו נואשות אהבה נכזבת. בסדרה קוראים לו "ארני", והוא מגלם שם עוררדין המתמחה בענייני גירושין.

היא: **מורי מור**, בת 26, תושבת חולון, יפה, חטובה, תמירה (1.76 מטר), אלמונית עדיין, אבל חברת ההפקות נמא מאמינה בה, ועכשיו הם מפיקים את תקליטה הראשון. מור הרווקה היתה בעבר זמרת-ליווי של **שלום הנדל** בחתונה לבנה שלו, יחד עם **דפנה ארמון**, וגם שרה מאחורי ירידה **ארזי**, עם עוד שתי זמרות בשמלות ובמגפיים אדומים, באחת התחרויות של הקדם-אירוויזיון.

אז מה שיהיה עושים ביחד, ואיך הם הגיעו לפזוזה הזאת של חיוכים, כשהם נשענים על מעקה מירפסת של חדר במלון פאר באיים הקאריביים סן מרטין? אז ככה: לפני שנה וחצי היא ירדה עם ידידים במסעדה אקסלוסיבית בניו יורק. דיברו על שחקנים, ומורי אמרה שהיא מתה להכיר את **ג'ק ניקולסון**. מישו מהחבורה אמר לה — כשקורבין יגיע, אל תעזי להגיד את זה, כי הוא יעלב.

למורי לא היה מושג על מי הוא מדבר, ומי צריך להגיע. מאוחר יותר התברר שאותו ידיר היה בעבר גיסו של השחקן — אחותו היתה נשואה לקורבין.

יותר, באחד האולמות של בית'אסיה. הכלה היא **אהובה חלפון**, מדריכת תיירים.

את זורה מכירים יותר, את חיים פחות. מאז ומתמיד הוא היה מאוד דיסקרטי, שמר בקנאות על חייו הפריטיים. מובן שלא ניסיתי לצלצל אליו כדי לקבל פרטים, כי, ראשית כל, הוא בוודאי מבנה תהה את ירח הדבש שלו, ושנית, אי לא יודעת אם הוא היה מנדב לי מידע על עצמו.

אז טרחתי ללקט כמה פרטים עליו בעזרת קשרי הטובים. לא, לא בדובק. מה פיתאום שידברו שם עם חברה פעילה באגודה למינוע עישון איך שלא יהיה, שמעתי שחיים גהל הוא גבר משגע, מקסים, חכם ואינטלקטואלי, בן 44. בחברה הוא אחראי על הייצוא, או משו כזה. הוא היה נשוי פעם, במשך תקופה לא ארוכה, עם בחורה אנגלית.

היו לו כמה רומנים רציניים — עם מארגנת התערוכות והיירדים, **יש ראלה שטייר**, הבלונדית, עם אשת

ידע שום דבר על סיפור בין חברות למילוא. הבחור, שעבר כצלם של רשת טלוויזיה אמריקאית בישראל, כעס לשמע הסיפור, והזמין את הצעירה לבוא להרצליה, "לספר לנו מה קורה". היא לקחה מנוחה והגיעה. כעבור חצי שעה התקשר יוסף מילוא ושאל את דפנה אם הוא יכול לבוא אליה לארוחת-ערב, כשהוא מוסיף "תראי שאלכס לא יהיה שם".

עכשיו היו ברירה שלוש: אנשים נרגוים: דפנה, שלא ידעה שלמילוא יש חברה, אלכס, שלא אהב את הרעיון שמישהו מנסה לגזול ממנו את דפנה, והצעירה הנבוכה. הם החליטו להפתיע את פפּו: הכינו ארוחת-ערב מפוארת, עם נרות וכל השאר. דפנה לבשה בגד סקסי, והשניים התחבאו בפינות החדר. פפּו הגיע, דפנה הובילה אותו אל השולחן, ואז אלכס התנפל עליו בצעקות "פרס ישראל! מילוא אני אראה לך מה זה פרס ישראל!" (מילוא זכה אז בפרס הזה). פפּו ברח, נכנס למכוניתו ונסע. השלושה נכנסו למכונית של אלכס ונסעו אחריו.

כאשר הגיעו למיגרש החניה של הקאנטריקלאב, תפס אלכס החסון את מילוא, והיכה אותו. לא מכות רציניות, ממש, המצריכות טיפול רפואי, אבל מכות לא סימפטיות. אלכס ודפנה עזרו אחר כך לצעירה לארוז את חפציה, ואירחו אותה אצלם לסוף השבוע.

בוה הסתיים הקשר בין פפּו לצעירה, ובין פפּו לדפנה. היה גם ריב בין דפנה לאלכס, כשהיא טוענת שפרט לטיול הרומאנטי עם פפּו בחולות הרצליה, לא היה ביניהם שום דבר. הוא סלח, או קיבל בהבנה, והם נשארו יחד עוד כמה שנים.

השלושה שכרו לעצמם את הראש, ניסו לנחש מי היה בעל הקול שהתחזה כאלכס, ושהציע לצעירה להסתלק. אולי פפּו בעצמו? הוא הכחיש. אולי הוא שלח מישו? אולי אפי שרות אחרת? עד היום זו תעלומה.

חתונה ב"דובק"

חברת דובק בצרות — כל יום קוראים בעיתון סיפור אחר. למנכ"ל **זורה גהל** יש צרות נוספות, כואבות ממש: הוא עישן המון שנים, אבל מאז שהלב שלו התחיל לעשות בעיות, הוא קיבל הוראה מהרופא להפסיק לעשן

חיים גהל

משוע. מקסים ואינטליגנטי בן 44

את הסיגריות שלו. בערך כמו **דוד מושביץ**, שנאלץ להפסיק ליהנות מהשוקולד שלו, כדי לרדת במישקל. אבל מה, גם שמחות יש במישפחה גהל — חתונה למשל. האח הגדול של זורה, **חיים גהל**, התחתן ביום השישי בשבוע שעבר. מכיוון שזה לא הזמן לשמחות רועשות, זו היתה חתונה צנועה למדי, בחגיגה מישפחה פחות או

במרץ? היא גם תופפה בתוף-מרים. הם נראו מבוססים, אחרי איזה כוסיס או שתים. לבין היה פילם במצלמה.

הבדיקה הפרטית של יהורם גאון

הבעלים של **שלומי פוקסברנר** והמנהל **אלי לוי** לא ידעו שגאון מסר את החומס שלהם לבדיקה במעבדה. שבוע הם לא ראו אותו שם, וביום השמיני נכנס יורם, ובשר להם שהחומס שלהם הוא 100 אחוז, נקי מהידידים מויקים.

מאז הוא מגיע לשם לעיתים קרובות, עם התזמורת שלו וחבריו. באחד הימים הוא הזמין לחומס את הבימאי **צדי צרפתי**. צדי אמר שהוא לא נוגע בזה בשום פנים ואופן, מאז כלבוטק. גאון לא אמר מילה, רק שלף מהארנק את הדוקומנט עם תוצאות הבדיקה. צדי, כמובן, ניגב בשימחה.

ועוד בעניין גאון — כתבת מעריב, **אורי שרון** קוראת לה, ירבה לא מוזן בדירתו ברמת-השרון במשך כמה שעות. היא ריאיינה אותו באופן יסודי למוסף סוף-השבוע, והצלם שלה צילם במרץ. צילם וצילם, עד שגמר את כל סירטיה-צילום שהביא עימו.

כמה דקות אחר כך הגיעה החברה של יהורם מזה חודשים אחרים, **עינת ארד**, שהיא בלונדית מקסימה ותחיתה אמיתית. יחד עם ה"שלו" היא נתנה ליהורם חיבוק ונשיקה, והכתבת התל-הבה: "תצלם, תצלם" אבל לא היה כמה, ובכתבה כיכבו רק תמונות של יהורם, לבד ועם שני ילדיו, **משה** והילה.

אז קוראי מעריב לא זכו לראות חיבוק ונשיקה. מי שכן ראה את השניים בפרוץ צמוד מאד היה ידידי **איציק בירן**, אחד הבלוינים הגדולים של תל-אביב, שלא זו מטר בלי המצלמה שלו. לפני שבועיים בערך הוא נכנס להמס' באה בשעת לילה מאוחרת, חמום כרגיל, ואת מי הוא רואה שם, שרים

כל מי שאוהב לנגב מדי פעם צלחת-חומס במסעדה, נכנס לריכאון קל כאשר **רפי גינת** בישר לעם בקולו הרומנטי על האינפלציה בקולילופי-מים. אני אפילו מכירה כמה חברה שבה להם להקיא את החומס שניגבו כמה שעות לפניכן, אבל היה מאוחר מדי להגיע לחומס הזה.

נוצרה בעיה: האם להמשיך לנגב, ואיפה לנגב.

יהורם גאון, בחור בעל תושיה, מצא פיתרון. באחד הערבים הגיע למקום שבו הוא אוהב לאכול, מיפנוש

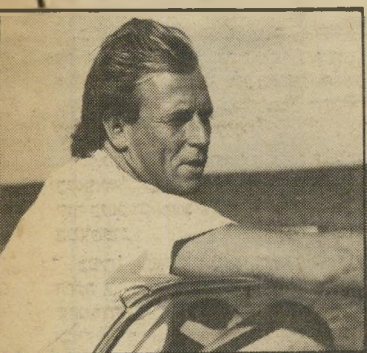
יהורם גאון ועינת ארד

פתק של המעבדה בארנק

נשר-הירקון (או כפי שהוא נקרא בקיצור, עליידי האמנים היוצאים משם להופעות, הפונון) וביקש שיכינו לו שני בגיניים של חומס. הוא אמר שהוא רוצה לקחת הביתה.

ברנסן הגיע, לבר. "בלונדי, עיניים כחולות, גבוה, נראה טוב, מאוד מעניין, חושי-המור מטרף" היא מתארת את הנתונים.

לא ידעה מי זה, הרי הסדרה טרם

קורבין ברנסן
חושי-המור מטרף

מורי וקורבין
חדר במלון, באי סן מרטין

הוקרנה או בארץ. הוא מצא חן בעיניה, היא הרגישה שהיא מוצאת חן בעיניו. הוא ביקש את מיספר הטלפון שלה. נפגשו פעמים אחדות, והוא הזמין אותה להצטרף אליו לחופשה באיים הקאריביים, יחד עם עוד כמה זוגות.

מורי, על קורבין: "משגע אמיתי, יודע להעריך ולכבד אשה, רומאנטי. באמריקה הוא סמל-מין. אחרי שהכרתי אותו ראיתי את הסדרה והיתה לי הרגשה מזוהה.

"אנשים ברחוב מזהים אותו, והוא נחמד אליהם. ההצלחה לא עלתה לו לראש. אומרים לו: אתה צריך להעלות למזכירה שלך את המשכורת, או: האמא שלך היא כמו האמא שלך בסדרה?" באותה ההזדמנות הוא סיפר לה שאמו האמיתית משחקת בתפקיד אמו בסדרה.

בחורש הבא, היא אומרת, הוא יזמין אותה שוב לחופשה השנתית שלו באיים הקאריביים. שאלתי אותה אם היא מאוהבת בגבר המקסים הזה, והיא אמרה: "כמה חודשים יש בלבד אני חושבת שיש לו חדר אצלי".

יחסי-הצבור **דליה מרזו** הארמונית, ועם **יהודית**, מזכירה בכירה בכור. שש-מישפחתה וצבע שיערה אינם ידועים לי. מלבד השלוש, היו לו כמה ירי שחבור הטוב **דובי שיף** התגרש, הם היו יוצאים למסעות ציד ביחד.

גהל, המתגורר בדירה יפה במגדל דוד, הוא שולל נלהב, וזה מביא אותו לכזה, שגם היא חובבת-ציליה. אף אחד לא ידע לספר לי היכן נפגשו השניים, אז לאור תהיבם המשותף והדמיון הפרוע שלי, אולי נניח שזה קרה מתחת לפני המים. עוד פרט, אותו ניסיתי לברר, ולא קיבלתי תשובה: האם אבי הבנים, **מרטין גהל**, המתגורר עתה בלונדון, רחוק מהצרות של דובק, הגיע לחתונה?

הרומן נמשך בערך שנה. היא רווקה ירושלמית, בסוף שנות ה-30 שלה. מכיוון שלשניים אין עדיין ילדים, מצפים בניה-משפחה לבשורה בנושא. הדירה היא די מרווחת לתור ספת של ילד או שניים.

לי: "אנג'לי". הוא פתח את הווילון שלי, התיישב ליד ואמר: "אתה בחור בסדר, אני סומך עליך. לא ראתי ולא שמעתי" הכנתי שעומדים לחנוק בן-אדם, אבל לא לרצוח אותו. איש לא דיכרתי על כך קודם.

אינני יודע מדוע עשו זאת. עד היום אינני יודע. אחרי כמה שניות ניגש עמרם למיטה של דרור וקרא לפו: "ג'נג'י, בוא!" פו בא והביא איתו כרית ושם לדרור על הפנים ועמרם דקר אותו. לא ראיתי את הכלי שבירד אבל ראיתי תנועות של דקירה. דרור נאבק. שמעתי חרחורים ובעיטה בארון. הארון נפל וזה עשה רעש גדול.

פו רץ מיד למקלחת. הוא שהה שם כמה שניות והתרחץ. דרור נפל מה מיטה לארץ על גבו כאשר ידי מואחזות. עמרם ניגש לקערה ושטף את ידיו. אז הגיע זקיף ושאל מה קרה. הוא ניסה להדליק אור אבל משום מה האור לא

כרטיסי-טיסה לארצות-הברית

מיד לאחר הרצח סיפר סילוביץ למשטרה כי ישן בזמן הרצח ולא שמע מאומה עד שנפל ארון-הכרית שליד מיטתו של הקורבן, והרעש העיר אותו. רק אחרי-כך החל רומן לחוקרים שהוא יודע יותר ויהיה מוכן לשתף איתם פעולה תמורת שיחורור מהכלא ועזרה להגיר יחד עם מישפחתו לארצות-הברית. אחרי שהמישטרה שוכנעה כי יש בידיו של סילוביץ ראיות מספיקות להפלייל את שלושת הנאשבים, וכי גירסתו אמינה עליהם, חתמו איתו על הסכם.

על-פי ההסכם התחייב האסיר לגלות את כל האמת ולהעיד כך בבית-הדין. בתמורה לכך התחייבה הממשלה להמליץ בפני נשיא-המדינה על מתן חנינה לסילוביץ, בתקן שבגללו הוא יושב כעת, תיק פריצה, שבו נידון לשלוש שנות-מאסר. ההסכם מכיל עוד סעיפים המבטיחים לסילוביץ ביץ כי מיד לאחר שיסיים את מתן עדותו בבית-הדין, יקבל את החנינה מנשיא המדינה, הוא ישלח לחו"ל על חשבון המדינה.

אם יצליח סילוביץ לקבל ויזה לארצות-הברית תקנה המדינה כרטיסי-טיסה עבורו ועבור אשתו ושני ילדיו. אם לא יזכה בוויזה כזו, תקנה עבורו המדינה כרטיסים ליעד אחר שאינו מחייב הצטיידות בוויזה. כמו כן יסול-מו לו דמי-מחיה בסך 150 דולר לחודש ובסיום עדותו יזכה לעוד 1000 דולר כדמי-קיום ראשוניים.

ההסכם שנעשה עם סילוביץ הרגיש את הנאשמים, ואת הסניגורים אבי עמירם, תמר פינקוס ואברהם לנרשטיין. לנרשטיין נזה לנשיא-המדינה וביקש ממנו לדחות את מתן החנינה לסילוביץ עד לאחר מתן פסק-הדין. בתקן, "מה יקרה אם בית-הדין יחליט לזכות את הנאשמים ויקבע כי נפל חשד כבר על סילוביץ?" שואל הסניגור.

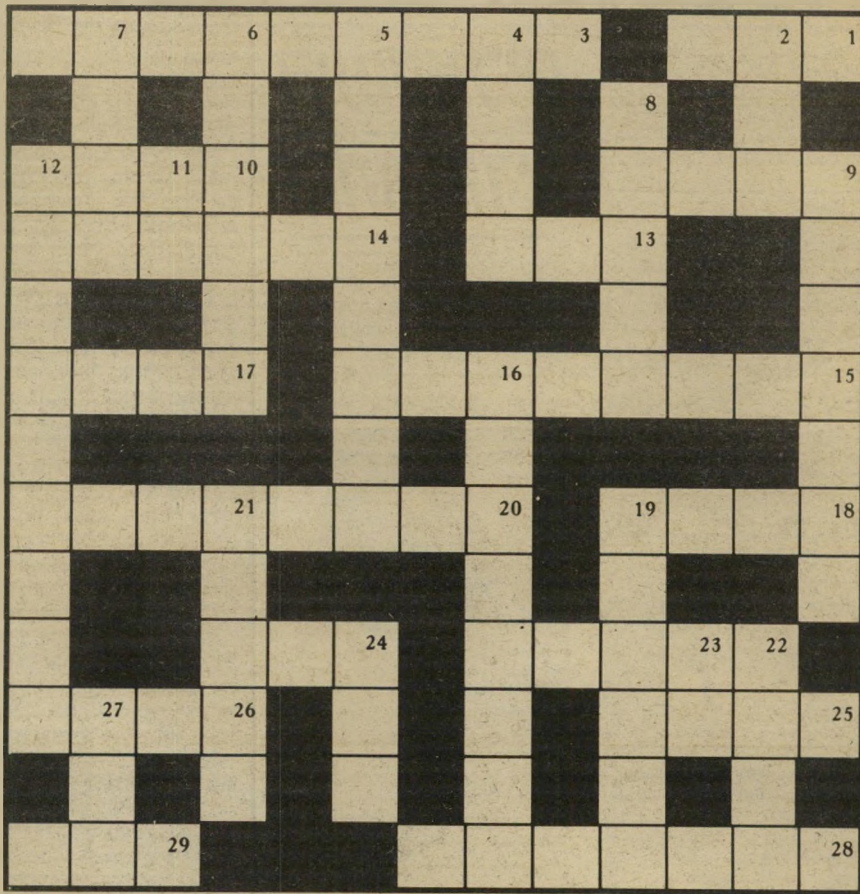
במקרה כזה יהא סילוביץ בלתי-ניתן להשגה, וזאת בעזרתו של רשד יות-החוק ובכללן נשיא-המדינה. כדי שלא יצא חוטא נשכר, ביקש עורך-הדין לנרשטיין את דחיית מתן החנינה לעד. בינתיים נמצא סילוביץ במאסר מבודד ושמור היטב, עד שיוחלט גורלו.

וכך סיפר סילוביץ על הרצח בכלא:

בערך שבתיים בלילה התעוררתי מלחישות. אני לוקח כדורי-שינה הרבה שנים, וזה כבר לא משפיע עלי. אני מתעורר למרות הכדורים. ראיתי את עמרם ופו מדברים מול השולחן. יש לי וילון מסכיב למיטה לכל אורכה, אבל אפשר להציץ לחדר.

קמתי כרגיל לשירותים, לא היה אור בחדר, כי סוהר מכבה את האור מבוזז כל לילה. אבל הרלח, המחברת את האל למיסדרון, עשויה טורגים ודרכה נכנס אור מהמיסדרון. כולם היו במיטות. פתחתי את הארון שלי, לקחתי סיגריה וראיתי את עמרם מעשן במיטה. ניגשתי אליו והרלתי ממנו סיגריה.

ראיתי שידו של עמרם רעדה כאשר הרלתי את הסיגריה. חזרתי למיטה אחרי חצי שעה ירד עמרם מהמיטה וניגש למיטה של דרור. פו קפץ מהמיטה, ניגש לדלת והתיישב בכרי. עמרם הסתכל לכיוון הוקיף והבחנתי שלעמרם היה משהו ביד, אחרי-כך ראיתי שזה חבל. הוא התחיל להעביר את החבל מקצה המיטה ומסר אותו לגרסטל שישב במיטה התחתונה. שמעתי דיבורים: "תפוס, קח". אחרי כך עמרם ירד מהמיטה של דרור וקרא

אפילו בעלת התשובה מו-

רידה בסוף מחירים (5,3).

אפשר לחשוב, שאם היו

מתפילים את מי מולדתו,

היתה מערכת בגרי השרד

לוקה בחסר (4,2).

פיוט של צמחים בבית (4).

השר התקוטט עבור מזון

(3,2).

הידיד הטוב מסוכן, במיד

חד כשהוא נשמע צמא

(4,3).

לברק בלבר אין בית (2).

זה היה זמנו של אבא (4,5).

סטאלונה וציפי ביחד?

מטאלונה וציפי ביחד?

(4,4).

היתכן? מחזה משעשע

שכולו לב דרוי (6).

תוצאת המדידות של

שומרי-המשקל מצביעה

על דן, מוישה וחבריהם (5).

היהוה מהמורה (4).

הפריש לכל הכיוונים (2).

בעוד 12 שנה היא תתחלף

(3).

גם עם שוט וגור אפשר

להתגדר (3).

הכנסת הראשונה שירד

מהארץ (3,3).

האם המצע של התנועה

הזאת כולל חינוך אקטור

אלי? (4,4).

מיכצט שיטחי (4).

גם קטן-גוף יכול לרקוד

(4).

כנראה, שאנס את זאת

שעושים לה עיניים, בתנור

עה (5,3).

מגרד ושורף? יש לו הומור

(5).

קצת מהפרק, למשל (3).

התורה ניתנה ברוח מיד

רחי (4).

שמעתם, שקוריאונה

יכול לרקוד ולהרוג? (4).

לחזוי לוט היה קול נדיר

(7).

אפשר למצוא בהסטוריה

הצינית את רב לפי העיקר

בות שלו (3).

יש הר בבון (3).

הכל בסדר. לחברה אין

צורך לפחד משומרי החוק (4).

הוא נתן דופי בפרחים (3).

איזה חיים סוערים! רק

אחרי שנפרד-נכלא וחזר

בחזרה, התגלה כמשורר!

(2,7).

להקה עוקצנית (4).

תרים את השפכטלי

מה יש בפנים האירגון? (3).

היו"ר והרב חברו לחבר

(14).

מאונן:

הוא נתן דופי בפרחים (3).

איזה חיים סוערים! רק

אחרי שנפרד-נכלא וחזר

בחזרה, התגלה כמשורר!

(2,7).

להקה עוקצנית (4).

תרים את השפכטלי

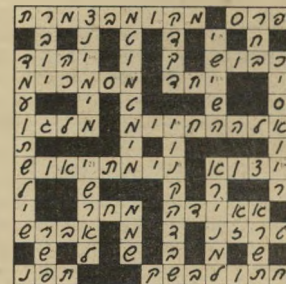
מה יש בפנים האירגון? (3).

היו"ר והרב חברו לחבר

(14).

פתרון תשבצופו

2630

הם

שחטו אותו

פז ניגש אלי ושאל אם אני בסדר, הוא נפצע באצבעו ורצה למרוח דם על פני, אבל הוא לא עשה זאת. בינתיים הגיעו הסוהרים. חובש נכנס לתא ואמר: "הם שחטו אותו, תזמינו אמבולנס." אז נדלק האור בתא וביקשו ממני שאוציא את דרור מהתא. משכתי את הגופה ברגליים עד המדרגות. ראיתי שהיה לו חתך בגרון ודם על החזה ועל כל הגוף. על פרקידי היה חבל ירוק.

אחרי-כך לקחו את כולנו למועדון וכל אחד תפס פינה. סוהר אמר שה פצוע ניצל, ועמרם עשה סימן של א. אחרי-כך הפרידו בינינו והתחילה החקירה. לא רציתי לדבר, ביקשתי עורך-דין, ואמרו לי שאני נאשם ברצח. סיפרתי רק ששמעתי רעש ארון נופל וראיתי את הגופה. ציפיתי שמי ששעה את זה ידבר. אבל אף אחד לא קם. אני חף-משפט! אז החלטתי לקום ולדבר. בהסכם שנחתם סיפרתי הכל.

עד באן עדותו של סילוביץ.

התובעת נורית שניט סיימה את חקירתה והסניגורים החלו בחקירה הנגדית כדי להוכיח כי כל עדותו היא שקר, וכי הוא בעצמו רצח את דרור כחן וכדי להציל את עורו החליט להעליל על חבריו לתא. השופטים שלמות ולנשטיין, יעקב קדמי ועדנה שצקי יחרצו את הדין לאחר שמיעת כל העדויות.

שמיעה פוג'יקלית

בפעם הבאה שאתה מקליט,
נסה קסטות אודיו של פוג'י
ותבחין בין סתם שמיעה
לבין האזנה שמיימית.

אל תחסוך באיכות -
קנה קסטות אודיו פוג'י.
להשיג עכשיו במחיר מבצע
בחנויות המובחרות.

הטכנולוגיות החדשניות
של פוג'י בייצור קסטות אודיו,
העלו את רמת השמיעה לאוקטבות
שלא היו ידועות עד כה.

קסטות אודיו פוג'י נורמל, כרום,
ומיטל מותאמות לכל סוגי
המכשירים ומפיקות חדות קול
וגקיון צליל מקסימליים.

לאוזן הפוג'יקלית שלך

FUJI

CASSETTES

העולם הזה

„השתמשתי בכל הסמים!“

וידוייה

של

דוגמנית

צמדת

בכלא

שרית
מרשל

מארק אוקונור

שמואל רודנסקי

על סיכומי מישפט דמיאניוק

בשיחה עם דפנה ברק אחרי התקף הלב